

ระดับ ป.ตรี ป.บัณฑิต ป.โท

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพอล Santapol College Academic Journal

ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2568 Volume 11 No.2 July-December 2025

ISSN XXXX-XXXX (Print)
ISSN XXXX-XXXX (Online)

วารสารผ่านการรับรองคุณภาพรอบที่ 5 พ.ศ.2568 - 2572
จัดอยู่ในฐานข้อมูลสุมนิตีการงานวิจัยวารสารไทย TCI 2

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล

Santapol College Academic Journal (SCAJ)

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ได้ผ่านการรับรองคุณภาพรอบที่ 5 พ.ศ. 2568 – 2572 จัดอยู่ในฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย TCI 2 กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้จัดทำเป็น 2 รูปแบบ ทั้งรูปแบบตีพิมพ์ และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN 3088-2281 (Print) ISSN 3088-229X (Online) ที่พิมพ์เผยแพร่ บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าวในกลุ่มสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ การบัญชี การตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีดิจิทัล นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการจัดการ การจัดการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เทคโนโลยีมีัลติมีเดียและแอนิเมชัน นิเทศศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นสื่อกลางแห่งรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดแนวคิด เทคนิค วิธีการนำไปพัฒนาทางวิชาการ ตลอดจนเป็นเวทีนำเสนอเผยแพร่ผลงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไปทุกหน่วยงาน โดยมีกำหนดออกราย 6 เดือน หรือ 2 ฉบับต่อปี

กำหนดการออกเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ผู้จัดพิมพ์

วิทยาลัยสันตพล

299/1 ถนนอุดร-สกล ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

โทรศัพท์ 042-323-464 Email : sturd@stu.ac.th

สามารถดาวน์โหลดเอกสารแบบฟอร์มต่าง ๆ และส่งบทความได้ทาง

<http://www.stu.ac.th> หรือ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/scaj/>

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์วิทยาลัยสันตพล

299/1 ถนนอุดร-สกล ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

โทรศัพท์ 042-323-464 Email : sturd@stu.ac.th

บทความทุกเรื่องต้องผ่านการประเมินพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิตรงตามสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความอย่างน้อยบทความละ 3 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (Double-blind Review) ความคิดเห็นในวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพลเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของผู้จัดทำ จึงมิใช่ความรับผิดชอบของวิทยาลัยสันตพล และไฟล์บทความดิจิทัลเป็นลิขสิทธิ์ของวารสารมิใช่ของผู้เขียน บทความในวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพลสงวนสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่ต้องมีการอ้างอิงหรือได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพลเท่านั้น

ที่ปรึกษา

อาจารย์ธงชัย	ลาวรรณ
อาจารย์กรรณิการ์	(ฤกษ์นิมิตร) นันทโพธิเดช
อาจารย์จักริน	นันทโพธิเดช

ผู้ตรวจสอบทางวิชาการ (Peer Review)

รองศาสตราจารย์ ศิริศักดิ์	ศุภมนตรี	ดร.จรวัยพร	ธรรณินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปราณี	พรรณวิเชียร		
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกรียงศักดิ์	โชติจรุงเกียรติ		

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Readers)

ศาสตราจารย์	ดร.กล้าหาญ	ณ น่าน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รองศาสตราจารย์	ดร.เขมณัฐ	ภูเก็ต	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์	ดร.ปิ่นทัศน์	สุริยธานี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์	ดร.ปรีชา	เกรียงกรกฎ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์	ดร.พงษ์พัฒน์	สายทอง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์	ดร.พัชรินทร์	ขังชะ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
รองศาสตราจารย์	ดร.ภูมิ	โชคเหมาะ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
รองศาสตราจารย์	ดร.วชิระ	อินทร์อุดม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์	ดร.วไลพร	เมฆไตรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
รองศาสตราจารย์	ดร.วัลลภ	ฤทธิม์ บัวชุม	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์	ดร.สุวัฒน์	จุลสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์	ดร.สุมาลี	รามัญ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.กุสุมา	คำพิทักษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.ณัฐปัทมภ์	กิตติสุนทรพิศาล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.บรรจบ	บุญจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.เบญจมาศ	ลักษณะียนนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.รชต	สวนสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.นภาพรณัฏ	ชญญา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.พรพิมล	ฮาตระวัง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.อรทัย	อินตะไชยวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ปัทมฉัตร	อนรรักษ์ถนุพันธ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ว่าที่เรืออากาศตรี	ดร.บัญชา	สำรวรรื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	ดร.พรรณยุพา	ธรรมวัตร	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
	ดร.เรณูมาศ	จันทร์ศิริรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	ดร.สุชาดา	คำหา	องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ
	ดร.สุภัทร	แก้วพัตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
	ดร.อัศนีย์	ณ น่าน	มหาวิทยาลัยเนชั่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ว่าที่ร้อยเอก	ดร.เจริญชัย พรไพโรเพชร	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.ธีระเดช	จิราธนทัต	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	เกรียงศักดิ์	โชติจรุงเกียรติ์	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	จิระศักดิ์	ดิษฐพลพันธ์	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รติพร	มีชัย	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รุจิรา	พลแพงขวา	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	สำเร็จ	นนศิริ	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.ฐิติมน	ฉัตรจรัสรัตน์	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.ทิพย์วรรณ	แพงบุปผา	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.ประหยัด	ฤชากุล	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.มีศักดิ์	แสงศิลา	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.ยุทธสิทธิ์	จันทร์คูเมือง	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.รอง	ปัญสังกา	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.วรพล	คลองเชิงคร	วิทยาลัยสันตพล

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.จันทนา	แสนสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.อมรา	ศิริวัฒน์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.ปรีชา	เกரியกรกฎ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
	ดร.รัฐชัย	ศิลาเจริญ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	นายชัยยุทธ	ศรีจำนง	รองประธานศาลฎีกา

บรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิตย์ กุลสอน

รองบรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สจี รุจิฉาย

ผู้พิสูจน์อักษรไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำเร็จ นนศิริ

ผู้พิสูจน์อักษรอังกฤษ ดร.ประหยัด ฤชากุล

ฝ่ายออกแบบและเทคนิคสื่อออนไลน์

อาจารย์ไพบจน์	ดวงจันทร์
อาจารย์อัครพล	ชียงคะบุตร
อาจารย์อดุลย์	ทองแกม

ฝ่ายจัดการ

อาจารย์กวิณภพ	ศรีวัฒนานุศาสตร์
อาจารย์ภัทรจิตรรา	เพียรชนะ
นางสาวหนึ่งฤทัย	อินทรริน

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

1. ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง (MOTIVATIONAL FACTORS AFFECTING DIGITAL COMPETENCY OF EDUCATORS IN LAMPANG PROVINCE).....	1
<i>ศศิภา บุญเรือง และ อัครนีย์ ณ น่าน</i> <i>SASIPA BUNRUANG and AUSSANEE NA NAN</i>	
2. การจัดการห่วงโซ่อุปทานกับประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา (SUPPLY CHAIN MANAGEMENT AND BUSINESS PERFORMANCE IN SPORTS EQUIPMENT DISTRIBUTION BUSINESS).....	10
<i>นลินีวรรณ ประพันธ์, ธนริศย์ ธนัยอุดมพัฒน์, อาทิตยา อันอามาตย์, กรรณิกา อินชนะนะ, กมลทิพย์ บุญญะสุวรรณ, อิศเรศร์ ไชยะ, ณัฐศิษฐ์ สุวรรณวัฒน์ และ วัชรกัญจน์ หอทอง</i> <i>NALINEEWAN PRAPHUNTHA, THANARIT THANAIUDOMPAT, ARTHICHA UNARMAT, KANIKA INCHANA, KAMONTIP BONYASUWON, ISSARES CHAIYA, NATTHASIT SUWANNAWAT and WATCHARAKAN HOTHONG</i>	
3. ชุมชนต้นแบบเมืองแห่งคุณภาพชีวิต กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี (THE GUIDELINES FOR INTELLIGENT IMPROVING QUALITY OF HUMAN LIFE A CASE OF BAN CHAN SUBDISTRICT MUNICIPALITY IN UDON THANI, THAILAND).....	18
<i>ถวัลย์รัชต์ อະนุ และ เขมณัฐ ภูทองไชย</i> <i>THAWANRAT ANU and KHEMMANAT POOKONGCHAI</i>	
4. กลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย (SOCIAL MEDIA STRATEGIES IN PUBLIC RELATIONS WORK IN NONG KHAI PROVINCE).....	35
<i>ภัทราวดี คำสิทธิ์ และ เขมณัฐ ภูทองไชย</i> <i>PHATTARAWADEE KAMSIT and KHEMMANAT POOKONGCHAI</i>	
5. แนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ (THE GUIDELINES FOR DEVELOPING BUS TERMINAL TO THE SMART BUS TERMINAL: A CASE OF BUENG KAN).....	44
<i>สุวิภา ธนะภูมิชัย และ เขมณัฐ ภูทองไชย</i> <i>SUVIPHA THANAPHUMMICHAI and KHEMMANAT POOKONGCHAI</i>	
6. ผลของกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมที่มีต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความคงทนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (EFFECTS OF CHINESE LANGUAGE LEARNING ACTIVITIES USING TASK-BASED LEARNING SUPPLEMENTED WITH GAMES ON CHINESE VOCABULARY KNOWLEDGE AND RETENTION OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS).....	52
<i>มลฤดี วงษ์นนท์ และ อีรพงศ์ แก้วมณี</i> <i>MONRUEDEE WONGNON and THEERAPONG KAEWMALEE</i>	

บทความวิจัย

7. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองที่มีต่อความรู้ด้านคำศัพท์และความสามารถด้านการพูดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
(THE EFFECTS OF CHINESE LEARNING ACTIVITIES MANAGEMENT USING SIMULATION TEACHING METHOD AFFECTED VOCABULARY KNOWLEDGE AND SPEAKING ABILITY OF IN UDONTHANI RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS)..... 63
อัน เหมิง และ ชีรพงศ์ แก้วมณี
AN MENG and THEERAPONG KAEWMANEE
8. ปัจจัยการสื่อสารและการบริการที่ส่งผลต่อคุณภาพบริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
(COMMUNICATION FACTORS AND SERVICE AFFECTING SERVICE QUALITY: HUAI SO, CHIANG KHONG, CHIANG RAI PROVINCE)..... 71
ปาริวัฒน์ วิชัยเนตร และ อัจฉรีย์ ณ น่าน
PARIWAT WICHAINATE and AUSSANEE NA NAN
9. แนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย
(THE GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF DUAL VOCATIONAL EDUCATION SYSTEM UNDER NONGKHAI PROVINCIAL VOCATIONAL EDUCATION OFFICE)..... 79
ธนากรณ อินทรชี่นึ, วรพล คล่องเชิงตร และ ทิพย์วรรณ แผงบุปผา
THANAKORN INTHARAKHEENEE, WORAPON KLONGCHERNGSORN and TIPYAWAN PHAENGBUBPHA
10. ช่องว่างของกฎหมาย กรณีการไม่กำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน
(LEGAL GAP: THE CASE OF THE ABSENCE OF A TIMEFRAME FOR FACT-FINDING AND PROCEEDING BY THE OMBUDSMAN)..... 89
ยุวรัตน์ ฐิตินรินทร์กุล และ กุหลาบ ปุริสาร
YUWARAT THITINIRANKUL and KULARB PURISARN
11. ผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านที่มีต่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอลชาย
(THE EFFECTS OF RESISTANCE TRAINING ON UPPER AND LOWER BODY MUSCLE STRENGTH IN MALE FOOTBALL ATHLETES)..... 99
ชาญชัย ศิริพันธุ์, วิสูตร ทองดีเจริญ, นภาพร ทศนัยนา, สิทธิพร พันธุ์พิริยะ และ ชาญวิทย์ อินทรักษ์
CHANCHAI SIRIPHAN, WISUTE TONGDECHAROEN, NOPPORN TASNAINA, SITTIPORN PANPIRIYA and CHANWIT INTARAK

12. ผลของการฝึกการจินตภาพประกอบเสียงดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลายที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตบอลชาย
(THE EFFECT OF RELAXATION IMAGERY TRAINING COMBINED WITH BACKGROUND MUSIC ON SELF-CONFIDENCE AND PENALTY KICK ACCURACY OF MALE FUTSAL ATHLETES)..... 104
ประกิต หงษ์แสนยธรรม, สิทธิพร พันธุ์พิริยะ, วิสูตร ทองดีเจริญ, ชาญวิทย์ อินทรักษ์ และ ดลภา พคกชาติ
PRAKIT HONGSEANYATHAM, SITTIPORN PANPIRIYA, WISUTE TONGDECHAROEN, CHANWIT INTARAK
and DOLLAPHA PASOKCHAT
13. WRITING THE ADVANCED GUZHENG PERFORMANCE TECHNIQUES INTRODUCTORY HANDBOOK FOR HIGH SCHOOL STUDENT AT JIAYINTANG LIUXING GUZHENG TRAINING SCHOOL..... 111
FU YASUN and NAYOS SARTJINPONG
14. ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ ความน่าเชื่อถือ ความโดดเด่น ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อเครื่องประดับแบรนด์หรูของไทยของพฤติกรรมผู้บริโภค Generation MZ
(ANALYSIS OF BRAND AWARENESS, CREDIBILITY, DISTINCTIVENESS, AND PURCHASE INTENTION FOR LUXURY ACCESSORIES BRANDS AMONG THAI GENERATION MZ CONSUMERS)..... 122
ฤดีชนก รุ่งเรืองไมตรี และ วริศรา กลมทุกสิ่ง
RUEDEECHANOK RUNGRUANGMAITREE and WARISARA KLOMTOOKSING
15. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป
(FACTORS INFLUENCING THE DECISION TO PURCHASE AN ELECTRIC BICYCLE INSTEAD OF AN COMBUSTION MOTORCYCLE)..... 131
ภุริต สันติโชติวงศ์, อภิขญา บุญลาภ, เขตโสภณ อิทธิกฤตานนท์ และ นริศรา ภาควิธี
PURIT SANTICHOTIWONG, APICHAYA BOONLARP, KHETSOPHONE ITTHIKRITTANON
and NARISSARA PARKVITHEE
16. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย
(A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS INFLUENCING THE PERFORMANCE OF ELECTRIC VEHICLE DEALERS IN THAILAND)..... 140
รองฤทธิ์ ลีละยุทธสุนทร, บุรพร กำบุญ, สุชาติ ปรักทยานนท์ และ ฐนันวริน ไชยิตคณิน
RONGRIT LEELAYUTHSOONTORN, BURAPORN KUMBOON, SUCHART PRAKTHAYANON
and THANANWARIN KOSITKANIN
17. การพัฒนาแนวทางบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
(THE DEVELOPMENT OF CRISIS MANAGEMENT GUIDELINES FOR ENTREPRENEURS IN THE INTEGRATED CIRCUIT (IC) ELECTRONIC INDUSTRY IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREA)..... 152
ธนบวร สิริคุณากรกุล
TANABOWORN SIRIKUNAKRONKUN

บทความวิจัย

18. การบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี
(MANAGEMENT AND DEVELOPMENT OF PUBLIC SECTOR BY LOCAL LEADERS: A CASE STUDY OF
PATHUM THANI MUNICIPALITY, PATHUM THANI)..... 164
ธนะพัฒน์ วิริต
TANAPAT VIRIT
19. ประสิทธิภาพการบริหารองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี
(ORGANIZATIONAL MANAGEMENT EFFECTIVENESS RELATED TO PERSONNEL PARTICIPATION IN
THE WORK OF PATHUM THANI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION)..... 174
ศิริณี เมฆลอย
SIRANEE MAKLOY
20. การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจท้องถิ่น: กรณีศึกษาอุทยาน
ประวัติศาสตร์ภูพระบาท แหล่งมรดกโลก จังหวัดอุดรธานี
(DEVELOPING A DIGITAL PLATFORM TO ENHANCE CULTURAL TOURISM AND LOCAL ECONOMY: A
CASE STUDY OF PHU PHRA BAT HISTORICAL PARK, WORLD HERITAGE SITE, UDON THANI
PROVINCE)..... 184
อดุลย์ ทองแกม, วิชาญ แสนปาง, ปณิษฐา พรหมวิเชียร, สำเริง นนศิริ, กิตติกรณ์ หนองหารพิทักษ์ และ วสิน หาสดส่อง
ADUL THONGKAEM, WICHAN SANPANG, PANIHA PANVICHAIN, SAMROENG NONSIRI,
KITTIKORN NONGHANPITAK and WASIN HASODSONG
21. การออกแบบโมชันกราฟิก เรื่อง ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม
(MOTION GRAPHIC DESIGN ON THE ORIGINS OF DISTRICT NAMES IN NAKHON PATHOM PROVINCE)
..... 196
เบญญาภา สุกใส, ณัฐปคัลภร์ กิตติสุนทรพิศาล และ พันธวัจน์ สร้อยมะณี
BENYAPA SOOKSAI, NATTAPAKAL KITTISUNTHONPHISARN and PANTHAWAT SOIMANEE
22. การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
(LEARNING ACTIVITIES TO PROMOTE THINKING SKILL USING AUGMENTED REALITY (AR)
TECHNOLOGY FOR HIGHER EDUCATION STUDENTS)..... 203
ก้องเกียรติ ธีรัญเกิด, ณัฐปคัลภร์ กิตติสุนทรพิศาล และ เบญญาภา สุกใส
KONGKIAT HIRANKERD, NATTAPAKAL KITTISUNTHONPHISARN and BENYAPA SOOKSAI

บทความวิชาการ

23. MUSHROOM MANAGEMENT THEORY: UNVEILING SHADOWS AND CULTIVATING INSIGHTS..... 210
LI JIANLAN, MATTANA WANGTHANOMSAK and SUKANYA SOMSUPTRAKUL
- คำแนะนำในการเตรียมและการส่งต้นฉบับบทความ..... 220

ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง

MOTIVATIONAL FACTORS AFFECTING DIGITAL COMPETENCY OF EDUCATORS IN LAMPANG PROVINCE

ศศิภา บุญเรือง^{1*} และ อศนีย์ ณ น่าน²
SASIPA BUNRUANG^{1*} and AUSSANEE NA NAN²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวนทั้งหมด 375 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน รองลงมา ด้านลักษณะงาน และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ระดับปัจจัยค้ำจุนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รองลงมาด้านนโยบายและการบริหาร และด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ตามลำดับ 2) สมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ด้านการเข้าใจดิจิทัล รองลงมาด้านการใช้ดิจิทัล และการแก้ไขปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยจูงใจด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ปัจจัยค้ำจุนด้านสภาพชีวิตส่วนตัวส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยร่วมกันพยากรณ์ร้อยละ 22.60 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัจจัยจูงใจ ; ปัจจัยค้ำจุน ; สมรรถนะดิจิทัล

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น, Master of Business Administration, Graduate School, Nation University.

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น, Lecturer, Master of Business Administration, Graduate School, Nation University.

* Corresponding Author, Email: may140255@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the motivation factors and Hygiene Factors that affect digital competency of educational personnel in Lampang Province. The sample used in the research was educational personnel in Lampang Province 375 people by using a questionnaire to collect data statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis

The research results found that 1) The level of overall motivation factors was the highest level. In order of success the highest level of work followed by nature of work and advancement in the position. The overall level of Hygiene factors was at the highest level In descending order including the relationship with co-workers followed by policy and relations with supervisors. 2) The overall work digital competency of educational of Hygiene factors was at the highest level In descending order including the relationship with co-workers followed by policy and policy and relations with supervisors. 2) The overall work digital competency of educational.

Keywords: Motivation Factor ; Hygiene Factor ; Digital Competency

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัลและยุค Robotic ทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงได้เร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ได้นำมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 โดยการประกาศใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2561-2580 เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ในขณะเดียวกันกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ด้วยนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็น 3 ระดับ คือ ด้านความรู้ (knowledge) ด้านทักษะ (skill) และด้านการประยุกต์ใช้ (apply) จากนโยบายดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานและการจัดการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาครูทุกระดับให้มีทักษะ ความรู้และความชำนาญ สามารถใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

สมรรถนะดิจิทัลของครูจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นสิ่งที่ท้าทายในด้านความสามารถและความเป็นมืออาชีพของครูในการบูรณาการองค์ความรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ได้ประกาศกรอบแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับครูใน 2 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 รู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีเป็น (digital literacy) และมิติที่ 2 การเข้าใจนโยบาย กฎหมายและมาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2561) อย่างไรก็ตามจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ครูผู้สอนยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิม ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ขาดทักษะด้านไอที ขาดทักษะการผลิตสื่อการสอน สื่อ นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีมีไม่เพียงพอ ตลอดจนไม่ยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศ (กชพร มั่งประเสริฐ, 2564 ; รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์, 2556) สอดคล้องกับรายงานผลการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง (2566) พบว่า บุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางบางส่วนยังมีทักษะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย ขาดความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล ความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัลยังมีค่อนข้างน้อย ตลอดจนความเท่าทันในการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็น

ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนภารกิจด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคลากรเกิดแรงกระตุ้นหรือแรงขับเคลื่อนโดยแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ โดยแสดงการกระทำเชิงบวก ดังเช่น ความกระตือรือร้นในการทำงานนั้น ๆ โดยการทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถ ความมุ่งมั่นในการฝ่าฟันอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ตรงกันข้ามหากบุคลากรไม่มีแรงจูงใจหรือไม่มีความพึงพอใจอาจแสดงพฤติกรรมเชิงลบ เช่น ไม่มีความตั้งใจและใส่ใจในการทำงาน รู้สึกเฉยชาในการทำงาน ไม่มีแรงจูงใจ ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร (ภัทรพร ชนะการณ, 2561) สอดคล้องกับกฤตภาคิน มิ่งโสภา และกมล จันทร์สม (2564) อธิบายว่าแรงจูงใจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ เนื่องจากเมื่อบุคลากรมีแรงจูงใจก็จะมีแรงผลักดันในการทำงานด้วยความเต็มใจ มีความมุ่งมั่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มีความอดทนอดกลั้นกับสถานการณ์สิ่งกีดขวางต่างๆ และสุดท้ายจะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพขององค์กร และยังสอดคล้องกับ Herzberg et. al. (1959) ที่ได้พัฒนาทฤษฎีสองปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจที่เป็นสิ่งกระตุ้นในการทำงานอันส่งผลต่อการสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้กับบุคลากรและปัจจัยค้ำจุนที่ช่วยลดการเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับองค์กรในยุคดิจิทัล ตลอดจนการสร้างกลยุทธ์บริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อความสำเร็จขององค์กรต่อไป

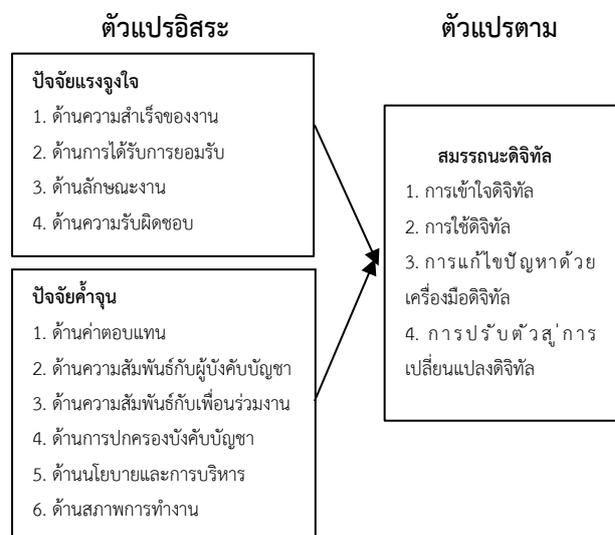
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจ ด้านปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับด้านลักษณะงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจ ด้านปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านสภาพการทำงาน และด้าน

สภาพชีวิตส่วนตัวที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยโดยประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีสองปัจจัย (Frederick Herzberg's Two-Factor Theory) (Herzberg, et al., 1959) และแนวคิดสมรรถนะดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2562) ดังภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยแรงจูงใจ ด้านปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับด้านลักษณะงาน ด้านความรับผิดชอบและด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง
2. ปัจจัยแรงจูงใจ ด้านปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านสภาพการทำงาน และด้านสภาพชีวิตส่วนตัวที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีจำนวนทั้งสิ้น 7,512 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในคั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม 2567 จำนวน 375 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณสูตรของ Yamane (1973) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนของประชากรที่เป็นครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 63 ข้อ โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า rating scale (Likert, 1932) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด หากคุณภาพเครื่องมือโดยหาความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยประเมินความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index) โดยกำหนดค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ (Rovinelli and Hambleton, 1977) ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า IOC ในภาพรวมเท่ากับ 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองใช้แบบสอบถามกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) โดยมีค่ามากกว่า 0.80 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าสัมประสิทธิ์ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถามและตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและได้ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลของกลุ่มประชากรนี้เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 375 คน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

1. ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองโดยขอความอนุเคราะห์กลุ่มเป้าหมายสแกน QR Code เพื่อกดกรอกข้อมูลแบบสอบถามในโปรแกรม Google Form

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทำการเก็บข้อมูลและนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ ด้านสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาตรวจสอบหาค่าวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ

2. วิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจ ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านลักษณะงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง และปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านสภาพการทำงาน และด้านสภาพชีวิตส่วนตัวโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D) และใช้หลักการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3. วิเคราะห์สมรรถนะดิจิทัลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D) และใช้หลักการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัด

ลำปางโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับค่าเฉลี่ยปัจจัยแรงจูงใจ ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านลักษณะงาน ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งตามลำดับ และปัจจัยค้ำจุนภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านนโยบายและการบริหาร และด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยแรงจูงใจของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง

ปัจจัย	\bar{X}	SD	ระดับ
ปัจจัยแรงจูงใจ			
1. ด้านความสำเร็จของงาน	4.33	0.61	มากที่สุด
2. ด้านการได้รับการยอมรับ	4.19	0.70	มาก
3. ด้านลักษณะงาน	4.21	0.66	มากที่สุด
4. ด้านความรับผิดชอบ	4.17	0.64	มาก
5. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง	4.19	0.66	มาก
รวม	4.22	0.60	มากที่สุด
ปัจจัยค้ำจุน			
1. ด้านค่าตอบแทน	4.13	0.68	มาก
2. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	4.18	0.68	มาก
3. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.28	0.66	มาก
4. ด้านการปกครองบังคับบัญชา	4.17	0.67	มาก
5. ด้านนโยบายและการบริหาร	4.20	0.61	มาก
6. ด้านสภาพการทำงาน	4.12	0.64	มาก
7. ด้านสภาพชีวิตส่วนตัว	4.06	0.65	มาก
รวม	4.16	0.59	มาก
รวม	4.19	0.58	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงระดับปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ ปัจจัยจูงใจในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านลักษณะงาน ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งตามลำดับ และปัจจัยค้ำจุนภาพรวมอยู่ในระดับมากโดย

เรียงลำดับ คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านนโยบายและการบริหาร และด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

2. ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านความก้าวหน้า ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อค้นหาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา

Model	SS	df	Mean Square	F	Sig
Regression	30.45	5.00	6.09	19.47	0.00
Residual	115.45	369.00	0.31		
Total	145.90	374.00			

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง

ตัวพยากรณ์	b	S.E.	β	t	Sig
ค่าคงที่	2.13	0.10			
ด้านความสำเร็จของงาน (X ₁)	0.09	0.08	0.09	1.18	0.23
การได้รับการยอมรับ (X ₂)	0.14	0.09	0.16	1.61	0.11
ด้านลักษณะงาน (X ₃)	-0.07	0.11	-0.07	-0.60	0.55
ด้านความรับผิดชอบ (X ₄)	0.07	0.11	0.07	0.56	0.55
ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง (X ₅)	0.24	0.10	0.25	2.27	0.02*
R ² = 0.21, Adjusted R ² = 0.20					

** นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 3 แสดงปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัล ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ทั้งนี้สามารถเขียนสมการได้ ดังนี้

$$Y = 2.13 + 0.24 (X_5)$$

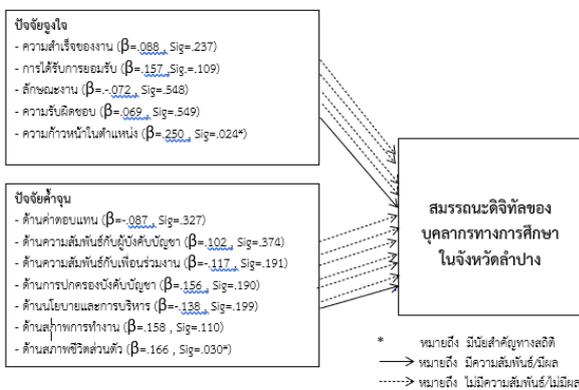
3. ปัจจัยค่าจูนที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพชีวิตส่วนตัว ดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อค้นหาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา

Model	SS	df	Mean Square	F	Sig
Regression	35.15	7.00	5.02	16.64	0.00
Residual	110.76	367.00	0.32		
Total	145.91	374.00			

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ทั้งนี้สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของปัจจัยจูนใจและปัจจัยค่าจูนที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของปัจจัยจูนใจและปัจจัยค่าจูนที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง

ผลจากการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นพหุ พบว่า ปัจจัยจูนใจและปัจจัยค่าจูนที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง ได้แก่ ปัจจัยจูนใจด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ปัจจัยค่าจูนด้านสภาพชีวิตส่วนตัว ในขณะที่ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง ได้แก่ ปัจจัยจูนใจ

ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านลักษณะงาน และด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยค่าจูนด้านค่าตอบแทน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร และด้านสภาพการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยจูนใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านลักษณะงาน ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง สอดคล้องกับ Herzberg (1959) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจประกอบด้วย ปัจจัยจูนใจที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน ดังเช่น ปัจจัยจูนใจในด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านความก้าวหน้า ทั้งยังสอดคล้องกับณัฐรัตน์ ผดุงถิ่น และจันทร์ศม ภูติอริยวัฒน์ (2565) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐมและสุพรรณบุรี ทั้งยังสอดคล้องกับณัฐรัตน์ ผดุงถิ่น (2564) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐมและสุพรรณบุรี ได้แก่ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ

ปัจจัยค่าจูนอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านนโยบายและการบริหาร และด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับ Herzberg et. al. (1959) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยค่าจูนอันเป็นการบำรุงรักษาสุขลักษณะจิตหรือจิตใจ ดังเช่นนโยบายและการบริหารขององค์กร การมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา การมีความมั่นคงในงาน มีสวัสดิการ สภาพการทำงานและความเป็นอยู่ส่วนตัว

สมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ คือ การเข้าใจดิจิทัล การใช้ดิจิทัล การแก้ไขปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2562) ที่กล่าวถึงความหมายของสมรรถนะ

ดิจิทัลว่าเป็นความสามารถในการผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะและคุณลักษณะเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ มีความเป็นอิสระ และมีจริยธรรม อันได้แก่ การทำงาน การแก้ปัญหา การจัดการ ข้อมูล การสร้างเนื้อหาและความรู้ โดยได้กำหนดสมรรถนะดิจิทัลของประเทศไทยไว้ 4 ส่วน คือ การเข้าใจดิจิทัล การใช้ดิจิทัล การแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ทั้งยังสอดคล้องกับบุพพารัตน์ บุษบงก์ (2566) ได้กล่าวว่า สมรรถนะดิจิทัลเป็นความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถเลือกวิเคราะห์และประเมินข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ด้วยความรับผิดชอบ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ปิยพร ต่าย ตระกูล (2566) ได้ศึกษาระดับสมรรถนะดิจิทัลของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมมีสมรรถนะดิจิทัลอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ได้แก่ ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล จรรยาบรรณในการใช้สื่อและการผลิตสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล และทั้งยังสอดคล้องกับณัฐรัตน์ ผดุงถิ่น (2564) พบว่า สมรรถนะดิจิทัลด้านการใช้ทรัพยากรดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐมและสุพรรณบุรีอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับภัทราพร เขาวรัตน์ (2565) พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการรู้ดิจิทัล การใช้ดิจิทัล สำหรับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานี้ควรมุ่งสนับสนุนให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูโดยการจัดอบรม ประชาสัมพันธ์ความรู้ให้แก่ครู มีการจัดตั้งทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัล รวมทั้งการนิเทศติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้วย

นอกจากนี้สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ ปัจจัยจูงใจด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับอัจฉรา รูปเรียม, กชกร เดชะคำภู และสำราญ วิเศษ (2567) พบว่า สมรรถนะบุคคลด้านทัศนคติ

ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านแรงจูงใจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการ สังกัดสำนักอัยการภาค 4

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ ปัจจัยค่าจูงจูงด้านสภาพชีวิตส่วนตัวส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องด้วยครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีภารกิจอื่นๆ นอกเหนือจากการสอนและงานประจำ ดังเช่นงานด้านเอกสารการประกันคุณภาพ การเงิน พัสดุ ตลอดจนการสัมมนา อบรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ระเบียบใหม่ๆ อยู่เสมอ อีกทั้งสัปดาห์ครุและนักเรียนค่อนข้างสูงจึงส่งผลให้ครูไม่มีเวลาส่วนตัวกับครอบครัวเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยจูงใจด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรดั่งนั้นหน่วยงานเกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเต็มที่ และควรมีระบบ Career Path, Career Planning ในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลที่ชัดเจน
2. ปัจจัยค่าจูงจูงด้านสภาพชีวิตส่วนตัวส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีภารกิจอื่นนอกเหนือจากการสอน มีกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภายนอกค่อนข้างมากส่งผลให้ไม่มีเวลาส่วนตัวกับครอบครัว ดั่งนั้นจึงเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมสัมพันธ์โดยมีส่วนร่วมจากสมาชิกในครอบครัวเพื่อให้บุคลากรมีความรู้สึกพึงพอใจในการเอาใจใส่ดูแลจากหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางเท่านั้น ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อสมรรถนะด้านดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปาง เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้นโดยการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่มย่อยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในมิติที่

หลากหลาย อีกทั้งสามารถใช้ยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อยืนยันและสนับสนุนผลการวิจัยกับบุคลากรทางการศึกษาใน จังหวัดลำปาง

2. ควรทำการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแรงจูงใจ ที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กชพร มั่งประเสริฐ. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูยุค Thailand 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. *Rangsit Graduate Research Conference: RGRC*, 7(1), 406-417.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/11/>
- [3] กฤตภาคิน มิ่งโสภา และณกมล จันทร์สม. (2564). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 23(2), 209-222.
- [4] จุฬารัตน์ บุชขงก์. (2566). สมรรถนะดิจิทัล: ทักษะเพื่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนตามเป้าหมายของการประชุมเอเปคด้านการศึกษาศึกษา 2022. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 18(24), 70-85.
- [5] ณัฐรัตน์ ผดุงถิ่น. (2564). ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐมและสุพรรณบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [7] ปิยพร ต่ายตระกูล. (2566). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี*. ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [8] ภัตราพร ชนะการณ. (2561). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลบางกล่ำ อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- [9] ภัตราพร เขียวรัตน์. (2565). *การศึกษสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1*. ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [10] รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. (2556). *เปิด 6 อุปสรรคการทำงานครูไทย สอนหนัก ขาดจิตวิญญาณ ไร้ทักษะ ICT*. สืบค้นจาก <https://enn.co.th/5942>.
- [11] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง. (2566). *รายงานผลการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ประจำปี พ.ศ. 2566*. ลำปาง: สำนักงานเขตฯ.
- [12] สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2561). *การพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. *วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*, 39(1), 5-8
- [13] สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2562). *นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- [14] อัจฉรา รุประיים, กชกร เดชะคำภู และสำราญ วิเศษ. (2567). สมรรถนะบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการ สังกัดสำนักงานอัยการภาค 4. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 4(3), 1204-1218.
- [15] Herzberg, Frederick and others. (1959). *The Motivation to work*. New York : John Wiley and Sons.

- [16] Likert, R. (1932). A Technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*, 22(140), 5-55.
- [17] Rovinelli R. J. and Hambleton, R.K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of Criterion referenced test item validity. *Dutch Journal of Education Research*, 1(2), 49-60.
- [18] Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

การจัดการห่วงโซ่อุปทานกับประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา

SUPPLY CHAIN MANAGEMENT AND BUSINESS PERFORMANCE IN SPORTS EQUIPMENT DISTRIBUTION BUSINESS

นลินีวรรณ ประพันธ์¹, ธนริศย์ ธานีอุดมพัฒน์^{2*}, อาทิตยา อันอามาตย์³ กรรณิกา อินชนะ⁴, กมลทิพย์ บุญญะสุวรรณ⁵,
อิสเรศร์ ไชยะ⁶, ณัฐศิษฐ์ สุวรรณวัฒน์⁷ และ วัชรกัญจน์ หอทอง⁸

NALINEEWAN PRAPHUNTHA¹, THANARIT THANAIUDOMPAT^{2*}, ARTHICHA UNARMAT³, KANIKA INCHANA⁴,
KAMONTIP BONYASUWON⁵, ISSARES CHAIYA⁶, NATTHASIT SUWANNAWAT⁷ and WATCHARAKAN HOTHONG⁸

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและได้ออกแบบเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่างจากธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬาของประเทศไทย ที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พ.ศ. 2566 โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 215 แห่ง โดยทำการเก็บข้อมูลจากการสุ่มแบบง่าย และวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการทดสอบการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานกับประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (r) มีค่าเท่ากับร้อยละ 49.1 และมีค่า Adjusted R Square เท่ากับร้อยละ 33.1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปร พบว่า การจัดหาวัตถุดิบมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬามากที่สุด ($\beta = .21, p < .05$) ตามด้วยด้านการขนส่ง ($\beta = .21, p < .05$) ด้านการจัดเก็บ ($\beta = .20, p < .05$) ด้านการบูรณาการ ($\beta = .19, p < .05$) และด้านการผลิต ($\beta = .197, p < .05$) โดยมี ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การจัดการห่วงโซ่อุปทาน ; ประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ ; ธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา

¹⁻⁸ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, Thailand National Sports University.

* Corresponding Author, Email: tofkpru@gmail.com

Received: Jan 21, 2025, Revised: Feb 26, 2025, Accepted: Mar 1, 2025

ABSTRACT

This study aims to examine the influence of supply chain management (SCM) on the business performance of sports equipment distribution companies. The researchers reviewed relevant literature and designed a questionnaire. Data was collected from 215 sports equipment distribution companies registered with the Department of Business Development in 2023. Simple random sampling was used, and hypotheses were tested using multiple regression analysis.

The research results revealed a statistically significant relationship ($p < 0.05$) between SCM and business performance. The multiple correlation coefficient (r) was 49.1%, with an Adjusted R Square of 33.1%. Among the variables, the sourcing of raw materials has the highest influence on the performance of sports equipment distribution business ($\beta = .21, p < .05$), followed by transportation ($\beta = .21, p < .05$), storage ($\beta = .20, p < .05$), integration ($\beta = .19, p < .05$), and production ($\beta = .197, p < .05$), respectively, with statistical significance at the 0.05 level.

Keywords: Supply Chain Management ; Business Performance ; Sports Equipment Distribution

บทนำ

การจัดการห่วงโซ่อุปทานถือเป็นปัจจัยสำคัญของธุรกิจอุปกรณ์กีฬาการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัว ที่ต้องเผชิญกับความผันผวนของความต้องการของผู้บริโภค ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย ทั้งในแง่ของการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการในกลุ่มอุตสาหกรรมทางการกีฬา ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการจัดการห่วงโซ่อุปทานในอดีตมุ่งเน้นไปที่การลดต้นทุนและเพิ่มปริมาณการผลิต แต่ปัจจุบันได้พัฒนาเป็นการบูรณาการกระบวนการต่าง ๆ ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การจัดเก็บ การขนส่ง และ การกระจายสินค้า ไปจนถึงการบริการหลังการขาย เพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์จะถูกส่งมอบให้กับลูกค้าได้ตรงเวลาและตรงตามความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งส่งผลให้การดำเนินการของธุรกิจมีประสิทธิภาพในการตอบสนองตลาดและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้สูงขึ้นได้อีกด้วย (Alphonse et al., 2025)

การจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา เนื่องจากการตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่ธุรกิจจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าใหม่ล่าสุด หรือสินค้าที่ขาดตลาด ด้านการลด

ต้นทุนในการดำเนินงาน ทั้งต้นทุนการจัดเก็บสินค้า ต้นทุนการขนส่ง และต้นทุนที่เกิดจากการขาดแคลนสินค้าซึ่งต้องอาศัยการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพทั้งสิ้น ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างยั่งยืน ในธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์กีฬาต้องอาศัยการพัฒนาศักยภาพห่วงโซ่อุปทานทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อติดตามและควบคุมสินค้าคงคลัง การใช้ระบบการจัดการคลังสินค้าที่ทันสมัย การวางแผนการผลิตที่แม่นยำ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้จัดส่งวัตถุดิบ (Alphonse et al., 2025) ผลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานนั้นจะนำไปสู่ การเพิ่มขึ้นของความพึงพอใจของลูกค้า และการที่ต้นทุน การดำเนินงานที่ลดลงจากการควบคุมต้นทุนวัตถุดิบในห่วงโซ่อุปทานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของความสามารถทางการแข่งขันอีกด้วย (Hugos, 2024)

จากความสำคัญข้างต้น การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างคำถามการวิจัยไว้ว่าปัจจัยการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวความคิดด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานในธุรกิจทางการกีฬา

Supply Chain Management: SCM ในธุรกิจกีฬา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ธุรกิจกีฬาไม่ว่าจะเป็นการผลิตอุปกรณ์กีฬา การจัดการแข่งขัน หรือการบริหารสโมสร จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าและบริการจะถูกส่งมอบให้กับลูกค้าได้ตรงเวลา ตรงตามความต้องการ และมีคุณภาพสูงสุด โดย Keely, et al. (2001) แนวความคิด การจัดการห่วงโซ่อุปทานเป็นการศึกษาบนพื้นฐานของการจัดการ โลจิสติกส์ ที่มุ่งเน้นการศึกษาด้านการจัดส่งวัตถุดิบ รวมถึงสินค้าและบริการ ซึ่ง Rabah, et al. (2025) มีการศึกษาเพิ่มเติมในแง่ของการจัดหาวัตถุดิบ การแปรรูปวัตถุดิบและการจัดส่งสินค้าและบริการ ซึ่งในธุรกิจการจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬานั้น Bonyasuwon and Thanaiudompat (2024) ได้อธิบาย การจัดการห่วงโซ่อุปทานไว้ว่าเป็นการสร้างให้เกิดการบูรณาการโดยการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบเพื่อนำมาผลิตและพัฒนาสินค้าทางการกีฬา การผลิตสินค้าทางการกีฬาที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า การจัดเก็บสินค้าสำเร็จรูปพร้อมขาย การขนส่งและการกระจายสินค้า รวมถึงการขายปลีก เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าจะถึงมือผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และการสร้างความยืดหยุ่นที่อาศัยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะที่เปลี่ยนแปลง

Hugos (2024) ทั้งนี้ยังมีการนำเสนอแนวความคิดด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานในแง่ของความยั่งยืนที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยการเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการสนับสนุนแรงงานที่เป็นธรรม และนวัตกรรมทางการจัดการ โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานทั้ง

ระบบ IoT, AI, และ Big Data เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน Alphonse, et al. (2025) ซึ่งในปัจจุบันสามารถสรุปได้ว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทานในธุรกิจทางการกีฬาเป็นการบูรณาการ โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทาน ทั้งการจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การจัดเก็บ การขนส่ง ไปจนถึงการขายปลีก โดยอาศัยการนำเทคโนโลยีทางโลจิสติกส์มาใช้

2. แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ การดำเนินธุรกิจการจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬาเป็นการให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจำเป็นต้องมีความเข้าใจในแนวคิดและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อให้สามารถวางแผนและดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ Li (2024) การทำความเข้าใจลูกค้าถือเป็นเป้าหมายหลักที่มุ่งเน้นในการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้ชัดเจน ทั้งนักกีฬาอาชีพ นักกีฬาสสมัครเล่น ผู้ที่ชื่นชอบการออกกำลังกาย หรือกลุ่มเฉพาะทาง และความต้องการโดยอาศัยการวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าในแต่ละกลุ่ม เพื่อนำมาพัฒนาสินค้าและบริหารทั้งประเภทของอุปกรณ์ ความต้องการด้านคุณภาพ ราคา และบริการหลังการขาย รวมถึงต้องเข้าใจพฤติกรรมและการซื้อของลูกค้า เช่น ช่องทางการซื้อที่นิยม การตัดสินใจซื้อ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

Rabah et al. (2025) ประสิทธิภาพด้านการจัดการสินค้าคงคลัง โดยเน้นต้นทุนที่ต่ำที่สุด โดยมีการคาดการณ์ ความต้องการประมาณการปริมาณและชนิดของสินค้าที่ลูกค้าต้องการ เพื่อป้องกันการขาดหรือค้างสต็อก ประสิทธิภาพด้านการจัดการสินค้าคงคลังยังเป็นบริหารจัดการความเสี่ยงที่ป้องกันสินค้าเสียหาย ในการศึกษาด้านประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา การบริการหลังการขาย โดยเป็นการรับประกันสินค้าให้บริการรับประกันสินค้าเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า อีกทั้งยังมีบริการซ่อมบำรุงสินค้าเพื่อให้ลูกค้าสามารถใช้งานสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง และการตอบสนองลูกค้าอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง Seepui et al. (2022) ยังมีการอธิบายลักษณะของประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจทางการกีฬาเพิ่มเติมในด้านของประสิทธิภาพด้านเทคโนโลยีการจัดส่งสินค้าและบริการ ทั้งความรวดเร็วในการส่งสินค้า ความ

ถูกต้องของสินค้าและถูกต้องของผู้รับสินค้าที่แสดงถึงความเที่ยงตรงของประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีการจัดส่งสินค้าทางการศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการห่วงโซ่อุปทานกับประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

การจัดการห่วงโซ่อุปทานเป็นกระบวนการในการลดต้นทุนในกิจกรรมต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ ทั้งนี้ยังเป็นแนวความคิดที่ถูกพัฒนาสู่การเป็นการจัดการแบบ Lean management ที่มุ่งเน้นการลดปริมาณงานที่ไม่มีความจำเป็นออก และเน้นกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมหลักในการดำเนินการ ทั้งนี้กิจกรรมที่ถูกตัดออกจะต้องไม่กระทบต่อประสิทธิภาพและคุณภาพในสินค้าและบริการ Kiptum et al. (2024) อีกทั้งในปัจจุบันมีการศึกษา Kumar and Sahoo (2025) ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการห่วงโซ่อุปทานกับประสิทธิภาพ การดำเนินธุรกิจ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญซึ่งแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมที่สร้างให้เกิดการบูรณาการกันระหว่างกิจกรรมทางการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ที่ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการพัฒนาประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการโลจิสติกส์และก่อให้เกิดต้นทุนการดำเนินการที่ต่ำลง อีกทั้งยังมีการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการจัดการห่วงโซ่อุปทานในการผลิต การผลิตสินค้าและบริการ การจัดเก็บวัตถุดิบ การขนส่ง และการจัดจำหน่ายที่มีผลเชิงบวกกับประสิทธิภาพด้านการตอบสนองความต้องการที่จะก่อให้เกิดความรวดเร็วในการตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

อีกทั้งยังมีการศึกษาปัจจัยด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านการจัดการสินค้าคงคลังที่มุ่งให้เกิดต้นทุนที่ต่ำที่สุดในการจัดเก็บสินค้าและลดความเสี่ยงในการเกิดความเสียหายและสินค้าขาดตลาดในระยะยาว โดยต้องอาศัยการนำเทคโนโลยีทางการจัดการโลจิสติกส์มาใช้ในกิจกรรมการจัดการ และการจัดเก็บวัตถุดิบ นอกเหนือจากการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการสินค้าคงคลังแล้ว ยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพด้านเทคโนโลยีการจัดส่งสินค้าและบริการอีกด้วย ซึ่งส่งผลต่อความแม่นยำในการจัดส่งสินค้าที่ถูกต้อง ความรวดเร็วในการจัดส่งถึงผู้รับที่ถูกต้อง เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดความเที่ยงตรงภายในกิจกรรมของโลจิสติกส์ Li (2024) เมื่อศึกษาเพิ่มเติมพบว่า Seepui et al. (2022) การจัดการห่วงโซ่อุปทานกับประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญและธุรกิจทางการศึกษาใน

ปัจจุบันมุ่งที่จะพัฒนากิจกรรมทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานให้มีการตรวจสอบและติดตามการดำเนินการอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดการตรวจสอบข้อผิดพลาดและสามารถแก้ไขได้ทันเวลา

ซึ่งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการห่วงโซ่อุปทานกับประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษาดังกล่าวนั้น แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการห่วงโซ่อุปทานกับประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา ทั้งในด้านของการบูรณาการ การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การจัดเก็บและการขนส่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ การจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา ในด้านการตอบสนองความต้องการ ด้านการจัดการสินค้าคงคลังและด้านเทคโนโลยีการจัดส่งสินค้าและบริการจึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทานส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

H 1: การบูรณาการส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

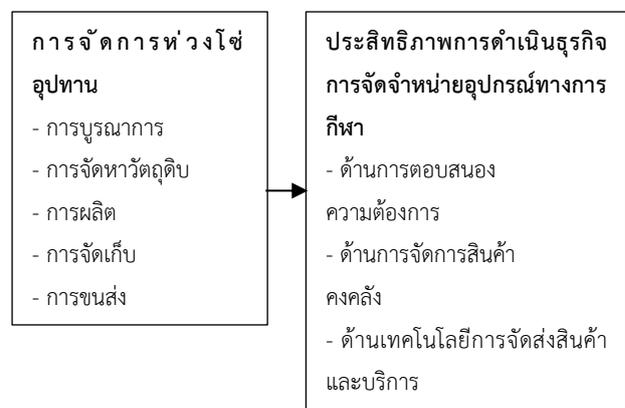
H 2: การจัดหาวัตถุดิบส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

H 3: การผลิตส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

H 4: การจัดเก็บส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

H 5: การขนส่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษาของประเทศไทย ที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พ.ศ. 2566 จำนวน 346 แห่ง โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด (Department of Business Development, 2024)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษาของประเทศไทย ที่มีการจดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจ ปี พ.ศ. 2566 จำนวน 346 แห่ง โดยมีเจ้าของธุรกิจ ผู้บริหารหรือผู้จัดการเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดตัวอย่างตาม Joseph, Guevara-Torres and Schallek (2019) ระบุเงื่อนไขในการทดสอบสมมติฐาน โดยให้การยอมรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 200 แห่ง ทั้งนี้เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อน จึงทำการเก็บแบบสอบถามทั้งหมดของประชากร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 215 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง บทความวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างข้อคำถามและกรอบแนวคิดในการวิจัย และกำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย
- การสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง เพื่อนำส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบสอบถามเพื่อเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ครอบคลุมเนื้อหาและความถูกต้องของสำนวนภาษาที่ใช้ โดยมีผลการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของทุกข้อคำถามไม่เกิน 0.80
- เมื่อผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษา จำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ของข้อคำถามและแบบสอบถาม โดยมีผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ที่มากกว่า 0.7

4. สร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Google form และสร้าง QR Code เพื่อสะดวกในการเก็บแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเจ้าของธุรกิจ ผู้บริหารหรือผู้จัดการของธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษาของประเทศไทย จำนวน 215 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71 เพศชาย ร้อยละ 29 โดยส่วนใหญ่เป็นเจ้าของธุรกิจถึง ร้อยละ 82 และเป็นผู้บริหารหรือผู้จัดการ ร้อยละ 18

สมมติฐานที่ 1 การบูรณาการส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 2 การจัดหาวัตถุดิบส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 3 การผลิตส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 4 การจัดเก็บส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 5 การขนส่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระหว่างตัวแปรการจัดการห่วงโซ่อุปทานส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการศึกษา

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Std. Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1.27	.13		7.55	.00
ก ม ม ช ม ก ท	.19	.04	.19	7.03	.00
ก า ร จั ด ห า วั ต ถุ ดิ บ	.21	.03	.22	7.24	.00
ก า ร ผลิต	.19	.04	.20	6.11	.00
ก า ร จั ด เก็บ	.20	.03	.19	6.12	.00
ก า ร ข น ส ่ง	.21	.02	.21	5.12	.00

R = .491; R Square = .363; Adjust R Square = .331
 Standard Error of The Estimate = .213; Sig = .000; F = 79.324

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทานส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา เนื่องจาก ค่า sig. เท่ากับ 0.00 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.491 และมีค่า Adjusted R Square เท่ากับ 0.331 หมายความว่า แบบจำลองนี้สามารถทำนายตัวแปรตามได้ คิดเป็นร้อยละ 33.1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปร พบว่า การจัดหาวัตถุดิบมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬามากที่สุด ($\beta = .21, p < .05$) ตามด้วยด้านการขนส่ง ($\beta = .21, p < .05$) ด้านการจัดเก็บ ($\beta = .20, p < .05$) ด้านการบูรณาการ ($\beta = .19, p < .05$) และด้านการผลิต ($\beta = .197, p < .05$) โดยมี ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยเชิงประจักษ์ พบว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ที่ประกอบด้วย การบูรณาการ การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การจัดเก็บ และการขนส่ง เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬาในประเทศไทยที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Li (2024) การบูรณาการที่อาศัยการนำเอากิจกรรมต่าง ๆ มาเชื่อมโยงให้เกิดการส่งเสริมซึ่งกันและกันจะสร้างให้เกิดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานร่วมกันก่อให้เกิดคุณค่าใหม่ ๆ ในกระบวนการ ทั้งนี้ Yadav et al. (2022) กระบวนการจัดการห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมกีฬานั้นยังต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับกระบวนการทางการจัดการ ทั้งการวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การหาผู้รับผิดชอบและการควบคุมการดำเนินการ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระบวนการจัดการมีความสอดคล้องกันกับกระบวนการจัดการห่วงโซ่อุปทาน แต่กระบวนการจัดการห่วงโซ่อุปทานนั้นเป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการให้มีกระบวนการในการติดตามข้อมูลและมีการมุ่ง

เน้นในการลดต้นทุนอย่างต่อเนื่อง ให้เห็นถึงการสร้างและพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันในห่วงโซ่อุปทานในระยะยาว

Kiptum et al. (2024) นอกเหนือจากเป้าหมายในการมุ่งเน้นการลดต้นทุนในการดำเนินการของกิจกรรมต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานแล้วยังมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านของผลที่เกิดกับประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจไว้หลากหลายแง่มุม ทั้งทางด้าน การตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มี การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพด้านการจัดการสินค้าคงคลัง รวมถึง Alphonse et al. (2025) การพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีการจัดส่งสินค้าและบริการให้เป็นรูปแบบเวลาจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวัดผลเป็นรูปธรรมในเชิงของความพึงพอใจ และส่วนแบ่งตลาดในธุรกิจทางการกีฬาได้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ Kumar and Sahoo (2025) ที่สนับสนุนแนวความคิดด้านการพัฒนาประสิทธิภาพทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานตามรูปแบบ Supply Chain Operations Reference-model: SCOR Model เป็นแบบจำลองมาตรฐานสากลที่ใช้ในการวิเคราะห์และปรับปรุงประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทาน โดย SCOR Model จะช่วยให้ธุรกิจสามารถมองเห็นภาพรวมของกระบวนการต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานได้อย่างชัดเจน และสามารถระบุจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้ห่วงโซ่อุปทานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบด้วย 5 กระบวนการหลัก ได้แก่ การวางแผน เป็นกระบวนการวางแผนกลยุทธ์และดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของห่วงโซ่อุปทาน โดยจะครอบคลุมการวางแผนความต้องการ การวางแผนการผลิต การวางแผนการจัดส่ง และการวางแผนการจัดการทรัพยากร และการจัดหา เป็นกระบวนการจัดหาสินค้า วัตถุดิบ หรือบริการจากซัพพลายเออร์ โดยจะครอบคลุมการคัดเลือก ซัพพลายเออร์ การสั่งซื้อ การจัดส่ง และการรับสินค้าเข้าคลัง อีกทั้งยังต้องอาศัยการผลิต ซึ่งเป็นกระบวนการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป โดยจะครอบคลุมการผลิต การประกอบ การทดสอบ และการบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการจัดส่งสินค้าไปยังลูกค้า โดยจะครอบคลุมการจัดเตรียมการจัดส่ง การขนส่ง การกระจายสินค้า และการจัดการการคืนสินค้า ไปจนถึงกระบวนการคืนสินค้า โดยจะครอบคลุมการรับคืนสินค้า การตรวจสอบสินค้า การดำเนินการตามนโยบายการคืนสินค้า และการกำจัดสินค้า

ซึ่งสามารถสรุปอภิปรายผลการวิจัยได้ว่าเป็นการศึกษาที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการห่วงโซ่อุปทานทางด้านการบูรณาการ การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต

การจัดเก็บ และการขนส่งกับประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจ การ
จัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬาทางด้านประสิทธิภาพ ด้านการ
ตอบสนองความต้องการ ด้านการจัดการสินค้าคงคลังและด้าน
เทคโนโลยีการจัดส่งสินค้าและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนว
ความคิดและทฤษฎี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ในภาคอุตสาหกรรมทางการกีฬานั้นสามารถนำผล การ
วิจัยด้านปัจจัยทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานกับประสิทธิภาพการ
ดำเนินงานธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทางการกีฬา ซึ่งให้
ความสำคัญกับการบูรณาการ การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การ
จัดเก็บและการขนส่งไปเป็นตัวแบบในการสร้างและพัฒนา

ประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมทางการกีฬาและอุตสาหกรรม
เกี่ยวเนื่องได้ ทั้งนี้ยังต้องอาศัยการจัดการที่ก่อให้เกิดการบูรณา
การและเชื่อมโยงกับระบบสนับสนุนอื่น ๆ และการนำเทคโนโลยี
ทางการจัดการโลจิสติกส์มาใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่การลด
ต้นทุนที่ยั่งยืนในระยะยาว ในการศึกษาครั้งนี้อุตสาหกรรมทาง
การกีฬาสามารถนำไปพัฒนาและสร้างให้เกิดการวางแผนส่งเสริม
กระบวนการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มเจ้าของธุรกิจ
ผู้บริหารหรือผู้จัดการของธุรกิจการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ทาง การ
กีฬาของประเทศไทย เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้
ในวงกว้าง ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยครั้ง
ต่อไปเพื่อศึกษาประชากรในกลุ่มที่กว้างขึ้นและสามารถ
เปรียบเทียบความต้องการและความแตกต่างได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] Alphonse, K.A., Zhang, G., Aslam, B., Guo, S., Ji, M., & Maqsood, S. (2025). Digital supply chain management: competitive advantage and sustainable production. *Management Decision*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/MD-01-2024-0018>
- [2] Bonyasuwon , K., & Thanaiudompat , T. (2024). Dynamic Capabilities and Quality of Logistics Services and Business Competencies of the Sports Equipment Distribution Business in Thailand. *Dusit Thani College Journal*, 18(3), 56–68. Retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/journaldtc/article/view/275674>
- [3] Department of Business Development. (2024). *Data warehouse of registered businesses*. Retrieved 12 December 2024 from. <https://datawarehouse.dbd.go.th/index>.
- [4] Hugos, M. H. (2024). *Essentials of Supply Chain Management* (5th ed.). New Jersey: John Wiley & Sons.
- [5] Joseph, A., Guevara-Torres, A., Schallek, J. (2019). Imaging single-cell blood flow in the smallest to largest vessels in the living retina. *eLife*, 8, e45077.
- [6] Keely, C., Sebastian, G., Douglas, L. M., & Dale, S. S. (2001). The Supply Chain Management Processes. *The International Journal of Logistics Management*, 12(2), 13-36.
- [7] Kiptum, C. K., Bouraima, M. B., Ibrahim, B., Oloketuyi, E. A., Makinde, O. O., & Qiu, Y. (2024). Implementation of effective supply chain management practice in the national oil corporation in developing country: an integrated BWM-AROMAN approach. *Decision making advances*, 2(1), 199-212. <https://doi.org/10.31181/dma21202439>
- [8] Kumar, R., & Sahoo, S. K. (2025). A Bibliometric Analysis of Agro-Based Industries: Trends and Challenges in Supply Chain Management. *Decision Making Advances*, 3(1), 200–215. <https://doi.org/10.31181/dma31202568>

- [9] Li, X. (2024). Performance Evaluation and Empirical Analysis of Regional Sports Industry Government Behavior. *Advances in Physical Education*, 14(3), 72-93.
- [10] Rabah, C. B., Chen, M., Mohamed, K., Mohamed, H., & Weihong, G. (2025). Anticipating the impacts of mega events on host-country agri-food supply chains: a synthesis based on a simulation of the World Cup 2022 in Qatar. *Transportation Research Procedia*, 82(1), 3647-3663.
- [11] Seepui, P., Bumroongsang, T., Rojwattanabun, C., Yaosiri, P., & Sakhonkaruhatdej, K. (2022). Relationship between the concept of marketing mix and the decision to use the badminton court rental business. *Academic Journal of Thailand National Sports University*, 14(3), 281-290. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/TNSUJournal/article/view/250478/176583>
- [12] Yadav, V. S., Singh, A. R., Gunasekaran, A., Raut, R. D., & Narkhede, B. E. (2022). A systematic literature review of the agro-food supply chain: Challenges, network design, and performance measurement perspectives. *Sustainable Production and Consumption*, 29, 685–704. <https://doi.org/10.1016/j.spc.2021.11.019>

ชุมชนต้นแบบเมืองแห่งคุณภาพชีวิต กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี

THE GUIDELINES FOR INTELLIGENT IMPROVING QUALITY OF HUMAN LIFE A CASE OF BAN CHAN SUBDISTRICT MUNICIPALITY IN UDON THANI, THAILAND

ถวัลย์รัชต์ อนุ^{1*} และ เขมณัฐ ภูกองไชย²

THAWANRAT ANU^{1*} and KHEMMANAT POOKONGCHAI²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร ในแต่ละมิติของเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี การวิจัยนี้เป็นการศึกษากาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี จำนวน 210 คน เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถาม สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี จากแบบสอบถามโดยใช้ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อพิจารณาในภาพรวมคุณภาพชีวิตของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นที่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านนันทนาการ ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้านบุคลากร ด้านสาธารณสุข ด้านความปลอดภัย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง และด้านการส่งเสริมอาชีพ และปัจจัยที่อยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านเศรษฐกิจ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร พบว่า ปัจจัยที่มีสหสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่ หรือมีความสัมพันธ์กันสูง คือ ปัจจัยระหว่าง ด้านสิ่งแวดล้อมและการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้านบุคลากรและด้านความปลอดภัย ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการอยู่ร่วมกันในสังคม และด้านสาธารณสุขและการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยนำปัจจัยที่มีสหสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่ หรือมีความสัมพันธ์กันสูง มาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร ในแต่ละมิติของเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี และประเด็นที่ประชากรต้องการให้พัฒนามากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ รองลงมา คือ ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้านวัฒนธรรม และ ด้านบุคลากร ตามลำดับ

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต ; ความสัมพันธ์ ; แนวทางการพัฒนา

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, Master Student, Program in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University.

² รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, Associate Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University.

* Corresponding Author, Email: 6661152102@udru.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the quality of life of residents in Ban Chan Municipality, Udon Thani Province, 2) examine the relationships between factors associated with the quality of life of residents in Ban Chan Municipality, Udon Thani Province, 3) explore guidelines approaches for developing models to enhance the quality of life in various dimensions for residents in Ban Chan Municipality, Udon Thani Province. This research employed a quantitative research methodology. The sample consisted of 210 residents living in Ban Chan Municipality, Udon Thani Province. The research instrument used is a questionnaire. Statistical tools and data analysis included percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient analysis. The findings revealed that the overall quality of life of residents in Ban Chan Municipality was at a high level based on the analysis of questionnaire responses using mean scores. When analyzed by dimension, the aspects ranked from highest to lowest were as follows: culture, recreation, social cohesion, personnel, public health, safety, infrastructure, environment, education, urban development policies, and occupational promotion. The factor with a moderate level was the economic aspect. The analysis of the relationships between factors associated with the quality of life indicated that the factors with strong correlations included : Environment and social cohesion, Personnel and safety, Infrastructure and social cohesion. and Public health and social cohesion. These strongly correlated factors were analyzed to develop guidelines for improving the quality of life in various dimensions for residents in Ban Chan Municipality. The aspects that residents prioritized for development, ranked from highest to lowest, were economy, urban development policies, safety, environment, public health, occupational promotion, education, recreation, infrastructure, social cohesion, culture, and personnel.

Keywords: Quality of Life ; Relationships ; Development Approaches

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กล่าวถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในหมวด 14 มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 มีใจความสำคัญว่า ให้การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามหลักการปกครองตนเอง โดยต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชน ความสามารถด้านรายได้ จำนวนประชากร และพื้นที่ที่รับผิดชอบ ประกอบกัน (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ดูแลบริการสาธารณะ ส่งเสริมการศึกษา และบริหารจัดการอย่างอิสระ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน การป้องกันทุจริต และความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ ทั่วไป 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) เทศบาล 3) องค์การบริหารส่วนตำบล และ พิเศษ

1) กรุงเทพมหานคร 2) เมืองพัทยา (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นวาระในการขับเคลื่อนสู่วิสัยทัศน์ 6 ประเด็น ในแผนยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560 - 2569 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยเน้นการศึกษาในประเด็นที่ 4 คือ ประเด็นการส่งเสริมและการพัฒนาบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่มีคุณภาพเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งในประเด็นนี้ได้กำหนดแนวคิดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 คือ มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลบริการสาธารณะ ส่งเสริมการศึกษา และร่วมมือกับรัฐหรือเอกชนในการจัดบริการสาธารณสุข เพื่อประโยชน์ของประชาชน และในประเด็นที่มีความท้าทายต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากองเสริมการปกครองท้องถิ่น คือ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการ

จัดบริการสาธารณสุขของท้องถิ่นสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

ในภาพรวมของการพัฒนาจังหวัด จังหวัดอุดรธานีได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (สำนักงานจังหวัดอุดรธานี กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2566: 72) จังหวัดอุดรธานีจัดประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (2566 - 2570) โดยระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ทบทวนข้อมูลปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแผนงาน พร้อมบูรณาการงบประมาณเพื่อลดความซ้ำซ้อน และตอบสนองความต้องการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (สำนักงานจังหวัดอุดรธานี กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2566: 83) ได้มีการกำหนดประเด็นการพัฒนาของจังหวัดอุดรธานีไว้ 6 ประเด็น และประเด็นหลักที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ คือ ประเด็นที่ 3 คือ การยกระดับคุณภาพชีวิต การศึกษา และการสาธารณสุข เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้สังคมและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญ และสอดคล้องกับเทศบาลจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี เพื่อพัฒนาโครงการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดและท้องถิ่น โดยลดความซ้ำซ้อน ประสานงานและการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และมุ่งตอบสนองความต้องการประชาชนพร้อมยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

การพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมาทำให้ประชาชน ชุมชน ก้าวหน้าไปหลายด้าน ทั้งการเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพ รายได้ หลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการทำให้จำนวนคนยากจนลดลง และพัฒนาการบริการทางการศึกษาและสาธารณสุขให้ขยายในท้องถิ่นขยายอย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่อย่างไรก็ดีการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นความท้าทายและจำเป็น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาในพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านจั่น เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านจั่นเป็นชุมชนเมือง มีอาชีพและระบบเศรษฐกิจที่หลากหลาย และผู้อยู่อาศัยจำนวนมากไม่น้อยที่มาจากถิ่นอื่นรวมถึงประชากรแฝงก็มีไม่น้อยเช่นเดียวกัน ซึ่งเทศบาลตำบลบ้านจั่นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล ห่างจากจังหวัดอุดรธานี 4

กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร 558 กิโลเมตร (สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านจั่น กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ, 2564) เป็นหน่วยงานที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากการบริหารราชการส่วนกลาง และการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ที่กำหนดให้รัฐดำเนินการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณสุขให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจในประเด็นที่ 3 คือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (สำนักงานจังหวัดอุดรธานี กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2566: 83) ในประเด็นการพัฒนาของจังหวัดอุดรธานี ประเด็นที่ 3 คือ การยกระดับคุณภาพชีวิต การศึกษา และการสาธารณสุข เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้สังคม และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น โดยเทศบาลตำบลบ้านจั่นได้ประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2564 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและงบประมาณรายจ่ายจากเงินสะสม แต่เนื่องจากปัจจุบัน สภาพแวดล้อมสภาพปัญหาในพื้นที่ บริบททางสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ตลอดเวลาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา จึงได้มีการแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) ตลอดมา จนถึงปัจจุบัน คือ แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) แก้ไข ครั้งที่ 1/2567 (สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านจั่น กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ, 2564) เทศบาลตำบลบ้านจั่นได้กำหนดโครงการและรายละเอียดโครงการพัฒนาแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สังคม มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดที่ 3 คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สังคมมีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ

เทคโนโลยี จากการศึกษายังไม่พบงานวิจัยที่เป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี

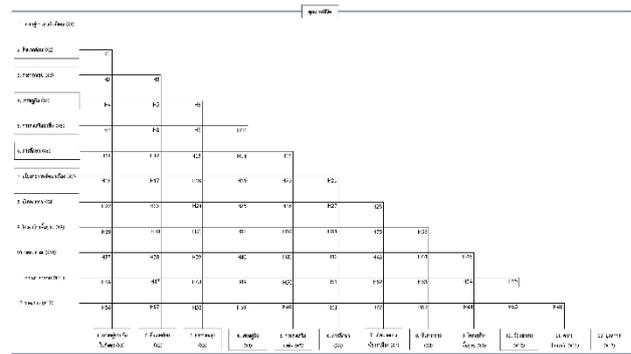
จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเมืองสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น ที่เหมาะสมกับบริบทปัจจุบันและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร เทศบาลตำบลบ้านจั่น สู่การเป็นเมืองแห่งคุณภาพชีวิต ซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีทิศทางมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน เพื่อจะช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดความสะดวกรวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นผลให้มีการพัฒนาหรือปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง อันจะส่งผลให้เทศบาลตำบลบ้านจั่นสามารถพัฒนาเมืองไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่นอย่างยั่งยืนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร ในแต่ละมิติของเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสังเคราะห์ตัวแปร ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยชุมชนต้นแบบเมืองแห่งคุณภาพชีวิต กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี จากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระจำนวน 66 คู่ความสัมพันธ์ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

H0: ตัวแปรอิสระ (X) ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ (X)

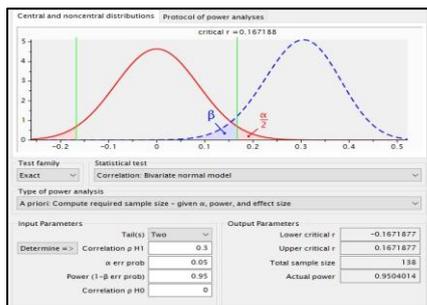
H1 - H66: ตัวแปรอิสระ (X) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ (X)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี จำนวน 7,055 คน ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2564 (สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านจั่น กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ, 2564)

2. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้จากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ผู้วิจัยใช้ โปรแกรม G*power ในการคำนวณขนาดประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ภาพที่ 2 โปรแกรม G*power การคำนวณกลุ่มตัวอย่าง
 ที่มา : Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007; 2009)

ผู้วิจัยกำหนดค่า Effect Size เท่ากับ 0.3 ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) เท่ากับ 0.05 และค่าความถูกต้อง Power เท่ากับ 0.95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Total sample size) จำนวน 138 คน และเพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเที่ยงตรงมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างมากกว่าผลการคำนวณของโปรแกรม G*Power คือ จำนวน 210 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการสร้างเครื่องมือในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการวิจัย ทั้งหมดจำนวน 32 ข้อ คำถาม จากการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมเพื่อวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (Content synthesis) ตัวแปรอิสระ (Independent-Variable) ที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตประชากรซึ่งสอดคล้องตามแนวคิด ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

เมื่อได้ตัวแปรอิสระที่ต้องการแล้ว จึงนำตัวแปรดังกล่าว มากำหนดข้อคำถามในการวิจัย โดยปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและออกแบบแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป จำนวน 7 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่น่าจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของ

ประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี สู่การยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร จำนวน 12 ข้อ โดยกำหนดข้อคำถามในการวิจัยตามตัวแปรอิสระจำนวน 12 ตัวแปร ได้แก่

- 1) การอยู่ร่วมกันในสังคม
- 2) สิ่งแวดล้อม
- 3) สาธารณสุข
- 4) เศรษฐกิจ
- 5) การส่งเสริมอาชีพ
- 6) การศึกษา
- 7) นโยบายการพัฒนาเมือง
- 8) นันทนาการ
- 9) โครงสร้างพื้นฐาน
- 10) วัฒนธรรม
- 11) ความปลอดภัย
- 12) บุคลากร

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร ในแต่ละมิติของเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี จำนวน 13 ข้อ โดยกำหนดข้อคำถามในการวิจัยตามตัวแปรอิสระ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวัดค่าฐานนิยมในแต่ละข้อของแบบสอบถามโดยให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับประเด็นที่ต้องการให้พัฒนามากที่สุด จากลำดับที่ 1 – 12 โดยลำดับที่ 1 ต้องการให้พัฒนามากที่สุด และ ลำดับที่ 12 ต้องการให้พัฒนาน้อยที่สุด เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาจากความต้องการของประชากรในการยกระดับคุณภาพชีวิต

การแปลผล

แบบสอบถามในส่วนที่ 2 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการประเมินการให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์วัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, 1961) โดยมีการแบ่งช่วงของระดับความคิดเห็น เพื่อระบุถึงระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (ชัลวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2556: 30) เกณฑ์คะแนนตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 การแบ่งเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นในคำถาม

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00-1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
1.81-2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับน้อย
2.61-3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง
3.41-4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมาก
4.21-5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

แบบสอบถามในส่วนที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวัดค่าฐานนิยมในแต่ละข้อของแบบสอบถามโดยให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับประเด็นที่ต้องการให้พัฒนามากที่สุดจากลำดับที่ 1 - 12 โดยที่ลำดับที่ 1 ต้องการให้พัฒนามากที่สุด และ ลำดับที่ 12 ต้องการให้พัฒนาน้อยที่สุด เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของประชากรในการยกระดับคุณภาพชีวิต

การทดสอบเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบรูปแบบของคำถาม การใช้ภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย ว่าตรงกับนิยามหรือกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามหรือกรอบแนวคิดหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item - objective Congruence : IOC) โดยแบบสอบถามทั้งฉบับในการวิจัยครั้งนี้มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 หมายความว่า แบบสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัด (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2565: 174 - 175)

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha's coefficient - α) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ≥ 0.78 (Cronbach, 1951: 297 - 334) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับจะได้ผลค่า $\alpha = 0.886$ หมายถึงแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี สู่การยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlations Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่สนใจ โดยใช้แนวทางในการตีความขนาดของสหสัมพันธ์ของ Cohen (1988 อ้างถึงใน Gilles E. Gignac., 2016: 74-78)

3. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยนำผลสรุปข้อมูล มาตรวจสอบความถูกต้อง จำแนกประเด็นจัดระบบข้อมูล จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผล (Content Analysis) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร ในแต่ละมิติของเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี

4. การตรวจสอบผลการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาวินิจฉัยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มาทำการตรวจสอบผลการวิจัย ได้ถึงความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย ว่าตรงตามนิยามหรือกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ต้องการวัดหรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญประกอบไปด้วย

1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1 คน

2. ผู้ได้รับมอบหมายจากข้อ 1 จำนวน 2 คน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยในลักษณะสรุปภาพรวมและความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ โดยแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี ผู้การยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตประชากร	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม	3.74	0.74	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.58	0.83	มาก
ด้านสาธารณสุข	3.69	0.85	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	3.37	0.85	ปานกลาง
ด้านการส่งเสริมอาชีพ	3.49	0.88	มาก
ด้านการศึกษา	3.58	0.78	มาก
ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง	3.55	0.79	มาก
ด้านนันทนาการ	3.79	0.84	มาก
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.64	0.82	มาก
ด้านวัฒนธรรม	3.88	0.80	มาก
ด้านความปลอดภัย	3.69	0.79	มาก
ด้านบุคลากร	3.70	0.81	มาก
รวมเฉลี่ย	3.64	0.53	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64, S.D. = 0.53$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า

อยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.88, S.D. = 0.80$) ด้านนันทนาการ ($\bar{x} = 3.79, S.D. = 0.84$) ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม ($\bar{x} = 3.74, S.D. = 0.74$) ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.70, S.D. = 0.81$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{x} = 3.69, S.D. = 0.85$) ด้านความปลอดภัย ($\bar{x} = 3.69, S.D. = 0.79$) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{x} = 3.64, S.D. = 0.82$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.58, S.D. = 0.83$) ด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.58, S.D. = 0.78$) ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง ($\bar{x} = 3.55, S.D. = 0.79$) ด้านการส่งเสริมอาชีพ ($\bar{x} = 3.49, S.D. = 0.88$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 3.37, S.D. = 0.85$) ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี จากแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlations Analysis) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlations Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่สนใจสามารถแสดงระดับความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร	1. การอยู่ร่วมกันในสังคม	2. ด้านสิ่งแวดล้อม	3. ด้านสาธารณสุข	4. ด้านเศรษฐกิจ	5. ด้านการส่งเสริมอาชีพ	6. ด้านการศึกษา	7. ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง	8. ด้านนันทนาการ	9. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	10. ด้านวัฒนธรรม	11. ด้านความปลอดภัย	12. ด้านบุคลากร
1. การอยู่ร่วมกันในสังคม	r 1											
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	r .585***	1										
3. ด้านสาธารณสุข	r .502***	.448**	1									
4. ด้านเศรษฐกิจ	r .336***	.288**	.317***	1								
5. ด้านการส่งเสริมอาชีพ	r .364***	.313***	.355***	.477***	1							
6. ด้านการศึกษา	r .364***	.357***	.345***	.399***	.451***	1						
7. นโยบายการพัฒนาเมือง	r .353***	.376***	.382***	.294***	.483***	.468***	1					
8. ด้านนันทนาการ	r .340***	.263***	.242***	.245***	.361***	.293***	.336***	1				
9. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	r .508***	.449***	.370***	.382***	.493***	.431***	.437***	.264***	1			
10. ด้านวัฒนธรรม	r .296***	.237**	.307***	.320***	.254***	.351***	.332***	.485***	.199**	1		
11. ด้านความปลอดภัย	r .425***	.473***	.333***	.238**	.318***	.323***	.425***	.311***	.397***	.307***	1	
12. ด้านบุคลากร	r .441***	.417***	.412***	.340***	.451***	.374***	.495***	.375***	.377***	.485***	.518***	1

หมายเหตุ * = p<.05, ** = p<.01, *** = p<.001

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร

จากรูปภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้วิจัยได้นำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันมาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาร่วมกัน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตประชากร ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 หมายถึง สหสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่ หรือมีความสัมพันธ์กันสูง ตามแนวทางของ Cohen (1988 อ้างถึงใน Gilles E. Gignac., 2016: 74-78) มาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรของเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี มีทั้งหมด 4 ความสัมพันธ์ ดังนี้

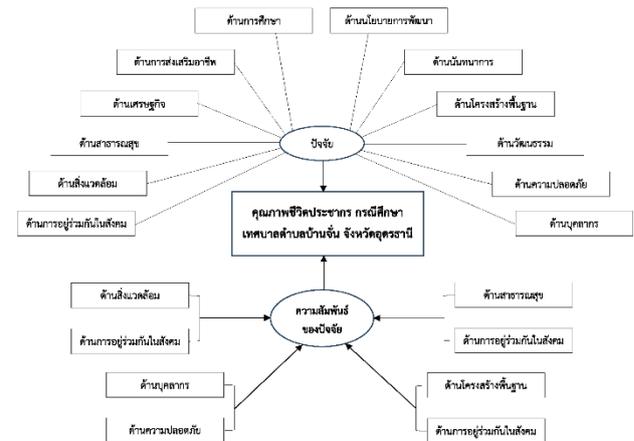
1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการอยู่ร่วมกันในสังคม ($r = .585^{***}$)
 2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลากรและด้านความปลอดภัย ($r = .518^{***}$)
 3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ($r = .508^{***}$)
 4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสาธารณสุขและการอยู่ร่วมกันในสังคม ($r = .502^{***}$)
3. แนวทางการพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร ในแต่ละมิติของเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 3 เรียงลำดับประเด็นที่ต้องการให้พัฒนามากที่สุดจากมากไปน้อย จำนวน 12 ลำดับ

ประเด็นที่ต้องการให้พัฒนา	ค่าฐานนิยม	ร้อยละ
ด้านเศรษฐกิจ	48	22.90
ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง	44	21.00
ด้านความปลอดภัย	32	15.20
ด้านสิ่งแวดล้อม	21	10.00
ด้านสาธารณสุข	14	6.70
ด้านการส่งเสริมอาชีพ	12	5.70
ด้านการศึกษา	9	4.30
ด้านนันทนาการ	9	4.30
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	9	4.30
ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม	6	2.90
ด้านวัฒนธรรม	4	1.90
ด้านบุคลากร	2	1.00
รวม	210	100.00

จากตารางที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวัดค่าฐานนิยมในแต่ละข้อของแบบสอบถามโดยให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับประเด็นที่ต้องการให้พัฒนามากที่สุด จากลำดับที่ 1 - 12 โดยลำดับที่ 1 ต้องการให้พัฒนามากที่สุด และ ลำดับที่ 12 ต้องการให้พัฒนาน้อยที่สุด เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาจากความต้องการของประชากรในการยกระดับคุณภาพชีวิต ได้ผลการวิจัย คือ ลำดับประเด็นที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างต้องการให้พัฒนามากที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ ค่าฐานนิยม เท่ากับ 48 คิดเป็นร้อยละ 22.90 รองลงมา คือ ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้านวัฒนธรรม และ ด้านบุคลากร ค่าฐานนิยม เท่ากับ 2 คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี สามารถสร้างโมเดลรูปแบบได้ ดังนี้

ภาพที่ 4 โมเดลรูปแบบแนวทางการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ชุมชนต้นแบบเมืองแห่งคุณภาพชีวิต กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยระดับความ

คิดเห็นจากมากไปหาน้อย ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

ด้านวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.88, S.D. = 0.80)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยวัฒนธรรมสะท้อนอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจของชุมชน ผ่านกิจกรรม เช่น เทศกาล วัฒนธรรมพื้นบ้าน และการแสดงศิลปะ เพื่อส่งเสริมการแสดงออกและถ่ายทอดคุณค่าให้คนรุ่นใหม่ สร้างความมั่นคงทางจิตใจและความสุขในชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ณัญญา มานู, 2560) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรม ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ทำให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และมีความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ศิวพร ศรชัย, วาสนา จาตุรัตน์ และชญชญาทิพย์ญาณ, 2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของเทศบาลตำบลท้องเนียน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการสำรวจคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก พบว่า ในด้านนี้มีความเห็นสำคัญในการพัฒนาในเรื่องจริยธรรม และคุณธรรม ประเพณีต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน เพราะมองว่าการที่คนเรามีคุณธรรม และจริยธรรมอยู่ในจิตใจก็จะทำให้สามารถพัฒนาในเรื่องอื่น ๆ ได้ไม่ยาก

ด้านนันทนาการ (ค่าเฉลี่ย 3.79, S.D. = 0.84)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น มีการจัดกิจกรรมนันทนาการและพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะและลานกีฬา สำหรับทุกกลุ่มวัย รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมกีฬาและเทศกาลชุมชน ช่วยสร้างสมดุลระหว่างงานและพักผ่อน เสริมสุขภาพกายใจ และสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน เพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (จตุพล เจริญธัญญากร, 2554) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกำแพงเพชร องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (คณิต เขียววิชัย และวรรณภา แสงวัฒนะกุล, 2558) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมนันทนาการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตามขั้นตอนต่าง ๆ

ช่วยให้เกิดความร่วมมือที่ดีของชุมชนกระบวนการต่าง ๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี

ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.74, S.D. = 0.74)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่า ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านจั่น มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีความสามัคคีและมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรม เช่น งานบุญและงานอาสาสมัคร ซึ่งช่วยเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจกัน นอกจากนี้ มีการสร้างพื้นที่ปลอดภัยและเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มแสดงความคิดเห็น การอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตในชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ปกรณ สุขธรรมนิยม, 2560) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมอยู่ในระดับสูงสุด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ณัญญา มานู, 2560) ที่ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรม ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ทำให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และมีความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น

ด้านบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 3.70, S.D. = 0.81)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่นมีบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานตามนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการส่งเสริมการอบรมเพิ่มทักษะ รวมถึงการสื่อสารและเปิดเผยข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ พร้อมปรับปรุงการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (หทัยรัตน์ สติรักษ์, 2563) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า หนึ่งในปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ด้านบุคลากร กระตือรือร้นของบุคลากรในการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้านภาคีเครือข่าย คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และนโยบายกฎหมายต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการดำเนินงาน มีผลต่อกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ และสอดคล้องกับ (พงศรัตน์ ภิรมย์รัตน์, ฤเดช เกิดวิชัย และณัฐพงษ์ เดชะรัตนเสถียร, 2563) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยด้านชุมชนและสังคมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแพร่ คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม

ด้านสาธารณสุข (ค่าเฉลี่ย 3.69, S.D. = 0.85)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่รวดเร็วและมีคุณภาพ โดยจัดสรรอุปกรณ์ทางการแพทย์เพียงพอสำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชน บริการที่เข้าถึงง่ายนี้ ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนโดยรวม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (จตุพล เจริญชัยภูมิก, 2554) ที่ได้กล่าวว่า สภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดแพร่เพชร ด้านการสาธารณสุข มีการดำเนินงานในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ปริญญา จิตอร่าม, 2563) ที่ได้กล่าวว่า หนึ่งในตัวชี้วัดสมรรถนะการแก้ปัญหาและการพัฒนาสาธารณสุขชุมชนของนักสาธารณสุขชุมชน คือ ทักษะสำคัญในงานสาธารณสุขชุมชน ได้แก่ ด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม การเฝ้าระวังและการควบคุมโรค ด้านบำบัด รักษาเบื้องต้น และ ด้านสุขศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ

ด้านความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 3.69, S.D. = 0.79)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น มีการพัฒนาพื้นที่ที่มีความปลอดภัย เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิดในพื้นที่เสี่ยงและเพิ่มไฟส่องสว่างตามถนนช่วยลดโอกาสการเกิดอาชญากรรม มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือกันดูแลพื้นที่ของตนเองเป็นการสร้างความมั่นใจ นอกจากนี้ มีการจัดเจ้าหน้าที่พร้อมให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา และการเฝ้าระวังเหตุฉุกเฉินอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดความปลอดภัยและสร้างความไว้วางใจในชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (จิรศักดิ์ ปันลำ และกตัญญู เรือนตุ่น, 2566) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คือ ชุมชน ควรร่วมกัน โดยรวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กรป้องกันภัยในระดับชุมชน เพื่อสอดส่องป้องกันภัยให้แก่สมาชิกชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ (จอมเดช ตรีเมฆ, 2556) ที่ได้กล่าวว่าการควบคุมอาชญากรรมต้องพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยใช้เทคโนโลยี แต่ยังคงต้องอาศัยการจัดการและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพพร้อมด้วย

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.64, S.D. = 0.82)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ดีเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนได้ดี เช่น การปรับปรุงถนน ทางเท้า ระบบน้ำประปา และระบบไฟฟ้า อย่างมี

ประสิทธิภาพและพร้อมใช้งาน มีการวางแผนงบประมาณที่เหมาะสมช่วยให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาบำรุงรักษาและการดูแลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความปลอดภัยและความพึงพอใจของประชาชนมีความแตกต่างกับผลการศึกษาของ (ศิวพร ศรชัย, วาสนา จาตุรัตน์ และชญัญชิตา ทิพย์ญาณ, 2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของเทศบาลตำบลทองเนียน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าด้านระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวมประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านระบบโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง พบว่าโครงสร้างพื้นฐาน ทางผู้ที่เกี่ยวข้องก็ไม่ได้มีการลงพื้นที่สำรวจความต้องการของประชาชนหรือปัญหาต่าง ๆ แต่การพัฒนาในด้านนี้ก็ยังมีอุปสรรคอยู่ตรงที่ บางโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่แล้วแต่ไม่สามารถดำเนินการได้ อาจจะเป็นเพราะในบางพื้นที่ยังขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ยุทธนา ศรีตะบุตร, 2567) ที่ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการนำนโยบายพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลไปปฏิบัติในจังหวัดหนองคาย พบว่า การใช้งบประมาณได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการจัดสรรอย่างเหมาะสมสำหรับกิจกรรมและโครงการ

ด้านสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.58, S.D. = 0.83)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น มีการส่งเสริมการรักษาความสะอาดและการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนมีผลโดยตรงต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิต มีการส่งเสริมกิจกรรมรณรงค์ลดขยะและการรีไซเคิลและเพิ่มความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีการจัดการขยะและการบำบัดน้ำเสียอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน เช่น การปลูกป่า และการอนุรักษ์แหล่งน้ำ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความยั่งยืนให้กับพื้นที่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ณัญญา มานู, 2560) ที่ได้กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับความสะอาดของบ้านเมืองชุมชนมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการช่วยกันแก้ไขปัญหามลพิษต่าง ๆ ในชุมชน ช่วยให้คนในชุมชนอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่ดีมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับ (จิรนนท์ ทูมวัน, 2560: 15) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบคุณภาพชีวิตว่า การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย หนึ่งในนั้นคือสิ่งแวดล้อม

ด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.58, S.D. = 0.78)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น มีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของประชากรผ่านการศึกษาย่างจริงจัง ถือเป็นรากฐานของการยกระดับคุณภาพชีวิต มีการส่งเสริมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้ประชาชนมีความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดและการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้กับคนทุกเพศทุกวัยจะช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาในชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (พงศรััตน์ ภิรมย์รัตน์, ฤเดช เกิดวิชัย และณัฐพงษ์ เตชะรัตนเสถียร, 2563) ที่ได้กล่าวว่าในการศึกษา รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแพร่ พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแพร่ ด้านการศึกษายู่ในระดับมากในภาพรวม

ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง (ค่าเฉลี่ย 3.55, S.D. = 0.79)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น มีการพัฒนาเมืองอย่างครบถ้วนและยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การวางแผนพัฒนาที่มีเป้าหมายชัดเจนและพึงเสียงประชาชนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความเจริญรุ่งเรืองและความยั่งยืน เช่น การปรับปรุงพื้นที่ชุมชน การดูแลโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน และการเสริมสร้างความสะดวกสบาย นอกจากนี้ ยังมีการเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเมือง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (พัชรพร ทองจันทร์นาม, 2563) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร โดยรวม คือ นโยบายการส่งเสริมจากรัฐบาล และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ยุทธนา ศรีตะบุตร, 2567) ที่ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการนำนโยบายพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลไปปฏิบัติในจังหวัดหนองคาย ด้ายนโยบายพบว่า มีการบริหารเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติ

ด้านการส่งเสริมอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 3.49, S.D. = 0.88)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับมาก พบว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น ได้มีการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนมีรายได้ที่มั่นคงและเพียงพอจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตในชุมชน การพัฒนาทักษะเฉพาะด้านที่ตรงกับความต้องการของตลาดเพิ่ม

ความสามารถในการแข่งขัน การกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ การจัดอบรมเพื่อเสริมทักษะในการประกอบอาชีพ การสร้างโอกาสการจ้างงานที่เหมาะสมและการพัฒนาศักยภาพอาชีพให้ยั่งยืน ซึ่งเป็นการลดปัญหาความยากจนในชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (กัญจน์ชญา ทัดรอง, 2564) ที่ได้กล่าวว่า การขับเคลื่อนโครงการที่มีประสิทธิผล คือ ประชาชนในชุมชนสามารถปรับตัวในการแก้ไขปัญหาความยากจนได้ด้วยการสร้างงาน สร้างอาชีพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ศิวพร ศรชัย, วาสนา จาตุรัตน์ และชนัญชิตา ทิพย์ญาณ, 2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของเทศบาลตำบลท้องเนียน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน คือ การพัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพ

ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.37, S.D. = 0.85)

ความคิดเห็นของประชากรอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าเศรษฐกิจในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น มีการลงทุนในธุรกิจขนาดเล็ก และกิจกรรมการหมุนเวียนเงินในพื้นที่ระดับปานกลาง เทศบาลตำบลบ้านจั่น มีการสนับสนุนความรู้ด้านการบริหารการเงินส่วนบุคคล เช่น การออมและการวางแผนการเงิน เป็นส่วนสำคัญในการลดภาระหนี้สินในครัวเรือน การกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนผ่านการค้าขายสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนในระยะยาว สอดคล้องกับ (พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ, 2548: 105-107) ได้อธิบาย Conceptual model ของ Beverley Hughesองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ในส่วนของเศรษฐกิจและสังคม คือ รายได้ อาชีพในอดีต การเป็นเจ้าของสิ่งของ บ้านที่อยู่อาศัย มาตรฐานการครองชีพโภชนาการ

2. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลโดยเรียงลำดับจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 หมายถึง สหสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่ หรือ มีความสัมพันธ์กันสูง ตามแนวทางของ Cohen (1988 อ้างถึงใน Gilles E. Gignac., 2016: 74-78) จากมากไปหาน้อย ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการอยู่ร่วมกันในสังคม ($r = .585^{***}$) มีความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ หรือ มีความสัมพันธ์กันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่น มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมควบคู่กับการสร้างความสามัคคีในชุมชน มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร เช่น

กิจกรรมรักษาความสะอาดในชุมชน การปลูกป่า การพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น การสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ชาญยุทธ หาญชนะ, 2563) ที่ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลกุดผึ้ง อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านจิตใจและด้านสัมพันธภาพทางสังคม ตามลำดับ นั้นแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตมากที่สุดคือ ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสัมพันธภาพทางสังคม และสอดคล้องกับ (ธัญญลักษณ์ เวียงอินทร์, กนกอร บุญมี, บุญเพ็ง สิทธิวงษา และ พงษ์เมธี ไชยศรีหา, 2566) ที่ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิตทั่วไปในจังหวัดร้อยเอ็ดปานกลางทั้งด้านความสัมพันธ์ทางสังคม สภาพแวดล้อม สุขภาพจิต และสุขภาพร่างกาย ค่าสัมประสิทธิ์ (r) เป็นบวกที่ระดับปานกลาง แสดงถึงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั่วไป แนวทางการพัฒนาที่ได้รับการยืนยันมีความเหมาะสม สอดคล้อง และเป็นไปได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (กิจฐเขต ไกรवास, ธาธิกานต์ ธัญญชยะกุล และ อภาภรณ์ สุขหอม, 2567) ที่ได้กล่าวว่า ภาพรวมความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะของเมืองพัทยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก พบว่าด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็นการสำรวจเรื่องการที่ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลมีความอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่สีเขียวเพียงพอสำหรับประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยว สภาพภูมิทัศน์ของเมืองพัทยามีความสวยงาม ชยะ ของเสีย และมลพิษถูกจัดการอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่

ผู้วิจัยเห็นว่า เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี เป็นเขตชานเมือง สามารถเดินทางเข้าเมืองได้สะดวกมีหอพักรองรับคนจำนวนไม่น้อย จึงส่งผลให้มีจำนวนประชากรหนาแน่น โดยเฉพาะประชากรแฝง จึงพบปัญหาของชุมชน คือ ชยะ ความสะอาดชุมชน ปัญหามลพิษ จึงเป็นอุปสรรคต่อการออกมาสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ทั้งนี้ เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัด

อุดรธานี มีการบริหารจัดการในเรื่องของสิ่งแวดล้อมได้ดีในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่ดีเท่าที่ควร และเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนผู้วิจัยจึงเสนอความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การที่ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ แนวทางการพัฒนาในด้านนี้สามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การแยกขยะ และการรีไซเคิลอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าและการทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ นอกจากนี้ การออกกฎระเบียบเพื่อลดการใช้พลาสติก และการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติก็เป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน ซึ่งช่วยลดมลพิษและปรับปรุงคุณภาพอากาศ

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลากรและด้านความปลอดภัย (r = .518***) มีความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ หรือมีความสัมพันธ์กันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทศบาลตำบลบ้านจั่นกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความปลอดภัยและเสถียรภาพในพื้นที่ บุคลากรที่มีศักยภาพสูงสามารถจัดการกับปัญหา ปฏิบัติงานตามนโยบายของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็วทันใจ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ด้านบุคลากรและด้านความปลอดภัย ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (กิจฐเขต ไกรवास, ธาธิกานต์ ธัญญชยะกุล และ อภาภรณ์ สุขหอม, 2567) ที่ได้กล่าวว่า ภาพรวมความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะของเมืองพัทยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก พบว่าด้านเมืองแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดีเป็นการสำรวจเรื่องการมีวิสัยทัศน์และแผนงานที่ชัดเจน บุคลากรมีความรอบรู้และเชี่ยวชาญ ระบบการทำงานของเมืองพัทยาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการที่ดี และสอดคล้องกับ (กำชัย บุตกร, พิลาไส มั่นทวีติ, ชญาดา แจ่มกระจ่าง, ประรณดา ศรีวิเชียร และปริชาติ ฉายศรี, 2565) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพบุคลากร เป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ทักษะ ทศนคติ และพฤติกรรมของตัวบุคคลเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในหน้าที่ของตนอย่างมืออาชีพ ทั้งยังส่งผลทำให้องค์กรเกิดการพัฒนาศักยภาพขับเคลื่อนประเทศชาติในอนาคตได้

ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างความปลอดภัยในชุมชนควรเริ่มจากการจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัย เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การจัดการภัยพิบัติ และการตอบสนองในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการลดความเสี่ยงต่อเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด นอกจากนี้ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเทศบาลและชุมชน โดยจัดตั้งอาสาสมัครด้านความปลอดภัย และติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มความปลอดภัย เช่น ไฟส่องสว่างและกล้องวงจรปิดในพื้นที่เสี่ยง ก็สามารถช่วยลดโอกาสเกิดเหตุอาชญากรรมได้ ทำให้ได้ผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ ชุมชนจะมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน คุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่จะปลอดภัย มั่นคง และยั่งยืน

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ($r = .508^{***}$) มีความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ หรือมีความสัมพันธ์กันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านจั่น โครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมไม่ได้เป็นเพียงส่วนสำคัญของการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ยังเป็นพื้นฐานที่ช่วยเอื้อให้เกิดปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชน โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย หรือพื้นที่ส่วนกลาง มีบทบาทในการสร้างโอกาสให้คนในชุมชนได้พบปะ พูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความสามัคคีและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทั้งนี้ การมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดียิ่งช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับประชากรอีกด้วย สอดคล้องกับ (พระครูวิรัตธรรมโชติ, 2566) ที่ได้กล่าวว่า กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน รวมถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น สวนสาธารณะ ศูนย์ชุมชน และระบบขนส่ง การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนสามารถช่วยสร้างความรู้สึกของสถานที่และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน และสอดคล้องกับ (เอก อังคมธากร, กันตภณ หนูทอง แก้ว และเดชชาติ ตรีทรัพย์, 2562) กล่าวว่า ประชาชนมีการเห็นด้วยต่อการบริหารด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระปือ อำเภอกาบัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางการพัฒนาในด้านนี้ควรเริ่มจากการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ ลานกีฬา และลานกิจกรรมกลางแจ้ง ซึ่งจะช่วยสร้างพื้นที่สำหรับการพบปะและทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้ การพัฒนาระบบขนส่งและทางเท้าที่

เชื่อมโยงหมู่บ้านและชุมชนต่าง ๆ จะช่วยเพิ่มความสะดวกในการเดินทางและการติดต่อระหว่างประชาชนในพื้นที่ การส่งเสริมกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น ตลาดนัดหรือเทศกาลท้องถิ่น ก็เป็นอีกวิธีที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน และสุดท้ายการใช้เทคโนโลยี เช่น การติดตั้งไฟถนนพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่เพียงแต่เพิ่มความสะดวกสบาย แต่ยังส่งเสริมความยั่งยืนและความปลอดภัย ซึ่งผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานนี้ คือ การที่ประชาชนในชุมชนจะมีปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น ความสะดวกสบายในการเดินทางจะเพิ่มขึ้น และโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมจะส่งเสริมความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้นในระยะยาว

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสาธารณสุขและการอยู่ร่วมกันในสังคม ($r = .502^{***}$) มีความสัมพันธ์ขนาดใหญ่ หรือมีความสัมพันธ์กันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสะท้อนถึงเทศบาลตำบลบ้านจั่นให้ความสำคัญของการส่งเสริมระบบสุขภาพที่ดีในการสร้างสังคมที่มีสุขภาพแข็งแรงและความสามัคคี การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ รวมถึงกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในชุมชนและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของประชากร ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสาธารณสุขและการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (พระศตวรรษ ชินวโร (อุดมศรี), 2561) ที่ได้กล่าวว่า บทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สามารถ ใจเตี้ย, สิวลี รัตนปัญญา, รพีพร เทียมจันทร์, สมชาย แสนวงศ์, และพนันภา อูสาหัวใจ, 2559) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ชุมชนเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมสุขภาพ กรณีศึกษากลุ่มน้ำสี่ จังหวัดลำพูน ผลการศึกษา พบว่า กิจกรรมการเสริมสร้างการเรียนรู้ชุมชน ทั้งการสำรวจแหล่งวัฒนธรรมสุขภาพ และการวิเคราะห์สภาพการณ์ได้สะท้อนทางเลือกในการใช้ประโยชน์วัฒนธรรมสุขภาพ และนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการใช้ประโยชน์วัฒนธรรมสุขภาพที่มุ่งเน้นการก่อเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางการพัฒนาในด้านนี้ควรมุ่งเน้นการขยายบริการสถานพยาบาล เช่น ศูนย์สาธารณสุขชุมชนและคลินิกเคลื่อนที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การรณรงค์ให้บริโภคอาหารปลอดภัย และการสนับสนุนโครงการสุขภาพในชุมชน จะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีต่อสุขภาพ อีกทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อม เช่น การสร้างสวนสุขภาพ และการปรับปรุงระบบการจัดการขยะในชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ จะช่วยลดความเสี่ยงของโรคระบาด และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี นอกจากนี้ การสร้างระบบสนับสนุนสำหรับกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยติดเตียง เป็นสิ่งสำคัญในการดูแลและสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีของคนทุกกลุ่ม ซึ่งผลลัพธ์ที่คาดหวังคือ ประชาชนในชุมชนจะมีสุขภาพกายและจิตที่ดีขึ้น พร้อมกับความสัมพันธ์ที่เพิ่มมากขึ้น ความปลอดภัยด้านสุขภาพในชุมชนจะได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ซึ่งส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชากรในระยะยาวดีขึ้น

3. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้วิจัยอภิปรายผลจากการเรียงลำดับจากประเด็นที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างต้องการให้พัฒนามากที่สุด จากมากไปหาน้อย คือ ด้านเศรษฐกิจ ค่าฐานนิยม เท่ากับ 48 คิดเป็นร้อยละ 22.90 รองลงมา คือ ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้านวัฒนธรรม และน้อยสุดคือ ด้านบุคลากร ค่าฐานนิยม เท่ากับ 2 คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ศรีสุตา มีชำนาญ และสมชาย ลักษณ์นารักษ์, 2553) ที่ได้ศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพกายและจิต ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านความพึงพอใจในชีวิต และสอดคล้องกับ (อิศราวุฒิ บุญไตรย์, 2558) ที่ได้ศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกิ่งเมืองกิ่งชนบท พบว่า คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีส่วนร่วมนำเสนอต่อรายได้มาก ทำให้คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจไม่ต่ำกว่าที่ควร จึงสอดคล้องกับประเด็น

ด้านเศรษฐกิจที่เป็นประเด็นประชากรในเทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี ต้องการให้พัฒนามากที่สุด

ผู้วิจัยเห็นว่า ประเด็นด้านด้านเศรษฐกิจ เป็นประเด็นที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญสูงสุด โดยมีค่าฐานนิยมเท่ากับ 48 หรือคิดเป็นร้อยละ 22.90 ของความคิดเห็นทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชากรมีความต้องการให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างงาน การเพิ่มรายได้ การออมเงินหรือการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวม เป็นลำดับแรก ประเด็นที่รองลงมา ได้แก่ ด้านนโยบายการพัฒนาเมือง และอื่น ๆ ตามลำดับ โดยลำดับท้ายสุดคือ ด้านบุคลากร ซึ่งมีค่าฐานนิยมเท่ากับ 2 หรือคิดเป็นร้อยละ 1.00 ซึ่งหมายความว่าประชากรให้ความสำคัญกับด้านนี้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประเด็นอื่น อาจเกิดจากความพึงพอใจในปัจจุบัน ซึ่งการจัดลำดับความสำคัญนี้สะท้อนถึงลำดับความต้องการของประชากรในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและพัฒนานโยบายให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านจั่น จังหวัดอุดรธานี คือ ควรดำเนินการปรับปรุงถนนให้มีความปลอดภัยและรองรับการใช้งานในทุกฤดูกาล นอกจากนี้ยังควรมีระบบระบายน้ำที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดความเสียหายจากน้ำท่วม และในพื้นที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น ควรถูกพัฒนาอย่างจริงจังเพื่อเป็นสถานที่สำหรับการพักผ่อน และกิจกรรมสร้างสรรค์ของประชาชน

2. ควรส่งเสริมการสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะการจับมือพัฒนาทักษะ เช่น การเกษตรอัจฉริยะ การผลิตสินค้าแปรรูป และการตลาดออนไลน์ จะช่วยเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจของประชาชน การสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้พัฒนาสินค้าท้องถิ่นและขยายตลาดจะช่วยให้เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยคุณภาพชีวิตประชากรในพื้นที่ที่แตกต่างกัน เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบความแตกต่าง เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับพื้นที่

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยี IoT, AI, และ

Blockchain มาใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา และการบริหารจัดการขยะ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). *แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560 – 2569*. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- [2] กัญจน์ชญา ทัดรอง. (2564). *รูปแบบการขับเคลื่อนโครงการไทยนิยมยั่งยืนกรณีศึกษา: โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ของชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ จังหวัดนครนายก*. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- [3] กำชัย บุตรกร, ฟ้าใส มั่นตวดี, ชญาดา แจ่มกระจ่าง, ประรณดา ศรีวิเชียร และปริชาติ ฉายศรี. (2565). การพัฒนาศักยภาพบุคลากรยุคใหม่ท้องถิ่นไทย. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(2), 128.
- [4] กิจฐเขต ไกรवास, ธาธิกานต์ ธนัญชยะกุล และอาภาภรณ์ สุขหอม. (2567). ความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะของเมืองพัทยาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 4(4), 149
- [5] คณิต เขียววิชัย และวรรณภา แสงวัฒนะกุล. (2558). กิจกรรมนันทนาการเชิงสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมกับชุมชน การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 7(2), 29
- [6] จตุพล เจริญธัญญากร. (2554). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล กำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- [7] จอมเดช ตรีเมฆ. (2556). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและอาชญากรรมกับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการรักษาความปลอดภัย : การเข้ามามีบทบาทของกล้องโทรทัศน์วงจรปิดในการรักษาความปลอดภัยและการควบคุมอาชญากรรม. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 6(2), 98.
- [8] จิรนนท์ ทูมวัน. (2560). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินภาค 11*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [9] จีรศักดิ์ ปันล่า และ กตัญญู เรือนตุ่น. (2566). การจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน ในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 103
- [10] ชัลวาลย์ เรื่องประพันธ์. (2556). *สถิติพื้นฐาน*. ขอนแก่น: ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [11] ชาญยุทธ หาญชนะ. (2563). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลกุดผึ้ง อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู*. *วิทยาลัยพิชญบัณฑิต*, 5(2), 85.
- [12] ณีญา มาบุญ. (2560). *การพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามมุมมองของผู้บริหารและผู้นำชุมชน*. งานนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [13] ธัญญลักษณ์ เวียงอินทร์, กนกอร บุญมี, บุญเพ็ง สิทธิวงษา, และ พงษ์เมธี ไชยศรีหา. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(6), 543.

- [14] ปกรณ์ สุขธรรมนิยม. (2560). *คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [15] ปริญญา จิตอร่าม. (2563). การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะ การแก้ปัญหาและการพัฒนาสาธารณสุขชุมชนของนักสาธารณสุขชุมชน. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี*. 6(1), 84-84.
- [16] พงศ์รัตน์ ภิรมย์รัตน์, ฤกษ์ เกิดวิชัย และณัฐพงษ์ เตชะรัตนเสถียร. (2563). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแพร่. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 8(4), 1493-1501.
- [17] พระครูวิรัตธรรมโชติ. (2566). วิธีส่งเสริมชุมชนให้เจริญรุ่งเรือง: กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 10(6), 353.
- [18] พระศตวรรษ ชินวโร (อุดมศรี). (2561). บทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 1(1), 63.
- [19] พัชรพร ทองจันทนาม. (2563). *รูปแบบการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [20] พิชิต พัทธ์เทพสมบัติ (2548). *แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ ความหมาย การวัด*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- [21] ยุทธนา ศรีตะบุตร. (2567). ประสิทธิภาพของการนำนโยบายพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลไปปฏิบัติในจังหวัดหนองคาย. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 11(1), 758.
- [22] วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2565). การศึกษาเปรียบเทียบการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยด้วยเทคนิค IOC, CVR และ CVI. *รังสิตสารสนเทศ*, 28(1), 174-175.
- [23] ศรีสุดา มีชำนาญ และสมชาย ลักขณานุรักษ์. (2553). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 1(2), 269.
- [24] ศิวพร ศรีชัย, วาสนา จาตุรัตน์ และชนัญชิตา ทิพย์ญาณ. (2566). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของเทศบาลตำบลท้องเนียน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช*. บทความวิจัย การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- [25] สามารถ ใจเตี้ย, สิวลี รัตนปัญญา, รพีพร เทียมจันทร์, สมชาย แสนวงศ์ และพັນภา อูสาหัวใจ. (2559). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ชุมชนเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมสุขภาพ กรณีศึกษากลุ่มน้ำลี่ จังหวัดลำพูน. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 4(2), 258.
- [26] สำนักงานจังหวัดอุดรธานี กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด (2566). *แผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2566 – 2570*. อุดรธานี: กลุ่มฯ.
- [27] สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านจั่น กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ. (2564). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) เทศบาลตำบลบ้านจั่น*. อุดรธานี: กองฯ.
- [28] สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 74 – 75.
- [29] ทพยรัตน์ สติรักษ์. (2563). *กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พขอ.) อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส*. การค้นคว้าอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [30] อิศราวุฒิ บุญไตรย์. (2558). *คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกิ่งเมืองกิ่งชนบท*. การค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- [31] เอก อังคมธากร, กันตภณ หนูทองแก้ว และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2562). การบริหารด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วน ตำบลคลองกระปือ อำเภอบางแพ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 4(2), 30.
- [32] Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334
- [33] Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41, 1149-1160. Download PDF.
- [34] Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39, 175-191. Download PDF.
- [35] Gilles E. Gignac. (2016). Effect size guidelines for individual differences researchers. *Personality and Individual Differences*, 102, 74-78.
- [36] Likert, R. A. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.

กลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย

SOCIAL MEDIA STRATEGIES IN PUBLIC RELATIONS WORK IN NONG KHAI PROVINCE

ภัทราวดี คำสิทธิ์^{1*} และ เขมณัฐ ภูกองไชย²

PHATTARAWADEE KAMSIT^{1*} and KHEMMANAT POOKONGCHAI²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการใช้สื่อโซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรในเขตจังหวัดหนองคายทั้งชาย และหญิงที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้สื่อโซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย พบว่า มีความคิดเห็นในด้านเครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านนโยบายงานประชาสัมพันธ์ และด้านการสร้างเครือข่ายในการติดต่อประสานงาน ตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคายประกอบด้วย การมุ่งเน้นการผสมผสานแนวคิดการสื่อสาร กำหนดกรอบแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอข้อมูล สร้างฐานเครือข่ายระหว่างหน่วยงานกับองค์กรอื่นๆ 3) แนวทางการพัฒนาการใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย 1) ด้านนโยบายงานประชาสัมพันธ์ จำเป็นต้องมีการพิจารณาคัดเลือกข่าวประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม พัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลของภาครัฐ หรือหน่วยงานภายใต้รัฐบาลได้ 2) ด้านกิจกรรมและวิธีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลต่างๆ จะต้องมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ ะถูกต้องแม่นยำ ไม่บิดเบือนข้อมูล 3) ด้านเครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเฟซบุ๊กหลัก นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ภายในองค์กร เปิดโอกาสให้ประชาชนและกลุ่มเปราะบางมีโอกาสในการทำประชาพิจารณ์แผนดิจิทัลของหน่วยงาน 4) ด้านการสร้างเครือข่ายในการติดต่อประสานงาน ควรมีการสร้างความร่วมมือกับโครงการต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐและเอกชนในการเปิดรับข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ 5) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประชาสัมพันธ์ ควรมีการพัฒนาแพลตฟอร์มที่เป็นของตนเอง โดยไม่ได้พึ่งพาหน่วยงาน หรือโซเชียลมีเดียอื่น ๆ

คำสำคัญ : วิเคราะห์กลยุทธ์ ; โซเชียลมีเดีย ; งานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี, Master Student Program in Faculty of Public Administration, Udon Thani Ratchathani University.

² รศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี, Associate Professor Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Udon Thani Ratchathani University.

* Corresponding Author, Email: phattarawadeekamsit301987@gmail.com

Received: Jan 27, 2025, Revised: Feb 25, 2025, Accepted: Mar 1, 2025

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the use of social media in public relations of Nong Khai Province, 2) study and analyze the strategies of using social media in public relations of Nong Khai Province, and 3) study the guidelines for developing strategies of using social media in public relations of Nong Khai Province. The quantitative research method was used. The samples were 200 male and female residents of Nong Khai Province, both male and female, aged 20-60 years. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.91. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that 1) The use of social media in public relations in Nong Khai Province found that the opinions in terms of communication tools and channels had the highest average value, followed by public relations policies and networking for coordination, respectively. 2) The results of the analysis of the strategies for using social media in public relations in Nong Khai Province consisted of focusing on integrating communication concepts, setting a framework of concepts that are beneficial to the public, using creativity in presenting information, and building a network base between agencies and other organizations. 3) Guidelines for developing strategies for using social media in public relations in Nong Khai Province 1) In terms of public relations policies, it is necessary to consider selecting appropriate public relations news, and developing a format for exchanging information from government agencies or agencies under the government. 2) In terms of public relations activities and methods, various information must be up-to-date, accurate, and not distorted. 3) In terms of communication tools and channels, public relations should be conducted via the main Facebook page, using new technologies within the organization, and giving opportunities for people and vulnerable groups to hold public hearings on the agency's digital plan. 4) In terms of networking for coordination, cooperation should be created with various projects from both the government and private sectors to receive and disseminate information. 5) In terms of creative initiatives in public relations, there should be the development of a platform that is its own, without relying on agencies. Or other social media.

Keywords: Strategic Analysis ; Social Media ; Public Relations Work of Nong Khai Province

บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีเริ่มดีขึ้นเรื่อย ๆ อย่างรวดเร็วจริงๆ ซึ่งรวมถึงสิ่งต่างๆ เช่น โทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ สามารถส่งผ่านข้อมูลขนาดใหญ่ด้วยความเร็วสูงโดยเทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงชีวิตของเราในหลายด้าน เช่น วิจัยหาเงิน วิธีตัดสินใจ วิธีโต้ตอบกับผู้อื่น และวิธีที่เราารู้สึกเกี่ยวกับตัวเอง มันทำให้ทุกอย่างมีความทันสมัยมากขึ้น สำหรับทุกคนในสังคมเพิ่มขึ้นในเชิงสร้างสรรค์ จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล โดยทำให้สร้างโอกาสและประโยชน์ในการพัฒนากิจการขององค์กร และการ

พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในสังคมอีกด้วย (พิจารณา สามมจิตติ, 2565: 1) ดังนั้น การดำเนินงานและนโยบายขององค์กรนั้นอาศัยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ และประชาชนในท้องถิ่นไม่เพียงพอ ยังจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จของที่องค์กรวางไว้ การนำสื่อโซเชียลมีเดียมาขับเคลื่อนการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ขององค์กรในการแนะนำและชื่อเสียงขององค์กรนั้น อีกทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนความสัมพันธ์ให้ใกล้ชิดมากขึ้น เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชน (ณัฐภา ขาววงจักร, 2562: 3)

การประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการสื่อสารไปยังเป้าหมายต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและทันสถานการณ์ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การประชาสัมพันธ์ ต้องดำเนินงานอย่างรวดเร็ว ให้ถูกต้อง ทันเวลา และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและรวดเร็ว ทั้งข้อมูลที่เป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ข้อความ ตัวอักษร เสียง และวิดีโอ ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้สื่อประชาสัมพันธ์ยุคใหม่ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีราคาถูกกว่าเดิม ทำให้ผู้บริโภคสื่อเปลี่ยนพฤติกรรมโดยทุกคนสามารถเป็นผู้สื่อข่าวรายงานสดได้เหมือนกับสถานีโทรทัศน์ผ่านทาง YouTube และ Facebook Live ได้ด้วยตนเองด้วยการใช้ Smartphone วิธีการดำเนินธุรกิจเพื่อความอยู่รอดของกิจการ ในปัจจุบันหน่วยงานประชาสัมพันธ์ขององค์กรต่าง ๆ ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยุคใหม่มาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กรต่อไป (พิจารณาสามานจิตติ, 2562: 1)

จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทำให้การดำเนินการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคาย เป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ เพื่อให้การประชาสัมพันธ์ เป็นไปอย่างมีระบบ นโยบายด้านการประชาสัมพันธ์นี้มุ่งเน้นการเพิ่มความเข้าใจและการรับรู้ของประชาชนต่อข้อมูลข่าวสารจากรัฐบาลและส่วนราชการ โดยใช้เครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยและกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้วยกัน โดยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์บางประเภทที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันมีความล้ำสมัย เครื่องมือบางชนิดไม่มีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์อีกต่อไป หรือหากใช้ประโยชน์ต่อไปก็ไม่สามารถตอบสนองงาน จึงกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนในที่สุด (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคาย, 2566) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงมีบทบาทความสำคัญ และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปนำมาใช้เป็นเครื่องมือการสื่อสาร ด้วยคุณสมบัติอันโดดเด่นในเรื่องของการลดต้นทุน ช่วยลดค่าใช้จ่าย สามารถทำการสื่อสารได้ทุกที่ทุกเวลา โดยมีเนื้อหาทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารให้ข้อเท็จจริงในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับ

สารหรือผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้เกิดการรับรู้การยอมรับ เป็นที่รู้จัก เกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ตลอดจนนำไปสู่สร้างการมีส่วนร่วมระหว่างกัน (สำนักประชาสัมพันธ์, 2561)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการวิเคราะห์กลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย เพื่อทราบถึงการใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย และนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปปรับปรุงและพัฒนางานประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้ตรงตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคาย สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรที่ตั้งไว้ และเพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานมีความก้าวหน้า และมีคุณภาพในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการประยุกต์ใช้เพื่อให้งานประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคายมีประสิทธิภาพ และส่งถึงประชาชนอย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคายโดยนำข้อมูล มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ดังนั้นกรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัยในครั้งนี้จึงครอบคลุมประเด็นเนื้อหาที่ศึกษาได้อย่างครบถ้วน โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นสำคัญ

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้สื่อโซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย ได้แก่ ด้านนโยบาย การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ด้านกิจกรรมและวิธีการประชาสัมพันธ์ ด้านเครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร ด้านการสร้างเครือข่ายในการติดต่อประสานงาน และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประชาสัมพันธ์

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมายประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตจังหวัดหนองคายทั้งชายและหญิงที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 20 – 60 ปี

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ เขตจังหวัดหนองคาย

4. ขอบเขตระยะเวลา ระยะเวลาวิจัย อยู่ในช่วงเดือน พฤษภาคม – ธันวาคม 2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตจังหวัดหนองคายทั้งชาย และหญิงที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตจังหวัดหนองคายทั้งชาย และหญิงที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี โดยใช้โปรแกรม G*Power เพื่อคำนวณกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้ค่า Power ได้เท่ากับ 0.95 กำหนดให้ Effect Size ได้เท่ากับ 0.3 ให้ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) ได้เท่ากับ 0.05 เมื่อทำการคำนวณออกมาแล้ว จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน เพื่อให้ผลของการวิเคราะห์ มีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า ผลการคำนวณ คือ จำนวน 200 คน โดยใช้วิธี การสุ่มแบบบังเอิญ (Availability Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้รวบรวมมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อโซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ด้านกิจกรรมและวิธีการประชาสัมพันธ์ ด้านเครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร ด้านการสร้างเครือข่ายในการติดต่อประสานงาน และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย

การทดสอบเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบรูปแบบของคำถาม การใช้ภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย ว่าตรงกับนิยามหรือกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามหรือกรอบแนวคิดหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item -objective Congruence: IOC) โดยในการวิจัยครั้งนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 (สมชาย วรภิเกษมสกุล, 2554 : 261)

2. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรธานีที่ไม่ใช่ประชากรในการศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้นคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha's coefficient- α) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ≥ 0.78 (Cronbach, 1951: 297-334) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับได้ผลค่า $\alpha = 0.87$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคายและแบบสอบถามที่ครอบคลุมประเด็นเนื้อหาที่ศึกษาได้อย่างครบถ้วน แล้วเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอต่อประธานที่ปรึกษา และกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาหัวข้อการวิจัย เมื่อโครงร่างวิทยานิพนธ์ผ่าน

การอนุมัติ จึงเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อขอรับการพิจารณา
รับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการวิจัยใน
มนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เอกสารการรับรองโครงการวิจัยใน
มนุษย์เลขที่ อว 0622.7/391 ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานงานกับสาขารัฐประศาสนศาสตร์และ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อจัดทำหนังสือ
ขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งถึงผู้นำท้องถิ่นใน
เขตจังหวัดหนองคาย
2. ผู้วิจัยประสานงานกับผู้นำท้องถิ่นในเขตจังหวัด
หนองคาย เพื่อขอทราบข้อมูลประชาชนในที่อยู่อาศัยอยู่ในเขต
จังหวัดหนองคาย เพื่อเตรียมและดำเนินการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์การ
ทำวิจัยและตอบข้อซักถามของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม
เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด ในกรณีที่ได้แบบสอบถามไม่
ครบจำนวน ผู้วิจัยจะทวงถามด้วยตัวเอง โดยใช้วาจาสุภาพ
จากนั้นนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง กำหนดรหัสให้กับ
ตัวแปรเพื่อป้อนข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้
โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับประมวลผลทางการวิจัย

การแปลผล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อของ
แบบสอบถามในส่วนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5
ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) และได้กำหนด
มาตราส่วนประมาณค่าของแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ โดยข้อ
คำถามมีลักษณะเชิงบวก

ผู้วิจัยจะแบ่งช่วงแต่ละระดับความคิดเห็น โดยใช้สูตร
ภาคชั้น (Class Interval) เพื่อให้ทราบระดับความคิดเห็นที่
แตกต่างกัน (ซิลวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2556: 30)

ตารางที่ 1 การแบ่งเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นในคำถามส่วนที่
2

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 – 5.00	มีความคิดเห็นด้วย อยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความคิดเห็นด้วย อยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	มีความคิดเห็นด้วย อยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความคิดเห็นด้วย อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีความคิดเห็นด้วย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการใช้สื่อโซเชียลมีเดียในงาน
ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อโซเชียล
มีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้
วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย () และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อโซเชียลมีเดียใน
งานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อโซเชียล มีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัด หนองคาย	\bar{X}	S.D.	การ แปล ผล
1. ด้านเครื่องมือและช่องทางการ สื่อสาร	3.87	0.77	มาก
2. ด้านนโยบายงานประชาสัมพันธ์	3.74	0.67	มาก
3. ด้านการสร้างเครือข่ายในการ ติดต่อประสานงาน	3.71	0.68	มาก
4. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใน การประชาสัมพันธ์	3.67	0.80	มาก
5. ด้านกิจกรรมและวิธีการ ประชาสัมพันธ์	3.58	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	3.71	0.58	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้
สื่อโซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย
ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.58)
เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อ
โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ในด้านเครื่องมือและช่องทาง
การสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.77) รองลงมา
คือ ด้านนโยบายงานประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.67)
ด้านการสร้างเครือข่ายในการติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 3.71$,
S.D. = 0.68) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประชาสัมพันธ์

(\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.80) และด้านกิจกรรมและวิธีการ
ประชาสัมพันธ์ (\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

2.ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงาน
ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย สำหรับกลยุทธ์การใช้
โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย
ประกอบด้วย

1) การมุ่งเน้นการผสมผสานแนวคิดการสื่อสาร
การตลาดทุกรูปแบบเพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็น
การบูรณาการสื่อ ให้เสนอข้อมูลข่าวสารไปในทิศทางเดียวกันแต่
ตอบสนองกลุ่มเป้าหมายได้หลายกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

2) กำหนดกรอบแนวคิดการประชาสัมพันธ์ที่สะท้อน
ถึงความเป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมเป็นหลัก

3) การให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา
สังคม รวมถึงการช่วยปลูกจิตสำนึกที่ดีและเพิ่มความยั่งยืนให้กับ
ประชาชนในการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ

4) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอข้อมูล
ข่าวสารต่างๆ

5) รายงาน หรืออธิบาย ชี้แจงปัญหาหรือข่าวสารที่มี
ความถูกต้องความแม่นยำและรวดเร็วอยู่เสมอ

6) สร้างฐานเครือข่ายในงานด้านการประชาสัมพันธ์
ทำให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูล สร้างความ
ร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับองค์กรอื่นๆ

ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนากลยุทธ์การใช้โซเชียล
มีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย

กลยุทธ์เชิงรุก (SO) พัฒนาช่องทางในการเข้าถึง
ข้อมูลและบริการหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ PRD OTT
และแอปพลิเคชันบนมือถือ

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) สร้างความร่วมมือกับภาครัฐ
และเอกชนในพื้นที่ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลของภาครัฐ หรือ
หน่วยงานภายใต้รัฐบาลได้

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) การพัฒนาบุคลากรโดยการ
เชิญบุคคลภายนอกมาถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว
ด้วยแพลตฟอร์มใหม่ ๆ เช่น TikTok เป็นต้น

กลยุทธ์เชิงรับ (WT) การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มา
พัฒนาต่อยอดในการนำเสนอข่าวสาร และปรับเปลี่ยนสู่องค์กร
สมัยใหม่

3. แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงาน
ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย จากการวิเคราะห์
สถานการณ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ สามารถหา
แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงาน
ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคายได้ข้อสรุปดังนี้

3.1 ด้านนโยบายงานประชาสัมพันธ์
การประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการพิจารณา
คัดเลือกข่าวประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม พัฒนารูปแบบการ
แลกเปลี่ยนข้อมูลของภาครัฐ ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ
องค์กร หรือหน่วยงานภายใต้รัฐบาลได้ เพื่อให้ประชาชนสามารถ
เข้ามาเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

3.2 ด้านกิจกรรมและวิธีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูล
ข่าวสารต่างๆ จะต้องมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์
นำเสนอข่าวสารด้วยความรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ ไม่
บิดเบือนข้อมูล รายงานข้อมูลตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น รวมถึง
จัดทำฐานข้อมูล/คลังข้อมูลสื่อแกนกลาง ทำให้บริหารสื่อได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ และสื่อเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และนำเสนอถี่
มากขึ้น

3.3 ด้านเครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร ประชาชน
นิยมติดตามข่าวสารผ่านเฟซบุ๊ก ดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์
ผ่านเฟซบุ๊กหลัก และผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน นำเทคโนโลยี
ใหม่ ๆ มาใช้ภายในองค์กร เปิดโอกาสให้ประชาชนและกลุ่ม
เปราะบางมีโอกาสในการทำประชาพิจารณ์แผนดิจิทัลของ
หน่วยงาน

3.4 ด้านการสร้างเครือข่ายในการติดต่อประสานงาน
ควรมีการสร้างความร่วมมือกับโครงการต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐและ
เอกชนในการเปิดรับข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จัดทำ
สื่อหรือจัดทำตัวตนที่ดึงดูดประชาชน มีโอกาสทำให้ได้รับความ
ไว้วางใจจากหน่วยงานอื่นๆ

3.5 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการ
ประชาสัมพันธ์ ควรมีศิลปะในการใช้ภาษาในการสื่อสารและ
สามารถใช้ถ้อยคำจากความคิดได้เหมาะสมเข้าใจถูกต้อง พัฒนา
แพลตฟอร์มที่เป็นของตนเอง โดยไม่ได้พึ่งพาหน่วยงาน หรือ
โซเชียลมีเดียอื่น ๆ นำเสนอประเด็นข่าวในหน่วยงานเผยแพร่สู่
ภายนอกได้อย่างสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์กลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย ในด้านเครื่องมือและช่องทางการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านนโยบายงานประชาสัมพันธ์ ด้านการสร้างเครือข่ายในการติดต่อประสานงาน ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประชาสัมพันธ์ และด้านกิจกรรมและวิธีการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันประชาชนใช้สมาร์ตโฟนหรือโทรศัพท์มือถือถือในการติดตามข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสมาร์ตโฟนทุกเครื่องจะมีการติดตั้งแอปพลิเคชันเฟซบุ๊กอยู่เสมอ ทำให้การติดตามข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ผ่านเฟซบุ๊กมีความสะดวกในการติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงความเป็นจริงของหน่วยงาน มีการสร้างความร่วมมือกับโครงการต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐและเอกชน อี ประชาชนสามารถติดต่อสื่อสาร และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคายได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โชคชัยชาญ ราชฟู (2562) การศึกษาเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่ได้ระบุพบว่า สภาพการประชาสัมพันธ์ในจังหวัดแพร่มีการให้ความสำคัญกับการสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของรัฐและจังหวัดทุกรูปแบบอย่างถูกต้อง ทั้งถึง ต่อเนื่อง และรวดเร็ว สำนักงานประชาสัมพันธ์ได้ผลิตสื่อหลากหลายรูปแบบ ใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ และสร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์เป็นหลัก ประเด็นยุทธศาสตร์ของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่ในอนาคตเน้นที่การพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่ การสร้างศักยภาพการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม การพัฒนาเครือข่ายการประชาสัมพันธ์อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัชฌา สกุนา (2560) กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อใหม่ของมหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัยในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การเปิดรับข่าวสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อใหม่ของมหาวิทยาลัยรังสิต ได้สื่อสารผ่านช่องทาง Facebook มากที่สุด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญกมล เกิดสมศรี

และ ปรีชา พันธุ์แน่น (2563) แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคม ออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ 14C การสื่อสาร เพื่อการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย Collaborate with influencers : การสื่อสารต้องสร้างความร่วมมือกับผู้ทรงอิทธิพลทางด้านความคิด

2. ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย สำหรับกลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย จำเป็นต้องมุ่งเน้นในการผสมผสานแนวคิดการสื่อสารการตลาดทุกรูปแบบเพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการบูรณาการสื่อ ให้เสนอข้อมูลข่าวสารไปในทิศทางเดียวกันแต่ตอบสนองกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องมีการกำหนดกรอบแนวคิดการประชาสัมพันธ์ที่สะท้อนถึงความเป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมเป็นหลัก มีการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสังคม รวมถึงการช่วยปลูกจิตสำนึกที่ดีและเพิ่มความยั่งยืนให้กับประชาชนในการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ รายงาน หรืออธิบาย ชี้แจงปัญหาหรือข่าวสารที่มีความถูกต้องความแม่นยำและรวดเร็วอยู่เสมอ รวมถึงการสร้างฐานเครือข่ายในงานด้านการประชาสัมพันธ์ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูล สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับองค์กรอื่นๆ กลยุทธ์เชิงรุก คือ พัฒนาช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลและบริการหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ PRD OTT และแอปพลิเคชันบนมือถือ กลยุทธ์เชิงแก้ไข คือ สร้างความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลของภาครัฐ หรือหน่วยงานภายใต้รัฐบาลได้ กลยุทธ์เชิงป้องกัน คือ พัฒนาคูคลากรโดยการเชิญบุคคลภายนอกมาถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวด้วยแพลตฟอร์มใหม่ ๆ เช่น TikTok เป็นต้น กลยุทธ์เชิงรับ คือ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาต่อยอดในการนำเสนอข่าวสาร และปรับเปลี่ยนสู่องค์กรสมัยใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โชคชัยชาญ ราชฟู (2562) การศึกษาเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่ได้ระบุพบว่า สภาพการประชาสัมพันธ์ในจังหวัดแพร่มีการให้ความสำคัญกับการสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของรัฐและจังหวัดทุกรูปแบบอย่างถูกต้อง ทั้งถึง ต่อเนื่อง และรวดเร็ว สำนักงานประชาสัมพันธ์ได้ผลิตสื่อหลากหลาย

รูปแบบ ใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ และสร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์เป็นหลัก ประเด็นยุทธศาสตร์ของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่ในอนาคตนั้นที่ การพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่การสร้างศักยภาพการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม การพัฒนาเครือข่ายการประชาสัมพันธ์อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยภัทร ปัทมาคม (2565) แนวทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของอนุสรณ์สถานแห่งชาติ แหล่งเรียนรู้ ที่ทันสมัยเชิงประวัติศาสตร์ จากการศึกษาได้เสนอแนวทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้วยการผสมผสานการใช้สื่อ ทั้งสื่อดั้งเดิม สื่อใหม่แบบออนไลน์ การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่ การจัดทำระบบพิพิธภัณฑ์เสมือนจริง และการสร้างเครือข่ายงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การประชาสัมพันธ์เชิงรุกของอนุสรณ์สถานแห่งชาติเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การใช้โซเชียลมีเดียในงานประชาสัมพันธ์ของจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ จำเป็นต้องมีการพิจารณาคัดเลือกข่าวประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จะต้องมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ นำเสนอข่าวสารด้วยความรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ ไม่บิดเบือนข้อมูล รายงานข้อมูลตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ประชาชนนิยมติดตามข่าวสารผ่านเฟซบุ๊ก ดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเฟซบุ๊กหลัก และผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน ควรมีการสร้างร่วมมือกับโครงการต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐและเอกชนในการเปิดรับข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนและกลุ่มเปราะบางมีโอกาสในการทำประชาพิจารณ์แผนดิจิทัลของหน่วยงาน ควรมีการพัฒนาแพลตฟอร์มที่เป็นของตนเอง โดยไม่ได้พึ่งพาหน่วยงานหรือโซเชียลมีเดียอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อารีย์ สุวรรณศิริ (2556) กลยุทธ์การพัฒนาการประชาสัมพันธ์เทศบาลตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษา สำหรับการพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เทศบาลตำบลพะตง มีแนวทางในการพัฒนา ในส่วนของการพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารการให้ข้อมูลข่าวสารในกิจกรรมต่างๆ ต้องมีความแม่นยำ ถูกต้องและเป็นไปตามโครงการที่ได้แจ้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ หงส์ทอง (2563) แนวทางการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤตผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของกองบัญชาการกองทัพไทย ผลการศึกษาพบว่า หากมีเหตุวิกฤตเกิดขึ้น ต้องมีการจัดทำแผนงานในการ

ประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน โดยต้องจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการพิเศษและศูนย์ประสานงานกับสื่อมวลชนเพื่อให้สื่อมวลชนรับทราบจากแหล่งข่าวเพียงแหล่งเดียวและสามารถนำข้อมูลที่ได้ออกเผยแพร่จัดทำเอกสารแจกจ่ายสื่อมวลชน ควรมีการกำหนดข้อมูล คำพูดในการให้ข่าวสาร รวมทั้งมีทีมงานด้านการนำเสนอด้วยคำพูดสั้น ๆ และรูปภาพที่สื่อความหมายได้ชัดเจนรวดเร็ว โดยให้สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้สามารถนำไปสื่อสารต่อ หรือส่งต่อข้อมูลบนโลกออนไลน์ โดยไม่มีการแต่งเติมคำพูดที่เป็นเท็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ในทุกระดับตั้งแต่กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มหัวหน้าประชาสัมพันธ์ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายประชาสัมพันธ์ ควรส่งเสริม สนับสนุน มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการผลักดันกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ส่งเสริมการปฏิบัติให้บรรลุประสิทธิภาพที่ตั้งไว้

2. หน่วยงานประชาสัมพันธ์ ควรมุ่งมั่นเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ตลอดเวลาเพื่อนำความรู้ที่นำมาใช้สร้างและพัฒนาเทคนิควิธีการประชาสัมพันธ์ที่แตกต่าง และโดดเด่น รู้จักเลือกใช้เครื่องมือและช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เชิงรุกของหน่วยงานประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคาย

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการให้เฟซบุ๊ก (Facebook)

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชัชญา สกุนดา. (2560). กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อใหม่ของมหาวิทยาลัยรังสิต. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2560 (RSU National Research Conference 2017) วันที่ 28 เมษายน 2560*, 620-629.
- [2] ชลวาลย์ เรื่องประพันธ์. (2556). *สถิติพื้นฐาน*. ขอนแก่น: ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [3] โชคชัชฎาญ ราชฟู. (2562). *การพัฒนายุทธศาสตร์สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่*. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [4] ณัฏฐา ชาววงจักร. (2562). *การศึกษาเรื่องรูปแบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2566. จาก <https://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2691/1/58257303.pdf>
- [5] พิจารณา สามนจิตติ. (2565). *แนวทางการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ของกรมปศุสัตว์ในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขานุการกรม กรมปศุสัตว์.
- [6] เพียงมล เกิดสมศรี และ ปรีชา พันธุ์แน่น. (2563). *แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย*. *วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก*, 38(1), 21-33.
- [7] สมชาย วรภิจเกษมสกุล. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. อุดรธานี: โรงพิมพ์อักษรศิลป์.
- [8] สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคาย. (2566). *แผนปฏิบัติการราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของกรมประชาสัมพันธ์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2567. จาก <https://nongkhai.prd.go.th/th/content/page/index/id/42>.
- [9] สำนักประชาสัมพันธ์. (2561). *กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook)*. กรุงเทพฯ: สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- [10] เสาวลักษณ์ หงส์ทอง. (2563). *แนวทางการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤตผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของกองบัญชาการกองทัพไทย*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก.
- [11] หทัยภัทร ปัทมาคม. (2565). *แนวทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของอนุสรณ์สถานแห่งชาติ แหล่งเรียนรู้ ที่ทันสมัยเชิงประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก.
- [12] อารีย์ สุวรรณศิริ. (2556). *กลยุทธ์การพัฒนาการประชาสัมพันธ์เทศบาลตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. *บทความวิจัย เสนอในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 พฤษภาคม 2556*, (536), 211-220.
- [13] Cronbach, L.J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16, 297 – 334.

แนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ

THE GUIDELINES FOR DEVELOPING BUS TERMINAL TO THE SMART BUS TERMINAL: A CASE OF BUENG KAN

สุวิภา ณะภูมิชัย^{1*} และ เขมณัฐ ภูกองไชย²

SUVIPHA THANAPHUMMICHAI^{1*} and KHEMMANAT POOKONGCHAI²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ สู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการให้บริการสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ อาคารมีขนาดใหญ่สามารถรองรับผู้โดยสารได้ดี ระบายอากาศได้ดี มีป้ายบอกรายละเอียดห้องต่างๆ และเส้นทางเดินรถ ปัญหาของการให้บริการ คือ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ 2) ผลการศึกษาการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ พบว่า ต้องการการพัฒนาด้านบุคลากรสูงสุด และ 3) แนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ พัฒนาระบบการจองตั๋วและการซื้อตั๋วโดยสารออนไลน์ ติดตั้งระบบการรักษาความปลอดภัย มีศูนย์บริการเพื่อสนับสนุนทางเทคนิค โดยการใช้ระบบดิจิทัล อบรมบุคลากรเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ

คำสำคัญ : การพัฒนา ; สถานีขนส่งผู้โดยสาร ; สถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, Master Student Program in Faculty of Public Administration, Udon Thani Ratchathani University.

² รศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, Associate Professor Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Udon Thani Ratchathani University.

* Corresponding Author, Email: 2551suvipha@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to 1) study the current conditions and problems of the passenger transport services at Bueng Kan Province's bus station, 2) explore the development of Bueng Kan Province's bus station into a smart passenger transport station, and 3) propose guidelines for the development of Bueng Kan Province's bus station into a smart passenger transport station. A quantitative research method was employed, with a sample group consisting of 200 individuals who use the services of Bueng Kan Province's bus station. The research instrument used was a questionnaire with a 5-point rating scale, which had a reliability value of 0.98. The statistical methods used for data analysis included percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that 1) The current condition of the Bueng Kan Provincial Passenger Transport Station is that the building is large enough to accommodate passengers well, has good ventilation, and has signs detailing each room and bus route. The problem with the service is the lack of application of technology. 2) The results of the study on the development of the Bueng Kan Provincial Passenger Transport Station into an intelligent passenger transport station found that the highest level of personnel development is needed. 3) The guidelines for developing the Bueng Kan Provincial Passenger Transport Station into an intelligent passenger transport station include developing an online ticket booking and ticket purchasing system, installing a security system, having a service center to provide technical support using a digital system, and training public relations personnel to be proficient in foreign languages.

Keywords: Development ; Passenger Transport Station ; Smart Passenger Terminal

บทนำ

จังหวัดบึงกาฬได้รับการคัดเลือกให้เป็นเมืองที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในกลุ่มแม่น้ำโขงจากการมีความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้น ระหว่างประชาชนไทยและลาว ทำให้มีโอกาสในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในภูมิภาค กระทรวงมหาดไทยจึงได้วางแผนพัฒนาโครงการตามผังเมืองรวมจังหวัดบึงกาฬ เพื่อตั้งจุดเด่น สร้างจุดขาย และกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งด้านการท่องเที่ยวและการเป็นเมืองน่าอยู่ (กระทรวงมหาดไทย, 2565) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นายทรงศักดิ์ ทองศรีพร้อมด้วยคณะทำงาน มอบนโยบายและแนวทางการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ สำรวจพื้นที่การพัฒนาผังเมืองรวมของจังหวัดบึงกาฬ เพื่อเตรียมการก่อสร้างโครงการ "แลนด์มาร์ค" ถนนข้ามแม่น้ำ อำเภอมือเือง จังหวัดบึงกาฬ เป็นพื้นที่ที่สามารถเพิ่มศักยภาพเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2565) เป้าหมาย

ที่จะพัฒนาจังหวัดบึงกาฬครั้งนี้ เพื่อให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางของการค้า การลงทุนที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอินโดจีน ซึ่งคาดว่าเมื่อการก่อสร้าง "แลนด์มาร์ค" แล้วเสร็จนั้น จังหวัดบึงกาฬกลายเป็นเมืองต้นแบบ ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง พัฒนาไปสู่การเป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน (กระทรวงมหาดไทย, 2565)

ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การคมนาคมขนส่งถือเป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขนส่งผู้โดยสารทางถนน (Road Transport) เป็นรูปแบบของการเดินทางที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในประเทศไทย และเป็นหลักในการขนส่งสินค้าทั่วประเทศ (กรมการขนส่งทางบก, 2565) สถานีขนส่งผู้โดยสาร จึงมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสถานีขนส่งผู้โดยสารหลายแห่งในประเทศไทย ยังประสบกับปัญหาทั้งด้านการบริหารจัดการและการให้บริการ ที่ยังมีประสิทธิภาพน้อย

กว่าเท่าที่ควร (สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร, 2563)

สำนักงานขนส่งจังหวัดบึงกาฬ กรมการขนส่งทางบก ได้ถ่ายโอนภารกิจของสถานีขนส่งผู้โดยสารให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดบึงกาฬ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2559 พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (กรมการขนส่งทางบก, 2542) โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดบึงกาฬบริหารจัดการงานสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานวิธีดำเนินการตามภารกิจที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด ให้มีจำนวน 15 ภารกิจ ซึ่งการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ นั้น ยังสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของนโยบายประเทศไทย 4.0 และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

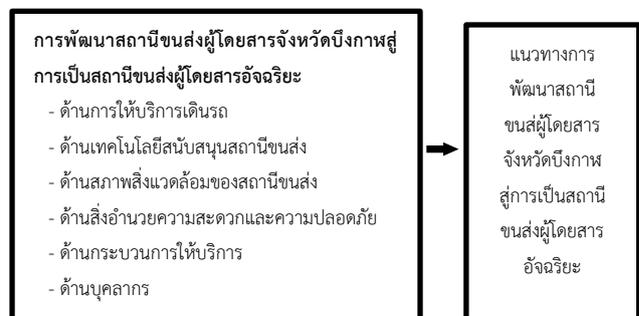
แนวคิดเรื่องสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ (Smart Bus Terminal) เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและให้บริการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ยกกระดับคุณภาพการให้บริการ และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการ (พงษ์ศักดิ์ กิริตวิมล, 2564) การพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ สู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ จึงเป็นแนวทางที่น่าสนใจในการยกระดับการให้บริการและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัด จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ โดยจะทำการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการ ตลอดจนศึกษาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการประยุกต์ใช้ในบริบทของจังหวัดบึงกาฬ ทั้งนี้ เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาที่จะนำไปพัฒนาให้สามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้บริการสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬและการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด การศึกษานี้จะครอบคลุมประเด็นสำคัญต่างๆ เช่น การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ การพัฒนาระบบตัวอิเล็กทรอนิกส์ การปรับปรุงระบบการจราจรและที่จอดรถ ตลอดจนการเพิ่มความปลอดภัย

และความสะดวกสบายให้แก่ผู้โดยสาร โดยคำนึงถึงความยั่งยืนและการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร, 2564) มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬไปสู่สถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ รวมถึงศึกษาการขับเคลื่อนสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ สู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ ซึ่งจะทำให้มีข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการขนส่งในจังหวัดบึงกาฬ และสามารถที่จะพัฒนาให้เป็นการขนส่งแบบอัจฉริยะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ และการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ ได้แก่ ด้านการให้บริการเดินรถ ด้านเทคโนโลยีสนับสนุนสถานีขนส่ง ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมของสถานีขนส่ง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย ด้านกระบวนการให้บริการและด้านบุคลากร

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ
3. ขอบเขตด้านพื้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ
4. ขอบเขตระยะเวลาในการวิจัย อยู่ในช่วงเดือน พฤษภาคม 2567 – ธันวาคม 2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนผู้ใช้บริการที่แน่นอน จึงใช้โปรแกรม G*Power เพื่อคำนวณกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้ค่า Power ได้เท่ากับ 0.95 กำหนดให้ Effect Size ได้เท่ากับ 0.3 ให้ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) ได้เท่ากับ 0.05 เมื่อทำการคำนวณ ออกมาแล้ว จึงได้ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน เพื่อให้ผลของการวิเคราะห์ มีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า ผลการคำนวณ คือจำนวน 200 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Availability Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้รวบรวมมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาโดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การใช้บริการสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ สู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการเดินรถ ด้านเทคโนโลยีสนับสนุนสถานีขนส่ง ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมของสถานีขนส่ง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านบุคลากร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ สู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ

การทดสอบเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบรูปแบบของคำถาม การใช้ภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย ว่าตรงกับนิยามหรือกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามหรือกรอบแนวคิดหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item -Objective Congruence: IOC) โดยในการวิจัยครั้งนี้มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (สมชาย วรภิเษมสกุล, 2554 : 261)

2. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรธานี ที่ไม่ใช่ประชากรในการศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้นคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha's coefficient- α) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ≥ 0.78 (Cronbach, 1951: 297-334) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับได้ผลค่า $\alpha = 0.98$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานกับสาธารณสุขรัฐประศาสนศาสตร์และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบึงกาฬ

2. ประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดบึงกาฬ เพื่อขอทราบข้อมูลประชาชนที่เข้ามาใช้บริการสถานีขนส่งจังหวัดบึงกาฬ เพื่อเตรียมและดำเนินการเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์การทำวิจัยและตอบข้อซักถามของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด จากนั้นนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง กำหนดรหัสให้กับตัวแปร

เพื่อป้องกันข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับประมวลผลทางการวิจัย

การแปลผล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) และได้กำหนดมาตราส่วนประมาณค่าของแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ โดยข้อคำถามมีลักษณะเชิงบวก

ผู้วิจัยจะแบ่งช่วงแต่ละระดับความคิดเห็น โดยใช้ อันตรภาคชั้น (Class Interval) เพื่อให้ทราบระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (ซัลวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2556: 30)

ตารางที่ 1 การแบ่งเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นในคำถาม ส่วนที่ 2

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 – 5.00	มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ พบว่า สภาพอาคารมีความกว้างขวาง โលงโปร่งอากาศถ่ายเทได้ดี มีชานชาลาและมีป้ายบอกรถโดยสารแต่ละเส้นทางที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย มีป้ายบอกทางสำหรับห้องจำหน่ายตั๋วรถโดยสารประจำทาง ทางไปห้องสุขามีการจัดเตรียมถังขยะไว้ตามจุดต่างๆ ภายในสถานีขนส่ง ปัญหาของการให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ พบว่าการให้บริการรถโดยสารยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในต่างอำเภอซึ่ง

ทำให้ไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนหรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดบึงกาฬได้อย่างครบถ้วน

2. การพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ

ตารางที่ 2 ระดับความความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ ในภาพรวม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านบุคลากร	4.44	0.71	มากที่สุด
2. ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมสถานีขนส่ง	4.41	0.65	มากที่สุด
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย	4.39	0.72	มากที่สุด
4. ด้านกระบวนการให้บริการ	4.37	0.75	มากที่สุด
5. ด้านการให้บริการเดินทาง	4.36	0.67	มากที่สุด
6. ด้านเทคโนโลยีสนับสนุนสถานีขนส่ง	4.35	0.75	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.38	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารในด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมสถานีขนส่ง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการให้บริการเดินทาง และด้านเทคโนโลยีสนับสนุนสถานีขนส่ง ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ จากการสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรค หาแนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ ได้ข้อสรุปดังนี้

1) ด้านการให้บริการเดินทาง ควรมีการปรับปรุงสภาพของรถโดยสาร เช่น สภาพภายใน เบาะนั่งและความสะอาด, ระบบปรับอากาศ, อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย ความทันสมัยโดยรวมของรถ ความตรงเวลา ความถี่ของรถโดยสารที่ให้บริการ และเพิ่มการเชื่อมต่อระบบขนส่งรถโดยสารสาธารณะกับระบบ

การขนส่งอื่น (Feeder) เช่น รถจักรยานยนต์รับจ้าง Grab Maxim และรถแท็กซี่ เพื่อให้ผู้โดยสารได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

2) ด้านเทคโนโลยีสนับสนุนสถานีขนส่ง อยากรให้มีการพัฒนาระบบจองที่นั่งและซื้อตั๋วออนไลน์ (แอปพลิเคชัน มือถือ เว็บไซต์ตู้จำหน่ายตั๋วอัตโนมัติ) ระบบรักษาความปลอดภัยอัตโนมัติ (กล้องวงจรปิด ระบบตรวจจับความเคลื่อนไหว และระบบแจ้งเตือนฉุกเฉิน)

3) ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมสถานีขนส่ง ควรมีการระบายอากาศที่ดีในสถานีขนส่งผู้โดยสารเพื่อให้อากาศถ่ายเทและลดความร้อนภายใน มีระบบการจัดการขยะ เช่น การรีไซเคิล และมีถังขยะสำหรับแยกขยะวางไว้ตามจุดต่างๆ ที่ผู้ใช้บริการสามารถมองเห็นได้ชัดเจน และมีความเพียงพอ ต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ

4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพื่อดูแลความปลอดภัยและป้องกันเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ พร้อมทั้งจัดตั้งระบบเตือนภัยและการจัดการเหตุฉุกเฉินในสถานีขนส่งผู้โดยสาร เช่น ระบบเตือนอัคคีภัย มีอุปกรณ์ดับเพลิงเพื่อระงับเหตุฉุกเฉิน ระบบตรวจจับควัน

5) ด้านกระบวนการให้บริการ ควรพัฒนาการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเวลาการเดินทางและการเปลี่ยนแปลงตารางเดินรถอย่างชัดเจนและทันสมัย ช่วยให้ผู้โดยสารวางแผนการเดินทางได้ดีขึ้น จัดให้มีศูนย์การให้บริการสนับสนุนทางเทคนิค เช่น การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบดิจิทัลหรือการจองตั๋วออนไลน์ มีความสำคัญต่อความสะดวกของผู้โดยสาร

6) ด้านบุคลากร ควรพัฒนาและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์สามารถให้บริการได้หลายภาษา เพื่อช่วยให้ผู้โดยสารที่เป็นชาวต่างประเทศได้รับการบริการที่ดี เจ้าหน้าที่ให้บริการที่สถานีขนส่งผู้โดยสาร ที่ให้คำแนะนำ การจัดการปัญหา มีความสามารถในการตอบคำถามให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางอย่างชัดเจนและรวดเร็ว

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ พบว่า สภาพอาคารมีความกว้างขวาง โถงโปร่งอากาศถ่ายเทได้ดี มีขนานลาและมีป้ายบอกรถโดยสารแต่ละเส้นทางที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย มีป้ายบอกทางสำหรับห้องจำหน่ายตั๋วรถโดยสารประจำทาง ทางไปห้องสุขา มีการจัดเตรียมถังขยะไว้ตามจุดต่าง ๆ ภายในสถานีขนส่ง ปัญหาของการให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ พบว่า การให้บริการรถโดยสารยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในต่างอำเภอ ซึ่งทำให้ไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนหรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดบึงกาฬได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะภรณ์ เนียมคล้าย, นัฐภา เนียมคล้าย, พรหมนิวรรณ บุญอินทร์ และธัญญา ศรีสุข (2562) ศึกษาภาพการจัดการระบบขนส่งทางบกกรณีศึกษาการพัฒนาขนส่งสาธารณะ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพของการให้บริการของระบบขนส่งสาธารณะ ในด้านการให้บริการเดินรถอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาระบบการขนส่งสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ จากการศึกษาพบว่าการใช้บริการขนส่งสาธารณะ ความคาดหวังของผู้ใช้บริการมีความคิดเห็น คือ อยากรให้รถโดยสารในแต่ละรอบตรงต่อเวลา ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้บริหารควรจัดประชุม เรื่องการเดินทางให้ตรงต่อเวลา เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการ ของผู้ที่มาใช้บริการ

2. การพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬสู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ ในด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เพราะจังหวัดบึงกาฬได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติ และแบบสายมู ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาให้จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และพัฒนาต่อเนื่องไปสู่การเปิดกว้างเพื่อเชื่อมต่อไปยังประเทศเวียดนามต่อไป จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์สามารถให้บริการได้หลายภาษา เพื่อช่วยให้ผู้โดยสารที่เป็นชาวต่างประเทศได้รับการบริการที่ดี รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นๆ ภายในสถานีขนส่งจังหวัดบึงกาฬด้วยเช่นกัน มุ่งเน้นในการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการที่สถานีขนส่งผู้โดยสาร สามารถให้คำแนะนำและการจัดการปัญหา

สามารถตอบคำถามให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางอย่างชัดเจน และรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (2564) กล่าวว่า ความท้าทายในการพัฒนาสถานีขนส่งอัจฉริยะ 1) ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี 2) การบูรณาการระบบต่างๆ ให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้บริการ 4) การพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการระบบอัจฉริยะ 5) การจัดสรรงบประมาณและการบริหารต้นทุนในระยะยาว

3. แนวทางการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ สู่การเป็นสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะ ควรปรับปรุงบำรุง สภาพรถโดยสาร เช่น การรักษาความสะอาด เบาะนั่ง ระบบปรับอากาศ รวมทั้งมีการตรวจสภาพอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้โดยสาร พัฒนาระบบการจองตั๋วที่นั่งโดยสาร และการซื้อตั๋วโดยสารออนไลน์ จัดให้มีตู้จำหน่ายตั๋วโดยสารอัตโนมัติ ติดตั้งระบบการรักษาความปลอดภัยอัตโนมัติ มีกล้องวงจรปิด ระบบการตรวจจับความเคลื่อนไหว ระบบตรวจวัดอุณหภูมิ และระบบการแจ้งเตือนฉุกเฉิน มีศูนย์บริการเพื่อสนับสนุนทางเทคนิคโดยการใช้ระบบดิจิทัล และการจองตั๋วออนไลน์ อบรมบุคลากรเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้มีความสามารถด้านภาษา เนื่องจากเหตุการณ์ไฟไหม้รถนำเที่ยวที่พาเด็กนักเรียนไปทัศนศึกษาประจวบจุกะฉะเหลียนไม่สามารถเปิดใช้ได้ทำให้เกิดการสูญเสียเกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันเหตุดังกล่าวทางสถานีขนส่งจำเป็นต้องร่วมมือกับเจ้าของรถโดยสารในการตรวจสอบสภาพของรถให้มีสภาพสมบูรณ์และพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ผู้ประกอบการเดินรถแต่ละเส้นทางต้องมีความตรงต่อเวลาในการให้บริการ จัดช่วงเวลาความถี่ของรถโดยสารที่ให้บริการให้มีความเหมาะสม เพิ่มการเชื่อมต่อระบบขนส่งรถโดยสารสาธารณะกับระบบการขนส่งอื่น (Feeder) เช่น รถจักรยานยนต์รับจ้าง Grab Maxim และรถแท็กซี่ เพื่อให้ผู้โดยสารได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยะภรณ์ เนียมคล้าย, นัฐภา เนียมคล้าย, พรหมวีรธรณ บัญอินทร์ และธัญญา ศรีสุข (2562) ศักยภาพการจัดการระบบขนส่งทางบกกรณีศึกษาการพัฒนาขนส่งสาธารณะจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังในการใช้บริการขนส่งสาธารณะผู้ให้บริการมีความคิดเห็น อยากให้เที่ยวรถแต่ละรอบมีความตรงต่อเวลา ดังนั้น ผู้บริหารคือฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจัดประชุมเรื่องในการเดินรถเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้

มาใช้บริการ ส่งเสริมการให้บริการที่ชาญฉลาดโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาปรับเปลี่ยนการบริการโดยผู้โดยสาร หรือผู้ให้บริการสามารถจัดการเวลาได้ด้วยตนเองผ่านแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิษฐา สุทธิอัมพร (2565) แนวทางการพัฒนาการขนส่งอัจฉริยะเพื่อเชื่อมต่อการเดินทางระหว่างท่าอากาศยานขอนแก่น ผลจากการศึกษา พบว่า จังหวัดขอนแก่นจะต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอัจฉริยะที่สามารถเชื่อมโยงไปในระบบรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการนำยานยนต์อัจฉริยะที่สามารถประหยัดพลังงาน ไม่ก่อให้เกิดมลพิษและมีความเพียงพอต่อความต้องการของผู้โดยสารท่าอากาศยานและผู้ใช้งานทั่วไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายระบบข้อมูล ให้มีการนำแอปพลิเคชันเพื่อแจ้งให้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ เช่น ผู้ใช้บริการด้านการขนส่งและคมนาคม สามารถตรวจสอบข้อมูลรถที่กำลังให้บริการภายในเส้นทาง ระยะเวลาการเดินทางผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน โดยการนำเทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสาร และการติดต่อสื่อสาร (ICT) ในการพัฒนาปรับปรุงให้ตรงความต้องการของผู้ใช้บริการ
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาป้ายดิจิทัลในระหว่างเส้นทางตัวเมืองกับสถานีขนส่ง ที่สามารถบอกข้อมูลเกี่ยวกับสถานีขนส่ง เช่น ตารางเวลา และการคาดการณ์ระยะเวลาในการเดินทางในแต่ละเส้นทาง
3. ควรเพิ่มเส้นทางเดินรถให้ครอบคลุมทุกเส้นทาง จัดสรรเวลาในการเดินรถให้มีความเหมาะสมกับระยะทางและความต้องการของผู้ใช้บริการ

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาระบบเครือข่ายการเดินทางผ่านระบบดิจิทัล
2. ควรมีการศึกษาความสามารถของชุมชนและสังคม โดยรอบสถานีขนส่งต่อกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงเป็นสถานีขนส่งอัจฉริยะสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. การศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์โครงการสถานีขนส่งผู้โดยสารอัจฉริยะจังหวัดบึงกาฬ ควรมีการศึกษา

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการโดยการวิเคราะห์ และความเป็นไปได้ของโครงการ รวมถึงแนวทางการจัดหาแหล่ง
ต้นทุนและผลตอบแทนในทฤษฎี (Economic Feasibility Analysis) ได้แก่ ต้นทุนการลงทุนและการดำเนินงาน เงินทุนและการกำหนดโครงสร้างค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม
เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนและสร้าง
ผลตอบแทนทางการเงิน ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ผลตอบแทน ผลประโยชน์สูงสุดแก่จังหวัดบึงกาฬ
ทางสังคม ผลตอบแทนทางสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินความคุ้มค่า

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมการขนส่งทางบก. (2542). *ระเบียบกรมการขนส่งทางบก พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: กรมการขนส่งทางบก.
- [2] กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2565). *มาตรฐานงานก่อสร้างอาคารของกรมโยธาธิการและผังเมือง*. กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมือง.
- [3] กระทรวงมหาดไทย. (2565). *แนวทางการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- [4] ชัลลาลย์ เรืองประพันธ์. (2556). *สถิติพื้นฐาน*. ขอนแก่น: ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [5] นันทวัน วงศ์ขจรกิตติ. (2559). *ศึกษารายการให้บริการจังหวัดอัจฉริยะในประเทศไทย. วารสารวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยการพัฒนาระบบบริหาร* สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(3), 365-377.
- [6] ปิยะภรณ์ เนียมคล้าย, นัฐภา เนียมคล้าย, พรหมนิวรรณ บุญอินทร์ และธัญญา ศรีสุข. (2562). *ศักยภาพการจัดการระบบขนส่งทางบกกรณีศึกษาการพัฒนาขนส่งสาธารณะ จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น*, 9(4), 50-61.
- [7] _____. (2564). *แผนปฏิบัติการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารสาธารณะทุกระบบของกระทรวงคมนาคม เพื่อให้ได้มาตรฐานสำหรับคนทุกคน พ.ศ. 2566 – 2570*. กรุงเทพฯ: กรมการขนส่งทางบก.
- [8] พงษ์ศักดิ์ กิรติวินทกร. (2564). *แนวคิด Smart Digital Technology สร้างความเป็นเลิศบริการขนส่งสาธารณะของไทย ขับเคลื่อน บขส.สู่ Digital Transport*. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2567. จาก <https://www.thailandplus.tv/archives/271180>.
- [9] _____. (2565). *ระเบียบกรมการขนส่งทางบก*. กรุงเทพฯ: กรมการขนส่งทางบก.
- [10] สมชาย วรภักดิ์เกษมสกุล. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. อุดรธานี: โรงพิมพ์อักษรศิลป์.
- [11] สรัญญา พ่วงพันธ์. (2557). *แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ส่วนบริการระบบเชื่อมต่อของระบบขนส่งมวลชน: กรณีศึกษาสถานีขนส่งโดยสารกรุงเทพฯ (จตุจักร)*. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [12] สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร. (2563). *แผนแม่บทการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะจังหวัดบึงกาฬ พ.ศ. 2563-2580*. กรุงเทพฯ: กระทรวงคมนาคม.
- [13] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564*. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2567. จาก https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- [14] สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีการวิจัยสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า ปริ้นติ้ง.
- [15] อภิญญา สุทธิอัมพร. (2565). *แนวทางการพัฒนาการขนส่งอัจฉริยะเพื่อเชื่อมต่อการเดินทางระหว่างท่าอากาศยานขอนแก่น. วารสารวิชาการการบิน การเดินทาง และการบริการ*, 1(1), 47-72.
- [16] Cronbach, L.J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16, 297 – 334.

ผลของกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมที่มีต่อความรู้ ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความคงทนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

EFFECTS OF CHINESE LANGUAGE LEARNING ACTIVITIES USING TASK-BASED LEARNING SUPPLEMENTED WITH GAMES ON CHINESE VOCABULARY KNOWLEDGE AND RETENTION OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS

มลฤดี วงษ์นนท์^{1*} และ ชีรพงศ์ แก้วมณี²

MONRUEDEE WONGNON^{1*} and THEERAPONG KAEWMANEE²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 3) เพื่อศึกษาความคงทนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุตรวิทยา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียนกำหนดให้กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 45 คนและอีกหนึ่งกลุ่มให้เป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 42 คน เครื่องมือในการวิจัยคือ 1) แผนกลุ่มทดลองมีความเหมาะสมเฉลี่ยที่ 4.91 2) แผนกลุ่มควบคุมมีความเหมาะสมเฉลี่ยที่ 4.94 และ 3) แบบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนใช้ในการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนและหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ (มีข้อสอบทั้งหมด 3 ชุด) มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.31 – 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.24 – 0.82 ขึ้นไปและมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับอยู่ที่ 0.90 ขึ้นไปทุกฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Dependent Samples t-test และ Independent Samples t-test พบว่า

1. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความคงทนหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์

คำสำคัญ : ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีน ; วิธีการสอนแบบเน้นภาระงาน ; เกม

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, Master Student of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

² ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา, สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, Assistant Professor Dr., Department of Chinese, Faculty of Humanities and Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

* Corresponding Author, Email: kobjang_kro@hotmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) Compare the Chinese vocabulary knowledge of Grade 9 students between pre-test and post-test in the experimental and control groups. 2) Compare the Chinese vocabulary knowledge of Grade 9 students between the experimental and control groups after learning. and 3) Examine the retention of Chinese vocabulary knowledge in the experimental and control groups two weeks after learning. The sample consisted of Grade 9 students from Udon Wittaya School in the 2024 academic year, divided into two classes. Class 1 was designated as the experimental group, consisting of 45 students, while the other class served as the control group, consisting of 42 students. The research instruments included: 1) A lesson plan for the experimental group, with an average suitability score of 4.91. 2) A lesson plan for the control group, with an average suitability score of 4.94. and 3) A Chinese vocabulary knowledge test, used for the pre-test, post-test, and retention test conducted two weeks after learning. The test comprised three sets, with a difficulty index ranging from 0.31 to 0.80, a discrimination index ranging from 0.24 to 0.82, and a reliability score of 0.90 or higher for all test sets. Data were analyzed using mean, standard deviation, the Dependent Samples t-test, and the Independent Samples t-test. The findings were as follows:

1. The Chinese vocabulary knowledge of both the experimental and control groups improved after learning compared to before learning.
2. The Chinese vocabulary knowledge of the experimental group after learning was higher than that of the control group.
3. Both the experimental and control groups demonstrated retention of knowledge two weeks after learning.

Keywords: Chinese Vocabulary Knowledge ; Task-Based Teaching Method ; Games

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 สังคมโลกให้ความสำคัญกับภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของโลกาภิวัตน์ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยในการเข้าถึงองค์ความรู้ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จึงเน้นให้ผู้เรียนทุกระดับต้องเรียนภาษาอังกฤษและเลือกเรียนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่น ภาษาญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เยอรมัน รวมถึงภาษาจีน ซึ่งมีความสำคัญในบริบทที่หลากหลาย (นิรดา เวชญาลักษณ์, 2562)

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน เป็นภาษาต่างประเทศที่สองในประเทศไทยได้ขยายตัวมากขึ้น เมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เพิ่ม

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ โดยทันทีที่ประกาศใช้หลักสูตร โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งของรัฐและเอกชนจำนวนมากจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นรายวิชาเพิ่มเติมโดยมีความมุ่งหวังเพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางภาษา ทักษะและสมรรถนะ และความเข้าใจในวัฒนธรรมจีน (ภากร นพฤทธิ์, 2562) เนื่องด้วยการกำหนดให้วิชาภาษาจีนเป็นรายวิชาเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนเพื่อเป็นทางเลือกการเรียนภาษานั้น พบว่าในหนึ่งชั้นเรียนสามารถแบ่งนักเรียนออกเป็นทั้งกลุ่มที่มีความสนใจในภาษา และนักเรียนที่ไม่สนใจในภาษา แต่ด้วยการเรียนภาษาจีนที่ไม่ใช่ภาษาหลัก ปัญหาที่พบมากที่สุดสำหรับนักเรียนที่เริ่มเรียนคือ ปัญหาด้านการอ่านอักษรจีนโดยสภาพปัญหาของนักเรียน ที่สายสุนีย์ สิงห์เวียง (2561) พบคือ การจำคำศัพท์จีนไม่ได้ จึงส่งผลให้ไม่สามารถแปลความหมายได้ และไม่สามารถจับใจความสำคัญ ด้วยคำศัพท์

ภาษาจีนเป็นอักษรภาพ จึงต้องใช้เทคนิคในการจำคำศัพท์ เพื่อใช้ในการจดจำเสียงและความหมายของตัวอักษรในคำศัพท์นั้น ๆ จากการสำรวจปัญหาพื้นฐานสำคัญของผู้เรียนภาษาจีนคือการจำตัวอักษรและคำศัพท์ไม่ได้ ซึ่งสะท้อนออกมาในทักษะการอ่านและเขียน ฉะนั้น การเรียนรู้คำศัพท์จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาจีนให้ได้ดี โดยประการแรกนั้น ผู้เรียนต้องมีความรู้ในเรื่องคำศัพท์เป็นอย่างดี เพราะคำศัพท์เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนภาษา ในการเรียนภาษาจีนให้ประสบความสำเร็จนั้น หากปราศจากความรู้ด้านคำศัพท์ การสื่อสารจะไม่เกิดขึ้น ผู้เรียนจะต้องรู้คำศัพท์ สามารถนึกคำศัพท์ได้ทันทีที่ต้องการ ตลอดจนสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้อย่างถูกต้องหลักไวยากรณ์และเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ (จิระชัย แซ่ตั้ง, 2561) แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนภาษาจีนก็ยังมีปัญหาด้านคำศัพท์อยู่มาก ซึ่งปัญหาการจดจำคำศัพท์ภาษาจีนไม่ได้นี้อาจเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ หลายด้าน เช่น ครูขาดเทคนิคการใช้สื่อการเรียนการสอน ใช้วิธีการสอนแบบเดิมและยึดแบบเรียนเป็นหลัก ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถจดจำคำศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรหาวิธีแก้ปัญหาด้านทักษะความจำคำศัพท์ในกระบวนการเรียนการสอนภาษาจีน

จากการศึกษาเอกสารและจากประสบการณ์สอนของผู้วิจัยที่มีมากกว่า 5 ปี ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้วิธีการสอนแบบเน้นภาระงาน (Task-based Learning) เพื่อแก้ปัญหาด้านคำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ วิธีนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาในสถานการณ์จริง โดยเน้นการสื่อความหมาย (Meaning) มากกว่ารูปแบบภาษา (Form) และสร้างชิ้นงานให้เป็นรูปธรรม (ทิตินา เขมมณี, 2560) กล่าวถึงขั้นตอนหลักได้แก่ 1) ขั้นเตรียมปฏิบัติงาน (Pre-task): เตรียมคำศัพท์และแนวทางการปฏิบัติงาน, 2) ขั้นระหว่างปฏิบัติงาน (During-task): ใช้ภาษาในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยเน้นความหมายและทำงานเป็นคู่หรือกลุ่ม, และ 3) ขั้นหลังปฏิบัติงาน (Post-task): รายงานผล ประเมิน และวิเคราะห์ภาษาและโครงสร้างไวยากรณ์ที่ถูกต้อง (Zhaohong, 2018; Harden, 2000)

การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานมีข้อดีหลายประการ เช่น ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาตามสถานการณ์จริง พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทั้งยังเสริมสร้างความมั่นใจและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน (Muluneh, 2018; Ermerawati, 2019; Sahril, 2020) อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ลักษณะนี้อาจทำ

ให้นักเรียนบางคนเกิดความเครียดและไม่อยากทำงาน ส่งผลให้การจดจำคำศัพท์ไม่มีประสิทธิภาพ การจำคำศัพท์ในระยะยาวจำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนต่อเนื่องและสม่ำเสมอหนึ่งในวิธีที่ช่วยเสริมการเรียนรู้คำศัพท์คือการใช้เกม ซึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจและความสนใจในภาษาจีน หากผู้สอนเลือกเกมที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น โดยคำนึงถึงจำนวนคำศัพท์และสำนวนที่เพียงพอ ก็จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกภาษาในสถานการณ์เสมือนจริง พัฒนาคำศัพท์ ไวยากรณ์ และทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกัน (กุลิศรา จิตรชญาวิช, 2563)

เกมเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนได้ดี ช่วยให้นักเรียนออกเสียงคำศัพท์ เข้าใจความหมาย และนำไปใช้ในประโยคได้ เกมยังสร้างบริบทที่ทำให้ภาษามีความหมายมากขึ้น กระตุ้นการเรียนรู้ลดความเครียด และสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน ทำให้นักเรียนอยากเรียนภาษาจีน (ปัญญาลักษณ์ ฉายา, 2560) การเล่นเกมช่วยลดความกังวลด้านไวยากรณ์และการออกเสียง พร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดผ่านการฝึกแบบคู่หรือกลุ่ม ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาและพฤติกรรมร่วมกัน เช่น การร่วมมือ การเสียสละ และความกล้าแสดงออก (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2560) ดังนั้น เกมจึงเป็นทางเลือกที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์อย่างมีประสิทธิภาพและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมและเรียนโดยใช้วิธีแบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติหรือไม่ และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมและเรียนตามเรียนแบบปกติแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

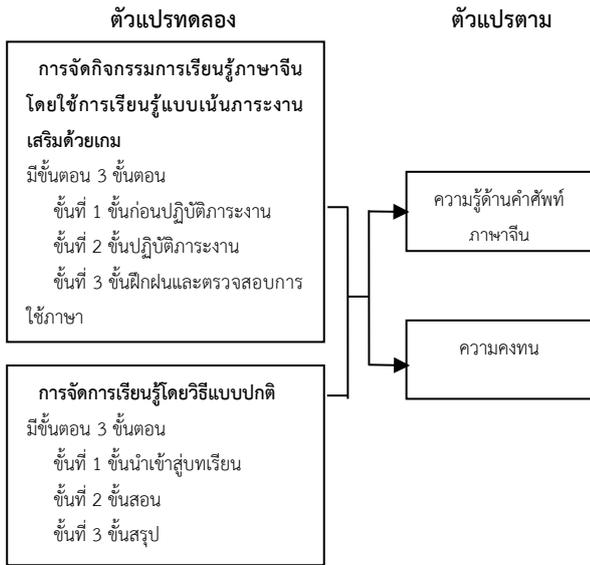
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เพื่อศึกษาความคงทนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลองจะมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเพิ่มขึ้นหลังเรียนมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม และมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความคงทนหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุดรวิทยาน ปีการศึกษา 2567 มีจำนวน 5 ห้อง

ซึ่งแต่ละห้องมีนักเรียนแบบคละความรู้ความสามารถตามนโยบายของทางโรงเรียนมีลักษณะเป็น Homogeneous Within Cluster และ Homogeneous Between cluster คือ ทุกกลุ่ม (ห้อง) มีความคล้ายคลึงกัน จำนวน 216 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 87 คน ซึ่งจัดเป็น 2 ห้องเรียน สุ่มห้องเรียนโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 45 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 42 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกม จำนวน 12 แผน 24 คาบ และแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้วิธีแบบปกติ จำนวน 12 แผน 24 คาบ มีความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนอยู่ที่ 4.91 และ 4.94 ตามลำดับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีน โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 120 ข้อและตอนที่ 2 ข้อสอบแบบเติมคำ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 30 ข้อ ได้นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาคะแนนค่าดัชนีมีความสอดคล้อง (IOC) ผลประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีน อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.31 – 0.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.24 – 0.82 ขึ้นไปและทำการแบ่งข้อสอบออกเป็น 3 ฉบับโยวิธีการสุ่มซึ่งแต่ละฉบับจะแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 มี 30 ข้อและตอนที่ 2 อีก 10 ข้อ (แต่ละฉบับมีจำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับดังนี้ ชุดที่ 1 คือ 0.90 ชุดที่ 2 คือ 0.92 และชุดที่ 3 คือ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมขออนุญาตทำการทดลองกับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอุดรวิทยาน

2. ผู้วิจัยทดสอบก่อนเรียน (Pre- test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดความสามารถความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนชุดที่ 1 ก่อนทำการสอนและบันทึกผลของคะแนน

3. ผู้วิจัยดำเนินการสอนกับกลุ่มทดลอง ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมจำนวน 12 แผน 24 คาบและกลุ่มควบคุมตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้วิธีแบบปกติจำนวน 12 แผน 24 คาบ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

4. ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดความสามารถความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนชุดที่ 2 และจดบันทึกผลของคะแนน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ (Follow-up Test after 2 Weeks) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดความสามารถความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนชุดที่ 3 และจดบันทึกผลของคะแนน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution)

ข้อมูล	Shapiro-Wilk			การวิเคราะห์ข้อมูล
	Statistic	df	Sig.	
กลุ่มทดลอง				
Pre-Test	.948	45	.056 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ
Post-Test	.952	45	.076 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ
Follow-up Test after 2 weeks	.950	45	.067 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ
กลุ่มควบคุม				
Pre-Test	.954	42	.088 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ
Post-Test	.971	42	.364 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ
Follow-up Test after 2 weeks	.967	42	.254 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) ด้วยโปรแกรม SPSS ได้ค่าจาก Shapiro-Wilk และมีค่า Sig. ของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ทุกค่ามีค่ามากกว่า .05 ทำให้สรุปได้ว่าข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ทุกค่ามีการแจกแจงแบบปกติ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมและเรียนโดยใช้วิธีแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	Descriptive statistics		Within - Subject Analysis			F _{xy}	Effect Size
	Pretest Mean (SD)	Posttest Mean (SD)	Mean Difference (SD)	SE Difference	t-value (p-value)		
กลุ่มทดลอง (n=45)	10.47 (4.81)	28.18 (7.20)	17.71 (4.12)	.61350	28.869* (.001)	838	2.788
กลุ่มควบคุม (n=42)	11.14 (4.48)	22.55 (6.84)	11.40 (5.53)	.85272	13.375* (.001)	593	1.896

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษานี้เปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมและเรียนโดยใช้วิธีแบบปกติ โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยกลุ่มทดลองจำนวน 45 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 42 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมมีคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 10.47 ก่อนเรียนเป็น 28.18 หลังเรียน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 4.81 และ 7.20 ตามลำดับ ค่าสถิติ t เท่ากับ 28.869 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .838 และขนาดอิทธิพลเท่ากับ 2.788 ซึ่งบ่งชี้ว่าวิธีการสอนดังกล่าวมีผลต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนอย่างชัดเจนและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในขณะเดียวกัน กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีแบบปกติ มีคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 11.14 ก่อนเรียนเป็น 22.55 หลังเรียน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 4.48 และ 6.84 ตามลำดับ ค่าสถิติ t เท่ากับ 13.375 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .593 และขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.896

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบปกติมีผลต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนเช่นเดียวกัน แต่ประสิทธิผลในการเพิ่มความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนของวิธีการสอนแบบปกติยังน้อยกว่าการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกม

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมและเรียนรู้โดยใช้วิธีแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	Descriptive statistics		Between – Subject Analysis			Effect Size
	Pretest Mean (SD)	Posttest Mean (SD)	Mean Difference	SE Difference	t-value (p-value)	
กลุ่มทดลอง (n=45)	10.47 (4.81)	28.18 (7.20)	5.63	1.50797	3.734* (.001)	.801
กลุ่มควบคุม (n=42)	11.14 (4.48)	22.55 (6.84)				

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมและเรียนรู้โดยใช้วิธีแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมมีคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ใช้วิธีการสอนแบบปกติโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5.63 ค่าสถิติ t เท่ากับ 3.734 และขนาดอิทธิพลเท่ากับ .801 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 บ่งชี้ว่าการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมมีผลเชิงบวกและสามารถพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเรียนรู้โดยใช้วิธีแบบปกติ

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังเรียนและหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์

กลุ่มตัวอย่าง	Descriptive statistics		Between – Subject Analysis			r_{xy}	Effect Size
	Posttest Mean (SD)	Follow-up Test after 2 Weeks (SD)	Mean Difference (SD)	SE Difference	t-value (p-value)		
กลุ่มทดลอง (n=45)	28.18 (7.20)	28.98 (6.80)	.800 (2.30)	.34319	2.331* (.024)	.947	.0114
กลุ่มควบคุม (n=42)	22.55 (6.84)	22.64 (7.52)	.095 (2.42)	.37303	.849* (.800)	.948	.0124

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังเรียนและหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมมีคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 28.18 หลังเรียนเป็น 28.98 หลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียนและหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์เท่ากับ 7.20 และ 6.80 ตามลำดับ ค่าสถิติ t เท่ากับ 2.331 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .947 และขนาดอิทธิพลเท่ากับ .0114 ซึ่งบ่งชี้ว่าการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมสามารถช่วยรักษาระดับความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่องแม้จะผ่านระยะเวลาหลังจากการเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์ ในขณะที่กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีแบบปกติ มีคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 22.55 หลังเรียนเป็น 22.64 หลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียนและหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์เท่ากับ 6.84 และ 7.52 ตามลำดับ ค่าสถิติ t เท่ากับ .849 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .948 และขนาดอิทธิพลเท่ากับ .0124 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบปกติส่งผลต่อระดับความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนในทำนองเดียวกันกับการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกม

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกม มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเรียนที่ 17.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.12 ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 28.869 ขนาดอิทธิพลต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเท่ากับ 2.788 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ .838 และกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้วิธีแบบปกติหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเช่นกันแต่มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสถิติทดสอบและค่าขนาดอิทธิพลต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนน้อยกว่าเช่นกัน

2. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีแบบปกติอยู่ที่ 5.630 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 3.734 และค่าขนาดอิทธิพลต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเท่ากับ .801 นอกจากนี้ ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมก่อนและหลังเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Best, 1977) เท่ากับ .838 ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีแบบปกติมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .593 ซึ่งบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคงทนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกม มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์เพิ่มขึ้นมากกว่าหลังเรียนเล็กน้อยอยู่ที่ .80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.30 ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 2.331 ขนาดอิทธิพลต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเท่ากับ .014 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ .947 และที่เรียนโดยใช้วิธีแบบปกติหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์เพิ่มขึ้นเช่นกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสถิติทดสอบและ

ค่าขนาดอิทธิพลต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนมากกว่าเพียงเล็กน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 2 กลุ่มที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมและที่เรียนโดยใช้วิธีแบบปกติมีผลคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเริ่มต้นนักเรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเพียงเล็กน้อยแต่เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมและเรียนโดยใช้วิธีแบบปกติแล้วทำให้ให้นักเรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์มากขึ้นจึงทำให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งสาเหตุที่เกิดผลลัพธ์เช่นนี้ เนื่องจากวิธีแบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนคำศัพท์ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตั้งแต่การแจ้งจุดประสงค์ การอ่านและการบอกความหมายของคำศัพท์ การเล่นเกมที่เสริมทักษะ และการทำภาระงานที่ส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ในบริบทที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและจดจำคำศัพท์ได้ดีขึ้นอันสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของวิลลิส (Willis, 1996) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่เน้นการปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพร วัฒนากมลกุลและมนรัตน์ สมคะเนย์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนโดยการใช้เกมผ่านแอปพลิเคชัน การวิจัยศึกษาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนโดยการใช้เกมผ่านแอปพลิเคชันของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้จดจำคำศัพท์ภาษาจีนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้เกมผ่านแอปพลิเคชัน ปรากฏว่าค่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ในขณะเดียวกันการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีแบบปกติก็ช่วยพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนได้เช่นกันแต่ไม่สามารถสร้างความตื่นตัวและการมีส่วนร่วมได้เท่ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมดูได้จากคะแนนความรู้

ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเปรียบเทียบกัน

2. จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกม มีผลคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้วิธีแบบปกติเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมมีประสิทธิภาพสูงกว่าในการพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการเรียนการสอนแบบปกติ การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดการจดจำและประยุกต์ใช้คำศัพท์ได้ดีขึ้นในสถานการณ์จริงซึ่งสนับสนุนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติตามทฤษฎี Learning by Doing ของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ผ่านการกระทำจริงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ การลงมือทำจริงจะช่วยให้นักเรียนซึมซับความรู้และแนวคิดได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา ทัพพันธ์ (2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน มีค่าเท่ากับ 77.40/76.44 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 2) ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากต่อแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์ (2560) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเกม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบเกมคาซูทกับ กลุ่มตัวอย่างนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาศาสตร์แห่งแผ่นดิน ผลวิจัยพบว่า การตอบคำถามผ่านเกมคาซูท นิสิตตอบคำถามถูก คิดเป็นร้อยละ 70.77 โดยนิสิตตอบคำถามได้คะแนนรวมสูงสุด 11,450 คะแนน ได้คะแนนรวมต่ำสุด 2,829 คะแนน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย

8,009.52 คะแนน และนิสิตมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบเกมคาซูท เป็นวิธีการสอนที่แปลกใหม่แตกต่าง

3. จากผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ในขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้วิธีแบบปกติพบว่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน แต่มีผลระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องได้ดีกว่าวิธีการสอนแบบปกติ การเรียนรู้ที่เน้นภาระงานเสริมด้วยเกมสามารถสร้างความเชื่อมโยงที่มั่นคงในกระบวนการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนจดจำและนำคำศัพท์ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของปพิชญา วิชาสิทธิ์ (2564) ศึกษาเรื่องการพัฒนาเกมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกานต์ อิงชัยภูมิ (2563) ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้อัตนการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

4. จากผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมสูงขึ้นกว่าคะแนนหลังเรียนเล็กน้อยหมายความว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมมีความคงทนในการจำศัพท์ภาษาจีนเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมช่วยเสริมสร้างความจำระยะยาวและความเข้าใจในคำศัพท์ของนักเรียนได้ดีขึ้น โดยทำให้นักเรียนสามารถจดจำและนำความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แม้เวลาจะผ่านไปแล้วหลังจากการเรียนการสอนเสร็จสิ้นซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของวิลลิส (Willis, 1996) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและจดจำได้ยาวนาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมจริงที่มีความหมายต่อผู้เรียน ทำให้เกิดความเข้าใจและการจดจำที่ยั่งยืนสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวิภา ปลายะเพียรทอง (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษและความคงทนโดยใช้เทคนิคช่วยจำร่วมกับสมุดภาพคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม ผลวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้เทคนิคช่วยจำร่วมกับสมุดภาพคำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครปฐมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณสา หมุดใหม่และคณะ (2562) ศึกษาเรื่องความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยใช้กิจกรรมคำภาษาตามทฤษฎีการเรียนการสอนแบบโต้ตอบ ผลวิจัยพบว่า การจดจำคำศัพท์ระยะสั้นนั้นมีการพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยภาพรวมนักเรียนมีผลคะแนนหลังการทดสอบเพิ่มขึ้น และผลการวิเคราะห์ของเพศชายหลังจากผ่านการทดสอบก่อนและหลังร่วมกิจกรรมมีคะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่าเพศหญิง ซึ่งในขณะเดียวกันการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีเรียนแบบปกติพบว่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านคำศัพท์หลังจากผ่านไป 2 สัปดาห์มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเช่นกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการสอนนี้มีความคงทนเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กุณิสรา จิตรชญาวัฒน์. (2563). *วิธีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] จิระชัย แซ่ตั้ง. (2561). สัทอักษรภาษาจีน : ฟินอิน. ปัตตานี: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.ชาญชัย มะโนธรรม. (2558). *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 25(1), 133-148.

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกม ผู้วิจัยได้พบว่ามีนักเรียนบางส่วนติดเล่นโทรศัพท์ ในขณะที่ครูให้นักเรียนใช้โทรศัพท์ในการแข่งขันผ่านเกมออนไลน์ ดังนั้น เพื่อเป็นการลดปัญหานี้ ควรมีการกำหนดกติกาและขอบเขตการใช้งานโทรศัพท์อย่างชัดเจนในระหว่างการเรียนการสอน เช่น การกำหนดช่วงเวลาที่สามารถใช้โทรศัพท์ได้เฉพาะในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน หรือจัดให้มีการตรวจสอบและติดตามการใช้งานของนักเรียนระหว่างกิจกรรมโดยครูผู้สอน นอกจากนี้ อาจพิจารณาใช้ออปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มที่มีระบบควบคุมการใช้งาน เพื่อป้องกันการใช้นอกเหนือจากกิจกรรมที่กำหนดไว้ รวมถึงการสอดแทรกกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความสนใจและดึงดูดให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่กับเนื้อหาในการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเสริมด้วยเกมหลังเรียนมีคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเพิ่มมากขึ้นและมีความคงทนในการจดจำคำศัพท์หลังเรียนผ่านไป 2 สัปดาห์และยังมีพัฒนาการความรู้ด้านคำศัพท์มากขึ้นเมื่อเทียบกับคะแนนหลังเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป เมื่อนักเรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์ที่ดีแล้ว ควรพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ ไปด้วย เช่น ความสามารถด้านการฟัง ภาษาจีน ความสามารถด้านการอ่านภาษาจีน ความสามารถด้านการพูดภาษาจีน และความสามารถด้านการเขียนภาษาจีน เป็นต้น

- [3] ณัฐกานต์ อิงชัยภูมิ. (2563). การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การค้นคว้าปริญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [4] ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2561). *หลักการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] ทิศนา แคมมณี. (2560). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [6] อีร์วรา ปลาตะเพียนทอง. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านคำศัพท์และความคงทน โดยใช้เทคนิคช่วยจำร่วมกับ สมุดภาพ คำศัพท์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] ปพิชญา วิชาสิทธิ์. (2564). การพัฒนาเกมออนไลน์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องคำที่มาจาก ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การค้นคว้าปริญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ ประเมินทางการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [8] ปัญจลักษณ์ ถวาย. (2560). *เกมในบริบทการเรียนภาษาจีน: การพัฒนาทักษะการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] พิมพ์ วัฒนาภักดิ์และมนรัตน์ สมคะเนย์. (2564). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนโดยการใช้เกมผ่านแอป พลิกเคชั่น. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 13(1), 98-109.
- [10] พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์. (2564). การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเกม. *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ หัวข้อ "การศึกษาในยุคดิจิทัล" ครั้งที่ 9 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*, 101-110.
- [11] เพ็ญญา ทัพพันธ์. (2561). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ เน้นภาระงาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธี สอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [12] ภากร นพฤทธิ์. (2562). *การเขียนภาษาจีน 2*. ยะลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- [13] สายสุนีย์ สิงห์เวียง. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีน แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการใช้เทคนิคการจำอักษรแบบ เชื่อมโยง เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [14] สุกนธ์ สินธพานนท์. (2560). *ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- [15] Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed.). Prentice-Hall.
- [16] Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. Macmillan.
- [17] Ermerawati, A.B. (2019). The Application of Let's Read! in Extensive Reading Class: Integrating MALL and Task-based Learning. *Mimbar Sekolah Dasar*, 6(3), 317-329.
- [18] Harden, R.M. (2000). Task-based learning: the answer to integration and problembased learning in the clinical years. *MEDICAL EDUCATION*, 34(1), 391- 397.
- [19] Muluneh, T. (2018). Improving students' paragraph writing skill through task-based approach: Yezabwork Merga, Bekana Olansa, Duguma. *Journal of Educational Methods*, 4(1), 88-102.
- [20] Sahril, N. (2020). Task-based learning in english as a foreign language (efl) classroom: what, how and why? *Journal GEEJ*, 8(1), 134-146.

- [21] Wannasa Mudmai, Sasithorn Nuritmon, Waraporn Jaipranop, & Wang, Z. (2019). Short-term retention of Chinese vocabulary among primary students from Prathom 4 to 6 using language camp activities based on interactive learning theories. *VACANA, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University*, 7(1), 21-40.
- [22] Willis, J. (1996). *A Framework for Task-Based Learning*. Longman.
- [23] Zhaohong, H. (2018). Task-Based Learning in Task-Based Teaching: Training Teachers of Chinese as a Foreign Language. *Annual Review of Applied Linguistics*, 38(1), 162-186.

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองที่มีต่อความรู้ ด้านคำศัพท์และความสามารถด้านการพูดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

THE EFFECTS OF CHINESE LEARNING ACTIVITIES MANAGEMENT USING SIMULATION TEACHING METHOD AFFECTED VOCABULARY KNOWLEDGE AND SPEAKING ABILITY OF IN UDONTHANI RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS

อัน เหมิง^{1*} และ ธีรพงศ์ แก้วมณี²
AN MENG^{1*} and THEERAPONG KAEWMANEE²

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านคำศัพท์และความสามารถด้านการพูดภาษาจีนหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีน จำนวน 45 คน ใช้การสุ่มแบบกลุ่มโดยมีหมู่เรียนเป็นหน่วยสุ่ม เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบ one-group pretest-posttest design เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีน 24 ชั่วโมง แบบวัดความรู้ด้านคำศัพท์และแบบวัดความสามารถการพูดภาษาจีนของสถาบัน HANBAN สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Dependent Samples T-test และ Pearson Correlation ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถด้านการพูดภาษาจีนหลังเรียนมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

คำสำคัญ : สถานการณ์จำลอง ; ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีน ; ความสามารถด้านการพูดภาษาจีน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, Master Student of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Udon Thani University, Thailand.

² ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ; Assistant Professor Dr.; Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

* Corresponding Author, Email: mengancfc@gmail.com

Received: Jan 29, 2025, Revised: Feb 27, 2025, Accepted: Mar 1, 2025

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) Compare the Chinese vocabulary knowledge of students in Udon Thani Rajabhat University using simulated teaching methods before and after learning, 2) Compare the Chinese speaking ability of students in Udon Thani Rajabhat University using simulated teaching methods before and after learning and 3) Study the relationship between vocabulary knowledge and Chinese speaking ability after learning. The sample group consisted of 45 second-year students from the Faculty of Humanities and Social Sciences, majoring in Chinese. Cluster sampling was used, with class sections serving as sampling units. This was a quasi-experimental study using a one-group pretest-posttest design. Research instruments included a 24-hour learning plan, a vocabulary knowledge assessment, and a Chinese speaking ability assessment developed by HANBAN. The statistical tools used were mean, standard deviation, dependent samples t-test, and Pearson correlation.

The research findings revealed that:

1. The average post-learning score for Chinese vocabulary knowledge of students taught using simulated teaching methods was higher than the pre-learning score.
2. The average post-learning score for Chinese speaking ability of students taught using simulated teaching methods was higher than the pre-learning score.
3. There was a high-level relationship between Chinese vocabulary knowledge and Chinese speaking ability after learning.

Keywords: Simulated Situations ; Chinese Vocabulary Knowledge ; Chinese Speaking Ability

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยให้ความสำคัญกับภาษาจีน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของชาวจีนและนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคธุรกิจและการท่องเที่ยว เช่น ในปี 2562 มีนักท่องเที่ยวจีนกว่า 11 ล้านคน หรือเฉลี่ย 1 ล้านคนต่อเดือน ทำให้ภาษาจีนกลายเป็นภาษาที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการทำงาน การสื่อสาร และความเข้าใจวัฒนธรรมจีน ภาษาจีนจึงถูกบรรจุในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ไทย-จีนและวางรากฐานความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม นอกจากนี้ ภาษาจีนยังเป็นหนึ่งในภาษาสากลที่สำคัญ มีผู้ใช้มากถึง 1 ใน 6 ของประชากรโลก และได้รับการยอมรับจากองค์การสหประชาชาติ (Zhang & Li, 2023)

กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุภาษาจีนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อส่งเสริมให้คนไทย

สามารถศึกษาภาษาจีนและพัฒนาความสามารถในการสื่อสารกับชาวจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาที่มีความพร้อมสามารถเปิดหลักสูตรภาษาจีนในรูปแบบต่าง ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน การเรียนรู้ภาษาจีนช่วยเพิ่มโอกาสในการสื่อสารและเชื่อมโยงกับนานาประเทศ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการศึกษาและการสร้างความเข้าใจด้านวัฒนธรรมในชุมชนโลก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาครัฐจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนภาษาจีน แต่การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยยังมีปัญหาหลายด้านที่ต้องได้รับการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

จากการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนทั่วประเทศจำนวน 80 แห่ง และสัมภาษณ์อาจารย์หรือผู้เกี่ยวข้องอีก 10 คน พบว่าปัญหาหลักของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ ระบบการจัดการเรียนการสอนที่ยังไม่เป็นระบบ แม้ว่าจะมีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการคอยกำกับดูแลและสนับสนุน การดำเนินนโยบายส่งเสริมของภาครัฐแม้จะมีการ

กำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติยังไม่เห็นผล
อย่างเป็นรูปธรรมและไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทิศทาง
ของการเรียนการสอนภาษาจีนในอนาคต นอกจากนี้
ระดับกระทรวงยังขาดหน่วยงานเฉพาะทางที่รับผิดชอบดูแล
ด้านการเรียนการสอนภาษาจีนโดยตรง อีกทั้งจำนวน
สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรภาษาจีนยังมีน้อย ขณะที่สื่อ
การเรียนรู้และตำราภาษาจีนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นแต่ยังไม่เพียงพอ
ต่อความต้องการของผู้เรียน อีกปัญหาที่สำคัญคือ แม้ว่าจำนวน
ผู้สอนภาษาจีนจะเพิ่มขึ้น แต่ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์
การสอนที่เพียงพอ รวมถึงจำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทาง
วิชาการในสาขาภาษาจีนระดับอุดมศึกษายังมีจำนวนน้อย
ส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนการสอน นอกจากนี้ นักศึกษา
ระดับอุดมศึกษาจำนวนมากต้องเริ่มเรียนรู้ภาษาจีนใหม่ ทำให้
เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา ทั้งที่บางส่วนเคยเรียนภาษาจีน
ในระดับมัธยมมาแล้ว

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีปัญหาในการสอบ HSKK
ระดับกลาง โดยผลการทดสอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรธานี ปีการศึกษา 2565 พบว่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่
ร้อยละ 35.34 ซึ่งต่ำกว่าระดับผ่านที่กำหนดไว้ที่ 60 คะแนน
จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน
78 คน ผ่านแบบสอบถาม Google Forms พบว่าปัจจัยที่ส่งผล
ต่อผลสอบ HSKK คือ นักศึกษาไม่กล้าพูด (ร้อยละ 69.2)
นักศึกษารู้คำศัพท์เพียงพอ (ร้อยละ 64.1) และนักศึกษา
ออกเสียงไม่ได้ (ร้อยละ 47.4) สาเหตุหลักของปัญหานี้มาจาก
ธรรมชาติของระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีน ซึ่งมี 4 เสียง
แตกต่างจากภาษาไทย ทำให้นักศึกษาเกิดความสับสน
หากออกเสียงผิดจะทำให้เกิดความหมายที่คลาดเคลื่อน
ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการสื่อสาร นอกจากนี้ นักศึกษา
ส่วนใหญ่มีโอกาสดูฝึกฝนการพูดภาษาจีนน้อยมาก แม้ว่าจะ
สามารถพูดตามแบบสนทนาในบทเรียนได้ดี แต่กลับไม่สามารถ
นำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง ทำให้ขาดความมั่นใจในการพูด
(สุวิทย์ ตันติพันธ์, 2560)

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสอน
ที่สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะการพูดภาษาจีนของนักศึกษา
โดยพิจารณาหลายแนวทาง เช่น วิธีสอนแบบตรง (Direct
Method) ที่เน้นการใช้ภาษาจีนเป็นหลัก วิธีสอนแบบเงียบ
(Silent Way) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการสังเกตและปฏิบัติจริง

วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual Method) ที่เน้นการฝึกฝน
ซ้ำ ๆ วิธีสอนตามแนวการสื่อสาร (Communicative Approach)
ที่มุ่งเน้นการฝึกพูดในสถานการณ์จริง และวิธีสอนแบบ
สถานการณ์จำลอง (Simulation) ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็น
แนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการพูด
ภาษาต่างประเทศ (Herbert & Sturtridge, 1979)

วิธีสอนแบบสถานการณ์จำลอง (Simulation)
เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์
ที่สมจริง โดยให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาท มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ
ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น และใช้ข้อมูลที่มีความใกล้เคียงกับ
ความเป็นจริงในการตัดสินใจและแก้ปัญหา การใช้วิธีการนี้
ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการพูดของผู้เรียน แต่ยังช่วยให้เกิด
ความมั่นใจในการใช้ภาษา อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ครูสามารถ
ติดตามพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด ข้อดีของวิธีการนี้คือ
ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริง
ฝึกฝนการออกเสียงให้ถูกต้อง และเพิ่มความมั่นใจในการสื่อสาร
(หวัง เทียนซง, 2561)

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา
ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี โดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองเปรียบเทียบ
ผลก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันหรือไม่ ศึกษา
ความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรธานีโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง
เปรียบเทียบผลก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันหรือไม่
และศึกษาความรู้ด้านคำศัพท์และความสามารถในการพูด
ภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ด้วยการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์
จำลองมีความสัมพันธ์กันหรือไม่

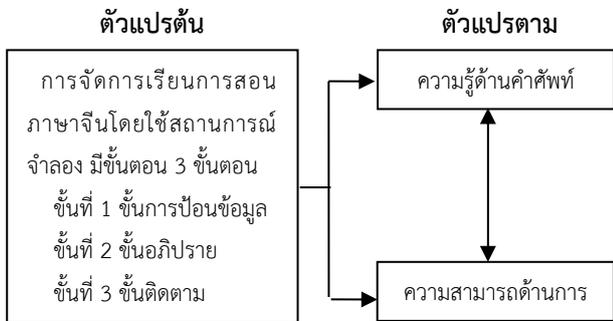
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์
จำลองก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดภาษาจีน
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้วิธีการสอน
แบบสถานการณ์จำลองก่อนเรียนและหลังเรียน
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านคำศัพท์และ
ความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัย

ราชภัฏอุดรธานีหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง

เรียนมีความคล้ายคลึงกัน (วิเคราะห์จากผลการเรียนจากชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีได้รับการเรียนการสอนภาษาจีนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีได้รับการเรียนการสอนภาษาจีนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีความสามารถด้านการพูดภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีหลังเรียนจะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถด้านการพูดภาษาจีนหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา CN12201 การฟังและพูดภาษาจีน 3 จำนวน 90 คนที่แบ่งเป็น 2 หมู่เรียน โดยแต่ละหมู่เรียนมีลักษณะเป็น Heterogeneous Within Cluster และ Homogeneous Between Cluster คือ ทุกหมู่

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา CN12201 การฟังและพูดภาษาจีน 3 หมู่ที่ 2 จำนวน 45 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง จำนวน 6 แผน ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง ได้นำให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินตรวจสอบให้คะแนนและหาค่าเฉลี่ยรายข้อและหาภาพรวม ผลประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งฉบับอยู่ที่ 4.66
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่
 - 2.1 แบบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนก่อนเรียนและหลังเรียนแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อสอบแบบปรนัยชนิด 5 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ และตอนที่ 2 ข้อสอบแบบอัตนัยจำนวน 10 ข้อรวม 50 คะแนนได้นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาคะแนนค่าดัชนีมีความสอดคล้อง (IOC) ผลประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.34 – 0.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.27 – 0.82 ขึ้นไปและมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.70
 - 2.2 แบบวัดความสามารถด้านการพูดภาษาจีนฉบับก่อนเรียนและหลังเรียนโดยแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อสอบ HSKK ของสถาบัน HANBAN จำนวน 14 ข้อรวม 100 คะแนนได้นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาคะแนนค่าดัชนีมีความสอดคล้อง (IOC) ผลประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมขออนุญาตทำการทดลอง

2. ผู้วิจัยทดสอบก่อนเรียน (Pre- test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและแบบวัดความสามารถด้านการพูดภาษาจีน (ข้อสอบ HSKK ของสถาบัน HANBAN) ก่อนทำการสอนและบันทึกผลของคะแนน

3. ดำเนินการสอน กับกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง จำนวน 6 แผน ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

4. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและแบบวัดความสามารถด้านการพูดภาษาจีน ชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนและจดบันทึกผลของคะแนน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution)

ข้อมูล	Shapiro-Wilk			การวิเคราะห์ข้อมูล
	Statistic	df	Sig.	
คะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีน				
Pre-Test	.970	45	.209 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ
Post-Test	.972	45	.339 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ
คะแนนความสามารถด้านการพูดภาษาจีน				
Pre-Test	.955	45	.075 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ
Post-Test	.954	45	.069 > .05	มีการแจกแจงแบบปกติ

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนความรู้ด้านคำศัพท์และ ความสามารถด้านการพูดภาษาจีนโดยใช้วิธีการสอนแบบ สถานการณ์จำลองจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) ด้วยโปรแกรม SPSS ได้ค่าจาก Shapiro-Wilk และมีค่า Sig. ของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ทุกค่ามีค่ามากกว่า .05 ทำให้สรุป ได้ว่าข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ทุกค่ามีการแจกแจงแบบปกติ

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ ภาษาจีนและความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์ จำลองก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	\bar{X} ก่อน	\bar{X} หลัง	\bar{X} คะแนนพัฒนาการ	S.D. ก่อน	S.D. หลัง	t	Correlation	Effect Size
ความรู้ด้าน คำศัพท์ภาษาจีน (คะแนนเต็ม 50) (n = 45)	18.64	37.24	18.60	5.47	5.38	48.70	.888	7.87
ความสามารถ ด้านการพูด ภาษาจีน (คะแนนเต็ม 50) (n = 45)	46.96	76.87	29.91	9.78	11.16	44.46	.9000	6.48

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่เรียนโดยใช้วิธีการ สอนแบบสถานการณ์จำลอง มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 18.60 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 48.70 และค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 7.87 ซึ่งบ่งชี้ว่า การใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์ จำลองมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ ภาษาจีนของนักศึกษา นอกจากนี้ ความสามารถด้านการพูด ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีคะแนนเฉลี่ย เพิ่มขึ้นจำนวน 29.91 คะแนน ซึ่ง มีความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 44.46 และค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 6.48 ซึ่งแสดง ให้เห็นว่า การใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองมีอิทธิพล ต่อการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง

การทดสอบ	N	\bar{X} ก่อน	\bar{X} หลัง	S.D. ก่อน	S.D. หลัง	\bar{X} คะแนนพัฒนาการ	Correlation
ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีน (คะแนนเต็ม 100)	45	37.28	74.48	5.47	5.38	37.20	.900
ความสามารถด้านการพูดภาษาจีน (คะแนนเต็ม 100)	45	46.96	76.87	9.78	11.16	29.91	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถด้านการพูดภาษาจีนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.900 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลการวิจัยนี้บ่งชี้ว่า ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถในการพูดภาษาจีนนั้นมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นที่ 18.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 48.70 และค่าขนาดอิทธิพลต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเท่ากับ 7.87 แสดงว่าการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองส่งผลให้ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น
2. ความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นที่ 29.91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 44.46 และ

ค่าขนาดอิทธิพลต่อความสามารถด้านการพูดภาษาจีนเท่ากับ 6.48 แสดงว่าการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองส่งผลให้ความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น

3. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถด้านการพูดภาษาจีนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปรเท่ากับ .900 พบว่าความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถด้านการพูดภาษาจีนมีความแปรสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 ผลระดับความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีผลคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเริ่มต้นนักศึกษามีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนเพียงเล็กน้อยแต่เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองแล้วทำให้นักศึกษามีความรู้ด้านคำศัพท์มากขึ้นจึงทำให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสาเหตุที่เกิดผลลัพธ์เช่นนี้ เนื่องจากวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกฝนและนำคำศัพท์ไปใช้ในบริบทที่เสมือนจริง ซึ่งส่งเสริมการจดจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น อันสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ที่กล่าวถึงการเรียนรู้แบบการตอบสนอง (S-R Learning) โดยการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมได้จะเป็นผลมาจากการเสริมแรงผ่านการกระทำซ้ำหรือฝึกฝน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Angelini (2019) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษผ่านการสอนแบบสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านคำศัพท์ การออกเสียงและไวยากรณ์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hamad & Alnuzaili (2022) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้กลยุทธ์สถานการณ์จำลองในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยระบุว่านักเรียนมีพัฒนาการในด้านภาษาศาสตร์ เช่น คำศัพท์ การออกเสียง และไวยากรณ์ดีขึ้นหลังได้รับการใช้กลยุทธ์สถานการณ์

จำลองในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

2. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีผลคะแนนความสามารถด้านการพูดภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเริ่มต้นนักเรียนมีความสามารถด้านการพูดภาษาจีนเพียงเล็กน้อยแต่เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองแล้วทำให้นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดภาษาจีนมากขึ้นจึงทำให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งสาเหตุที่เกิดผลลัพธ์เช่นนี้ เนื่องจากวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองช่วยให้นักศึกษาฝึกฝนการพูดโดยการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่คล้ายกับการใช้จริง ทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและสามารถนำไปใช้ได้อย่างคล่องแคล่วผลลัพธ์นี้เกิดขึ้นเนื่องจากวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกการพูดและฝึกสนทนาในบริบทที่เหมือนจริง ซึ่งสนับสนุนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติตามทฤษฎี Learning by Doing ของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ผ่านการกระทำจริงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ การลงมือทำจริงจะช่วยให้นักศึกษาซึมซับความรู้และแนวคิดได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเองและปรับปรุงในการฝึกฝนครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวี ไชยทองศรี (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 12.00 คิดเป็นร้อยละ 40 และหลังเรียนเฉลี่ย 22.40 คิดเป็นร้อยละ 74.67 มีคะแนนความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 25.76 คิดเป็นร้อยละ 25.76 และหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 73.80 คิดเป็นร้อยละ 73.80 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่าความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ พรหมทอง (2565) ศึกษาการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่าทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนดังกล่าวสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถด้านการพูดภาษาจีนหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองมีความแปรสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 ผลระดับความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ในระดับสูงซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากวิธีนี้เน้นให้ผู้เรียนจดจำคำศัพท์จากการสนทนาในสถานการณ์ที่คล้ายกับสถานการณ์จริง ส่งผลให้ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถในการพูดภาษาจีนพัฒนาขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาณัฐ สมหมาย (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนและการมีส่วนร่วมในการเรียนโดยใช้ฉากสถานการณ์เป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าทักษะการพูดภาษาจีนและการจดจำคำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้ฉากสถานการณ์เป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถด้านการพูดภาษาจีนระหว่างหลังการเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีความสัมพันธ์เชิงบวก โดยมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง จากผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของความสามารถด้านการพูดภาษาจีนโดยตรง ดังนั้น การนำผลการวิจัยไปใช้ในทางปฏิบัติควรมุ่งเน้นที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ช่วยพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพ เพราะเมื่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาเพิ่มขึ้น ความสามารถด้านการพูดภาษาจีนก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลที่ได้จากการทดลองในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อาจเนื่องมาจากก่อนเรียนนักศึกษามีความรู้ในเรื่องของความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถในการพูดภาษาจีนน้อย เมื่อผ่านการเรียนการสอนมาแล้วจึงทำให้คะแนนที่ได้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นในการวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ เป็นต้น

2. จากการวิจัยพบว่าผู้วิจัยใช้ข้อสอบชุดเดิมในการวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถในการพูดภาษาจีนก่อนเรียนและหลังเรียนถึงแม้จะมีการใช้เวลาในการทดสอบที่ต่างกันพอสมควรเพื่อป้องกันการจำข้อสอบได้ แต่อาจส่งผลให้ผู้เรียนมีคะแนนหลังเรียนมากขึ้น เพื่อเป็นการลดปัญหาดังกล่าว ในการวิจัยในครั้งต่อไปควรที่จะสร้างแบบทดสอบคู่ขนานเพื่อนำมาใช้ในการวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนและความสามารถในการพูดภาษาจีน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กนกวรรณ พรหมทอง. (2565). *การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองสำหรับการพัฒนาภาษาอังกฤษ*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [2] กัญญาณัฐ สมหมาย. (2566). *การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้*. นครราชสีมา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- [3] จิราวัฒน์ ประยูรวงษ์. (2562). *การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนในบริบทห้องเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [4] วิภาวี ไชยทองศรี. (2563). *การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษผ่านสถานการณ์จำลอง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [5] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการสำรวจและวิเคราะห์ระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- [6] สุวพิชญ์ ตันตะพันธ์. (2560). *การฝึกพูดภาษาจีนในบริบทคนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] หวัง เทียนซง. (2561). *พื้นฐานการออกเสียงภาษาจีนสำหรับผู้เรียนภาษาไทย*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [8] Angelini. (2019). *Developing Speaking Skills through Simulated Activities*. London: Educational Press.
- [9] Hamad & Alnuzaili. (2022). *Simulation Strategies in EFL Teaching*. New York: Language Learning Publishers.
- [10] Herbert & Sturtridge. (1979). *Simulation Teaching in Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- [11] Zhang & Li. (2023). *Global Perspectives on Chinese Education*. Shanghai: Shanghai Education Press.
- [12] Zhang & Liu. (2022). *Chinese Vocabulary Development and Pronunciation*. Beijing: Chinese University Press.

ปัจจัยการสื่อสารและการบริการที่ส่งผลต่อคุณภาพบริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

COMMUNICATION FACTORS AND SERVICE AFFECTING SERVICE QUALITY: HUAI SO, CHIANG KHONG, CHIANG RAI PROVINCE

ปาริวัฒน์ วิชัยเนตร^{1*} และ อัสনী ณ น่าน²
PARIWAT WICHAINATE^{1*} and AUSSANEE NA NAN²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสารและปัจจัยการบริการที่ส่งผลต่อคุณภาพบริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนผู้มาใช้บริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการสื่อสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านบุคลากรที่ให้บริการข้อมูล ในงานสื่อสาร ด้านกระบวนการสื่อสาร ด้านวิธีการสื่อสาร และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร ตามลำดับ ปัจจัยการบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านงานสวัสดิการและพัฒนาชุมชน ด้านงานทะเบียนราษฎร ด้านงานสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม และด้านงานช่างและโยธา ตามลำดับ คุณภาพบริการโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ ในการบริการด้านความมั่นใจของผู้รับบริการ และด้านการเอาใจใส่ผู้รับบริการ ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยการสื่อสารด้านเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารและด้านกระบวนการสื่อสาร และปัจจัยการบริการทุกด้านส่งผลต่อคุณภาพบริการ ในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยร่วมกันพยากรณ์ร้อยละ 88.10 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัจจัยการสื่อสาร ; ปัจจัยการบริการ ; คุณภาพบริการ

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น, Master Student, Program in Business Administration, Graduate School, Nation University.

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเนชั่น, Lecturer, Nation University.

* Corresponding Author, Email: pariwatrootbeer@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to study communication factors and service factors affecting service quality in the Huai So, Chiang Khong, Chiang Rai Province. A questionnaire was used as the data collection tool, targeting 400 residents who utilized services within the municipality. The statistical methods employed included frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The findings indicate that overall communication factors were rated at a highly, with the ranking as follows: personnel providing communication-related information, communication processes, communication methods, and communication tools. Similarly, service factors were rated at a high level, ranked in order as follows: welfare and community development services, civil registration services, public health and environmental services, and engineering and civil services. The overall service quality was also rated at a high level, ranked as follows: service reliability, customer confidence, and attentiveness to customer. Hypothesis testing indicated that the communication factors related to communication tools and processes, as well as all service factors, significantly influenced the service quality of residents in the Huai So Subdistrict Municipality, Chiang Khong District, Chiang Rai Province, at the 0.01 statistical significance level, Adjusted R² 88.10% of the variance.

Keywords: Communication Factors ; Service Factors ; Service Quality

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารถือเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นและสำคัญในการดำรงชีวิตและการบริหารจัดการในองค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่มุ่งกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองและบริหารภารกิจต่างๆ ตามหลักการกระจายอำนาจส่งผลให้บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้กฎหมายการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมุ่งหวังให้บริการสาธารณะมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารและทำให้การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันในการสอนการปกครองในระบบประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้งของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2567)

เทศบาลตำบลห้วยซ้อได้กำหนดภารกิจหลักและรองในการให้บริการประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นภายใต้อำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 14 พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติกำหนดแผน

และขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ในด้านสาธารณูปโภค การคมนาคม ถนนหนทาง และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายและบริการที่ดีและรวดเร็ว โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ 23 หมู่บ้าน 4,196 ครัวเรือน ประชากรจำนวนทั้งสิ้น 12,184 คน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ 8 ชนเผ่า 9 ภาษา ตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ห่างไกลจากสังคมพื้นราบ ซึ่งอาจมีช่องว่างในการติดต่อสื่อสารและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง (เทศบาลตำบลห้วยซ้อ, 2567)

การบริการสาธารณะเป็นภารกิจสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับโอนจากส่วนราชการต่างๆ โดยยึดถือว่า “การจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนนั้นจะต้องดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการที่มากขึ้น” และถือเป็นภาระหน้าที่ของภาครัฐที่ต้องทำเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม ทั้งนี้การบริการสาธารณะที่ต้องดำเนินการมี 2 ประเภท ได้แก่ บริการสาธารณะระดับชาติซึ่งรัฐมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ และบริการสาธารณะที่เป็นหน้าที่โดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีกฎหมายแบ่งแยกหน้าที่และประเภทของบริการสาธารณะ

แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ บริการสาธารณะทางด้าน สุขอนามัย บริการสาธารณะด้านเศรษฐกิจ บริการสาธารณะ ด้านสังคมและการศึกษา และบริการสาธารณะด้านวัฒนธรรม (สมชัย นันทาภิรัตน์, 2565) เช่นเดียวกับเทศบาลตำบลห้วยซ้อ ได้ให้บริการสาธารณะครอบคลุมภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโครงสร้างการทำงาน อันประกอบด้วย การบริการด้านงานสวัสดิการและพัฒนาชุมชน งานทะเบียนราษฎร ด้านงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมและด้านงานช่าง และโยธา

ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของ ผู้รับบริการเป็นหัวใจสำคัญของการให้บริการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องมีการพัฒนาและยกระดับ คุณภาพการให้บริการกับประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงบริการได้อย่างสะดวก ง่าย รวดเร็วและที่สำคัญสามารถ ตรวจสอบความโปร่งใส โดยแนวคิดคุณภาพการให้บริการ (Service quality) เป็นแนวคิดหนึ่งที่น่ามาประยุกต์ใช้ในการ หาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการให้บริการประชาชนทั้งในแง่ของ คุณภาพ การตอบสนองความต้องการให้เกิดผลหรือปริมาณ การให้บริการที่เพียงพอ เหมาะสม ประชาชนเกิดความพึงพอใจ และเป็นการยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน และนำมาเป็น เครื่องมือในการประเมินคุณภาพบริการหรือเรียกว่า SERVQUAL ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibles) ความน่าเชื่อถือหรือไว้วางใจ (Reliability) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) การให้ความ มั่นใจ (Assurance) และการเข้าใจการรับรู้ความต้องการของ ผู้รับบริการ (Empathy) (Parasuraman et al., 1988)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยการสื่อสารและ การบริการที่ส่งผลต่อคุณภาพบริการของประชาชนว่าสามารถ เข้าถึงการบริการได้มากน้อยเพียงใด และศึกษาปัจจัยการสื่อสาร และการบริการที่ส่งผลต่อการคุณภาพบริการของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริการประชาชนและ ตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

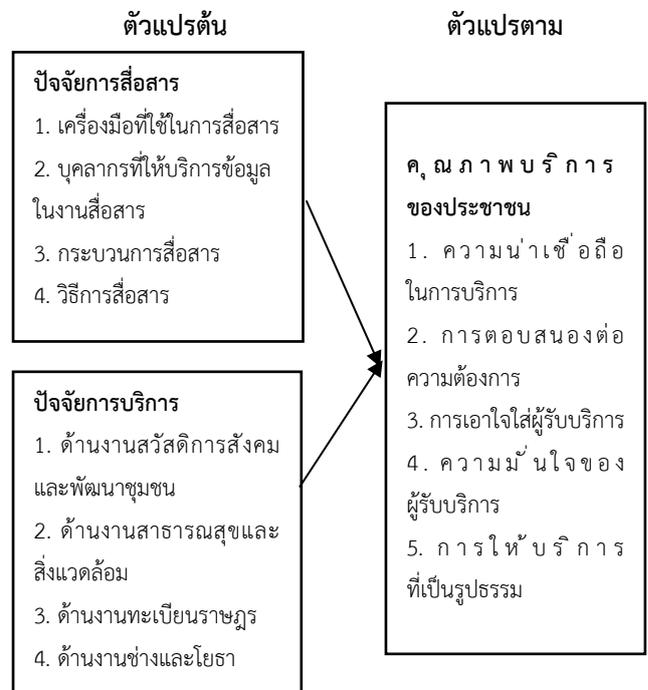
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสารที่ส่งผลต่อคุณภาพบริการ ในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริการที่ส่งผลต่อคุณภาพบริการ ในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยโดยประยุกต์ใช้ แนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบจำลองการสื่อสาร ของ Schramm ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเครื่องมือที่ใช้ในการ สื่อสาร ด้านบุคลากรที่ให้บริการข้อมูลในงานสื่อสาร ด้าน กระบวนการสื่อสาร และด้านวิธีการสื่อสาร และการประเมิน คุณภาพการให้บริการแบบ SERVQUAL (Parasuraman et al., 1990) ดังภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยการสื่อสารส่งผลต่อคุณภาพบริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
2. ปัจจัยการบริการส่งผลต่อคุณภาพบริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนผู้มาใช้บริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ที่อาศัยอยู่ใน 23 หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 12,184 คน (เทศบาลตำบลห้วยซ้อ, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มาใช้บริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2567 จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการคำนวณสูตรของ Yamane (1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารและการบริการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพบริการในเขตเทศบาลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 62 ข้อ โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า rating scale (Likert, 1932) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด หากคุณภาพเครื่องมือโดยหาความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยประเมินความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index) โดยกำหนดค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ (Rovinelli and Hambleton, 1977) ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า IOC ในภาพรวมเท่ากับ 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองใช้แบบสอบถามกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) โดยมีค่ามากกว่า 0.80 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าสัมประสิทธิ์ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถามและตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและได้ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลของกลุ่มประชากรนี้ คือ ประชาชนผู้มาใช้บริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอ

เชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยจะทำการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนผู้มาใช้บริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

2. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและเมื่อครบตามจำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ชุดแล้วนั้น ผู้วิจัยนำผลที่ได้รับไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติด้านสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาตรวจสอบหาวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ

2. วิเคราะห์ปัจจัยการสื่อสาร ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร (CT) ด้านบุคลากรที่ให้บริการข้อมูลในงานสื่อสาร (PCI) ด้านกระบวนการสื่อสาร (CP) และด้านวิธีการสื่อสาร (CM) และปัจจัยการบริการ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านงานสวัสดิการสังคมและพัฒนาชุมชน (SWCDS) ด้านงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม (PHES) ด้านงานทะเบียนราษฎร (CRS) และด้านงานช่างและโยธา (TCES) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D) และใช้หลักการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3. วิเคราะห์คุณภาพบริการ ประกอบด้วย ด้านความน่าเชื่อถือในการบริการ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการด้านการเอาใจใส่ผู้รับบริการ ด้านความมั่นใจของผู้รับบริการ และด้านการให้บริการที่เป็นธรรม และใช้หลักการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสารและการบริการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพบริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้น ตอน (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการสื่อสารในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ บุคลากรที่ให้บริการข้อมูลในงานสื่อสาร กระบวนการสื่อสาร วิธีการสื่อสาร และเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า

บุคลากรที่ให้บริการข้อมูลในงานสื่อสารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการประชาชนเท่าเทียมกันทุกคน โดยไม่เลือกปฏิบัติ และเจ้าหน้าที่ให้บริการมีความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี กระบวนการสื่อสารอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ ได้แก่ มีการจัดลำดับขั้นตอนการให้บริการตามลำดับก่อนหลัง การให้บริการเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด การบริการมีความถูกต้องครบถ้วนตามที่ผู้รับบริการคาดหวัง และมีการแจ้งขั้นตอนการให้บริการให้ผู้รับบริการทราบ วิธีการสื่อสารอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ ได้แก่ มีจุดหรือช่องทางการให้บริการเพียงพอและเข้าถึงได้สะดวก วัสดุอุปกรณ์สำหรับผู้รับบริการมีความเพียงพอ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอเหมาะสม เช่น ห้องสุขา บริการน้ำดื่มที่นั่งรอรับบริการ เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ท่านทราบข้อมูลของเทศบาลผ่านการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายโดยผู้นำชุมชน ท่านได้รับทราบข้อมูลประชาสัมพันธ์ของเทศบาลผ่านเว็บไซต์หลักของเทศบาล และท่านได้รับทราบข้อมูลของเทศบาลผ่านการประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้าน

ปัจจัยการบริการภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ คือ ด้านงานสวัสดิการและพัฒนาชุมชน ด้านงานทะเบียนราษฎร ด้านงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านงานช่างและโยธา เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า

ด้านงานสวัสดิการและพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กและคนพิการโดยจัดกิจกรรมและบริการที่เหมาะสม มีระบบการสนับสนุนในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือสถานการณ์วิกฤตเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมที่สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ด้านงานทะเบียนราษฎรภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากโดยเรียงลำดับ ได้แก่ จัดเก็บข้อมูลการเกิด การตาย การแต่งงาน และการหย่าร้าง เพื่อให้มีบันทึกข้อมูลประชากรที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ และจัดทำและออกเอกสารสำคัญ เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน และใบมรณะบัตร ด้านงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อพัฒนา นโยบายและแผนงานที่มีประสิทธิภาพในการดูแลสุขภาพประชาชน มีการจัดกิจกรรมและโครงการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโดยการให้วัคซีน การณรงค์เกี่ยวกับสุขอนามัย และการเฝ้าระวังโรค และการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต ไม่เพียงแต่ปัจเจกบุคคลแต่รวมถึงครอบครัวด้วย ด้านงานช่างและโยธาภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับ ตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของวัสดุและงานก่อสร้าง เพื่อให้ตรงตามมาตรฐานและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบในการก่อสร้างและติดตั้งโครงการต่างๆ ตามแบบที่กำหนด รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพวัสดุและงานที่เกี่ยวข้อง และดูแลและบำรุงรักษาโครงสร้างและระบบที่สร้างขึ้น เช่น อาคาร สะพาน และถนน เพื่อให้มีความปลอดภัยและมีอายุการใช้งานยาวนาน

คุณภาพบริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือในการบริการ ความมั่นใจของผู้รับบริการ และการเอาใจใส่ผู้รับบริการ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า

ความน่าเชื่อถือในการบริการภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับการให้บริการ และมีการให้บริการตรงตามเวลาที่กำหนดหรือที่ได้รับแจ้งไว้ ความมั่นใจของผู้รับบริการภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีทักษะในการให้บริการที่ดี คล่องแคล่วว่องไวในการให้บริการ มีความรู้ลึกซึ้งและปลอดภัยทุกครั้งที่มาใช้บริการ และเทศบาลมีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ง่ายและสะดวก และท่านมีความรู้สึกมั่นใจว่าได้รับบริการที่ดีที่สุดทุกครั้งของการเข้ารับบริการ การเอาใจใส่ผู้รับบริการภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ช่วงเวลาการให้บริการมีความเหมาะสม ให้ความเอาใจใส่ต่อประชาชน ผู้มารับบริการ และเจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการแก่ประชาชนอยู่เสมอ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวพยากรณ์	b	S.E.	β	t	Sig
ค่าคงที่	-0.006	0.082			
CT	0.078	0.025	0.093	3.095	0.002**
PCI	0.036	0.032	0.039	1.128	0.260
CP	0.207	0.031	0.223	6.577	0.001**
CM	0.049	0.032	0.055	1.536	0.125
SWCDS	0.194	0.034	0.219	5.637	0.001**
PHES	0.083	0.030	0.093	2.796	0.005**
CRS	0.225	0.050	0.197	4.546	0.001**
TCES	0.147	0.037	0.142	3.997	0.001**
$R^2 = 0.883, \text{Adjusted } R^2 = 0.881$					

** นัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารและกระบวนการสื่อสาร ปัจจัยการบริการ ได้แก่ ด้านงานสวัสดิการสังคมและพัฒนาชุมชน ด้านงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านงานทะเบียนราษฎร และด้านงานช่างและโยธา ส่งผลต่อคุณภาพบริการในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยการสื่อสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านบุคลากรที่ให้บริการข้อมูลในงานสื่อสาร ด้านกระบวนการสื่อสาร และวิธีการสื่อสาร สอดคล้องกับ บุญส่ง ทั้งชัย และคณะ (2564) พบว่าแนวทางพัฒนาการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายมี 4 แนวทาง ได้แก่ ด้านผู้รับสารและผู้ส่งสารที่ต้องพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่ออธิบาย ชี้แจง และแนวโน้มให้เกิดการคล้อยตาม ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านช่องทางการสื่อสารที่มีความหลากหลาย และด้านสภาพแวดล้อมในการสื่อสารที่ต้องจัดสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ให้เหมาะสม ทั้งยังสอดคล้องกับ Rivai et al. (2022) ที่ค้นพบว่าความสามารถในการสื่อสารของผู้ให้บริการสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญในการให้บริการสาธารณะ จึงควรบูรณาการทักษะการสื่อสารในการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของข้าราชการ

ปัจจัยการบริการภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับคือ ด้านงานสวัสดิการและพัฒนาชุมชน เนื่องด้วยการให้ความ

ช่วยเหลือโดยจัดกิจกรรมและบริการที่เหมาะสมกับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กและคนพิการ และมีระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือสถานการณ์วิกฤต ตลอดจนมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสังคม สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2565) พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการงานด้านพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมองค์การบริหารส่วนตำบลพุดจาน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรีอยู่ในระดับมาก

ด้านงานทะเบียนราษฎรเนื่องด้วยมีบริการจัดเก็บข้อมูล การเกิด การตาย การจดทะเบียนเพื่อบันทึกข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันและการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรที่จำเป็นในการวางแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ สอดคล้องกับธรรมศักดิ์ไชยเม็ง และเสาวลักษณ์ นิกฤทธิ์ (2564) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการงานทะเบียนราษฎรสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลโคกล่าม อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากการให้บริการที่มีความต่อเนื่องและข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน จึงทำให้รู้สึกมั่นใจในการใช้บริการทั้งยังสอดคล้องกับบุษกร รังษิโกตร และธนัสถา โรจนตระกูล (2562) พบว่า คุณภาพการให้บริการงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครพิษณุโลกโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเนื่องด้วยมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการพัฒนานโยบายและแผนงานด้านการดูแลสุขภาพประชาชน ตลอดจนมีการจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของ การฉีดยาวัคซีน การรณรงค์เกี่ยวกับสุขอนามัย และการเฝ้าระวังโรค ตลอดจนการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตในระดับปัจเจกบุคคลและครอบครัวด้วย สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร (2562) พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการงานด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยการให้บริการที่เป็นระบบระเบียบสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ

ด้านงานช่างและโยธาเนื่องด้วยมีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของวัสดุและงานก่อสร้าง เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดูแลและบำรุงรักษาโครงสร้าง เช่น อาคาร สะพาน และถนน เพื่อให้มีความปลอดภัยและมีอายุการใช้งานยาวนาน สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2562) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดสระบุรี อำเภอสระบุรี จังหวัดสระบุรี โดยพบว่า การให้บริการด้านโยธาที่ได้มาตรฐานและสามารถบรรเทาปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในพื้นที่ประสบภัยได้

นอกจากนี้สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่ ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารและด้านกระบวนการสื่อสารส่งผลต่อคุณภาพบริการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับมบุญ วิวรรณ (2566) ที่กล่าวว่าช่องทางการสื่อสารและเครื่องมือในการจัดบริการสาธารณะของเทศบาลมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การประชุม การจัดเวทีสาธารณะ การจัดนิทรรศการ การรับฟังความคิดเห็น แบบตัวต่อตัว ตลอดจนการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น facebook Line Youtube เป็นต้น และยังสอดคล้องกับขวัญชนก อายุยืน (2566) ได้กล่าวถึงแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) ที่จะช่วยให้พลเมืองหรือประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง แต่อย่างไรก็ตามเนื่องด้วยประชาชนในเทศบาลห้วยซ้อส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงดิจิทัลได้ทั่วถึง จึงเป็นหน้าที่ของเทศบาลห้วยซ้อที่ต้องผลักดันนโยบายด้านการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้กับประชาชนอย่างค่อยเป็นค่อยไปโดยใช้กระบวนการที่หลากหลาย อาทิ การพัฒนาการฝึกอบรม ตลอดจนคนรุ่นใหม่ที่เป็นกำลังสำคัญ

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยการบริการ ได้แก่ ด้านงานสวัสดิการสังคมและพัฒนาชุมชน ด้านงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านงานทะเบียนราษฎร และด้านงานช่างและโยธาส่งผลต่อคุณภาพบริการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับศรีณีย์ ฐิตารีย์ และปิยะนุช ตันเจริญ (2564) พบว่า คุณภาพบริการสาธารณะ ด้านงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์กับปัจจัยคุณภาพบริการด้านการตอบสนองความต้องการ ความน่าเชื่อถือ ใจกว้างใจ และการให้บริการที่เป็นรูปธรรมอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาวิธีการสื่อสารควรคำนึงถึงช่องทางที่หลากหลาย เช่น การใช้สื่อออนไลน์ร่วมกับช่องทางดั้งเดิม เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก
2. การประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน โดยอาจมีการเพิ่มช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย เช่น การใช้แอปพลิเคชันในการเผยแพร่ข้อมูล
3. เว็บไซต์หลักของเทศบาล ควรปรับปรุงและพัฒนาให้ใช้งานได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ไม่ว่าจะผ่านโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์
4. การประชุมประชาคมหมู่บ้าน ควรจัดให้มีควมถี่มากขึ้นและเน้นการเข้าถึงข้อมูลให้ครบถ้วน โดยอาจใช้เทคโนโลยีในการประชุมออนไลน์เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้นสำหรับประชาชนที่ไม่สามารถเข้าร่วมการประชุมได้
5. ด้านงานสวัสดิการและพัฒนาชุมชน ควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มประชาชนทุกประเภท โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือทางสังคม
6. ด้านงานทะเบียนราษฎร ควรมีการปรับปรุงระบบให้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความพึงพอใจให้กับประชาชน
7. ด้านงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและการดูแลสุขภาพในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในด้านการจัดการขยะและการรักษาความสะอาด

เอกสารอ้างอิง

- [1] ขวัญชนก อายุยืน (2566). ความเป็นพลเมืองดิจิทัลในประเทศไทย, *Journal of Modern Learning Development*, 9(5), 406-416.
- [2] เทศบาลตำบลห้วยซ้อ. (2567). *ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลห้วยซ้อ*. เข้าถึงจาก <https://www.huayso.go.th>

- [3] ธรรมศักดิ์ ไชยเม็ง และเสาวลักษณ์ นิกรพิทยา. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการงานทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลตำบลโคกกล่าม อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. *Journal of Modern Learning Development*, 6(5), 100-113.
- [4] บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [5] บุญส่ง ทิ้งชัว และคณะ. (2564). รูปแบบการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนาตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(2), 89-104.
- [6] บุษกร รังษิภโนดร และธนัสถา โรจนตรระกุล. (2562). *คุณภาพของการให้บริการงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครพิษณุโลก*. *วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตพิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*.
- [7] มนูญ วิจารณ์. (2566). การสื่อสารในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. *วารสารสารสื่อศิลป์*, 6(11), 29-38.
- [8] มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร. (2562). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลพรรณานิคม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยฯ.
- [9] มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2562). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี อำเภอสระบุรี จังหวัดสระบุรี*. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- [10] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2565). *รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลพุดคำจาน อำเภอพะพุตบาท จังหวัดสระบุรี ประจำปีงบประมาณ 2565*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [11] ศรีณีย์ จิตตารีย์ และปิยะนุช ต้นเจริญ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะด้านงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 15(1), 188-213.
- [12] สมชัย นันทาภรณ์. (2565). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ. *วารสาร มจร บาลีศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 8(1), 114-127.
- [13] สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2567). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- [14] Likert, R. (1932). A Technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*, 22(140), 5-55.
- [15] Parasuraman, A., Zeithaml, V.A., and Berry, L.L. (1990). *Delivering Quality Service: Balancing Customer Perceptions and Expectations*. New York: The Free Press.
- [16] Rivai, A. M., et al. (2022). *The Effect of Communication Skills of Civil Servant in Public Service on Community Satisfaction*. Universitas Negeri Makassar.
- [17] Rovinelli R. J. and Hambleton, R.K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of Criterion referenced test item validity. *Dutch Journal of Education Research*, 1(2), 49-60.
- [18] Yamane, Taro. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper and Row.

แนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย

THE GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF DUAL VOCATIONAL EDUCATION SYSTEM UNDER NONGKHAJ PROVINCE VOCATIONAL EDUCATION OFFICE

ธนากรณ์ อินทรชี่น^{1*}, วรพล คล่องเชิงศรี² และ ทิพย์วรรณ แพงบุปผา³

THANAKORN INTHARAKHEENEE^{1*}, WORAPON KLONGCHERNGSORN² and TIPYAWAN PHAENGBUBPHA³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย 2) หาแนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ 3) ประเมินแนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เอกสาร (Documentary) และการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) ระยะที่ 2 แนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ด้วยศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในสถานศึกษา จำนวน 2 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และระยะที่ 3 ประเมินแนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ของการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) ด้านการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล 3) ด้านการฝึกอาชีพ และ 4) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และมีความต้องการที่พึงประสงค์ต่อแนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา มี 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 22 แนวทาง 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล มี 13 แนวทาง 3) ด้านการจัดการฝึกอาชีพ มี 14 แนวทาง และ 4) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มี 13 แนวทาง

3. แนวทางพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา มีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แนวทางพัฒนา ; อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Master Student, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Santapol College.

^{2,3} อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, lecturer, Faculty of Education, Santapol College.

* Corresponding Author, Email: i.thanakorn1203@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) Study the current situation and desired needs the guidelines for the development of dual vocational education system under Nongkhai provincial vocational education office. 2) investigate the guidelines for development of dual vocational education system, and 3) Evaluate the guidelines for development of dual vocational education system. This research conducted into 3 phases : Phase 1 studying the present conditions and desired needs the guidelines the guidelines for development of dual vocational education system under Nongkhai provincial vocational education office, with a group of 6 informants and a semi-structured interview instrument. The statistic used was an analyzed documents and an analytic induction; Phase 2 investigating the guidelines for development of dual vocational education system in collage by a multi-case study of 2 collages, the instrument used was an in-dept interview by 6 experts and the statistics used was content analysis. And Phase 3 evaluating the guidelines for development of dual vocational education system in collage, focus group discussion was conducted by 11 experts educational administrators, educational institution administrators, heads of bilateral vocational education, teachers, and educational supervisors, then evaluating the feasibility and suitability of assessment form.

The research results found that.

1. The current conditions and need assessment of guidelines for dual vocational education system under Nongkhai provincial vocational education office, consists of 4 components: 1) Dual vocational education curriculum organization 2) Teaching and evaluation 3) Career training 4) Supervision of teaching and learning management. The overall desirable conditions for the development of dual vocational education system are at a high level.

2. The guidelines for development of dual vocational education system of 5 components and 62 guidelines in including : 1) There are 22 aspects in the curriculum of bilateral vocational education, 2) There are 13 aspects in teaching management and evaluation, 3) There are 14 aspects in vocational training management, 4) There are 13 aspects in teaching management and supervision.

3. Evaluating the guidelines for development of dual vocational education system is inclusive to the greatest extent and appropriate to a great extent.

Keywords: Guidelines For Development ; Dual Vocational Education System

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพอันเนื่องมาจากสาเหตุและปัจจัยหลายประการ การสำรวจโครงสร้างแรงงานไทยโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDR) พบว่าความต้องการแรงงานระดับต่ำหรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวนทั้งสิ้น 27 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 72.3 ของการจ้างงานทั้งหมด ในความเป็นจริงมีแรงงาน

ระดับต่ำเพียง 20,000-30,000 คนในตลาด ขณะที่ในตลาดแรงงานระดับกลางหรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออาชีวศึกษา มีความต้องการจ้างงาน 163,834 อัตรา แต่มีผู้สมัครงานเพียง 91,975 คน และมีการจ้างงานจริงเพียง 49,941 คน และนักเรียนมากกว่า 80% เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับนี้ต้องการเรียนต่อ ขณะที่แรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนทั้งสิ้น 304,000 คน ต่อปีและขาดแคลนแรงงานในบางพื้นที่ธุรกิจ รวม 29,000 คน แต่อัตราการว่างงานอยู่ในระดับสูงและเท่ากับ 114,800 คน

พบว่า คนไทยมีแนวโน้มจะศึกษาต่อมากขึ้นและจำนวนผู้สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรีก็เพิ่มขึ้น แต่เมื่อนำมาถ่วงดุลกับแรงงาน พบว่าปริมาณแรงงานที่เข้าสู่ตลาดแรงงานและความต้องการ แรงงานไม่สมดุลกัน และประเทศไทยยังคงประสบปัญหา การขาดแคลนแรงงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ (กรมจัดทา แรงงาน : ออนไลน์)

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่มุ่งเน้นการผลิตและ พัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะสูง มีคุณภาพตรงตาม ความต้องการของผู้ประกอบการ สามารถปรับตัวเท่าทัน เทคโนโลยีปัจจุบันและเชื่อมโยงองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต พัฒนากำลังคนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 รวมทั้ง การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะ อันพึงประสงค์และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมและ ลักษณะบุคคล ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถ ในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ แต่ละระดับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมอบหมายให้ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีจัดทำแนวปฏิบัติ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขึ้นให้สถานศึกษาและ สถานประกอบการใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและให้ ครูผู้สอน ผู้เรียน ตลอดจนผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ พร้อมทั้ง จะให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐานดังกล่าวข้างต้น อย่างเช่น 1) ด้านการจัดทำ หลักสูตรการอาชีวศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ 4) ด้านการวัดและประเมินผล (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, 2563 : 1) อย่างไรก็ตาม พบว่า ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดตามแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และจากประสบการณ์การปฏิบัติงานของผู้วิจัย พบว่า จังหวัดหนองคายยังมีปัญหาสถานประกอบการไม่เพียงพอ ในการฝึกอาชีพ ขาดครูฝึกในสถานประกอบการ แผนฝึกอาชีพ และการจัดทำแผนฝึกอาชีพรายวิชาในสถานประกอบการ เป็นต้น

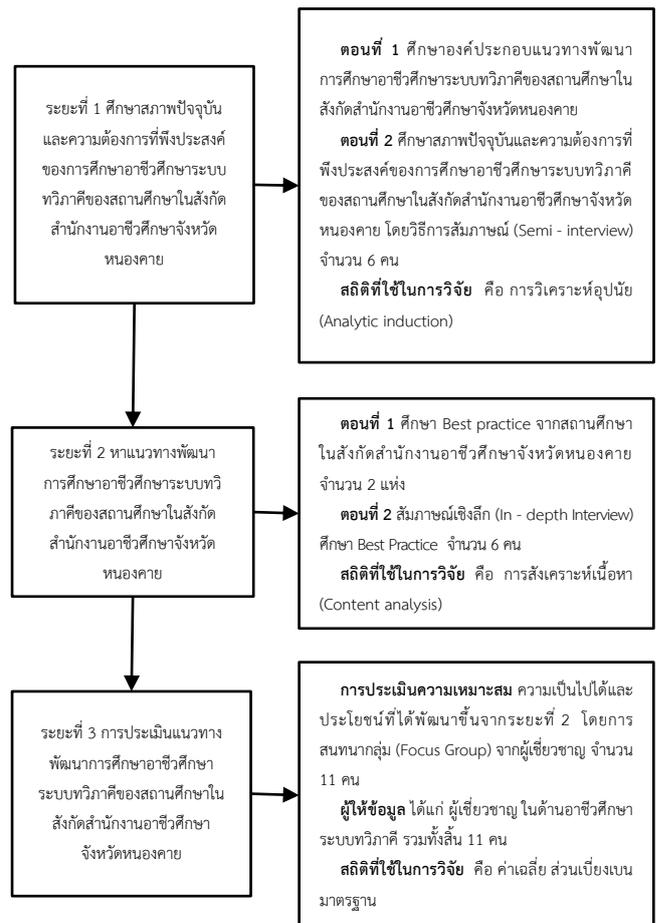
ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องแนวทางการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่ พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาและประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

จะเป็นข้อมูลแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาและสถานประกอบการ นำไปประกอบการพัฒนา การเรียนการสอนระบบทวิภาคี ให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ ของแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางพัฒนาการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality research) แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ ของแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย

ระยะที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด หนองคาย

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางพัฒนาการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย

ขอบเขตการวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับ การศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2. ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ ของการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบแนวทางพัฒนาการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยเกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เอกสาร

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ ของการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2 คน ครูผู้สอน 1 คน จากสถานศึกษา จำนวน 2 แห่ง และศึกษานิเทศก์สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

ระยะที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

ตอนที่ 1 ศึกษา Best Practice จากสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 2 แห่ง

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2 คน ครูผู้สอน 1 คน ของสถานศึกษาที่มี Best practice จำนวน 2 แห่ง และศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถานศึกษา ที่ได้พัฒนาขึ้นจาก

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งสิ้น 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi interview) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ ของแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) และใช้ แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ โดยประยุกต์ใช้ตามแนวทางการประเมินของ กัสกี (Guskey, 2000 : 60 - 65)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้ง 3 ระยะ ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตจากวิทยาลัยสันตพล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่งให้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย วิทยาลัยการอาชีวศึกษาหนองคาย ศึกษา นิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีกลุ่มผู้ให้ ข้อมูล จำนวน 6 คน เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการไปศึกษา Best practice และสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ดำเนินการศึกษาดูงานและสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามวันเวลาที่กำหนดในการสัมภาษณ์

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) ณ ห้องประชุมวิทยาลัยการอาชีวศึกษาหนองคาย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ของการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล 3) ด้านการจัดการฝึกอาชีพ และ 4) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ความต้องการที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มี 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 22 แนวทาง 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล มี 13 แนวทาง 3) ด้านการ

จัดการฝึกอาชีพ มี 14 แนวทาง และ 4) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มี 13 แนวทาง ประกอบด้วย

1. ด้านการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 22 แนวทาง ประกอบด้วย

1.1 การวางแผนการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 6 แนวทาง ได้แก่ 1) สำรวจแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงาน 2) จัดหลักสูตรและสมรรถนะสอดคล้องสถานประกอบการและตลาดแรงงานแรงงาน 3) จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับหน่วยงานรับรองมาตรฐานอาชีพ (สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ) 4) จัดหลักสูตรร่วมอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด 5) แสวงหาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ และ 6) วางแผนการพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.2 การสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาให้ทันสมัย มี 7 แนวทาง ได้แก่ 1) ร่วมมือพัฒนาหลักสูตรระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ 2) สร้างหลักสูตรที่ยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน (Outcome Based Education : OBE) 3) พัฒนาหลักสูตรตามเทรนด์การศึกษา 4) ใช้สื่อดิจิทัลเรียนรู้ผ่านการทำงาน 5) จัดทำความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ 6) ใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักรของสถานประกอบการในการจัดการเรียนรู้ และ 7) พัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยในสถานประกอบการ

1.3 การจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาแบบยืดหยุ่น มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) เสริมสร้างทักษะ Soft skill เช่น การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาและความรับผิดชอบ 2) พัฒนาการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการที่ฝึกอาชีพ 3) ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง 4) สถานศึกษากำหนดช่วงเวลาได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนวางของสถานศึกษา และ 5) รายวิชากลุ่มสมรรถนะอาชีพเฉพาะสถานประกอบการ ทดสอบหรือให้ความรู้เพิ่มเติมระหว่างฝึกอาชีพ

1.4 การประชาสัมพันธ์และสร้างความสนใจผู้เรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาทวิภาคี มี 4 แนวทาง 1) แนะนำแนวความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่โรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง 2) สร้างความเข้าใจการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน

นักศึกษาใหม่ 3) สร้างแรงจูงใจ สิทธิประโยชน์ สวัสดิการ การศึกษาระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ และ 4) สร้างความเข้าใจให้กับเครือข่ายกับชุมชน

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล มี 13 แนวทาง ประกอบด้วย

2.1 การสร้างแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) จัดแผนฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทของสถานประกอบการ 2) กำหนดเป้าหมายการฝึกอาชีพของผู้เรียน 3) กำหนดแผนฝึกอาชีพตรงตามวิชาชีพและระบบการเรียนการสอน และ 4) เลือกสถานประกอบการตรงสาขาวิชาชีพ

2.2 การสร้างแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานประกอบการ 2) สถานประกอบการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับแผน การฝึกอาชีพ 3) จัดแผนฝึกให้ตรงตามสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียน และ 4) สถานประกอบการจัดบุคลากรให้ความรู้และปฏิบัติสอดคล้องกับรายวิชาฝึกอาชีพ

2.3 การวัดและประเมินผลการฝึกอาชีพ มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) เกณฑ์การวัดและประเมินผลในรูปแบบวิชาการตาม Rubric score 2) วิธีวัดผลและประเมินผลมีรูปแบบหลากหลาย และมีความชัดเจน 3) วัดผลและประเมินผลให้สถานประกอบการประเมินโดยภาพรวม 4) พัฒนาการตั้งเป้า หมายการเรียนรู้จากการประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอาชีพ และ 5) ประเมินผลการฝึกอาชีพด้วยกระบวนการสัมมนาการฝึกอาชีพ

3. ด้านการจัดการฝึกอาชีพ มี 14 แนวทาง ประกอบด้วย

3.1 การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนฝึกอาชีพในสถานประกอบการมี 6 แนวทาง ได้แก่ 1) ชี้แจงการฝึกอาชีพให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ทราบถึงแนวทางการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ 2) พัฒนาทักษะเฉพาะการอบรมในห้องเรียน การเรียนรู้ด้วยการจำลองการฝึกอาชีพ 3) พัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้ ทักษะอาชีพ ด้านดิจิทัลและภาษาตามสมรรถนะสายงานของสถานประกอบการ 4) จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี มีความขยัน อดทนและมีความรับผิดชอบก่อนฝึกอาชีพ 5) ทดสอบความรู้ ทักษะผู้เรียนและพัฒนาจุดอ่อนผู้เรียนก่อนฝึกอาชีพ และ 6) สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการกำหนดระยะเวลาในการฝึกอาชีพให้ชัดเจน

3.2 การจัดฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) สถานประกอบการจัดผู้เรียนการฝึกอาชีพตรงกับสาขางานที่เรียนให้มากที่สุด 2) มอบหมายงานรายวิชาฝึกอาชีพ

และการติดตามผู้เรียนระหว่างฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่อง 3) สถานศึกษาประสานงานกับสถานประกอบการระหว่างผู้เรียน ฝึกอาชีพ และ 4) สถานศึกษาส่งผู้เรียนฝึกอาชีพในสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ (MOU) แล้วเท่านั้น

3.3 การสร้างเครือข่ายและโอกาสการมีงานทำของผู้เรียน หลังฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) สร้างเครือข่ายเกี่ยวกับเทคโนโลยีในงานอาชีพระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ 2) ครูสาขาวิชาหรืองานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ดูแลการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ 3) สร้างเครือข่าย Social media สถานศึกษากับสถานประกอบการ และ 4) ฝึกอาชีพมีการส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ

4. ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มี 13 แนวทาง ประกอบด้วย

4.1 การกำหนดแนวทางการนิเทศร่วมระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ มี 5 แนวทาง 1) สถานศึกษากับสถานประกอบการ กำหนดแผนการนิเทศการฝึกอาชีพ 2) สถานศึกษาจัดการนิเทศการฝึกอาชีพตามแผนการนิเทศ 3) นิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการภาคเรียนละ 1 ครั้ง และนิเทศออนไลน์เพิ่มเติม 4) นิเทศการฝึกอาชีพควรมีนิเทศผู้เรียนทุกคน และ 5) สรุปรายงานการนิเทศการฝึกอาชีพรูปแบบ PDCA

4.2 การสร้างเครือข่ายครูนิเทศก์ร่วมกับครูฝึกในสถานประกอบการ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) สร้างเครือข่ายครูนิเทศก์กับครูฝึกในสถานประกอบการ 2) ส่งเสริมให้ครูนิเทศก์กับครูฝึกในสถานประกอบการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ครูนิเทศก์กับครูฝึกในสถานประกอบการแลกเปลี่ยนแนวทางการกำกับดูแลนักเรียนนักศึกษาาร่วมกัน และ 4) สถานศึกษากับสถานประกอบการร่วมจัดฝึกอบรมให้กับครูนิเทศก์กับครูฝึกในสถานประกอบการ

4.3. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีการนิเทศฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการนิเทศฝึกอาชีพในสถานประกอบการ 2) สร้างระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษากับสถานประกอบการออนไลน์ 3) พัฒนาคู่มือและครูฝึกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศและประเมินผลการฝึกอาชีพ และ 4) ใช้แพลตฟอร์มในการติดต่อสื่อสารระหว่างครูนิเทศก์กับครูฝึกในสถานประกอบการ

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีความเป็นไปได้ โดยรวมมีค่าอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59, S.D. = .47$) พิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65, S.D. = .49$) ด้านรองลงมา คือ ด้านการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 4.64, S.D. = .41$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียน การสอนและการวัดประเมินผล ($\bar{X} = 4.49, S.D. = .56$) สำหรับความเหมาะสม โดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.43, S.D. = .49$) เมื่อพิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนสอน มีค่าอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59, S.D. = .56$) ด้านรองลงมา คือ ด้านการจัดหลักสูตร อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 4.44, S.D. = .41$) และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัด ประเมินผล ($\bar{X} = 4.33, S.D. = .55$) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับ ความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแนวทางการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย

รายการประเมิน	ความเป็นไปได้			ความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัด หลักสูตรอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี	4.64	.41	มากที่สุด	4.44	.41	มาก
2. ด้านการจัดการ เรียนการสอนและ การวัดประเมินผล	4.49	.56	มาก	4.33	.55	มาก
3. ด้านการจัดการฝึก อาชีพ	4.57	.52	มากที่สุด	4.34	.55	มาก
4. ด้านการนิเทศการ จัดการเรียนสอน	4.65	.49	มากที่สุด	4.59	.56	มากที่สุด
รวม	4.59	.47	มากที่สุด	4.43	.49	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่พึงประสงค์ ของการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการ

จัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล ด้านการจัดการฝึก อาชีพ และด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์ ได้ตระหนักถึง การทำงานเกี่ยวกับข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สถาบันกับสถานประกอบการ รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ของการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สอดคล้องกับหลักการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2551 : 3) ได้ให้ หลักการไว้ว่า การศึกษาระบบทวิภาคี ว่าเป็นการจัดการศึกษา วิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สถาบันกับสถานประกอบการ รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและ การประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถาน ประกอบการ รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบ รวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญและ สอดคล้องกับการวิจัยของ โอลเน่า อีเฟเซทเซวา (Olena levseitseva, 2565 : 56 - 57) ได้วิจัย เรื่องการศึกษาระบบ ทวิภาคี สถาบันการศึกษา ระดับสูงที่มีความเท่าเทียมกัน นายจ้าง การจัดหาการศึกษา พบว่า การพัฒนาระบบการศึกษา ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน ผ่านการ ปรับปรุงหลักสูตร การคัดเลือกผู้เรียนและครูผู้สอน การพัฒนา แผนการเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ โดยมุ่งผลิตผู้เรียนที่มีคุณธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ใช้ในอาชีพ การดำเนินจัดการศึกษาอาชีวศึกษาทวิภาคี การเข้าใจถึงการ พัฒนาและการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่ตอบ สอนองต่อความ ต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงและการพัฒนาเชิงลึก เพื่อให้การศึกษา มีคุณค่าและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของ ตลาดแรงงานได้อย่างเหมาะสม มีการดำเนินการมีองค์ประกอบ หลักสูตรการบริหาร จัดการการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การคัดเลือกผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ครูผู้สอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีและการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน

ด้านกระบวนการ (Process) คือ การบริหารจัดการแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาครูผู้สอนและครูฝึก การนิเทศการฝึกอาชีพ การวัดประเมินผลและด้านผลผลิต (Output) ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ

2. แนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มี 4 ด้าน 62 แนวทางพัฒนา มี 4 ด้าน 62 แนวทางพัฒนา ประกอบด้วย ด้านการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 22 แนวทางพัฒนา ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล มี 13 แนวทางพัฒนา ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ มี 14 แนวทางพัฒนา ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มี 13 แนวทางพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวทางการดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปตามหลักการที่มีเหตุผลและถูกต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เป็นจริงและเป็นแนวทางการดำเนินงานที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับหลักการศูนย์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2562 : 13) ได้ให้หลักการไว้ว่า การจัดทำอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ ภาครัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ ภาครัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง สามารถวางแผน สร้างและพัฒนางาน พัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับการวิจัยของ ธวัชชัย สุนประสพ (2565 : 964) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการ ศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านความรู้ และด้านการบริหารจัดการ และ 3) ผลการประเมินแนวทาง

พัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ ชีโย (Ziyo Xu, 2024 : 212) ได้ให้สรุปการวิจัยในเรื่องแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษาในประเทศจีน พบว่า การดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาทวิภาคี การเข้าถึงถึงการพัฒนาและการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการในท้องถิ่นต่างๆ โดยมุ่งเน้นที่การปรับปรุงและการพัฒนาเชิงลึกเพื่อให้การศึกษามีคุณค่าและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาด แรงงานได้อย่างเหมาะสม มีการดำเนิน การมีองค์ประกอบ หลักสูตรการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การคัดเลือกผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ครูผู้สอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน ด้านกระบวนการ (Process) คือ การบริหารจัดการ การจัดการแผน การจัดการเรียนรู้การพัฒนาครูผู้สอนและครูฝึก การนิเทศการฝึกอาชีพ การวัดประเมินผลและด้านผลผลิต (Output) ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ

3. การประเมินแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติจริงเป็นไปตามหลักการดังนี้ ศูนย์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2563 : 33) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องประกอบ กับมีสถานประกอบการให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาจำนวนมาก เป็นการยกระดับคุณภาพกำลังคนในสาขาวิชาชีพที่ตรงกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนิน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ 15 ขั้นตอน ดังนี้ แสดงความประสงค์ การสำรวจความพร้อม บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานประกอบการ ประชาสัมพันธ์ แนะนำผู้เรียน คัดเลือกผู้เข้าเรียน ทำสัญญาการฝึกอาชีพ ปฐมนิเทศผู้เรียน/ประชุมผู้ปกครอง จัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ นิเทศจัดการเรียนการสอน/การฝึก อาชีพ

วัดและประเมินผลรายวิชา/การฝึกอาชีพ ทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพแต่ละระดับ สำเร็จการศึกษา ติดตามการมีงานทำหรือ การติดตามผู้เรียนระบบทวิภาคี และสรุปผลการดำเนินงาน และรายงานประจำปี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย สุนประสพ (2565 : 964 – 965) ได้ทำการศึกษา สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนา การจัดการศึกษา อาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ความต้องการที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการ ศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านความรู้ และด้านการบริหารจัดการ และ 3) ผลการประเมิน แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาของรัฐ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความ เป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับวิจัยของ ราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์ (2567 : 85) ได้การศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบ มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระบบ มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบ ด้วย นโยบายและเป้าหมายอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เครือข่ายสถานประกอบการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร งบประมาณและทรัพยากรการผลิต 2) ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย กระบวนการบริหารจัดการ อาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสมรรถนะสูง 4 ชั้น ได้แก่ การวางแผน การประสาน งาน การนำการปฏิบัติ และการตรวจสอบ และประเมินผล 3) ด้านผลผลิต ประกอบด้วย คุณลักษณะของ ผู้สำเร็จการศึกษาและการเพิ่มขึ้นของผู้เรียนและสถาน ประกอบการผลการใช้ระบบที่พัฒนาขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษา พบว่า แนวทางพัฒนาการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน

อาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย สิ่ง que เห็นตรงกันมากที่สุด ควรดำเนินการรายด้าน คือ ด้านการนิเทศการจัดการเรียน การสอนและรายหัวข้อ คือ การสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีของสถานศึกษาให้ทันสมัยและการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาและสถานประกอบการและสิ่งที่เห็นตรงกัน น้อยที่สุด ควรดำเนินการรายด้าน คือ ด้านการจัดการเรียน การสอนและการวัด ประเมินผลและรายหัวข้อ คือ การประชาสัมพันธ์และสร้างความสนใจให้ผู้เรียนหลักสูตร อาชีวศึกษาทวิภาคีของแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด หนองคาย ให้มีปฏิรูปประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ควรให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวและนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการวางแผนการดำเนินงาน การศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยประยุกต์ ใช้แนวความคิดพัฒนา การศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีคุณภาพต่อไป

2. จากการศึกษา พบว่า การนิเทศการจัดการเรียน การสอนการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและ การจัดการเรียนการสอนและการวัด ประเมินผลของแนวทางการ ดำเนิน งานให้บรรลุเป้าหมาย คือ สถานศึกษาครูผู้สอนและ งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องทำงานร่วมกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในลักษณะวิจัยคุณภาพและพัฒนา (R&D) เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี

2. ควรมีการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method) เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี

2.1 ควรมีการศึกษาความต้องการที่แท้จริงของตลาด แรงงานในท้องถิ่นและระดับประเทศเพื่อปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องกับทักษะที่ต้องการ โดยการสำรวจความคิดเห็นจาก สถานประกอบการและผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา หลักสูตร

2.2 ควรศึกษาและประเมินวิธีการสอนที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนอาชีวศึกษา พร้อมกับพัฒนาวิธีการวัดผลที่สามารถสะท้อน

ถึงทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานจริงของผู้เรียน
ได้อย่างแม่นยำและยุติธรรม

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่าง
สถานศึกษาและสถานประกอบการในการฝึกอาชีพ รวมถึง
การพัฒนารูปแบบการฝึกที่สามารถเพิ่มทักษะการทำงาน
ที่ตรงกับความต้องการของตลาด

2.4 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการเรียน
การสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาทักษะของครูผู้สอน
ให้สามารถใช้เทคโนโลยีและวิธีการสอนที่ทันสมัยในการส่งเสริม
การเรียนรู้ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมจัดหางาน. *ระบบการศึกษาทวิภาคี ทางออกวิกฤติแรงงานไทย*. ค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2567 จาก https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/lmia_th/4c79300c1831a1d3789031332cd89066.pdf.
- [2] ธวัชชัย สุนประสพ. (2565). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาประยุกต์อาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดนครพนม. *Journal of MCU Ubon Review*. 7(3) : 965 – 966.
- [3] บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- [4] _____. (2563). *มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2567 จาก <https://drive.google.com/file/d/1cvHHLNz1kOkYl7OvrMbdiJmOh-HPmAA/view>.
- [5] ราตรีสวัสดิ์ ธานันต์ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสมารรถสูง เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*. 7(1) : 139 – 151.
- [6] วชิรวิษณุ ผาดำ, วิเชียร รุ้ยินยง. (2564). แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ใน สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครพนม. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 11(3) : 38.
- [7] ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี. (2562). *หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติการจัดการ*. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2567 จาก : <https://bsq2.vec.go.th/document/การwww.manสูตร/1.pdf>.
- [8] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2551). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551*, กระทรวงศึกษาธิการ. : 1 – 20.
- [9] Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Thousand Oaks CA : Corwin Press. : 60 – 65.
- [10] Olena levseitseva.(2020). Dual Education : An Equal Partnership Institution Of Higher Education–Employers– Education. (2020 : 56 - 57). *Acquisitions. Scientific Journal HE - SS in Ostroleka 4/2023(51)*. : 48 - 58.
- [11] Ziyi Xu. (2024). Development Pathways for Vocational Education and Training (VET) in China. Education Faculty of Social Science, University of Southampton, Sout hampton, Hampshire, United Kingdom. *Proceedings of the 5th International Conference on Education Innovation and Philosophical Inquiries DOI : 10.54254 /2753 - 7048/52/20241598*. 5 : 212 - 219.

ช่องว่างของกฎหมาย กรณีการไม่กำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

LEGAL GAP: THE CASE OF THE ABSENCE OF A TIMEFRAME FOR FACT-FINDING AND PROCEEDING BY THE OMBUDSMAN

ยวรัตน์ ฐิตินิรันดร์กุล^{1*} และ กุหลาบ ปุริสาร²
YUWARAT THITINIRANKUL^{1*} and KULARB PURISARN²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการไม่กำหนดระยะเวลาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและการดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยการวิจัยแบบศึกษาเอกสารด้วยวิธีวิเคราะห์บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ในส่วนของศาลรัฐธรรมนูญและผู้ตรวจการแผ่นดิน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิधिพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560

ผลการวิจัยพบว่า 1) กฎหมายกำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ 2 กรณีเท่านั้น คือ กรณีการละเมิดเกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และกรณีการละเมิดเกิดจากการกระทำของของรัฐ แต่กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการ ในกรณีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ 2) ปัญหาจากการที่กฎหมายไม่กำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ เกิดปัญหาดังนี้ ปัญหาช่องว่างของกฎหมายที่ไม่กำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริงและระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้อย่างชัดเจน, ปัญหาการที่บุคคลไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญอย่างเสมอภาคกันตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ 2 กรณี คือ ความไม่เสมอภาคเนื่องจากไม่ทราบระยะเวลาที่แน่นอน และความไม่เสมอภาคทางสิทธิในการยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วยตนเอง, ปัญหาอื่น ๆ เช่น การเข้าถึงความยุติธรรม การขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และกระทบต่อหลักนิติรัฐ 3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยควรแก้ไขกฎหมายมาตรา 32 และมาตรา 35 แห่งบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และแก้ไขมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิधिพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

คำสำคัญ : ผู้ตรวจการแผ่นดิน ; ช่องว่างของกฎหมาย ; การแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, Asst. Prof, Lecturer of Laws Program, College of Asian Scholars.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, Asst. Prof, Dr. Deputy Dean of the Faculty of Education and Liberal Arts, College of Asian Scholars.

* Corresponding Author, Email: yuwarat@cas.ac.th

ABSTRACT

This research aims to: 1. Study the laws related to fact-finding and the process of the Ombudsman. 2. Study the problems caused by not specifying the timeframe for fact-finding and the process of the Ombudsman. 3. Propose solutions to the problems in fact-finding and the process of the Ombudsman. By conducting document study research using the method of analyzing the provisions of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 in the part of the Constitutional Court and the Ombudsman, the Constitutional Court Act and the Constitutional Court Procedure Act B.E. 2561, and the Ombudsman Act B.E. 2560.

The research found that: 1) The law specifies the time frame for the Ombudsman to conduct fact-finding and proceedings in only two cases: cases where the violation arises from legal provisions that are inconsistent with the Constitution, and cases where the violation arises from actions of the state. However, the law does not specify a time frame for fact-finding and proceedings in cases where individuals or communities sue government agencies for damages resulting from the agency's failure to perform its duties correctly and completely according to Chapter 5 concerning the Duties of the State. 2) The problems arising from the law's failure to specify a timeframe for the Ombudsman to conduct fact-finding and proceedings in cases where individuals or communities sue government agencies for damages resulting from the agency's failure to perform its duties correctly and completely according to Chapter 5 concerning the Duties of the State are as follows: The problem of a legal gap due to the lack of a clearly defined timeframe for the Ombudsman's fact-finding and proceedings. The problem of individuals not receiving equal protection under the Constitution, contrary to the spirit of the Constitution, in two aspects: Inequality due to the lack of a definite timeframe. Inequality in the right to file a petition with the Constitutional Court independently. Other problems, such as: access to justice, lack of efficiency in law enforcement, adverse effects on the rule of law. 3) Research recommendations suggest amending Section 32 and Section 35 of the Organic Act on the Ombudsman, and amending Section 46 of the Organic Act on the Constitutional Court and Constitutional Court Procedure

Keywords: Ombudsman ; Legal Gap ; Fact-Finding and Proceedings

บทนำ

จากปรากฏการณ์ทางสังคมเมื่อประชาชนมีปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนขึ้น ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะแสวงหาความเป็นธรรมเพื่อเอื้อมมือแก้ไขข้อขัดข้องหรือความทุกข์ร้อนของตน ซึ่งช่องทางที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการแสวงหาความเป็นธรรมมีหลายช่องทาง อาทิ การร้องเรียนต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง การร้องเรียนต่อคณะกรรมการการของสภาผู้แทนราษฎร หรือของวุฒิสภา การร้องเรียนต่อองค์กรอิสระ หรือฟ้องร้องคดีต่อศาล ผู้ตรวจการ

แผ่นดินเป็นกลไกหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการแสวงหาความเป็นธรรม โดยมีลักษณะเฉพาะบางประการที่แตกต่างจากหน่วยงานตรวจสอบอื่นของทางราชการ กล่าวคือ ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่ไม่สังกัดฝ่ายบริหารทำให้การดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร (รายงานประจำปีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน, 2560)

ประวัติความเป็นมาของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ Ombudsman เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศสวีเดน โดยมีฐานะเป็นตัวแทนของพระมหากษัตริย์ในการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่

ของข้าราชการ ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองมาเป็นระบอบรัฐสภา Ombudsman จึงเปลี่ยนมาเป็นตัวแทนของรัฐสภาในการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง (สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน, 2563)

ประวัติความเป็นมาระบบผู้ตรวจการแผ่นดินของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2517 คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้มี “ผู้ตรวจราชการแผ่นดินของรัฐสภา” ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปีพุทธศักราช 2517 แต่ในชั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญโดยตัดในส่วนของผู้ตรวจการแผ่นดินออกไป ต่อมาในปี 2533 คณะกรรมาธิการการปกครอง และคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกับสถาบันนโยบายศึกษา สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้จัดสัมมนาเรื่องผู้ตรวจการรัฐสภาขึ้น นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการระดมความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดิน นับแต่นั้นเป็นต้นมาได้มีการจัดสัมมนา มีการอภิปรายและเผยแพร่แนวความคิดทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ มากขึ้น แต่แนวคิดดังกล่าวยังคงรับรู้อยู่ในกลุ่มสมาชิกรัฐสภา นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งเท่านั้น จึงเกิดแรงผลักดันอย่างจริงจังในการที่จะบัญญัติสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ในรัฐธรรมนูญของไทย (ประวัติความเป็นมาระบบผู้ตรวจการแผ่นดิน, สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน, ม.ป.ป.)

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตามมาตรา 196-198 ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ทำให้มีการประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ 2540 แต่ยังคงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2540 ให้มีผลบังคับใช้ต่อไป และเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้เปลี่ยนชื่อจาก “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” เป็น “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ที่พิจารณาและสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

(คสช.) ได้มีประกาศสิ้นสุดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 แต่ยังคงให้องค์กรอิสระและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงยังคงปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไปเช่นเดิม (รายงานประจำปี สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน, 2560)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีการปรับเปลี่ยนบทบัญญัติของผู้ตรวจการแผ่นดินให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยได้เพิ่มจำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินเป็น 3 คน กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินไว้แต่ในการทำหน้าที่และการใช้อำนาจนั้นในบางเรื่องจำเป็นต้องหารือร่วมกัน ซึ่งได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าในกรณีใดที่ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือ และเห็นชอบร่วมกัน หมายความว่าผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนต้องปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบร่วมกัน แต่มีอิสระซึ่งกันและกัน หน้าที่อีกประการหนึ่งของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ถือเป็นหน้าที่ใหม่คือ หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ที่อยู่ในขีดความสามารถของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะทำได้และพึงต้องทำให้แก่ประชาชน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเหมาะสมที่สุดในการดูแลว่าประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากที่หน่วยงานของรัฐหน่วยใดบ้างที่ไม่ปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ “หน้าที่และอำนาจ” ที่บัญญัติขึ้นมาใหม่จึงมีความสำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลให้กลไกของรัฐเปลี่ยนแปลงไปในมิติที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีความเข้มข้นในเรื่องกระบวนการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและเจ้าหน้าที่ เช่น กฎหมายกำหนดไว้ว่าในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่เพื่อหาข้อมูล หรือศึกษาเรื่องใด ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น (มีชัย ฤชุพันธุ์, มุกรินทร์ อินฉ่า, อัญพัชญ์ สัตยาพันธุ์, 2561)

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งให้ความสำคัญกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นช่วงของการเปลี่ยนผ่านหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน บทบาทใหม่ของผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจและหน้าที่ในการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ

แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนไม่เป็นธรรมนั้น รวมถึงมีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตลอดจนเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองเพื่อวินิจฉัย กรณีที่เห็นว่บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560)

วิทวัส รชตะนันท์ (2559) อดีตผู้ตรวจการแผ่นดินกล่าวว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างที่สุดเมื่อรัฐธรรมนูญให้อำนาจแก่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบในกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่ของรัฐ ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นการประกันว่าหน่วยงานของรัฐจะต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าได้จัดให้มีสิ่งจำเป็นต่าง ๆ สำหรับประชาชนทุกคน โดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ สิ่งจำเป็นที่เวลานี้ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายการศึกษาที่มีคุณภาพโดยการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 12 ปี การจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การอนุรักษ์และการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมและการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และขนบธรรมเนียมที่ดีงาม และการจัดการดำเนินการศึกษาและประเมินผลกระทบที่มีต่อคุณภาพทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน

สำหรับการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน สามารถยื่นเรื่องร้องเรียนด้วยตัวเองต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือร้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ที่เว็บไซต์ผู้ตรวจการแผ่นดินที่ www.ombudsman.go.th นอกจากนี้ยังสามารถติดต่อทางโทรศัพท์สายด่วนได้ที่หมายเลข 1676 โดยไม่คิดค่าบริการ ทั้งนี้ เรื่องที่ประชาชนผู้เดือดร้อนหรือเสียหายร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น การออกเอกสารสิทธิในที่ดิน และการให้บริการระบบสาธารณูปโภคของรัฐ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการให้บริการสาธารณะให้ดียิ่งขึ้น ระบบการสอบสวนของผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมุ่งเน้นที่การสร้างแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานในการดำเนินการสอบสวน การประชาสัมพันธ์ และการสอบสวน

เชิงระบบ สถิติเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินในปีงบประมาณ 2559 ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2559 จำนวนเรื่องร้องเรียนทั้งสิ้น 6,125 เรื่อง รวมกรณีร้องเรียนจากปีงบประมาณก่อนหน้า 2,509 เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 3,414 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 55.74 ขณะที่เรื่องร้องเรียนจำนวน 2,711 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 44.26 อยู่ระหว่างการสอบสวนของผู้ตรวจการแผ่นดิน (วิทวัส รชตะนันท์, 2559)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้เปิดช่องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินการเชิงรุก โดยการยกประเด็นสาธารณะหรือเรื่องร้องเรียนขึ้นพิจารณาเอง โดยไม่มีผู้ร้องเรียน (Own-motion power) เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน รวมถึงการคุ้มครองสิทธิหรือประโยชน์สาธารณะได้ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน รวมถึงการคุ้มครองสิทธิหรือประโยชน์สาธารณะได้ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาของระบบบริหารราชการแผ่นดินและทุกข้อนของประชาชนได้ที่ต้นเหตุ เช่นเดียวกับกับสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินในต่างประเทศ นอกเหนือจากหน้าที่ปกติในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกตามกฎหมาย ซึ่งผลการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ผ่านมามีบางส่วนสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการดำเนินบทบาทเชิงรุก อาทิ กรณีการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่มีราคาสูงกว่าปกติในท่าอากาศยาน กรณีการฟ้องร้องเรียกคืนท่อก๊าซบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กลับคืนมาเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และกรณีความไม่เป็นธรรมจากการเรียกเก็บค่าน้ำประปา (เกรียงไกร เจียรประดิษฐ์ และติญทรรศน์ ประทีปพรณรงค์, 2564)

กฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการใช้อำนาจของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหลัก พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมุ่งใช้บังคับตั้งนี้กลุ่มแรก หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในฐานะที่เป็นผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ถูกร้องเรียนซึ่งอาจมีหน้าที่แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมถึงหน้าที่จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้กับประชาชน กลุ่มที่สองคือประชาชนในฐานะผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน, 2563) จากการศึกษาพบว่า เกิดปัญหาช่องว่างทางกฎหมายการไม่ได้กำหนดระยะเวลา แสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐเนื่องจาก บุคคลหรือชุมชนได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของ หน่วยงานของรัฐให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหา ข้อเท็จจริงและระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการที่กฎหมาย ไม่กำหนดระยะเวลาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและการดำเนินงานของผู้ตรวจการ แผ่นดิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research) ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติ ตำรากฎหมาย หนังสือ งานวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขอบเขตการวิจัย

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ในส่วนของศาลรัฐธรรมนูญและผู้ตรวจการแผ่นดิน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและ วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ศึกษา คำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินและคำวินิจฉัยของศาล รัฐธรรมนูญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7 (1) กำหนดให้

ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย โดยผู้ที่จะขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี จะต้องเป็นบุคคล คณะบุคคลหรือองค์กรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น นอกจากการวินิจฉัย ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมายแล้ว หน้าที่อีกประการหนึ่งที่สำคัญมากของศาลรัฐธรรมนูญคือ บทบาทในการพิจารณาการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชน ซึ่งมี 2 กรณีคือ

1. กรณีที่บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ เป็นการละเมิดจากบทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
2. กรณีบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและ ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือ เสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพ ที่ไม่ได้เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือ แยกต่อรัฐธรรมนูญ แต่เกิดจากการกระทำของหน่วยงานรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ

โดยบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพทั้งสองกรณี ดังกล่าวจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งทั้งสองกรณีมีการกำหนดหลักเกณฑ์ ทางกฎหมายที่มีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ที่ไม่ได้เกิดจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ต้องยื่นเรื่อง ต่อผู้ตรวจการแผ่นดินภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับหรือควรรู้ถึงการ ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือทราบถึงการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ นั้นยังมีอยู่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธี พิพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 ระยะเวลา การพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดินคือ 60 วันนับแต่วันที่ได้รับ คำร้อง และแจ้งผลให้ผู้ร้องทราบภายใน 10 วัน หลังจากวันที่ ครบกำหนด 60 วันแล้ว ตามมาตรา 48 กรณีที่ผู้ตรวจการ แผ่นดินให้ยุติเรื่อง และไม่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ได้รับความ เดือดร้อนหรือเสียหาย มีสิทธิยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน 90 วันนับแต่ได้รับแจ้งความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561

2. บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กฎหมายไม่กำหนดระยะเวลาการร้องยื่นต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ระยะเวลาการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดินและยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต้องดำเนินการภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง และต้องแจ้งผลให้ผู้ร้องทราบภายใน 10 วัน หลังจากวันที่ครบกำหนดแล้ว สิทธิของผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญคือภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือหลังจากได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว

ตัวอย่างคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีบุคคลถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ เรื่องร้องเรียนเลขดำที่ 1802/2562 เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ 1413/2562 เรื่อง ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 161 อันเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ร้องเรียน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวดที่ 8 ว่าด้วยคณะรัฐมนตรี บัญญัติว่าพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกันตามมาตรา 158 และมาตรา 161 ได้บัญญัติว่าก่อนเข้ารับหน้าที่ต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำต่อไปนี้ “ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ” อันเป็นบทบัญญัติให้ต้องกระทำตามกระบวนการขั้นตอนเสียก่อนเข้ารับหน้าที่ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น นอกจากจะต้องกระทำไปตามกระบวนการขั้นตอนแล้ว ยังจะต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในมาตราดังกล่าวให้ครบถ้วนด้วย

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และคณะรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องเรียน กล่าวถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562 ด้วยถ้อยคำที่ว่า

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนตลอดไป” แต่เมื่อคำกล่าวถวายสัตย์ปฏิญาณยังขาดถ้อยคำที่ว่า “ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ” จึงเป็นการกล่าวถ้อยคำที่ไม่ครบถ้วนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ การกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง อันจะส่งผลให้การบริหารราชการแผ่นดินของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญไปด้วย รวมถึงมีปัญหาคู่การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องเรียน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ ถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องเรียนที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ตามนัยยะของมาตรา 213 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงยื่นคำร้องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียนทราบ และดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยเร็ว

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลของการวิจัยมีข้อค้นพบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ดังนี้ 1) การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน พบว่ากฎหมายได้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนได้ใน 3 กรณี 2) ผลการวิจัยพบสภาพปัญหาที่เกิดจากการไม่กำหนดระยะเวลาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินในกรณีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐเนื่องจากบุคคลหรือชุมชนได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ 3) ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคู่การว่างทางกฎหมายโดยดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน พบว่ากฎหมาย

ได้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน ใน 3 กรณี และกำหนดขั้นตอนการพิจารณาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

1) กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ผู้มีสิทธิร้องเรียนคือประชาชนหรือบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรือความไม่เป็นธรรม การพิจารณาวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน ภายใน 60 วัน ตาม พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญมาตรา 48 วรรคแรก

2) กรณีบุคคลถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ผู้มีสิทธิร้องเรียนคือบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ถูกร้องเรียนคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ ในกรณีนี้กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดิน

3) กรณีประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากบุคคลหรือชุมชนได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ ผู้มีสิทธิร้องเรียนคือบุคคลหรือชุมชนซึ่งได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ สาเหตุการร้องเรียนคือ (1) การไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ (2) การปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องครบถ้วน (3) การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร การพิจารณาวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี กรณีนี้กฎหมายไม่กำหนดระยะเวลาการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร โดยกฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาการพิจารณาสั่งการของคณะรัฐมนตรีเช่นกัน

ตัวอย่างคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ 430/2564 เรื่องขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอต่อคณะรัฐมนตรีทราบ กรณีกระทรวงพลังงาน ปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

มาตรา 56 วรรคสอง ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเรื่องร้องเรียนสรุปได้ว่าผู้ร้องเรียนมีคำร้องเรียนขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอต่อคณะรัฐมนตรีทราบ กรณีกระทรวงพลังงานกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา กำลังการผลิตไฟฟ้า โดยลดสัดส่วนกำลังการผลิตไฟฟ้าของรัฐซึ่งเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานลงต่ำกว่าร้อยละ 51 อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 56 วรรคสอง ทำให้ผู้ร้องเรียนได้รับผลกระทบจากการใช้ไฟฟ้าในราคาที่สูงขึ้นและไม่เป็นธรรม

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วมีคำวินิจฉัยว่า กรณีนี้ผู้ร้องเรียนได้มีหนังสือร้องขอให้กระทรวงพลังงานดำเนินการปฏิบัติตามหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 56 วรรคสอง ต่อมากระทรวงพลังงานมีหนังสือแจ้งผู้ร้องเรียนว่าไม่สามารถดำเนินการได้ ผู้ร้องเรียนจึงมีหนังสือโต้แย้งการไม่ดำเนินการนั้นต่อกระทรวงพลังงานแล้ว เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงของกระทรวงพลังงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กระทรวงพลังงานกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา กำลังการผลิตไฟฟ้า โดยลดสัดส่วนกำลังการผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ปัจจุบันมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 34.70 โดยให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการผลิตไฟฟ้ามากขึ้น จนทำให้สัดส่วนการผลิตไฟฟ้าของรัฐมีน้อยกว่าร้อยละ 51 อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 56 วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือเพื่อความมั่นคงของรัฐ รัฐจะกระทำด้วยประการใดให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน หรือทำให้รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละ 51 มิได้”

ดังนั้น การลดสัดส่วนกำลังการผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จึงเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 56 วรรคสอง ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงวินิจฉัยให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลของการวิจัยมีข้อค้นพบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อ 2 คือการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการไม่กำหนดระยะเวลาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน พบปัญหา ดังนี้

1) ปัญหาช่องว่างของกฎหมายในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ไม่กำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริง และระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้อย่างชัดเจน ในกรณีที่บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 ได้กำหนดให้นำความในมาตรา 48 บรรทัดหนึ่ง และบรรทัดสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม ก็หมายความว่าให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาดำเนินการภายในหกสิบวัน แต่เมื่อไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ด้วย กรณีย่อมเป็นช่องว่างของกฎหมาย ที่ควรต้องกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดิน ไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นการเฉพาะคือ “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560” เพื่อให้ผู้ร้องเรียนในเรื่องดังกล่าว รวมไปถึงผู้ศึกษากฎหมายและประชาชนโดยทั่วไป มีความเข้าใจที่ชัดเจนและไม่เกิดความสับสนเกี่ยวกับระยะเวลาการพิจารณาและดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินในกรณีดังกล่าว

2) ปัญหาการที่บุคคลไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญอย่างเสมอภาคกันตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญจากการศึกษาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ในประเด็นเกี่ยวกับการร้องเรียนของบุคคลหรือชุมชน ซึ่งได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าของรัฐ พบว่าไม่มีการกำหนดระยะเวลาการพิจารณาดำเนินการและยื่นคำร้องต่อ

ศาลรัฐธรรมนูญของผู้ตรวจการแผ่นดินในกรณีนี้เลย บทบัญญัติของมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาดำเนินการและยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในหกสิบวัน เฉพาะ 2 กรณีเท่านั้น คือ 1) การละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ 2) การละเมิดนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงกรณีที่บุคคลหรือชุมชนซึ่งได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าของรัฐด้วยแต่อย่างใด

จึงเป็นปัญหาการที่บุคคลไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญอย่างเสมอภาคกันตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญซึ่งเกิดความไม่เสมอภาคทางกฎหมายใน 2 กรณีคือ

(1) ความไม่เสมอภาคเนื่องจากไม่ทราบระยะเวลาที่แน่นอน เนื่องจากกฎหมายไม่มีการกำหนดระยะเวลาอย่างชัดเจนในการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(2) ความไม่เสมอภาคทางสิทธิในการยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วยตนเอง ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติไม่ยื่นเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ เนื่องจากกฎหมายไม่กำหนดให้สิทธิแก่บุคคลหรือชุมชนซึ่งได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าของรัฐ มีสิทธิยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วยตนเอง

จึงเป็นกรณีที่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 ที่กำหนดไว้ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอภาคกัน”

3. ปัญหาสืบเนื่องจากการที่กฎหมายไม่กำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริง และระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่บุคคลหรือชุมชนซึ่งได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าของรัฐ ได้แก่

3.1 บุคคลหรือชุมชนซึ่งได้รับความเสียหาย ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะได้รับคำตอบเมื่อใด หรือไม่สามารถจะทราบได้ว่าการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดินจะแล้วเสร็จเมื่อใด ความเสียหายที่อาจทวีความรุนแรงขึ้น เช่น การละเลยของรัฐ

ที่นำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือการไม่เสียเวลาความเสียหายแก่ประชาชน ส่งผลต่อการเข้าถึงความยุติธรรม เพราะการรอคอยที่ยาวนานคือความ “อยุติธรรม” และอาจทำให้ประชาชนหมดกำลังใจในการเรียกร้องสิทธิ

3.2 การขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย บุคคลหรือชุมชนซึ่งได้รับความเสียหาย ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าผู้ตรวจการแผ่นดินจะเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไปเมื่อใด ทำให้หน่วยงานรัฐบางแห่งอาจใช้ประโยชน์จากช่องว่างทางกฎหมาย ในการถ่วงเวลาและหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ

3.3 กระทบต่อหลักนิติรัฐ และความไว้วางใจของประชาชน การไม่มีกรอบเวลาที่แน่นอนในการแสวงหาข้อเท็จจริง และระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน ส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในกลไกการตรวจสอบของรัฐ กระทบต่อหลักนิติรัฐ เพราะประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิและได้รับความเสียหายไม่ได้รับการเยียวยาอย่างทันที่ อาจทำให้ผู้มีอำนาจหรือหน่วยงานของรัฐ เพิกเฉยต่อข้อร้องเรียนโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยมีข้อค้นพบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อ 3 คือเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหาช่องว่างทางกฎหมาย เพื่อให้บุคคลได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญอย่างเสมอภาคกันตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และสอดคล้องกับหลักนิติรัฐ มีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ควรมีการกำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริง และระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้อย่างชัดเจน ในกรณีที่บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ โดยเพิ่มข้อความในวรรคสองของมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ดังนี้ “ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณา ยื่นคำร้องต่อศาลพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการ

พิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกละเมิด มีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลได้”

2. ควรกำหนดระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริง และระยะเวลาดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่บุคคลหรือชุมชนซึ่งได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ โดยแก้ไขกฎหมาย ดังนี้

(1) แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 โดยแก้ไขวรรคแรกของมาตรา 35 ดังนี้ “ในกรณีที่ความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม อันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน (แก้ไขโดยเพิ่มข้อความ) พิจารณาและรายงานพร้อมด้วยข้อเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยเร็ว โดยผู้ตรวจการแผ่นดินจะรายงานให้รัฐสภา และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบด้วยก็ได้”

(2) แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 โดยเพิ่มข้อความให้สิทธิแก่บุคคลหรือชุมชนซึ่งได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคดีได้ โดยเพิ่มข้อความ “มาตรา 7(4) และมาตรา 7(11)...” ในวรรค 1 ของมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561

กฎหมายที่แก้ไขจะมีข้อความ ดังนี้ มาตรา 46 บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา 7(4) และมาตรา 7(11) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ทราบที่การละเมิดสิทธิหรือ

เสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา 48 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา 48 วรรคสอง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำไปแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 32 มาตรา 35 และมาตรา 46
2. นำไปแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาผลกระทบกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ส่งผลให้มีผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือความไม่เป็นธรรม โดยศึกษาใน 2 ประเด็น ได้แก่

1. ความเดือดร้อนเสียหายหรือความไม่เป็นธรรมจากการที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 มีประเด็นใดบ้าง ผู้เสียหายได้รับความเสียหาย ความไม่เป็นธรรมหรือได้รับผลกระทบอย่างไร
2. ศึกษาแนวทางพิจารณาแก้ไข และเยียวยาแก่ผู้ได้รับความเสียหายหรือได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรือได้รับความไม่เป็นธรรม

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกียรติกร เจียรประดิษฐ์ และดิญทรศน์ ประทีปพรณรงค์. (2564). บทบาทเชิงรุกของผู้ตรวจการแผ่นดินประเทศไทยในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 6(4). 126-142.
- [2] พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560
- [3] พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561
- [4] มีชัย ฤชุพันธุ์ มุกรินทร์ อินฉ่ำ และอัญพัชญ์ สัตยาพันธุ์. (2561). คอลัมน์พิเศษ : ผู้ตรวจการแผ่นดิน บทบาทใหม่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน*. 11(1). 9-25.
- [5] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- [6] วิทวัส รชตะนันท์. (2559). The evolution of the Ombudsman: The case of Thailand วิวัฒนาการของผู้ตรวจการแผ่นดิน: กรณีประเทศไทย. *วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน*. 9(2). 164-181.
- [7] สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. (2560). รายงานประจำปีผู้ตรวจการแผ่นดิน. คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ. 25-26.
- [8] สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. (2563). คำอธิบายสาระสำคัญของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560. 1,3.
- [9] สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. ประวัติความเป็นมาระบบผู้ตรวจการแผ่นดิน. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2568. จาก <https://www.ombudsman.go.th/new/>
- [10] สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.....กรุงเทพมหานคร, สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

ผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านที่มีต่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอลชาย

THE EFFECTS OF RESISTANCE TRAINING ON UPPER AND LOWER BODY MUSCLE STRENGTH IN MALE FOOTBALL ATHLETES

ชาญชัย ศิริพันธ์^{1*}, วิสูตร ทองดีเจริญ², นภพร ทศนัยนา³, สิทธิพร พันธุ์พิริยะ⁴ และ ชาญวิทย์ อินทรักษ์⁵
CHANCHAI SIRIPHAN^{1*}, WISUTE TONGDECHAROEN², NOPPORN TASNAINA³, SITTIPORN PANPIRIYA⁴
and CHANWIT INTARAK⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านที่มีต่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอลชาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี อายุ 18-22 ปี เพศชาย จำนวน 20 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกโดยใช้แรงต้านและการทดลองครั้งนี้ฝึกทั้ง 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย โปรแกรมการฝึกโดยใช้แรงต้าน และทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่าง โดยใช้สถิติทดสอบ Paired sample t-test

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าการได้รับการฝึกโดยใช้แรงต้านเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ช่วยเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างสูงของนักกีฬาฟุตบอลชายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การฝึกโดยใช้แรงต้าน ; ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ; นักกีฬาฟุตบอลชาย

¹⁻⁴ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, Lecturer, Faculty of Sports Science and Technology, Bangkokthonburi University.

⁵ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี, Lecturer, Faculty of Sports and Health Science, Thailand National Sports University, Udon Thani Campus.

* Corresponding Author, Email: siriphan.cs@gmail.com

Received: Feb 26, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 10, 2025

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the effects of resistance training on upper and lower body muscle strength in male football athletes aged 18–22 years from the University of Physical Education, Udon Thani Campus. A total of 20 participants were selected through purposive sampling. The resistance training program was conducted over a period of 8 weeks, with three 60-minute sessions per week. Research instruments included a structured resistance training program and muscle strength assessments for both the upper and lower body. Data were analyzed using the Paired Sample t-test.

The findings revealed a statistically significant difference ($p < .05$) in muscle strength before and after the training. The results indicate that an 8-week resistance training program effectively enhances upper and lower body muscle strength in male football athletes.

Keywords: Resistance Training ; Upper and Lower Body Muscle Strength ; Male Football Athletes

บทนำ

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลก และมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทั้งเศรษฐกิจและสังคม นอกจากความสนุกสนานที่เกิดจากการรับชมแล้ว กีฬาฟุตบอลยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะชีวิต การมีน้ำใจนักกีฬา และส่งเสริมสุขภาพของผู้เล่นอย่างเป็นรูปธรรม ในด้านการแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศ นักกีฬาฟุตบอลจำเป็นต้องมีสมรรถภาพทางกายที่ดี โดยเฉพาะความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความคล่องตัวและความเร็ว ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเล่นฟุตบอลอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากลักษณะของกีฬาฟุตบอลเป็นการแข่งขันที่ใช้เวลายาวนานประมาณ 90–120 นาที ประกอบด้วยการเคลื่อนไหวที่หลากหลายและการปะทะกันที่รุนแรง ทำให้นักกีฬาจะต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นอย่างดี โดยเฉพาะสมรรถภาพทางกายด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อในทุกส่วนของร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อขา กล้ามเนื้อแขน กล้ามเนื้อหน้าท้อง กล้ามเนื้อหน้าอก กล้ามเนื้อหลัง และกล้ามเนื้อหัวใจ ซึ่งบทบาทในการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการต้านทานแรงปะทะในเกมการแข่งขัน

หนึ่งในวิธีการฝึกที่ได้รับความนิยมและมีประสิทธิภาพในการเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อคือ การฝึกด้วยแรงต้าน (Resistance Training) ซึ่งเป็นการฝึกที่อาศัยแรงต้านจากอุปกรณ์ เช่น ดัมเบล เครื่องฝึกกล้ามเนื้อ หรือแม้แต่น้ำหนักตัวของผู้เล่นเอง การฝึกด้วยแรงต้านช่วยเพิ่มมวลกล้ามเนื้อ

ความทนทาน ความยืดหยุ่น และปรับรูปร่างให้เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มขีดความสามารถของร่างกายในการเล่นกีฬา (Currier et al., 2023) ทั้งนี้ การฝึกสามารถแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบ เช่น ฟรีเวท (Free Weight) แมชชีนเวท (Machine Weight) และบอดี้เวท (Body Weight) โดยการเลือกใช้รูปแบบการฝึกจะขึ้นอยู่กับเป้าหมายและช่วงเวลาของการฝึก เช่น การเพิ่มขนาดกล้ามเนื้อในระยะแรกเริ่มของการฝึก หรือการเสริมพลังและความเร็วในระยะพัฒนา (Naclerio et al., 2013; Hartmann et al., 2015)

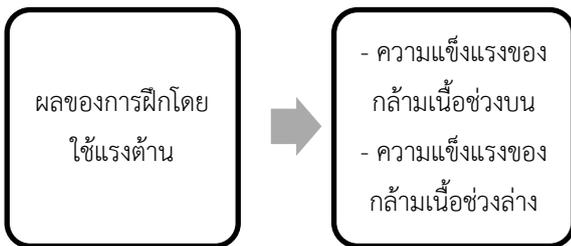
ในบริบทของนักกีฬาฟุตบอล การพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ โดยเฉพาะกล้ามเนื้อขาและหัวใจ ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีบทบาทสำคัญในการวิ่ง กระโดดปะทะ และควบคุมทิศทางของร่างกาย การฝึกด้วยแรงต้านในระดับความหนักที่เหมาะสม เช่น ร้อยละ 70–80 ของน้ำหนักมากที่สุดที่สามารถยกได้ (1RM) จะช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของเส้นใยกล้ามเนื้อและเพิ่มพลังในการเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วรวัฒน์ สุริยจันทร์, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านที่มีต่อสมรรถภาพทางกาย โดยเฉพาะความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอล เพื่อให้ทราบถึงผลของการฝึกที่ชัดเจน และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกสำหรับนักกีฬาฟุตบอลได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านก่อนและหลังการฝึก
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงล่างของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านก่อนและหลังการฝึก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านที่มีต่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอลชาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านที่มีต่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอลชาย โดยผู้วิจัยเสนอหัวข้อวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากร

นักกีฬาฟุตบอลชาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี อายุ 18-22 ปี เพศชาย จำนวน 20 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกนักกีฬาฟุตบอล

ชาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี อายุ 18-22 ปี เพศชาย จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการฝึกโดยใช้แรงต้าน
2. แบบทดสอบความแข็งแรงสูงสุดช่วงบน ทำที่ใช้ในการทดสอบช่วงบนได้แก่ ทำ Bench Press
3. แบบทดสอบความแข็งแรงสูงสุดช่วงล่าง ทำที่ใช้ในการทดสอบช่วงล่างได้แก่ ทำ Squat Machine

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยจัดเตรียมทีมงานผู้ช่วยวิจัย พร้อมฝึกอบรมขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูลให้มีความเข้าใจตรงกัน
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการทำการวิจัย
3. ทำทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่าง ก่อนการฝึก (Pre-test) ของกลุ่มตัวอย่าง
4. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คนทำการโดยใช้แรงต้านเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้ สัปดาห์ที่ 1-4 ผู้เข้ารับการฝึกออกกำลังกายด้วยแรงต้านในระดับความหนัก ร้อยละ 70 ของน้ำหนักมากที่สุดที่สามารถยกได้หนึ่งครั้ง (1 Repetition Maximum: 1RM) และสัปดาห์ที่ 5-8 เพิ่มระดับความหนักของแรงต้านเป็นร้อยละ 75 ของ 1RM เพื่อกระตุ้นการพัฒนาและเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อในระดับที่สูงขึ้น โดยการฝึกตลอดทั้ง 8 สัปดาห์ใช้รูปแบบการฝึกที่สม่ำเสมอและควบคุมโดยนักวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อความปลอดภัยและประสิทธิภาพในการฝึกอย่างต่อเนื่อง
5. หลังจากครบ 8 สัปดาห์ทำทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่าง หลังการฝึก (Post-test) ของกลุ่มตัวอย่าง
6. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ Paired sample t-test

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

วัดความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่าง สถิติที่ใช้สถิติพารามेटริก (Parametric statistics)

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนของนักกีฬาฟุตบอลชายก่อนการฝึก (Pre-test) และหลังการฝึก (Post-test) ภายในกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติ Paired sample t-test

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอลชายก่อนการฝึก (Pre-test) และหลังการฝึก (Post-test) ภายในกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติโดยใช้สถิติ Paired sample t-test

การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เพื่อเปรียบเทียบผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านที่มีต่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอลชายวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ตารางดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังฝึก สัปดาห์ที่ 8

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงล่างภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังฝึก สัปดาห์ที่ 8

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังฝึก สัปดาห์ที่ 8

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง			
	\bar{X}	SD	t	p
ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบน				
ก่อนฝึก	47.60	7.917		
หลังฝึก	58.00	11.983	-6.116*	.000

จากตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึกหลังฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงล่างภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังฝึก สัปดาห์ที่ 8

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง			
	\bar{X}	SD	t	p
ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงล่าง				
ก่อนฝึก	114.00	25.815		
หลังฝึก	151.05	37.082	-5.545*	.000

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงล่างภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึกหลังฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของช่วงบน (1RM) ภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึกพบว่าความแข็งแรงของช่วงบนภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกเท่ากับ 46.60 หลังการฝึกเท่ากับ 58.00 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ($t = -6.116, p = .000$)

จึงสรุปได้ว่า ผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านที่มีต่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอล 8 สัปดาห์ที่มีผลทำให้ความแข็งแรงช่วงบนสูงขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแข็งแรงของช่วงล่าง (1RM) ภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึกพบว่าความแข็งแรงของช่วงล่างภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกเท่ากับ 114.00 หลังการฝึกเท่ากับ 151.05 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ($t = -5.445, p = .000$)

จึงสรุปได้ว่า ผลของการฝึกโดยใช้แรงต้านที่มีต่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนและช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอล 8 สัปดาห์ที่มีผลทำให้ความแข็งแรงช่วงล่างสูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกโดยใช้แรงต้านแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงบนอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทางสรีรวิทยาที่ระบุว่า การฝึกด้วยแรงต้านสามารถกระตุ้นการทำงานของกล้ามเนื้อเฉพาะส่วนทำให้เกิดการปรับตัวและเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อได้ (วันใหม่ ประพันธ์บัณฑิต, 2551) โดยโปรแกรมการฝึกในครั้งนี้ได้มุ่งเน้นกล้ามเนื้อส่วนสำคัญ เช่น กล้ามเนื้อหัวไหล่ หน้าอก และหลัง ซึ่งเป็นกลุ่มกล้ามเนื้อที่มีบทบาทสำคัญในการทรงตัว ปะทะ และส่งแรงในขณะเล่นฟุตบอล การฝึกอย่างต่อเนื่องในระดับความหนักที่เหมาะสมจึงมีส่วนช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อช่วงบนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การฝึกด้วยแรงต้านยังมีผลต่อการเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงล่างของนักกีฬาฟุตบอลชายเช่นกัน โดยเฉพาะกล้ามเนื้อขาและกล้ามเนื้อสะโพก ซึ่งมีความสำคัญต่อการเคลื่อนไหวในเกมฟุตบอล เช่น การวิ่ง การกระโดด การเปลี่ยนทิศทาง และการปะทะในสนาม การที่กล้ามเนื้อช่วงล่างมีความแข็งแรงมากขึ้น จะส่งผลต่อประสิทธิภาพโดยรวมของนักกีฬา

ทั้งในด้านความเร็ว ความคล่องแคล่ว และความมั่นคงของร่างกาย (เจริญ กระจบวรรรัตน์, 2544) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อช่วงล่างหลังการฝึก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของแรงต้านในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น เปรียบเทียบระหว่างการฝึกแบบ Free Weight, Machine Weight และ Body Weight เพื่อพิจารณารูปแบบที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการพัฒนากล้ามเนื้อในแต่ละส่วนของร่างกาย
2. ควรศึกษาผลของแรงต้านต่อสมรรถภาพทางกายอื่น ๆ เพิ่มเติมเช่น ความเร็ว ความคล่องแคล่ว การทรงตัว และความทนทานทางหัวใจและหลอดเลือด เพื่อให้เข้าใจผลกระทบโดยรวมของโปรแกรมฝึกต่อประสิทธิภาพทางกายของนักกีฬา

เอกสารอ้างอิง

- [1] เจริญ กระจบวรรรัตน์. (2544). *การฝึกกล้ามเนื้อโดยการยกน้ำหนัก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [2] เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2555). ผลของการฝึกรูปแบบ เอส เอ พี ที่มีต่อความสามารถในการเล่นลูกฟุตบอล. *วารสารวิจัย มช. (บศ.)*, 12(4), 102-110.
- [3] วรวัฒน์ สุริยจันทร์. (2558). *ผลโปรแกรมการฝึกต่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อหัวไหล่ในนักกีฬาอภิมหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [4] วันใหม่ ประพันธ์บัณฑิต. (2551). *เวทเทรนนิ่ง (Weight Training)*. กรุงเทพฯ: บริษัท โอกรูป เพรส จำกัด.
- [5] อารี แก่นวงศ์คำ และวันชัย กองพลพรหม. (2553). ผลการฝึกความแข็งแรงกล้ามเนื้อขาที่มีต่อการกระโดดในกีฬาบาสเกตบอล ที่มีผลมาจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน: รายงานวิจัย. มหาสารคาม: สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม.
- [6] Currier, B. S., McLeod, J. C., Banfield, L., Beyene, J., Welton, N. J., D'Souza, A. C., ... Phillips, S. M. (2023). Resistance training prescription for muscle strength and hypertrophy in healthy adults: A systematic review and Bayesian network meta-analysis. *British Journal of Sports Medicine*, 57(18), 1211–1220. <https://doi.org/10.1136/bjsports-2023-106807>
- [7] Hartmann, T., Möller, I., & Krause, C. (2015). Factors underlying male and female use of violent video games. *New Media and Society*, 17(11), 1777-1794. <https://doi.org/10.1177/1461444814533067>.
- [8] Naclerio, F., Moody, J., & Chapman, M. (2013). Applied periodization: A methodological approach. *Journal of Human Sport and Exercise*, 8(2), 350–366.

ผลของการฝึกจินตภาพประกอบเสียงดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลายที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตซอลชาย

THE EFFECT OF RELAXATION IMAGERY TRAINING COMBINED WITH BACKGROUND MUSIC ON SELF-CONFIDENCE AND PENALTY KICK ACCURACY OF MALE FUTSAL ATHLETES

ประกิต หงษ์แสนยธรรม^{1*}, สิทธิพร พันธุ์พิริยะ², วิสุตร์ ทองดีเจริญ³, ชาญวิทย์ อินทร์ักษ์⁴ และ ดลภา พศกชาติ⁵
PRAKIT HONGSEANYATHAM^{1*}, SITTIPORN PANPIRIYA², WISUTE TONGDECHAROEN³, CHANWIT INTARAK⁴
and DOLLAPHA PASOKCHAT⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการฝึกจินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรีบรรเลงที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตซอลชาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี อายุ 18-22 ปี เพศชาย จำนวน 10 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงได้รับการฝึกจินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรีบรรเลง โดยการทดลองครั้งนี้ฝึกทั้ง 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 12 นาที เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย โปรแกรมการฝึกจินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรีบรรเลง และแบบสอบถามความวิตกกังวลตามสถานการณ์ (CSAI-2R) โดยใช้สถิติทดสอบ Paired sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการฝึกจินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรีบรรเลงเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ส่งผลให้ความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตซอลชายเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การจินตภาพ ; ดนตรีบรรเลง ; ความเชื่อมั่นในตนเอง ; ความแม่นยำในการยิงลูกโทษ

¹⁻³ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, Lecturer, Faculty of Sports Science and Technology, Bangkokthonburi University.

⁴ อาจารย์ ดร.คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี, Lecturer, Faculty of Sports and Health Science, Thailand National Sports University, Udon Thani Campus.

⁵ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, Lecturer, Faculty of Science, Kasetsart University, Sriracha Campus.

* Corresponding Author, Email: prakitsport@gmail.com

Received: Feb 26, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 10, 2025

ABSTRACT

This study aimed to investigate the effects of relaxation imagery training combined with instrumental music on self-confidence and penalty shooting accuracy among male futsal athletes at the National Sports University, Udon Thani Campus, aged between 18 and 22 years. The participants consisted of 10 male athletes selected via purposive sampling technique. The experimental group underwent relaxation imagery training accompanied by instrumental music for a period of 8 weeks, three sessions per week, each lasting 12 minutes. The research instruments included a relaxation imagery training program with instrumental music and the Competitive State Anxiety Inventory-2 Revised (CSAI-2R) questionnaire. Data were analyzed using the paired sample t-test.

The research findings indicated that the mean scores of self-confidence and penalty shooting accuracy within the experimental group before and after the training showed a statistically significant difference at the .05 level. The 8-week relaxation imagery training combined with instrumental music led to an increase in self-confidence and penalty shooting accuracy among male futsal athletes.

Keywords: Imagery ; Instrumental Music ; Self-Confidence ; Penalty Kick Accuracy

บทนำ

ฟุตบอลเป็นกีฬาที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว การตัดสินใจที่แม่นยำ และทักษะทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะในช่วงสำคัญของการแข่งขัน เช่น การยิงลูกโทษ ซึ่งอาจเป็นตัวกำหนดผลแพ้ชนะในเกม การยิงลูกโทษ เป็นช่วงเวลาที่ต้องเพิ่มความกดดันและความวิตกกังวล นักกีฬาจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สามารถแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด

แม้ว่าในวงการกีฬาจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางกายภาพและเทคนิค แต่กลับพบว่าการศึกษาจิตวิทยา ยังคงได้รับความสำคัญน้อย ทั้งที่ตามแนวคิดของกรมพลศึกษา (2556) ระบุว่า การแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศควรประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านทักษะ ซึ่งล้วนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน การละเลยการพัฒนาด้านจิตใจอาจส่งผลกระทบต่อสมรรถภาพในการแข่งขันโดยเฉพาะในช่วงที่มีแรงกดดันสูง

การฝึกทักษะด้านจิตใจ หรือ Psychological Skills Training (PST) เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถส่งเสริมความสามารถทางกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางคือ การฝึกจินตภาพ (Imagery Training) ซึ่งเป็น

กระบวนการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าเพื่อจินตนาการถึงสถานการณ์ที่พึงประสงค์ เช่น การประสบความสำเร็จในการแข่งขัน หรือสถานที่ที่ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย โดยการฝึกจินตภาพสามารถช่วยพัฒนาสมาธิ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการควบคุมอารมณ์

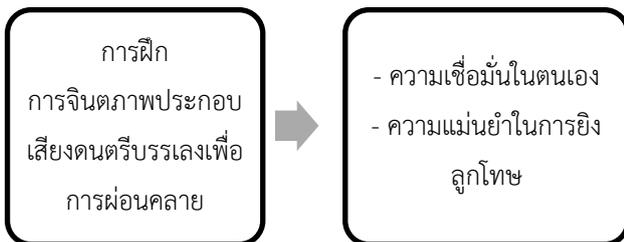
นอกจากนี้ ดนตรีบรรเลง โดยเฉพาะที่มีจังหวะช้า ยังเป็นอีกหนึ่งเทคนิคที่ได้รับการยอมรับว่าช่วยลดความวิตกกังวล และสร้างความผ่อนคลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยของ Timothy (2002) และ Cassidy (2009) สนับสนุนว่าการฟังดนตรีบรรเลงมีส่วนช่วยลดความตึงเครียด ขณะเดียวกัน ฉัตรภมร สิงห์น้อย (2558) พบว่า การฝึกจินตภาพร่วมกับการฟังดนตรีบรรเลงสามารถเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองและประสิทธิภาพในการแสดงออกของนักกีฬาได้อย่างมีนัยสำคัญ

จากแนวคิดและผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาผลของการฝึกจินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรีบรรเลงที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตบอลชาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี ในการแข่งขันกีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งชาติ รอบคัดเลือกจังหวัดอุดรธานี เพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมศักยภาพของนักกีฬาทั้งในด้านจิตใจและทักษะการเล่นภายใต้ความกดดันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลของการฝึกการจินตภาพประกอบเสียงดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลายก่อนและหลังการฝึก
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแม่นยำในการยิงลูกโทษของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลของการฝึกการจินตภาพประกอบเสียงดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลายก่อนและหลังการฝึก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดผลของการฝึกการจินตภาพ ประกอบเสียงดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลายที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตบอลชาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อผลของการฝึกการจินตภาพประกอบเสียงดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลายที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตบอลชาย โดยผู้วิจัยเสนอหัวข้อวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกนักกีฬาฟุตบอลชาย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี อายุ 18-22 ปี เพศชาย จำนวน 10 คน แต่ละคนเป็นอาสาสมัคร

ที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยได้พิจารณาว่ามีกลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกโดยใช้แรงต้านนี้มาก่อนกลุ่มตัวอย่างนี้จึงนับได้ว่าเป็นตัวแทนของประชากรที่ศึกษาได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. โฟล์เสียงโปรแกรมการจินตภาพประกอบดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลาย ซึ่งการศึกษานี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงในอัตราที่ใกล้เคียงกับอัตราการเต้นของหัวใจมนุษย์ประมาณ 60-80 ครั้งต่อนาที (ชาญวิทย์ อินทรักษ์, 2559) ซึ่งเป็นดนตรีที่ไม่เร็วหรือช้าจนเกินไปโดยมีความยาว 12 นาที

2. แบบทดสอบความวิตกกังวลตามสถานการณ์ (Revised Competition Sport Anxiety Inventory-2 : CSAI-2R) ซึ่งได้แปลเป็นฉบับภาษาไทย โดยพิชิต เมืองนาโพธิ์ (2543, หน้า 3) จำนวน 17 ข้อ โดยวัด 3 ตัวแปรได้แก่ ทั้งความวิตกกังวลทางกาย (Somatic anxiety) ความวิตกกังวลทางจิตใจ (Cognitive anxiety) และความเชื่อมั่นในตนเอง (self-confidence) ทั้งนี้ผู้วิจัยทดสอบด้านความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้ข้อคำถาม 5 ข้อได้แก่ ข้อที่ 3,7,10,13,16

3. แบบจำลองสถานการณ์การแข่งขัน โดยเป็นการสร้างสถานการณ์การแข่งขันกีฬาโดยการจำลองสถานการณ์การแข่งขันโดยการยิงลูกโทษ โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 คน ทำการจับฉลากแบ่งเป็นรายบุคคลโดยเลขที่ใช้ในการจับฉลากมีตั้งแต่หมายเลข 1-10 เมื่อแต่ละบุคคลได้หมายเลขประจำตัวของตนเองแล้วผู้วิจัยทำการอธิบายรายละเอียดของสถานการณ์การแข่งขันกีฬาโดยการจำลองการแข่งขันการยิงลูกโทษทั้งหมดคนละ 10 ครั้งโดยมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยลำดับในการยิงลูกโทษนั้นให้ปาทีละหมายเลขไล่ตั้งแต่หมายเลข 1 ถึงหมายเลข 10 จนครบ ทั้งหมด 10 คน แล้วนำคะแนนไปบันทึกโดยในการจำลองสถานการณ์การแข่งขันนี้กำกับให้กลุ่ม ตัวอย่างทำสุดความสามารถของตนเองโดยมีการให้รางวัลในการแข่งขันด้วยแบ่งรางวัลเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกรางวัลใหญ่ (อันดับที่ 1-2) รางวัลทั่วไป (อันดับที่ 3-4) รางวัลชมเชย (อันดับที่ 5-6) และไม่ได้รางวัลใดๆเลย (อันดับที่ 7-10)

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. จัดหาผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งอธิบายและวิธีการต่างๆในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เข้าใจในรายละเอียดของการทำการวิจัยตลอดจนวิธีการปฏิบัติและการบันทึกผลของการวิจัยให้เข้าใจและถูกต้องตรงกัน
2. ทำการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวันเวลาสถานที่ใช้ในการทำการวิจัย
3. เตรียมอุปกรณ์และสถานที่ที่ใช้ในการวิจัย
4. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการทำการวิจัย
5. ทำการจำลองสถานการณ์การยิงลูกโทษพร้อมทั้งทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษก่อนการฝึก (Pre-test) ของกลุ่มตัวอย่าง
6. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ทำการฝึกการจินตภาพประกอบเสียงดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลายเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ครั้งๆละ 12 นาที
7. หลังจากครบ 8 สัปดาห์ทำการจำลองสถานการณ์การยิงลูกโทษพร้อมทั้งทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษ หลังการฝึก (Post-test) ของกลุ่มตัวอย่าง
8. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ Paired sample t-test

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

วัดความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษ สถิติที่ใช้สถิติพารามेटริก (Parametric statistics)

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองของนักกีฬาฟุตบอลชายก่อนการฝึก (Pre-test) และหลังการฝึก (Post-test) ภายในกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติ Paired sample t-test
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตบอลชายก่อนการฝึก (Pre-test) และหลังการฝึก (Post-test) ภายในกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติโดยใช้สถิติ Paired sample t-test

การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เพื่อเปรียบเทียบผลของการฝึกการจินตภาพประกอบเสียงดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลายที่มี

ผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตบอลชาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังฝึกสัปดาห์ที่ 8

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแม่นยำในการยิงลูกโทษภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังฝึกสัปดาห์ที่ 8

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังฝึกสัปดาห์ที่ 8

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง			
	\bar{X}	SD	t	p
ความเชื่อมั่นในตนเอง				
ก่อนฝึก	19.40	2.413		
หลังฝึก	21.30	1.494	-3.503*	.007

จากตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึกหลังฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแม่นยำในการยิงลูกโทษภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังฝึกสัปดาห์ที่ 8

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง			
	\bar{X}	SD	t	p
ความแม่นยำในการยิงลูกโทษ				
ก่อนฝึก	11.40	3.500		
หลังฝึก	22.80	1.840	-8.430*	.000

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความแม่นยำในการยิงลูกโทษภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึกหลังฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองในการลูกโทษภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึก พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองในการยิงลูกโทษภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกเท่ากับ 19.40 หลังการฝึกเท่ากับ 21.30 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ($t = -3.503$, $p = .007$)

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความแม่นยำในการลูกโทษภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึก พบว่า ความแม่นยำในการยิงลูกโทษภายในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกเท่ากับ 11.40 หลังการฝึกเท่ากับ 22.80 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -8.43$, $p = .000$)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการฝึกจินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรีบรรเลงเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ส่งผลต่อการเพิ่มระดับความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการยิงลูกโทษของนักกีฬาฟุตบอลชายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ด้านความเชื่อมั่นใน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกจินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรีบรรเลงเป็นเวลา 8 สัปดาห์ มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าการฝึกจินตภาพสามารถส่งผลเชิงบวกต่อภาวะทางจิตใจของนักกีฬาโดยเฉพาะด้านความมั่นใจในตนเอง สอดคล้องกับ ชูศักดิ์ พัฒนามนตรี (2546) ที่ระบุว่าจินตภาพเป็นกระบวนการสร้างภาพหรือย้อนภาพประสบการณ์ในใจ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การควบคุมอารมณ์ และการพัฒนาความสามารถทางกีฬา รวมถึงการเสริมสร้างสมาธิและความมั่นใจในตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สุทธิชัย ปัญญาโรจน์ (2553) ยังได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จล้วนมีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะสำคัญ โดยผู้ที่มีความเชื่อมั่นจะกล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ และมีความเป็นผู้นำ

ด้านแนวคิดต่างประเทศ Weinberg and Gould (1999) อธิบายว่าการจินตภาพเป็นการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้าง 4 ด้าน ได้แก่ การเพิ่มสมาธิ การสร้างความมั่นใจ การควบคุมอารมณ์ และการเรียนรู้ทักษะกีฬา ส่วน Williams and Carey (2003) เสริมว่า “Visual imagery” เป็นเทคนิค

ที่ช่วยลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลผ่านการจินตนาการถึงภาพที่สบายใจ ซึ่งสามารถช่วยให้ร่างกายเกิดการผ่อนคลายอย่างแท้จริง

การฝึกจินตภาพในสภาพแวดล้อมที่สงบและเป็นส่วนตัว ร่วมกับการฟังดนตรีบรรเลง มีบทบาทสำคัญในการลดความเครียด เสริมแรงจูงใจ และเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจภายใต้แรงกดดัน ทั้งยังช่วยลดระดับฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับความเครียด ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ รัชเดช เครือทิวา (2553) ที่ศึกษาผลของการฝึกจินตภาพประกอบดนตรีในนักบาสเกตบอลวัยรุ่น พบว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกแบบผสมผสานมีความแม่นยำในการยิงลูกโทษสูงกว่ากลุ่มที่ฝึกเฉพาะจินตภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ Robazza and Bortoli (2007) ยังได้แสดงให้เห็นว่าดนตรีสามารถส่งผลกระทบต่อระดับความสามารถของนักกีฬาโดยตรง โดยดนตรีที่สร้างความผ่อนคลายจะช่วยลดความวิตกกังวลและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มความแม่นยำในการกระทำต่าง ๆ เช่น การปาลูกดอก หรือการยิงลูกโทษในกีฬาประเภทอื่น

2. ด้านความแม่นยำในการยิงลูกโทษ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกจินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรีบรรเลงเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ มีความแม่นยำในการยิงลูกโทษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ของการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการฝึกจินตภาพมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะทางกีฬา โดยเฉพาะความแม่นยำในสถานการณ์ที่ต้องการความกดดันสูง เช่น การยิงลูกโทษ

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สลักจิตร์ คณะฤทธิ์, พลากร ชาญณรงค์ และพงษ์วรินทร์ เต็งยี่ (2564) ที่ศึกษาผลของการฝึกเสริมความอ่อนตัวควบคู่กับการจินตภาพต่อความแม่นยำในการเสิร์ฟของนักกีฬาเซปักตะกร้อชาย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักกีฬาในตำแหน่งตัวเสิร์ฟจำนวน 5 คน โดยฝึกตามโปรแกรมที่ออกแบบไว้เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน พบว่าผู้ที่ได้รับการฝึกจินตภาพร่วมกับการฝึกความอ่อนตัวมีคะแนนความแม่นยำในการเสิร์ฟสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล จันทร์สุข และ พิระพงศ์ บุญศิริ (2561) ที่ศึกษาผลของการฝึกจินตภาพต่อความแม่นยำในการยิงธนูของนักกีฬาจังหวัดลำปาง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักกีฬาหญิงชนจำนวน 30 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมฝึกโปรแกรมยิงธนูตามปกติ ส่วนกลุ่มทดลองฝึกจินตภาพควบคู่กับโปรแกรมยิงธนูปกติเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ T-test และ Repeated Measures ANOVA ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกจินตภาพควบคู่กับโปรแกรมการยิงธนูมีระดับความแม่นยำสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบความแตกต่างของคะแนนความแม่นยำตลอดช่วงเวลากการฝึกอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน

จากผลการวิจัยและการเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ผ่านมาสามารถสรุปได้ว่า การฝึกจินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรีบรรเลง เป็นเครื่องมือทางจิตวิทยาการกีฬาที่มีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมทั้งความเชื่อมั่นในตนเองและความแม่นยำในการปฏิบัติทักษะกีฬาภายใต้แรงกดดันได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในกีฬาประเภทที่ ต้องการความแม่นยำสูง เช่น การยิงลูกโทษในฟุตบอล

การฝึกในลักษณะนี้ช่วยให้นักกีฬาสามารถควบคุมอารมณ์ ลดความเครียด และเสริมสร้างภาพลักษณ์ทางจิตใจที่เป็นบวกต่อการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งส่งผลให้สามารถแสดง

ศักยภาพทางกายภาพได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อนำเทคนิคการจินตภาพมาผสมผสานกับสิ่งเร้าทางบวก เช่น ดนตรีบรรเลงหรือโปรแกรมฝึกความยืดหยุ่น

กล่าวโดยสรุป การฝึกจินตภาพร่วมกับดนตรีบรรเลงมิใช่เพียงเทคนิคเพื่อการผ่อนคลายเท่านั้น แต่ยังเป็นกลยุทธ์เชิงจิตวิทยาที่สามารถยกระดับสมรรถภาพด้านจิตใจและทักษะทางกีฬาของนักกีฬาได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกีฬาหลากหลายประเภท ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยสมาธิ ความมั่นใจ และความแม่นยำในการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรศึกษาผลในระยะยาวเพื่อประเมินการคงอยู่ของผลของการฝึกจินตภาพ

1.2 ควรออกแบบการเก็บข้อมูลแบบแบ่งช่วง เช่น ก่อนฝึก ระหว่างฝึก และหลังฝึก เพื่อศึกษาพัฒนาการอย่างละเอียด

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมพลศึกษา. (2556). *จิตวิทยาการกีฬา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- [2] ฉัตรมงคล สิงห์น้อย. (2558). อิทธิพลของการใช้จินตภาพเพื่อการผ่อนคลายร่วมกับดนตรี 3 แบบที่มีต่ออัตราการเต้นของหัวใจ การตั้งตัวของกล้ามเนื้อและความเร็วของระยะเวลาในการเข้าสู่ภาวะผ่อนคลายในนักกีฬา. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา*, 15(2), 389-404.
- [3] ชาญวิทย์ อินทร์สุข. (2559). *ผลของการฝึกจินตภาพประกอบเสียงดนตรีบรรเลงเพื่อการผ่อนคลายที่มีผลต่อการผ่อนคลายทางด้านร่างกาย ความวิตกกังวลตามสถานการณ์และความแม่นยำในการปาลูกดอกในนักกีฬาเยาวชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา.
- [4] ชูศักดิ์ พัฒนมนตรี.(2546). จิตวิทยาการกีฬาและการนำไปใช้. *วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬา*, 4(43), 14-15.
- [5] นฤมล จันทร์สุข, & พีระพงศ์ บุญศิริ. (2561). ผลการฝึกจินตภาพที่มีต่อความแม่นยำของนักกีฬาหญิงชนจังหวัดลำปาง. *วารสารการศึกษาผลิตภัณฑ์*, 23(1), 69-75.
- [6] รัชเดช เครือทิวา. (2553). *ผลการฟังดนตรีควบคู่กับการฝึกจินตภาพที่มีต่อความแม่นยำในการยิงประตูโทษบาสเกตบอล*. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาพลศึกษา).
- [7] สลักจิตร คณะฤทธิ์, พลากร ชาญณรงค์, & พงษ์วรินทร์ เต็งยี. (2564). ผลการฝึกเสริมความอ่อนตัวควบคู่กับการจินตภาพที่มีต่อความแม่นยำในการเสิร์ฟของนักกีฬาเซปักตะกร้อชายมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 23(1), 69-75.

- [8] สุทธิชัย ปัญญาโรจน์. (2553). *ธรรมมาภิบาล*. พะเยา: สถาบันพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [9] Cassidy, J. W. (2009). The effect of decibel level of music stimuli and gender on head circumference and physiological responses of premature infants in the NICU. *Journal of Music Therapy*, 46(3), 180–190.
- [10] Robazza, C., & Bortoli, L. (2007). Perceived impact of anger and anxiety on sporting performance in rugby players. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(6), 875–896.
- [11] Timothy, J. S. (2002). *Relaxation visual imagery*. Retrieved from <http://www.makingchanges.com.au>
- [12] Weinberg, R. S., & Gould, D. (1999). *Foundations of sport and exercise psychology (2nd ed.)*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- [13] Williams, D. A., & Carey, M. (2003). You really need to relax. <https://www.med.umich.edu/painresearch/patients/Relaxation.pdf>

WRITING THE ADVANCED GUZHENG PERFORMANCE TECHNIQUES INTRODUCTORY HANDBOOK FOR HIGH SCHOOL STUDENT AT JIAYINTANG LIUXING GUZHENG TRAINING SCHOOL

FU YASUN^{1*} and NAYOS SARTJINPONG²

ABSTRACT

This study used a qualitative method approach with the following objectives: (1) to study advanced Guzheng performance techniques from key informants at Jiayintang Liu Xing Guzheng Training School, and (2) to develop an advanced Guzheng performance techniques introductory handbook. Qualitative data were collected through interviews from key informants by using the interview form which was evaluated by experts, with score of 0.86.

The findings showed that training the basics of playing the guzheng is an important component of advanced techniques, such as sitting position, hand placement, left and right hand use, hand shaking, finger use, etc. There are 10 important techniques for high school students include: (1) Fan Yin (overtones), (2) Pa Yin (four note arpeggio), (3) Pa Yin (seven note arpeggio), (4) Shuang Shou Pa Yin (two hand arpeggio), (5) Dao Pa Yin (reverse arpeggio), (6) Lun Zhi (circular finger), (7) Da Zhi Yao (single finger shaking), (8) Shuang Zhi Yao (double finger shaking), (9) Sao Yao (sweeping shaking), and (10) Dian Zou (dotting). The introductory handbook on advanced Guzheng performance techniques is divided into 3 chapters: Chapter 1, Overview and background of the Guzheng; Chapter 2, Fundamentals and advanced playing techniques of the Guzheng; And Chapter 3, Advanced Guzheng performance techniques, which includes explanations of playing symbols, playing methods, practice methods, song applications, demonstration clips, music notes from user suggestions, and other important information.

Keywords: Advanced ; Guzheng Performance ; Techniques ; Handbook ; Jiayintang Liuxing Guzheng Training School

INTRODUCTION

Guzheng, a plucked string instrument, is a traditional Chinese musical instrument and an ancient Hethnic instrument of the Han ethnic group. Over thousands of years of development, four major schools of Chinese zheng have emerged: Hakka zheng, Chaozhou zheng, Shandong zheng, and Henan zheng. The Guzheng is commonly used as accompaniment for

solo, ensemble, instrumental ensemble, as well as in song and dance, opera, and quyi. Due to its wide vocal range, beautiful and melodious tone, rich playing skills, and strong expressive power, it is known as the “King of Music” and also known as the “Eastern Piano”. It is one of the unique and important national musical instruments in China. (MengLu, 2024)

The technique of playing Guzheng is the fundamental part of Guzheng learning and the basic

¹⁻² Bangkok Thonburi University, Bangkok, Thailand

* Corresponding Author, Email: fu.yasunbkk@gmail.com

Received: Mar 3, 2025, Revised: May 8, 2025, Accepted: May 10, 2025

skill of Guzheng performance. Advanced Guzheng techniques refer to the combination of basic Guzheng techniques to develop more complex Guzheng techniques. For example, basic finger movements can form quick finger sequences, finger movements can be combined with sweeping to form sweeping movements, and multiple strings can be quickly played.

At present, students who study advanced Guzheng do not have enough Guzheng basic skills, so they often encounter complicated technical problems. Lack of accurate knowledge and understanding of certain techniques can prevent students from showing the desired results of advanced Guzheng techniques, resulting in a significant decrease in performance, emotion and musical technique. Moreover, improper practice not only leads to a lack of proficiency in techniques, but also increases the risk of injury, often requiring double the effort. (SongJin, 2020)

Jiayintang Liuxing Guzheng Training School is an influential Guzheng training institution, known for training many outstanding students and achieving excellent results in many competitions, such as the “Star Band” of Jiayintang Liu Xing Guzheng Training School in the 7 th Beijing International Ethnic Instrumental Music Competition of “Dunhuang Sound”. Organize high-quality Guzheng concerts, such as the 10th anniversary.

This study can serve as a reference for students studying Guzheng, helping them learn complex or demanding Guzheng techniques. At the same time, a workbook on Guzheng performance techniques can also effectively assist students’ practice. It can assist students in achieving their learning results through practicing exercises, and provides clear, step-by-step instructions.

Research Objectives

1. To study advanced Guzheng performance techniques from key informants at Jiayintang Liu Xing Guzheng Training School.
2. To develop an advanced Guzheng performance techniques introductory handbook.

RESEARCH METHODOLOGY

This research used qualitative research methodology. Data were collected through in-depth interviews with key informants, specifically Guzheng teachers at Jiayintang Liuxing Guzheng Training School. The interview forms were used to collect data, then it was analyzed, synthesized, and used to develop an introductory handbook on advanced Guzheng performance techniques for high school students. Experts were consulted to evaluate the interview forms and collected data, and handbook to ensure they were effective and aligned with the research objectives.

Research Scope

This research focuses on studying advanced Guzheng performance techniques through interviews with key informants, specifically teachers at Jiayintang Liuxing Guzheng Training School. The scope of the study is limited to advanced Guzheng performance techniques that are appropriate and suitable for high school students.

RESEARCH RESULT

The researchers summarized the research results according to the objectives as follows:

1. Studying advanced Guzheng performance techniques from key informants at Jiayintang Liuxing Guzheng Training School

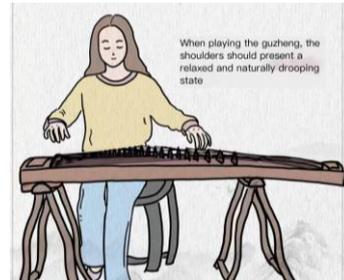
The researcher found that, according to the key informant who is a Guzheng teacher at Jiayintang Liuxing Guzheng Training School, having a good foundation in basic techniques, one can start with advanced techniques. Advanced Guzheng techniques refer to the combination of basic skills and more complicated Guzheng techniques, including some guzheng playing techniques that, despite being simple, can achieve a high level of expression and application in advanced performances. Advanced Guzheng techniques include the combination of complex techniques, such as basic finger movements that can form a quick finger sequence. The same finger can quickly and coherently play a note to form a continuous long note, which is called finger shaking. The index finger, middle finger, and ring finger can quickly dial the strings inward, which is called sweeping. The combination of sweeping and shaking fingers can also form sweeping strings. The ring finger, middle finger, index finger, and thumb can play the same string as the ring finger, which is called the ring finger. Playing from low to high notes in sequence is called arpeggios. There are also some Guzheng performance techniques that are simple and easy to learn, but often play an important role in Guzheng music. In some complex musical works, these techniques can be used very skillfully. When used effectively, they can greatly improve the expressiveness of the music, such as Slippery, vibrato, overtone, pointillism, clapping, etc.

Good Guzheng performance begins with good ground practice, here are some key recommendations:

Sitting Posture and Nail Attachment

Sitting Posture: Sit upright, keep an appropriate distance between the Guzheng body and your body, and place your center of gravity on the right side of the bridge.

Nail Attachment: The artificial nails (false nails) should be attached at an angle that naturally conforms to the fingertips. The artificial nail of the right thumb should be slightly inclined outward, while the nails of the other fingers should be straight.

Picture 1: Sitting Posture and hand shape when playing Guzheng

Source: Youyou Chuanzheng (2024)

Guzheng Performance Basic Method

1. Shake your finger; It is a very important method. The method is as follows:

Basic concepts: Shaking fingers is a crucial and unique fingering technique in Guzheng performance, which involves rapidly and evenly moving the fingers left and right on the strings to continuously produce sound, resulting in a coherent and long-lasting sound effect. It is equivalent to simulating the performance effect of long notes on string instruments on the Guzheng, greatly expanding the expressive power of the Guzheng. Main categories and performance methods was;

Thumb shake

1) Shake your wrist

Posture points: Gently pinch the big finger with the index finger, press the base of the palm lightly on the zither head at the foot of the front mountain to serve as a fulcrum, and slightly arch the wrist.

Power generation method: Using the wrist as the axis to drive the big finger to move, the big finger

quickly alternates between outward “support” and inward “splitting” movements on the strings. When playing, tilt the tip of the big finger slightly to touch the string, which can make the tone of the supporting and splitting as balanced as possible. This finger shaking method is more suitable for beginners because it has a pivot point as a support, which can make the movements of the wrist and fingers more stable.

2) Pile tying and shaking

Posture points: Use the little finger as a support and place it at the bottom of the front beam where the strings are to be played, with the wrist slightly lower than the palm and the big finger slightly higher than the index finger.

Power generation method: When playing, the big finger needs to strike the lower string to stabilize it, and when holding the finger, apply a little force without relying on the string. During the playing process, the support of the little finger can help stabilize the hand and make the movement of the big finger more comfortable, making it suitable for playing paragraphs that require continuous finger shaking.

3) Hanging wrist shake

Posture points: The entire arm is naturally raised, the wrist is completely suspended, without relying on any support from any part, the big finger and index finger are gently pinched, and the other fingers are naturally relaxed. Power application method: Relying entirely on the strength of the wrist to drive the big finger to perform a rapid chopping motion, with the front of the big finger nail touching the string. This finger shaking method breaks free from the limitations of tying stakes, and the wrist is more flexible, allowing for finger shaking at different positions on the strings, thus enabling free control of sound quality anywhere from Qianyue Mountain to the code.

4) Quick support and shaking

Posture key points: Use the root joint of the big finger (where it connects to the palm) to pluck the string, driving the full movement of the big finger. The index finger rests against the big finger, while the other fingers relaxed.

Power generation method: When playing, the movement speed of the big finger is very fast, and the alternating movements of support and splitting are achieved through the rapid flexion and extension of the finger root joint. When playing long notes quickly or with longer duration, tying stakes are generally used; When playing short notes with constantly changing values, there is no need to tie stakes, which allows for flexible adjustment of the playing style according to the needs of the music.

Shake with two index fingers

Posture points: Use the big finger and middle finger to strike and pick while alternating rapidly from inside out. Double finger shaking generally adopts the wrist suspension method, where the big finger and middle finger are kept at or close to the third degree chord position, the finger joints naturally bend and remain stationary, and the other three fingers naturally relaxed.

Power application method: It mainly relies on the coordinated movement of the wrist to drive the big finger and index finger to perform fast chopping and lifting movements simultaneously. During the movement, attention should be paid to maintain equal strength and speed in both fingers to make a harmonious and unified sound.

Buttons shaking

Posture points: When playing the string with the right hand, press the left thumb tightly on the pronunciation string or gently pinch the string with the index and big fingers, and move left and right between the front beam and the code according to the requirements of the music.

Power generation method: The shaking motion of the right hand is the same technique as introduced earlier. The left hand moves while pressing the strings, and changes the pitch by changing the tension of the strings, thus producing special sound effects. This finger technique is mainly used to render atmosphere or simulate special musical situations such as the sound of wind.

Sweep Shake

Posture points: The middle finger quickly sweeps the string within the octave interval and combines it with the big finger shaking. Firstly, make sure to be proficient in the motion of shaking the fingers, and then incorporate the sweeping action of the middle finger.

Power generation method: While shaking the big finger, the middle finger performs a fast-sweeping motion on the corresponding string segment. The force and speed of sweeping the string should be adjusted according to the needs of the music. The rhythm of sweeping the string should be coordinated with the rhythm of shaking the finger to achieve a harmonious effect.

Multi Finger Scanning and Shaking

Posture key points: Multi finger sweeping is different from the usual sweeping technique. It is not based on wrist swinging, but on quick support and swinging. It requires the index finger, middle finger, and sometimes ring finger to sweep the strings alternately to combine with the thumb's swinging.

Power application method: While the big finger is rapidly supporting and swinging, the index finger, middle finger, and ring finger take turns to sweep the strings according to a certain rhythm. This finger technique is difficult and requires high coordination and cooperation between each finger.

The important thing is to do it in a relaxed manner, using

Wrist relaxation; gently rotating the wrist, swinging the wrist up, down, left, and right, to let the wrist adapt to the feeling of movement.

Arm relaxation; the arm should naturally droop and not be lifted or clamped forcefully.

Finger relaxation; avoid affecting the movement of the entire hand due to finger tension.

Hand Type; the hand shape can make the fingers more natural and comfortable during movement.

Angles; avoid inserting the big finger too deeply into the string, and the tip of the fake nail should touch the string to reduce the resistance and allow smoother shaking.

Over Strings; at the same time as plucking the strings, immediately pluck them back and keep the distance that the nails are walking about the thickness of the strings.

Music application; can be used to play variety of Guzheng pieces, including traditional songs such as "Fishing Boat Singing at Night"

2. Writing advanced Guzheng performance techniques introductory handbook

The introductory handbook on advanced Guzheng performance techniques is divided into 3 chapters: Chapter 1: Overview and background of the Guzheng; Chapter 2: Fundamentals and advanced playing techniques of the Guzheng, and Chapter 3: Advanced Guzheng performance techniques, including explanations of playing symbols, playing methods, practice methods, applications in musical pieces, demonstration clips, music notes from user suggestions, and other important information.

The above content is required for high school students. There are various fundamentals of playing the Guzheng that can be performed with both the left and right hands. In this guide, we focus on advanced techniques for high school students, as shared by key

informants who are experts in advanced Guzheng playing. The summary is as follows:

1. Fan Yin (Overtones)

Picture 2 Finger Notation of Fan Yin (Overtones)

Source: Fu Yasun

Definition: The left hand gently touches the 1/2 or 1/3 position of the string (the harmonic point), and immediately leaves the string after the right hand plucks the string, producing an ethereal, bell-like sound.

Key Points: The string - touching position needs to be precise, and the leaving - string speed should be fast, pursuing a pure timbre.

Application: In “High Mountains and Flowing Water” to imitate the clear spring in the mountains, and in “Mooring by the Maple Bridge at Night” to create the artistic conception of the bell sound.

2. Pa Yin (Four - note Arpeggio)

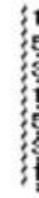
Picture 3 Finger Notation of Pa Yin (Four – note arpeggio) Source: Fu Yasun

Definition: The right hand quickly plays four strings in sequence, forming a coherent broken chord.

Key Points: The finger strength should be even, and there should be seamless connection between notes.

Application: In “Evening Song of the Fishing Boat” to depict the rippling water waves, or as accompaniment in lyrical passages.

3. Pa Yin (Seven - note Arpeggio)

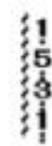
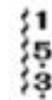
Picture 4 Finger Notation of Pa Yin (Seven - note arpeggio) Source: Fu Yasun

Definition: An extended continuous plucking of seven strings, spanning a wider range.

Key Points: The wrist drives the fingers to move horizontally, maintaining a granular feeling and fluency.

Application: In the modern piece “Mingshan” to create a grand atmosphere.

4. Shuang Shou Pa Yin (Two - hand Arpeggio)

Picture 5 Finger Notation of Shuang Shou Pa Yin (Two - hand arpeggio)

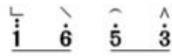
Source: Fu Yasun

Definition: The left and right hands alternately or simultaneously play arpeggios, enhancing the stereo effect.

Key Points: The string - touching times of the two hands need to be precisely aligned to avoid timbre breaks.

Application: In “Capriccio in the Western Regions” to imitate the harmonic layers of Western - region musical instruments.

5. Dao Pa Yin (Reverse Arpeggio)

Picture 6 Finger Notation of Dao Pa Yin (Reverse arpeggio)

Source: Fu Yasun

Definition: It is a reverse arpeggio, playing from the high - pitched to the low - pitched strings in sequence.

Key Points: The playing order is opposite to that of the forward arpeggio.

Application: As a decoration for the downward melody in “Dance of the Yi People”

6. Lun Zhi (Circular Finger)

Picture 7 Finger Notation of Lun Zhi (Circular finger)

Source: Fu Yasun

Definition: The index finger, middle finger, and ring finger quickly and alternately play the same string.

Key Points: The fingertips should exert even force, and the frequency should be stable, like “pearls falling on a jade plate”.

Application: Used in “General's Command” for dense rhythm, and in “Telling of Cloud - like Dresses” to render sad and affectionate mood.

7. Da Zhi Yao (Single - finger Shaking)

Picture 8 Finger Notation of Da Zhi Yao (Single - finger shaking) Source: Fu Yasun

Definition: The thumb continuously and quickly performs “Tuo Pi” on the same string, imitating a long - note line.

Key Points: The wrist should be relaxed, swinging with the wrist as the axis, and the strength should be consistent.

Application: Featured in “Autumn Moon over the Han Palace” for the long - drawn - out plaintiveness, and in “Regret of Lin'an” for the narrative melody.

8. Shuang Zhi Yao (Double - finger Shaking)

Picture 9 Finger Notation of Shuang Zhi Yao (Double - finger shaking)

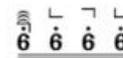
Source: Fu Yasun

Definition: The thumb and middle finger alternately and quickly play adjacent strings, increasing the density of the shaking finger.

Key Points: The two fingers should touch the strings with the same depth to avoid sudden changes in timbre.

Application: Used in the modern piece “Ballad of the Khou - hou” to imitate the sound of wind.

9. Sao Yao (Sweeping shaking)

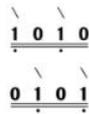
Picture 10 Finger Notation of Sao Yao (Sweeping shaking) Source: Fu Yasun

Definition: While the thumb is shaking, the middle finger or ring finger sweeps the string inward, forming a composite effect of “melody + rhythm”.

Key Points: The strength of the shaking finger and the sweeping string needs to be balanced, highlighting the main melody.

Application: Used in “Fighting against the Typhoon” to express the intense scene of a violent storm.

10. Dian Zou (Dotting)

Picture 11 Finger Notation of Dian Zou (Dotting)

Source: Fu Yasun

Definition: The finger quickly presses the string and then immediately leaves the string, producing a short decorative note.

Key Points: The movement should be light and precise, like a dragonfly skimming the water, without being dragging.

Application: As a lively embellishment in the Hakka Guzheng piece “Lotus Emerging from Water”, or to imitate the chirping of birds.

The Advanced Guzheng Performance Techniques Introductory Handbook consist of 3 Chapter: Chapter 1 Overview of Guzheng; explains the origins of the Guzheng and its development, Chapter 2 Basic and Guzheng Performance Techniques; explains the basics and techniques of playing, and Chapter 3 Advance Guzheng Performance Techniques, explains advanced Guzheng playing practice, includes sheet music examples and demonstration videos. As an example of a technique described, it is called “FAN YIN (Overtones)”

1. Finger notation

2. **Performance method:** Overtones are produced by lightly touching half of a string with one finger, and then playing the string with the other hand. While playing, the finger holding the string moves away, causing it to produce an ethereal high octave pitch.

3. **Practice method:** Start practicing with one string, for example, searching for overtones on the strings in the mid range, repeatedly plucking the string with your right hand and pressing the overtones with

your left hand until you can produce clear overtones steadily, and then gradually switch to different strings for practice.

The plucking of strings with the right hand and the pressing of overtones with the left hand should be performed simultaneously. During the practice, you can slow down the speed, first find the rhythm of the hand movements, and gradually increase the speed as your proficiency increases.

4. Key and difficult points:

Key point: The characteristic of overtones is their ethereal tone, so when playing, it is important to produce overtone ethereal tones as much as possible. In music performance, it is also necessary to use overtones appropriately according to the emotions and context of the music.

Difficulty: Pantone requires accurate positioning of the finger on the string. If the position is not correct, it may result in the inability to produce overtones or impure overtones. If the force of pressing the string is too light to trigger overtones, and too heavy, it will become a pressing sound, just lightly apply it. It is necessary to cooperate with both hands in a timely manner, with one hand pressing a specific position and the other hand plucking the string, and the other hand leaving after playing with one hand. The connection should be timely and accurate.

5. **Music application:** In traditional music, overtones are often used to create an ethereal and distant atmosphere, such as the overtones in “Fisherman's Boat Singing at Night”, depicting the tranquil scene of the shimmering lake surface and fishing boats gently drifting on the water in the evening. In 'The Plum Blossoms', the overtone is crystal clear and ethereal, vividly depicting the pure and elegant charm of plum blossoms

In modern music, the application of overtones is more diversified and can be used as a special sound

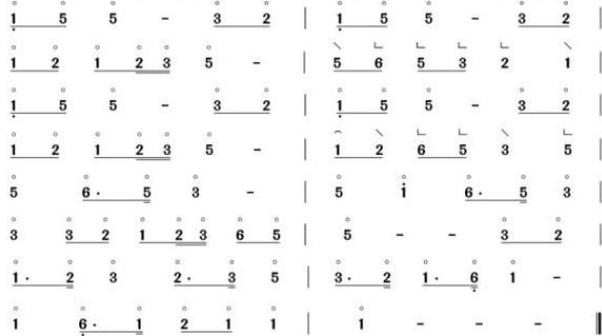
effect to add layers and fantasy colors to the music. For example, in “Fantasia”, it is used to depict the wonderful scenery of twinkling stars and changing light and shadow. It is also used in “Mingshan” to create a profound and peaceful atmosphere.

6. Fan Yin Exercise

泛音练习曲

(改编于《梅花三弄》泛音部分) 付亚芬改编Fuyasun

1 = D $\frac{4}{4}$
♩ = 80 Overtone Exercise (Adapted from the overtone section of "The Plum Blossom Trio")

Picture 12 Practice key point for exercises:

Practice key point for exercises:

This exercise is adapted from “Plum Blossom Trio”, known for its melodious melody. Attention should be paid to the angle of the overtones when touching the strings, and fingers should be pressed on half of the strings to produce the sound effect of overtones. Generally speaking, it takes 5 practice sessions or more to become proficient.

This guide on advanced techniques of Guzheng performance will help students understand and practice Guzheng correctly.

Picture 13 Fan Yin technique Demonstration

Source: Fu Yasun

DISCUSSION

Cultivating students' advanced guzheng playing abilities is not only about transmitting important Chinese musical techniques but also preserving and inheriting the value of national culture. This process helps learners develop their thinking in the modern world while preserving traditional customs. As Mengyue Cao (2023) said, the high-level development of Guzheng playing techniques reflects the exchange, integration, development, and coexistence of the cultures in the context of cultural globalization. This kind of communication and integration have a great influence on the preservation and evolution of national culture. Creating a manual serves as a teaching medium that can be applied in practice. Everyone can access it easily. This will help develop knowledge, understanding, practice, and performance in the right way, allowing students to develop their playing skills. In addition, students can improve their techniques while also developing their skills in reading notes, seeing different sounds, and expressing emotions. As Ning Jing (2018), and Chaipruek Mekara have noted, students at the high school level are developmentally prepared in terms of physical coordination, muscular control, vision, and emotional responsiveness. Additionally, advanced Guzheng technique must start with a solid playing foundation, as Nuttika Soontorntanaphol (2015) emphasized. The first important step of basic Guzheng playing is playing posture, followed by knowing the basic playing signs and finger usage such as Gou (middle finger plucks in), To (middle finger plucks the flower), and Too (thumb plucks in (plucks towards the player's hand)). With these things, students can progress to the advanced techniques that bring color, texture, and emotional depth to the song—for example, Fa Yin (Fa Yin), where the middle finger of the left hand is placed lightly on the strings and left immediately when the

right hand plucks the strings or Sao Xian (Sao Xian), where the back finger of the left hand is used to sweep along the 3 strings. Through learning and practicing these techniques, students not only engage deeply with the culture of China but also can develop Guzheng playing skills. In addition, it is beneficial to foundation to their continued artistic and personal development in the future.

SUGGESTION

Theoretical Recommendation

In theory, practical teaching in music education should combine both theory and practice to achieve quality learning outcomes. Approaches such as Dalcroze's method, which uses physical movement development of music, or Orff's approach, which emphasizes repetition of rhythms and melodies, can help students become familiar with musical concepts through direct engagement.

Policy Recommendation

Policy recommendations for advanced Guzheng for high school students should emphasize strengthening the basics of practice, as this forms the foundation for advancing to higher-level techniques. A solid grounding in fundamentals provides students with

clear principles and guidelines that improve the quality of performance, enhance the beauty of the music, and deepen emotional expression through the instrument. Students will gain knowledge and understanding by themselves, be able to practice in real life, and feel relaxed while learning, which will greatly affect their memory and the quality of their practice.

Practice Recommendation

Advanced guzheng practice requires a lot of time and practice skills to become proficient. Teachers should provide detailed explanations and should communicate in clear, simple language and design activities that are easy for students to understand. , songs, and enough time for practice, which will lead to better understanding. If students have knowledge and have ability to apply it in practice, their Guzheng performances will become more effective and will more clearly show the aesthetic beauty of both the instrument and the music. In addition, developing proper technique helps reduce the risk of incorrect practice and keep students away from injuries during their practice. Teachers are also encouraged to incorporate modern or local cultural songs into their lessons, allowing students to engage with meaningful cultural expressions and absorb valuable local traditions alongside their music development.

REFERENCES

- [1] Chuanzheng, Y. (2024). *Introductory knowledge of guzheng*. https://www.xiaohongshu.com/explore/62611dff000000021034abf?note_flow_source=wechat&xsec_token=CBeMGqlxocmjNJPhT73U3cTdapFPE41oIRBj-uwbU5_o
- [2] Meng, L. (2024). *Characteristics of Guzheng School and Its Inheritance Strategies in Contemporary Times*, Overseas Digest.
- [3] Mengyue, C. (2023). *Inheritance and Development of Contemporary Guzheng Performance Techniques*. The Journal of Sirindhornparitha, 24(2), 554.

- [4] Ning, J. & Chaipruck, M. (2018). *Creating a Teaching Package of Zha Zhuang Yao Exercises for the Guzheng for Students Thirteen-Years-Old and Older*. *Journal of social Academic*, 11(3), 337.
- [5] Nuttika, S. (2015). *Guzheng Practicum Of Srinakharinwirotuniversity Students*. *Fine Arts Journal Srinakharinwirot University*, 19(2), 19-20.
- [6] Po-Em, A. ., Butkote,S., & Preecha, N. . (2024). *The Development of Learning Folk Musical Instruments Application with Augmented reality Technology*. *Santapol College Academic Journal*, 10(2), 148–155.
- [7] Song, Jin. (2020). *A Brief Discussion on the Integration of “Music” and “Technology” in Guzheng Teaching*. *The Voice of the Yellow River*, (22), 74 -75. DOI:10.19340/j.cnki.hhzs.

ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ ความน่าเชื่อถือ ความโดดเด่น ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อ เครื่องประดับแบรนด์หรูของไทยของพฤติกรรมผู้บริโภค Generation MZ

ANALYSIS OF BRAND AWARENESS, CREDIBILITY, DISTINCTIVENESS, AND PURCHASE INTENTION FOR LUXURY ACCESSORIES BRANDS AMONG THAI GENERATION MZ CONSUMERS

ฤดีชนก รุ่งเรืองไมตรี^{1*} และ วริศรา กลมทุกสิ่ง²

RUEDEECHANOK RUNGRUANGMAITREE^{1*} and WARISARA KLOMTOOKSING²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตลาดของแบรนด์หรูไทย (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) ในการเข้าสู่เวทีสากล ผ่านการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่ม Generation Millennial และ Generation Z ของไทย โดยมุ่งเน้นศึกษาความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ ความน่าเชื่อถือและความโดดเด่นของแบรนด์ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูและศักยภาพในการขยายตลาดไปสู่ระดับสากล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือผู้บริโภคชาวไทยกลุ่ม Generation Millennial และ Generation Z ในการซื้อเครื่องประดับแบรนด์หรู โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้นตรง

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ของเครื่องประดับหรูไทยอยู่ในระดับมาก 2) ความน่าเชื่อถือของแบรนด์อยู่ในระดับมาก 3) ความโดดเด่นของแบรนด์อยู่ในระดับมาก และ 4) ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ ความน่าเชื่อถือ และความโดดเด่นของแบรนด์ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูของกลุ่มผู้บริโภค Generation Millennial และ Generation Z อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของแบรนด์หรูไทยให้สามารถขยายตัวในตลาดสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : กลยุทธ์การตลาด ; แบรนด์หรูไทย ; ความตั้งใจซื้อ ; ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ ; Generation MZ

¹⁻² อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, Business School, University of The Thai Chamber of Commerce.

* Corresponding Author, Email: ruedeecchanok_run@utcc.ac.th

Received: Mar 22, 2025, Revised: May 19, 2025, Accepted: May 25, 2025

ABSTRACT

This research aims to examine the marketing strategies of Thai luxury brands, particularly in the jewelry sector, in entering the global market by analyzing the purchasing behavior of Thai consumers from the Millennial and Generation Z cohorts. The study specifically focuses on brand awareness, brand credibility, and brand distinctiveness, which influences purchase intention and the potential for international market expansion. The sample for this study comprises 400 Thai Millennials and Generation Z consumers who have prior experience purchasing luxury jewelry brands. A purposive sampling method was employed to select participants. The research utilized a questionnaire as the primary data collection instrument, and statistical analysis was conducted using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and multiple linear regression analysis.

The findings reveal that: (1) Brand awareness of Thai luxury jewelry is at a high level, (2) Brand credibility is also perceived at a high level, (3) Brand distinctiveness is rated significantly high, and (4) Brand awareness, credibility, and distinctiveness have a statistically significant influence on the purchase intention of Thai Millennial and Generation Z consumers at the 0.05 significance level. These findings provide insights into formulating effective marketing strategies to enhance Thai luxury brands' competitiveness and global market expansion.

Keywords: Marketing Strategies ; Thai Luxury Brands ; Purchase Intention ; Brand Awareness ; Generation MZ

บทนำ

ในปัจจุบัน ตลาดสินค้าหรูของไทยกำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีแรงผลักดันจากการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค การขยายตัวของชนชั้นกลาง การเติบโตของตลาดนี้สะท้อนให้เห็นถึงโอกาสสำหรับแบรนด์ไทยในการเข้าสู่ตลาดสากล การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่สามารถแข่งขันในระดับโลกจึงถือเป็นความท้าทายใหม่ ในขณะที่ยังคงสอดคล้องกับพฤติกรรมและค่านิยมของผู้บริโภคชาวไทย ตลาดสินค้าหรูของไทยมีโครงสร้างที่เป็นเอกลักษณ์ โดยผสมผสานระหว่างค่านิยมดั้งเดิมกับนวัตกรรมทางการตลาดที่ทันสมัย ผู้บริโภคในประเทศไทยให้ความสำคัญกับสินค้าแบรนด์หรูที่มีเอกลักษณ์และสะท้อนถึงความแตกต่างจากตลาดทั่วไป ตัวอย่างเช่น คอลเลกชัน Petit H ของ Hermès ที่สร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้ ให้สอดคล้องกับแนวโน้มของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและความยั่งยืน (Mohtar & Taha, 2024)

นอกจากนี้ ตลาดสินค้าหรู เช่น รถยนต์หรูและนาฬิกามือสอง ก็แสดงให้เห็นถึงอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แม้จะอยู่

ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวน (Wongsunopparat & Tapanya, 2023; Hansanti, 2022) การสร้างความภักดีต่อแบรนด์ (Brand Loyalty) เป็นปัจจัยสำคัญในตลาดสินค้าหรูที่สามารถเข้าใจพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ผ่านอิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัวและการรับรู้ทางสังคม (Ndineyi & Theerakittikul, 2022) แต่ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ตลาดเกิดใหม่อย่างประเทศไทยกำลังได้รับความสนใจมากขึ้น เนื่องจากอัตราการบริโภคสินค้าหรูที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว (Mo, Roux, & Cergam, 2009; Li, Li, & Kambele, 2012; Chen & Kim, 2013; He & Wang, 2017) การขยายตัวของตลาดสินค้าหรูในไทยสะท้อนถึงแนวโน้มที่สำคัญที่ผู้ผลิตและนักการตลาดต้องให้ความสนใจ

ในประเทศไทย การบริโภคสินค้าหรูได้รับแรงขับเคลื่อนจากการรับรู้เกี่ยวกับแบรนด์เป็นหลัก ผู้บริโภคชาวไทย โดยเฉพาะกลุ่ม Generation MZ (Millennials และ Generation Z) มองว่าแบรนด์หรูเป็นตัวแทนของสถานะทางสังคม ความมีระดับ และความสำเร็วจนบุคคล ซึ่งส่งผลให้พวกเขามีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายรายได้จำนวนมากกับสินค้าแบรนด์หรู เช่น กระเป๋าถือจากแบรนด์ชั้นนำอย่าง Louis

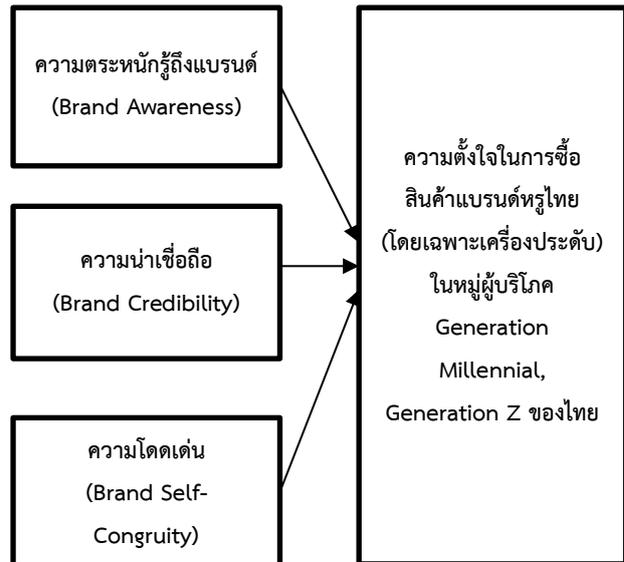
Vuitton เพื่อสะท้อนถึงอัตลักษณ์ทางสังคมที่ต้องการ (Mohtar & Taha, 2024) การศึกษาพฤติกรรมกรรมการซื้อสินค้าหรูของ Generation MZ ในประเทศไทยพบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ (Brand Awareness) ความน่าเชื่อถือของแบรนด์ (Brand Credibility) ความโดดเด่นของแบรนด์ (Brand Distinctiveness) ความตั้งใจในการซื้อ (Purchase Intention) มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Ndineyi & Theerakittikul, 2022)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ (Brand Awareness) ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูของไทย (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) และศักยภาพในการขยายสู่ตลาดสากล ในหมู่ผู้บริโภค Generation MZ (Millennials และ Generation Z) ของไทย
2. เพื่อศึกษาความน่าเชื่อถือของแบรนด์ (Brand Credibility) ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูของไทย (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) และศักยภาพในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในตลาดโลก ในหมู่ผู้บริโภค Generation MZ ของไทย
3. เพื่อศึกษาความโดดเด่นของแบรนด์ (Brand Distinctiveness) ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูของไทย (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) และแนวทางการสร้างเอกลักษณ์ของแบรนด์เพื่อความสำเร็จในการเข้าสู่ตลาดสากล ในหมู่ผู้บริโภค Generation MZ ของไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การตลาดของแบรนด์หรูไทย (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) ในการเข้าสู่เวทีสากล: บทวิเคราะห์จากพฤติกรรมผู้บริโภค Generation MZ” ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการขยายตลาดของแบรนด์หรูไทย โดยใช้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมด้านการตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภคไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ (Brand Awareness) ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูของไทย

สมมติฐานที่ 2 ความน่าเชื่อถือของแบรนด์ (Brand Credibility) ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูของไทย

สมมติฐานที่ 3 ความโดดเด่นของแบรนด์ (Brand Distinctiveness) ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูของไทย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ (Brand Awareness)

ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์คือการที่ผู้บริโภคมีความสามารถในการจดจำที่เกิดจากความสำนึกได้โดยตนเองซึ่งสิ่งที่จดจำได้นั้นจะมีทั้งชื่อและตราสัญลักษณ์ยี่ห้อของสินค้า และการบริการประเภทใดประเภทหนึ่งได้ ดังที่ Keller (1993) โดยทั่วไป ผู้บริโภคจะเริ่มต้นจากการที่ไม่รู้จักตราสินค้านั้นๆ จนกระทั่งผู้ขายทำการสื่อสารไปสู่ผู้บริโภค ผู้บริโภคจึงเริ่มรู้จักและเมื่อได้ยินหรือพบเห็นชื่อและ ตราสัญลักษณ์ยี่ห้อของสินค้านั้นบ่อย ๆ ผู้บริโภคก็จะเริ่มมีการจดจำ และจำได้เป็นชื่อลำดับแรกในที่สุด

โดยลำดับของการรับรู้ นั้นมักเริ่มจากการที่รู้จักตราสินค้า หลังจากนั้นจึงเริ่มจำได้และจะจำได้ เป็นชื่อแรกในที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือ (Brand Credibility)

แนวคิดการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแบรนด์กับผู้บริโภคเกิดจากความคาดหวังและการไว้วางใจที่มีต่อแบรนด์ ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เช่น ความประทับใจ ในผลิตภัณฑ์หรือบริการ ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจ (ตระหนักจิต ยุตยรรยง, 2561) หรือในทางกลับกันอาจทำให้เกิดความผิดหวัง ได้ การส่งเสริมการตลาดที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าที่ผู้บริโภคจะได้รับจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือ ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อ (Rempel, Holmes, & Zanna, 1985) ผู้บริโภคมักเลือกแบรนด์ที่เชื่อถือได้ (Jeng, 2016) และมีแนวโน้มที่จะซื้อมากขึ้น (Daneshwary & Schwer, 2000)

แนวคิดเกี่ยวกับความโดดเด่น (Brand Self-Congruity)

Aaker (1996) กล่าวว่า “อัตลักษณ์ตราสินค้า เป็นลักษณะเฉพาะเจาะจงขององค์ประกอบหลายๆ อย่างที่มีความสัมพันธ์กันกับตราสินค้าหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้น ซึ่งอัตลักษณ์ตราสินค้านี้จะบ่งบอกให้ทราบว่าสินค้านี้คืออะไร และสามารถบอกได้ว่าตราสินค้านี้ได้ให้ค่านับสัญญาอะไรไว้กับผู้บริโภค นอกจากนี้อัตลักษณ์ตราสินดียังช่วยสร้างความสัมพันธ์ให้กับตราสินค้ากับผู้บริโภคเป้าหมายด้วยการเสนอคุณค่าตราสินค้าแก่ผู้บริโภคในด้านต่างๆ เช่น ประโยชน์จากหน้าที่ของสินค้า ประโยชน์ทางด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นต้น”

แนวคิดเกี่ยวกับความตั้งใจในการซื้อ (Intention buying)

ความตั้งใจของผู้บริโภคอาจเปลี่ยนแปลงได้จากปัจจัยแทรกซ้อนต่าง ๆ ระหว่างการตัดสินใจซื้อ โดยเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การรับรู้ และทัศนคติ Ghosh (1990) ชี้ว่า ความตั้งใจซื้อเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำนายพฤติกรรมซื้อ ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากราคาหรือคุณภาพที่รับรู้ รวมถึงแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก (Gogoi, 2013) ขณะที่ขั้นตอนการตัดสินใจซื้อประกอบด้วย การรับรู้ ความรู้ ความสนใจ ความชอบ การโน้มน้าวใจ และการซื้อ (Kawa, Rahmadiani & Kumar, 2013; Kotler & Armstrong, 2010)

แบรนด์เครื่องประดับหูของไทยและศักยภาพในการขยายตลาดสากล

ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมเครื่องประดับหูที่แข็งแกร่ง โดยแบรนด์ต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) แบรนด์ที่เน้นงานฝีมือและศิลปะไทย เช่น Lotus Arts de Vivre และ Pailind (GOTHAILAND.COM), (2) แบรนด์ที่ผสมผสานความร่วมมือกับมรดกทางวัฒนธรรม เช่น PIPATCHARA และ Arquette (PIPATCHARA.COM), และ (3) แบรนด์ที่ใช้แนวคิด Minimal และ Modern Design เช่น Ake Ake, Basic Teory และ Carletta Jewellery (SIAM2NITE.COM) การเข้าสู่ตลาดสากลต้องอาศัยการออกแบบที่แตกต่าง กลยุทธ์สร้างสรรค์ และการรักษาอัตลักษณ์แบรนด์ (Johanson & Vahlne, 2009)

การสร้างสมดุลระหว่างประเพณีและความทันสมัย

หนึ่งในความท้าทายหลักของแบรนด์หูไทย คือ การผสมผสานองค์ประกอบทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเข้ากับ การออกแบบร่วมสมัย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดโลกได้ กลยุทธ์นี้ได้รับการยอมรับและนำไปใช้โดยแบรนด์หูระดับโลกที่ต้องการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของตนไว้ ขณะที่ยังสามารถดึงดูดผู้บริโภครุ่นใหม่ นอกจากนี้การใช้ช่องทางดิจิทัล เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้แบรนด์หูสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคที่กว้างขึ้นและยังคงมีความเกี่ยวข้องกับตลาดหูที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แบรนด์ไทยที่ต้องการขยายตัวสู่ตลาดสากลจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ทางดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย การตลาดผ่านอินฟลูเอนเซอร์ และการค้าปลีกออนไลน์ เพื่อเพิ่มการมองเห็นของแบรนด์และสร้างความภักดีในระดับสากล (Triveshika & Sukanya, 2024)

กลยุทธ์การตลาดและเอกลักษณ์แบรนด์

การสร้างแบรนด์หูให้มีเอกลักษณ์ต้องอาศัยกลยุทธ์การตลาดที่สร้างสรรค์และตอบสนองต่อแนวโน้มผู้บริโภค เช่น แบรนด์ Tiffany & Co ที่ใช้การตลาดเชิงอารมณ์และการเล่าเรื่อง เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภค (Ma, 2022) นอกจากนี้ส่วนประสมทางการตลาด (Product, Price, Place, Promotion) ยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกแบรนด์ โดยเฉพาะการกำหนดราคาและช่องทางจำหน่ายให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย (Wongsunopparat, 2022) ขณะเดียวกันการใช้ Scarcity Marketing และ Status-Oriented Marketing

ช่วยเสริมภาพลักษณ์ของความหรูหราและดึงดูดกลุ่มลูกค้าระดับสูง (Kumari et al., 2022)

ความยั่งยืนและแนวทางปฏิบัติทางธุรกิจที่มีจริยธรรม

แม้แบรนด์หรูไทยจะมีศักยภาพในการขยายสู่ตลาดสากล แต่ยังคงต้องคำนึงถึงความยั่งยืน (Sustainability) และจริยธรรมทางธุรกิจ (Ethical Business Practices) ซึ่งเป็นเกณฑ์สำคัญในอุตสาหกรรมสินค้าหรูสมัยใหม่ ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับแบรนด์ที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม การใช้วัตถุดิบยั่งยืน สนับสนุนแรงงานฝีมือ และการผลิตอย่างมีจริยธรรม ช่วยเสริมภาพลักษณ์แบรนด์ นอกจากนี้ แบรนด์ควรปรับให้สอดคล้องกับค่านิยมท้องถิ่นควบคู่การสร้างภาพลักษณ์ระดับโลก โดยรักษาสมดุลระหว่าง Cultural Sensitivity และ Global Appeal เพื่อเข้าสู่ตลาดใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (Triveshika & Sukanya, 2024)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้บริโภค Generation Millennial, Generation Z ของไทยที่มีประสบการณ์ในการซื้อเครื่องประดับแบรนด์หรู ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยสูตรของ Cochran (1977) กำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยประมาณ 385 ตัวอย่าง และทำการเก็บเพิ่มอีก 15 ตัวอย่าง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

การสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีในการเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มผู้บริโภค Generation Millennial และ Generation Z ของไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพ และประเภทของสินค้าเครื่องประดับแบรนด์หรูที่รู้จัก มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์, ความน่าเชื่อถือ, ความโดดเด่น, และความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรู (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว (Close-Ended Question) และใช้ระดับการวัดข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความตระหนักรู้ถึงแบรนด์, ความน่าเชื่อถือ, ความโดดเด่น, และความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรู (โดยเฉพาะเครื่องประดับ)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้มีกระบวนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพ โดยศึกษาเอกสารวารสารตำรารายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและจัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดโดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่ควบคุมถึงการทำวิจัยและผู้เชี่ยวชาญหลังจากหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และได้มีการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1 ถือว่าแบบสอบถามที่ใช้ได้ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเครื่องมือมาทดสอบ (Try out) จำนวน 30 ราย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach Method) หรือครอนบาคแอลฟา (Cronbach, 1984) หรือเรียกอีกอย่างว่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2559) หากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.991 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 0.70 ข้อคำถามสามารถนำไปใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ โดยใช้ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่

การแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และ 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

กลุ่มผู้บริโภค Generation Millennial, Generation Z ของไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 18 – 22 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้น้อยกว่า 20,000 บาท เป็นนักศึกษา มีสถานภาพโสด และรู้จักสินค้าเครื่องประดับแบรนด์ Pipatchara มากที่สุด

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์, ความน่าเชื่อถือ, ความโดดเด่น, และความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูของไทย (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) ในหมู่ผู้บริโภค Generation Millennial, Generation Z ของไทย

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของการวิเคราะห์ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์, ความน่าเชื่อถือ, ความโดดเด่น, และความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรู (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) ในหมู่ผู้บริโภค Generation Millennial, Generation Z ของไทย

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p-value	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
ค่าคงที่	-0.659	0.205		-3.213	0.001*		
ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์(X1)	0.215	0.052	0.161	4.110	0.000*	0.597	1.675
ความน่าเชื่อถือ(X2)	0.287	0.058	0.191	4.989	0.000*	0.626	1.597
ความโดดเด่น(X3)	0.620	0.043	0.567	14.459	0.000*	0.595	1.679

R = 0.799, R Square = 0.638, Adjusted R Square = 0.635, SEest = 0.438, F = 232.637, Sig. = 0.000**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า ความแปรปรวนของการวิเคราะห์ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์, ความน่าเชื่อถือ, ความโดดเด่น, และความตั้งใจในการ

ซื้อสินค้าแบรนด์หรูของไทย (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) ในหมู่ผู้บริโภค Generation Millennial, Generation Z ของไทย ร้อยละ 63.80 (R Square = 0.638) ที่เหลืออีกร้อยละ 36.20 เป็นผลจากตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา ส่วนตัวแปรทั้งหมดที่อำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 63.50 (Adjusted R Square = 0.635) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.799 (R = 0.799) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.438 (SEest = 0.438)

จากผลการทดสอบสมมติฐานจะเห็นได้ว่า ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ ความน่าเชื่อถือ และความโดดเด่น ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรูของไทย(โดยเฉพาะเครื่องประดับ) ในหมู่ผู้บริโภค Generation Millennial, Generation Z ของไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.161(X1) + 0.191(X2) + 0.567(X3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -0.659 + 0.215(X1) + 0.287(X2) + 0.620(X3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าแบรนด์หรู (โดยเฉพาะเครื่องประดับ) ในหมู่ผู้บริโภค Generation Millennial และ Generation Z ของไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มผู้บริโภคในยุคใหม่ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์และความโดดเด่นของแบรนด์ การจดจำแบรนด์ไม่เพียงสะท้อนถึงคุณภาพ แต่ยังเป็นเครื่องมือแสดงออกถึงสถานะทางสังคมและตัวตนของผู้บริโภคในกลุ่มนี้ การรับรู้แบรนด์ที่สูงจึงมีผลต่อการเพิ่มความตั้งใจในการซื้ออย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยของ สุดารัตน์ มั่นพิริยะกุล (2560) ยังสนับสนุนว่า ความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ควบคู่กับภาพลักษณ์ร้านค้าและความไว้วางใจในสินค้า มีผลต่อความตั้งใจซื้อ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้บริโภคที่มีการรับรู้ด้านราคาสูง ซึ่งสะท้อนว่าการสื่อสารคุณค่าของแบรนด์ให้ชัดเจนสามารถช่วยเสริมการตัดสินใจซื้อได้

สมมติฐานที่ 2 พบว่า ความน่าเชื่อถือของแบรนด์ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความตั้งใจซื้อ โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้า

ที่มีมูลค่าสูงอย่างเครื่องประดับ ผู้บริโภค Generation Millennial และ Generation Z ต้องการความมั่นใจว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้รับจะมีคุณภาพ คุ้มค่ากับราคา และตรงตามที่แบรนด์สื่อสาร ความเชื่อมั่นในแบรนด์จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อ ทั้งนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของ รชยา ยิ่งวิลาศประเสริฐ (2565) ซึ่งระบุว่า ความน่าเชื่อถือของแบรนด์มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อซ้ำในสินค้าแบรนด์หรูผ่านช่องทางออนไลน์ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จารุพร ตั้งพัฒนกิจ (2567) ที่ชี้ว่า ความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงของแบรนด์มีอิทธิพลผ่านตัวแปรคั่นกลาง เช่น การรับรู้คุณค่าด้านคุณภาพและความคุ้มค่าในผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะในผลิตภัณฑ์ที่มีความเกี่ยวพันสูง เช่น รถยนต์ งานวิจัยเหล่านี้ช่วยยืนยันว่าความเชื่อมั่นในแบรนด์คือรากฐานของพฤติกรรมการซื้อที่ยั่งยืน

สมมติฐานที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ความโดดเด่นของแบรนด์ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจาก Generation Millennial และ Generation Z ให้ความสำคัญกับการแสดงออกถึงเอกลักษณ์และความแตกต่างผ่านการเลือกซื้อสินค้า โดยเฉพาะเครื่องประดับที่สามารถสะท้อนตัวตนผ่านการออกแบบและการเลือกใช้วัสดุเฉพาะตัว ความโดดเด่นของแบรนด์ เช่น การผลิตแบบลิมิเตดเอ디션 หรือการออกแบบเฉพาะบุคคล จึงเป็นกลยุทธ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มนี้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชนิตา บุตรโคตร (2561) พบว่า ความโดดเด่นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมประเภทไฮเอนด์ผ่านช่องทาง E-commerce เช่น Facebook เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สุกัญญา สามเสียง (2562) ที่ศึกษาคุณค่าตราสินค้าผ่านความร่วมมือกับกลุ่มคนดัง และพบว่า มีผลต่อความตั้งใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อแบรนด์สามารถสื่อสารความพิเศษหรือเอกลักษณ์ร่วมกับผู้บริโภคได้อย่างชัดเจน

โดยสรุป ผลการวิจัยในครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของความตระหนักรู้ถึงแบรนด์ ความน่าเชื่อถือ และความโดดเด่นในการส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์หรูของผู้บริโภคชาวไทยรุ่นใหม่ โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าเครื่องประดับ ผู้ประกอบการและนักการตลาดจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาอัตลักษณ์แบรนด์อย่างรอบด้าน ทั้งด้านคุณค่า ภาพลักษณ์ และการสร้างความไว้วางใจเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในระดับสากลอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบรนด์เครื่องประดับหรูของไทยควรให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การตลาดดิจิทัล โดยเฉพาะการตลาดผ่านโซเชียลมีเดีย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการรับรู้และภาพลักษณ์ของแบรนด์ในระดับสากล การใช้สื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพสูง เช่น ภาพถ่ายที่สื่อถึงความหรูหรา วิดีโอที่ถ่ายทอดอารมณ์ของแบรนด์ และแคมเปญโฆษณาที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะช่วยสร้างการจดจำให้แก่ผู้บริโภค นอกจากนี้ การร่วมมือกับอินฟลูเอนเซอร์ระดับโลกและการใช้กลยุทธ์การเล่าเรื่องเชิงแบรนด์จะช่วยให้แบรนด์มีความน่าสนใจและสามารถเข้าถึงตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Derval, 2018; Jin & Ryu, 2020)

2. การเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของแบรนด์ควรให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ลูกค้าที่ดีผ่านการให้บริการแบบเฉพาะบุคคล เช่น การมีที่ปรึกษาด้านเครื่องประดับเพื่อช่วยให้ลูกค้าได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง รวมถึงการให้บริการหลังการขายที่มีคุณภาพเพื่อเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค นอกจากนี้ การได้รับการรับรองมาตรฐานระดับสากล และการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าเครื่องประดับหรรระดับนานาชาติจะช่วยสร้างความไว้วางใจและยกระดับภาพลักษณ์ของแบรนด์ให้เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก (Kotler & Armstrong, 2010)

3. การสร้างความโดดเด่นของแบรนด์ควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาอัตลักษณ์ของสินค้าให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผ่านการออกแบบที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ไทยควบคู่กับความร่วมสมัย เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์ของผู้บริโภคในระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การใช้กลยุทธ์การเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงมรดกทางวัฒนธรรมไทยเข้ากับคุณค่าของแบรนด์ จะช่วยสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งและเสริมสร้างภาพลักษณ์ของแบรนด์ให้มีความหรูหราและมีคุณค่าทางจิตใจแก่ผู้บริโภค (Triveshika & Sukanya, 2024)

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตของเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่กับแบบสอบถามเชิงปริมาณ เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความลึกซึ้งและแม่นยำมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าใจ

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคได้อย่างครอบคลุม และชัดเจนมากขึ้น (Kawa, Rahmadiani & Kumar, 2013)

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรให้ความสำคัญกับแนวโน้ม ความยั่งยืนในอุตสาหกรรมเครื่องประดับหูก โดยเน้นการศึกษา เกี่ยวกับการใช้วัสดุรีไซเคิล การพัฒนากระบวนการผลิตที่เป็นมิตร

กับสิ่งแวดล้อม และแนวทางการค้าที่มีจริยธรรม เพื่อให้แบรนด์ สามารถปรับตัวให้เข้ากับกระแสของตลาดโลกและสามารถ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับ ประเด็นด้านความยั่งยืนมากขึ้น (Kumari et al., 2022)

เอกสารอ้างอิง

- [1] กัลยา วานิชย์บัญชา. (2559). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย*. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] จารุพร ตั้งพัฒนกิจ. (2567). อิทธิพลของความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงของแบรนด์ที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีความเกี่ยวพันสูง กรณีศึกษารถยนต์แบรนด์โตโยต้า. *วารสารวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 3(1), 37-56.
- [3] ตระหนักจิต ยุตธรรมง. (2561). การสร้างแบรนด์บุคคลในยุคประเทศไทย 4.0. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2* (หน้า 1-12).
- [4] พิชนิตา บุตรโคตร. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมประเภทไฮเอนด์ผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ในบริบทของ Facebook. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [5] รชยา ยิ่งวิลาศประเสริฐ. (2565). การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อซ้ำในสินค้าแบรนด์หรูของผู้บริโภคคนไทยผ่านทางออนไลน์. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [6] สุดารัตน์ มั่นพิริยะกุล, & อภิชาติ คณารัตนวงศ์. (2560). การตระหนักถึงราคากับความตั้งใจซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารธุรกิจอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน*, 39(4), 30-61. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CBSReview/article/view/116583>
- [7] Aaker, D. A. (1996). Measuring brand equity across products and markets. *California Management Review*, 38, 102-120.
- [8] Chen, H. T., & Kim, Y. (2013). Problematic use of social network sites: The interactive relationship between gratifications sought and privacy concerns. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(11), 1-12.
- [9] Cochran, W. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). New York: Wiley.
- [10] Cronbach, L. J. (1984). *Essentials of psychological testing* (4th ed.). New York, NY: Harper & Row.
- [11] Daneshwary, R., & Schwer, R. K. (2000). The association endorsement and consumers' intention to purchase. *Journal of Consumer Marketing*, 17(3), 203-213.
- [12] Derval, D. (2018). Expanding luxury brands internationally (pp. 105-136). In *Luxury Brand Management* (pp. 105-136). Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-71557-5_5
- [13] Ghosh, A. (1990). *Retail management*. Chicago: Dryden Press.
- [14] Gogoi, B. (2013). Study of antecedents of purchase intention and its effect on brand loyalty of private label brand of apparel. *International Journal of Sales & Marketing*, 3, 73-86.
- [15] Hansanti, P. (2022). Social gratification and second-hand fashion: An exploratory study of luxury brand watches in Thailand. *J. Mgt. Mkt. Review*, 7(2), 66-78.
- [16] He, G., & Wang, S. (2017). Do college graduates serving as village officials help rural China? *American Economic Journal: Applied Economics*, 9(4), 186-215.

- [17] Jeng, S. P. (2016). The influences of airline brand credibility on consumer purchase intentions. *Journal of Air Transport Management*, 55, 1–8.
- [18] Johanson, J., & Vahlne, J. (2009). The Uppsala internationalization process model revisited: From liability of foreignness to liability of outsidership. *Journal of International Business Studies*, 40(9), 1411–1431. <https://doi.org/10.1057/jibs.2009.24>
- [19] Kawa, L. W., Rahmadiani, S. F., & Kumar, S. (2013). Factors affecting consumer decision-making: A survey of young adults on imported cosmetics in Jabodetabek, Indonesia. *The SIJ Transactions on Industrial, Financial & Business Management (IFBM)*, 1(5), 175–180.
- [20] Keller, K. L. (1993). Conceptualizing, measuring, and managing customer-based brand equity. *Journal of Marketing*, 57, 1–22.
- [21] Kotler, P., Armstrong, G., Wong, V., & Saunders, J. A. (2010). *Principles of marketing*. London: Pearson Education.
- [22] Kumari, M., Patthey, A., & Anute, N. (2022). Search engine optimization (SEO) and social media marketing techniques and its impact as a marketing tool with special reference to luxury brands. *International Journal of Research Publication and Reviews*, 3(7), 3913–3920. <https://doi.org/10.55248/gengpi.2022.3.7.40>
- [23] Li, G. X., Li, G. F., & Kambele, Z. (2012). Luxury fashion brand consumers in China: Perceived value, fashion lifestyle, and willingness to pay. *Journal of Business Research*, 65, 1516–1522.
- [24] Ma, Y. (2022). The research on the marketing strategies of luxury brands and its extension—Taking Tiffany & Co. as an example. *BCP Business & Management*, 33, 1–6. <https://doi.org/10.54691/bcpbm.v33i.2710>
- [25] Mo, T. T., & Roux, E. (2009). Who are Chinese luxury-brand consumers? An exploratory study. *Actes du 25e Congrès International de l'AFM*, 25(1), 14–15.
- [26] Mohtar, M., & Taha, A. Z. (2024). Case 12: From scraps to style—The art of Hermès' upcycling journey with “Petit H.” In *Springer Business Cases (SPBC)*.
- [27] Ndiyemim, M. R., & Theerakittikul, S. (2022). Drivers of customer brand loyalty to luxury brands: A study of the fashion retail sector of Bangkok. In *7th International Conference on Business and Industrial Research (ICBIR)* (pp. 1–12).
- [28] Rempel, J. K., Holmes, J. G., & Zanna, M. P. (1985). Trust in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49(1), 95–112.
- [29] Triveshika, S., & Sukanya, R. (2024). Globalization and luxury brands. In *IGI Global* (pp. 38–67). <https://doi.org/10.4018/979-8-3693-3811-7.ch002>
- [30] Wongsunopparat, S. (2022). Factors influencing consumer brand choice service tailoring shop in Thailand, focusing on Ermenegildo Zegna, Brioni, and local brands. *Journal of Economics, Finance and Management Studies*, 5(1). <https://doi.org/10.47191/jefms/v5-i1-04>
- [31] Wongsunopparat, S., & Tapanya, N. (2022). Factors influencing Consumer's Driving Behavior of Most Preferred Luxury Car Brand in Bangkok Thailand. *Journal of Asian Development*, 8(2), 20–39.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป

FACTORS INFLUENCING THE DECISION TO PURCHASE AN ELECTRIC BICYCLE INSTEAD OF AN COMBUSTION MOTORCYCLE

ภูริต สันติโชติวงศ์¹, อภิขญา บุญลarp^{2*}, เขตโสภณ อธิธิกริตานนท์³ และ นริศรา ภาควิธี⁴
PURIT SANTICHOTIWONG¹, APICHAYA BOONLARP^{2*}, KHETSOPHON ITTHIKRITTANON³
and NARISSARA PARKVITHEE⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป ได้แก่ ปัจจัยประโยชน์ ปัจจัยคุณค่า และปัจจัยทัศนคติ ซึ่งใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจออนไลน์ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ใช้รถจักรยานไฟฟ้าที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี มีอายุตั้งแต่ 18-60 ปี ไม่จำกัดเพศ การสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนการประเมิน และผ่านการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัทเท่ากับ 0.965 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สมการการถดถอยพหุคูณ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยนี้พบว่า ผู้ที่ใช้รถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาปส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 18-28 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้อยู่ที่ 10,001-20,000 บาท และมีสถานภาพโสด โดยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยประโยชน์ ปัจจัยคุณค่า และปัจจัยทัศนคติโดยรวมส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยประโยชน์มีปัจจัยรายด้านที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน และการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยคุณค่าพบว่ามีปัจจัยรายด้านที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ คือ คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนปัจจัยคุณค่าด้านสังคมพบว่าไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยทัศนคติมีรายด้าน ได้แก่ ความรู้สึก และพฤติกรรม ส่งผลต่อตัวแปรตาม ในขณะที่ ปัจจัยความรู้ความเข้าใจ ไม่ส่งผลต่อตัวแปรตาม

ผลการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจให้คนหันมาใช้รถจักรยานไฟฟ้า ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้วางแผนทางด้านนโยบาย การตลาด และการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมให้คนหันมาใช้พาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

คำสำคัญ : การตัดสินใจซื้อ ; รถจักรยานไฟฟ้า ; รถจักรยานยนต์แบบสันดาป

¹⁻³ นิสิตปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด คณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, Bachelor of Business Administration Program in Marketing, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University Sriracha Campus.

⁴ อาจารย์ที่ปรึกษา, สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, Advisor, Marketing Department, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University Sriracha Campus.

* Corresponding Author, Email: Apichaya9047@gmail.com

Received: Mar 27, 2025, Revised: May 13, 2025, Accepted: May 17, 2025

ABSTRACT

This study explores the factors influencing individuals' decisions to purchase electric bicycles instead of internal combustion motorcycles, with an emphasis on utility, value, and attitude. The study employed an online survey to collect data from 400 participants aged between 18 and 60 years, residing in Chonburi Province, regardless of gender. A convenience sampling method was adopted. The research instrument, a rating-scale questionnaire, was reviewed for content validity by experts, with item-objective congruence (IOC) values ranging from 0.67 to 1.00. The questionnaire demonstrated high internal consistency, as indicated by a Cronbach's alpha of 0.965. Statistical analyses, including multiple regression and Pearson's correlation.

The results revealed that most respondents who chose electric bicycles over internal combustion motorcycles were male, aged 18-28, held a bachelor's degree, earned a monthly income of 10,001-20,000 baht, and were single. All three key factors, including utility, value, and attitude, had a statistically significant influence on purchase decisions at the 0.05 level. Within the utility dimension, perceived ease of use and perceived usefulness emerged as significant predictors. In terms of value, only environmental value was significant, while social value was not. Regarding attitude, emotional and behavioral components had a significant impact, whereas cognitive understanding did not.

These findings provide valuable insights into the motivations behind the adoption of electric bicycles and offer practical implications for policy development, marketing strategies, and communication efforts aimed at promoting environmentally sustainable transportation choices.

Keywords: Purchase Decision ; Electric Bicycle ; Combustion Motorcycle

บทนำ

ในปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมมากมาย โดยเฉพาะการปล่อยก๊าซพิษจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงที่เป็นมลพิษทางอากาศ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับควันรถสันดาป และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงฝุ่นละอองอย่าง PM 2.5 ที่กลายเป็นปัญหาที่เราต้องเผชิญอยู่ทุกวันนี้

การหันมาคำนึงถึงการใช้พลังงานสะอาด และการลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล จึงกลายเป็นประเด็นสำคัญระดับโลก ที่ทุกประเทศต้องช่วยกันเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของมนุษย์ หนึ่งในนวัตกรรมที่ได้รับความสนใจคือรถจักรยานไฟฟ้าซึ่งเป็นทางเลือกที่สามารถช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ลดมลพิษเสีย และช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน เมื่อเปรียบเทียบกับรถที่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิง

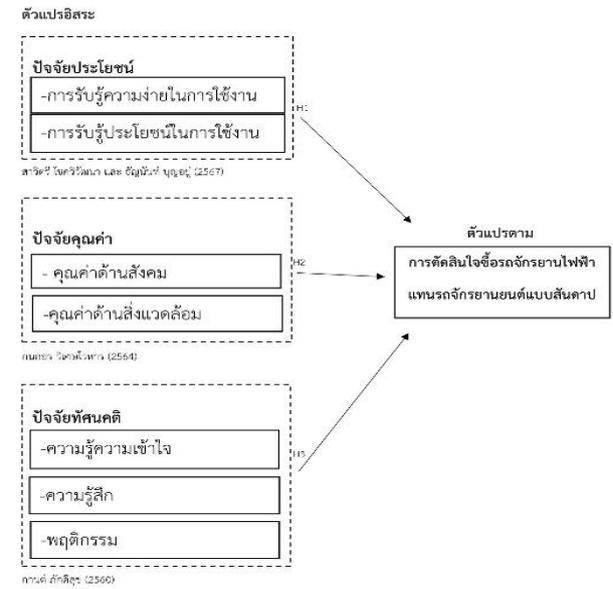
ตลาดรถจักรยานไฟฟ้า พบว่า กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว และคาดการณ์ว่าตลาดรถจักรยานไฟฟ้าจะเติบโตต่อเนื่องจนถึงปี 2029 ด้วยอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ร้อยละ 6.6 (The business research company, 2025) สำหรับประเทศไทย เมืองที่มีประชากรหนาแน่น เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นแหล่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร (ประชาชาติธุรกิจ, 2568) และเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) อย่างจังหวัดชลบุรีเป็นต้น ซึ่งมีการใช้รถสันดาปในการดำเนินชีวิตเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การจราจรหนาแน่น และมีการใช้พลังงานสูง ประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวจึงมีการตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้น ดังนั้นความนิยมในรถจักรยานไฟฟ้าจึงเป็นที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้คนหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรีที่มีการขยายตัวของเมืองและเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการบริการ ส่งผลให้

มีความต้องการใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะหลักของคนในพื้นที่ซึ่งเหมาะสมกับการศึกษาพฤติกรรมทางเลือกใช้ยานพาหนะของประชาชนในจังหวัดนี้ อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจเลือกใช้รถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการซื้อและดูแลรักษา ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย การรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของรถจักรยานไฟฟ้า รวมถึงทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคของประชาชน การทำความเข้าใจถึงปัจจัยเหล่านี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ในการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดผ่านการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างความตระหนักรู้ รวมถึงการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม การวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้รถจักรยานไฟฟ้า ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงแนวทางในการผลักดันและพัฒนาการใช้งานรถจักรยานไฟฟ้าในพื้นที่อย่างยั่งยืน และนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อมุ่งสู่การเป็นสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำผลการศึกษามาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป อีกทั้งผลลัพธ์ของการศึกษานี้ยังเป็นประโยชน์แก่ธุรกิจที่ขายรถจักรยานไฟฟ้า เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาข้อมูลของผู้บริโภค และพัฒนาการสื่อสารการตลาดกับลูกค้าได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป
2. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณค่าที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

- H1: ปัจจัยประโยชน์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป
- H2: ปัจจัยคุณค่าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป
- H3: ปัจจัยทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้ที่ใช้จักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาปทุกเพศ ทุกวัย ในจังหวัดชลบุรี
 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่ใช้จักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาปทุกเพศที่มีอายุตั้งแต่ 18-60 ปี ในจังหวัดชลบุรี ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงคำนวณได้จากสูตรที่ไม่ทราบขนาดประชากรของ Cochran (1997) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 385 คน แต่ผู้วิจัยได้สำรองความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างโดยได้มีการเก็บแบบสอบถามเพิ่มอีก 15 คน ป้องกันความผิดพลาด และความสมบูรณ์ของข้อมูลจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) เพราะเป็นวิธีที่สะดวกในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และคำถามจะเป็นแบบปลายปิด (Close-ended Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยประโยชน์ ปัจจัยคุณค่า และปัจจัยทัศนคติ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้า

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามขึ้นใหม่ โดยส่วนที่ 3-4 สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย และมีการพัฒนาตัวแปรพร้อมเกณฑ์วัดจากการทบทวนวรรณกรรม สำหรับการวัดคำถามในแต่ละส่วนใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยระดับ 1 หมายถึงปัจจัยนั้นมีผลต่อตัดสินใจซื้อน้อยที่สุด และระดับ 5 หมายถึงปัจจัยนั้นมีผลต่อตัดสินใจซื้อมากที่สุดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เบื้องต้นได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือโดยการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งใช้วิธีการหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการทดสอบพบว่าทุกข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งส่งผลให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เมื่อทดสอบผ่านแล้วจึงได้นำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Pilot-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ช (Cronbach's alpha coefficient; α) พบว่า แบบสอบถามทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.965 เมื่อพิจารณามาตรวัดของตัวแปรต้นพบว่าเกณฑ์ที่ใช้วัดตัวแปรต้นทั้งหมด (ปัจจัยประโยชน์ ปัจจัยคุณค่า และปัจจัยทัศนคติ) มีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมที่จะใช้

วัดตัวแปรต้นทั้งหมด โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.877 0.873 และ 0.912 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) และกระจายแบบสอบถามออนไลน์ให้มากกว่าจำนวนที่คำนวณไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ โดยกลุ่มตัวอย่างคือผู้ใช้รถจักรยานไฟฟ้าในจังหวัดชลบุรีที่มีอายุระหว่าง 18-60 ปี แม้ว่าวิธีนี้จะมีข้อจำกัดด้านความสามารถในการอธิบายผลไปยังประชากรทั้งหมด แต่ก็มีข้อดีในด้านความสะดวกเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย ประหยัดเวลา และเหมาะสมกับบริบทที่ต้องการศึกษากลุ่มเฉพาะในพื้นที่เฉพาะเจาะจง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์สมการการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์และการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้า

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 มีอายุ 18-28 ปี จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 76.3 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 83.5 มีรายได้เฉลี่ย 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 สถานภาพโสด จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 88

ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของปัจจัยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ปัจจัยประโยชน์	3.02	0.68	ปานกลาง
การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน	3.03	0.74	ปานกลาง
การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน	3.02	0.71	ปานกลาง
ปัจจัยคุณค่า	3.01	0.69	ปานกลาง
คุณค่าด้านสังคม	3.00	0.76	ปานกลาง
คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม	3.02	0.73	ปานกลาง
ปัจจัยทัศนคติ	3.02	0.37	ปานกลาง
ความรู้ความเข้าใจ	3.03	0.72	ปานกลาง
ความรู้สึก	3.01	0.72	ปานกลาง
พฤติกรรม	3.01	0.76	ปานกลาง
การตัดสินใจซื้อ	3.03	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป พบว่า ปัจจัยประโยชน์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.683) ซึ่งจากการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.739) ในส่วนของปัจจัยคุณค่าที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป พบว่า ปัจจัยคุณค่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 0.694) ซึ่งจากการพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยด้านคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.731) และปัจจัยทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป พบว่าปัจจัยทัศนคติมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.672) ซึ่งจากการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.722)

ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตามด้านการตัดสินใจซื้อ พบว่า ท่านจะตัดสินใจซื้อ

รถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาปอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.737)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การตรวจสอบปัญหา Multicollinearity และความเป็นอิสระของค่าส่วนที่เหลือก่อนนำข้อมูลเข้าสู่การวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ จำเป็นต้องตรวจสอบเบื้องต้นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยเฉพาะในประเด็นของความสัมพันธ์ซ้อนกันระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) และความเป็นอิสระของค่าส่วนที่เหลือ (Residual Independence) ผลการวิเคราะห์ค่า VIF ของตัวแปรอิสระทั้งหมดอยู่ในช่วงระหว่าง 3.705 ถึง 4.053 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ยังไม่ถึงระดับที่ถือว่าเป็นปัญหา จึงพอจะสรุปได้ว่าไม่มี Multicollinearity ในโมเดลนี้ (Hair et al., 2010) นอกจากนี้ ได้ตรวจสอบความเป็นอิสระของค่าส่วนที่เหลือด้วยค่า Durbin-Watson ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 1.992 อยู่ในช่วงที่เหมาะสม (ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5) แสดงว่าไม่มีปัญหาอัตสหสัมพันธ์ของค่าส่วนที่เหลือ (Field, 2013) ดังนั้นข้อมูลชุดนี้จึงสามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป

ตัวแปร	ปัจจัยรายด้านของตัวแปร	Mean	S.D.	b	β	t	P-value
ปัจจัยประโยชน์	การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน	3.03	0.739	0.125	0.115	2.469	0.014*
	การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน	3.02	0.704	0.179	0.125	3.371	<0.001*
ปัจจัยคุณค่า	คุณค่าด้านสังคม	3.00	0.761	0.059	0.179	1.309	0.191
	คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม	3.02	0.731	0.158	0.059	3.262	0.001*
ปัจจัยทัศนคติ	ความรู้ความเข้าใจ	3.03	0.722	0.088	0.158	1.730	0.084
	ความรู้สึก	3.01	0.718	0.213	0.088	4.237	<0.001*
	พฤติกรรม	3.00	0.756	0.145	0.213	3.067	0.002*

R = 0.865, R² = 0.748, Adjusted R² = 0.743, F-value = 166.089, Durbin Watson = 1.992

หมายเหตุ : * p < 0.05

ผลการวิเคราะห์สมการการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่าตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยประโยชน์โดยรวม (P = 0.000, $\beta = 0.282$, t = 4.643, r = .794) ปัจจัยคุณค่าโดยรวม (P = 0.000, $\beta = 0.210$, t = 3.512, r = .764)

ปัจจัยทัศนคติโดยรวม ($P = 0.000$, $\beta = 0.405$, $t = 6.178$, $r = .784$) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 166.089$, $df = 3$, $Adjusted R^2 = 0.748$, $p < 0.001$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของตัวแปรอิสระ จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยประโยชน์มีปัจจัยย่อยที่สามารถนำมาพยากรณ์ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ($P = 0.014$, $t = 2.469$, $r = .770$) และปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน ($P = <0.001$, $t = 3.371$, $r = .778$) ในส่วนของปัจจัยคุณค่าพบว่าปัจจัยย่อยที่สามารถนำมาพยากรณ์หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม ($P = 0.001$, $t = 3.262$, $r = .772$) ในขณะที่ปัจจัยคุณค่าด้านสังคมไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป ที่ค่า ($P = 0.191$, $t = 1.309$)

สำหรับปัจจัยทัศนคติพบว่าปัจจัยย่อยที่สามารถนำมาพยากรณ์หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้สึก ($P = <0.001$, $t = 4.237$, $r = .784$) และปัจจัยด้านพฤติกรรม ($P = 0.002$, $t = 3.067$, $r = .779$) ในขณะที่ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป ที่ค่า ($P = 0.084$, $t = 1.730$)

ดังนั้นผลวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยประโยชน์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป โดยปัจจัยรายด้านที่มีอิทธิพล ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน และปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน
2. ปัจจัยคุณค่ามีปัจจัยบางตัวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป โดยปัจจัยรายด้านที่มีอิทธิพล ได้แก่ ปัจจัยคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม
3. ปัจจัยทัศนคติมีปัจจัยบางตัวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป โดยปัจจัยรายด้านที่มีอิทธิพล ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้สึก และปัจจัยด้านพฤติกรรม

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
ปัจจัยประโยชน์	ยอมรับสมมติฐาน
ปัจจัยคุณค่า	ยอมรับบางส่วน
ปัจจัยทัศนคติ	ยอมรับบางส่วน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยประโยชน์พบว่าปัจจัยรายด้านทั้งหมดมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคต้องการผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้งานได้สะดวก ไม่ซับซ้อน และไม่ต้องเรียนรู้มาก Wang et al. (2023) พบว่าอุปกรณ์ที่มีหลักการการทำงานเข้าใจง่ายและใช้งานสะดวกจะช่วยลดความกังวลของผู้บริโภคและทำให้ผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะซื้อผลิตภัณฑ์มากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎี Davis (1989) ยังกล่าวว่า การรับรู้ว่าผลิตภัณฑ์ใช้งานง่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้รับการยอมรับเร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผลิตภัณฑ์ที่ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ใช้

1.2 ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป เนื่องจากผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณค่าที่พวกเขาได้รับจากการใช้จักรยานไฟฟ้า เช่น ความสะดวก ประหยัดค่าใช้จ่าย และลดมลพิษ Zhang & Li (2022) พบว่าผู้บริโภคที่ตระหนักถึงข้อดีของผลิตภัณฑ์มักมีแนวโน้มที่จะซื้อสูงขึ้น เพราะพวกเขาเห็นถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ในระยะยาว Kotler & Keller (2016) กล่าวว่า การรับรู้ถึงประโยชน์คุณค่าของผลิตภัณฑ์มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการซื้อ โดยเฉพาะกับสินค้าเทคโนโลยีใหม่ที่กำลังเข้าสู่ตลาด

2. ปัจจัยคุณค่า พบว่ามี 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ปัจจัยคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป เนื่องจากการตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อจักรยานไฟฟ้า ผู้บริโภคที่ต้องการลดการใช้พลังงานฟอสซิลและลดมลพิษทางอากาศมีแนวโน้ม

ที่จะเลือกใช้จักรยานไฟฟ้ามากขึ้น The Business Research Company (2025) รายงานว่า ตลาดจักรยานไฟฟ้ากำลังเติบโตจากความต้องการผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับ Peattie (1995) แนวคิด Green Marketing โดยชี้ให้เห็นว่าผู้บริโภคมักเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเมื่อมีตัวเลือกที่เหมาะสม

2.2 พบว่าปัจจัยคุณค่าด้านสังคม ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป เนื่องจาก ผู้บริโภคไม่ได้ให้ความสำคัญกับค่านิยมทางสังคมในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์นี้ แต่กลับให้ความสนใจกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความคุ้มค่าในการใช้งานและประสิทธิภาพของจักรยานไฟฟ้า (White & Simpson, 2013). ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Gero, Sunde, และ Jørgensen (2019) ที่พบว่าปัจจัยทางสังคมไม่ได้เป็นตัวแปรหลักในการตัดสินใจซื้อจักรยานไฟฟ้า แต่ผู้บริโภคจะมุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ส่วนตัวและความสะดวกสบายในการใช้งานมากกว่า

3. ปัจจัยทัศนคติ พบว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม 2 ปัจจัย และไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม 1 ปัจจัย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านความรู้สึก มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป เนื่องจากหากผู้บริโภคมีความรู้สึกที่ดีและมั่นใจในคุณภาพของจักรยานไฟฟ้า มักจะมีแนวโน้มที่จะเลือกซื้อ Klapper (1960) ยืนยันว่าอารมณ์ของผู้บริโภคมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจซื้อและความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ Holbrook & Hirschman (1982) พบว่าปัจจัยด้านความรู้สึกและอารมณ์สามารถกระตุ้นความต้องการและเพิ่มความภักดีต่อแบรนด์ได้

3.2 ปัจจัยด้านพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป พบว่าพฤติกรรมของผู้บริโภคมีผลต่อการตัดสินใจซื้อจักรยานไฟฟ้า โดยเฉพาะผู้ที่เคยใช้พาหนะพลังงานสะอาดมาก่อน Wang et al. (2023) ยืนยันว่าผู้ที่มีประสบการณ์ใช้ยานพาหนะพลังงานไฟฟ้า จะมีแนวโน้มเลือกซื้อจักรยานไฟฟ้ามากขึ้นในอนาคต Ajzen (1991) อธิบายผ่านทฤษฎีแผนพฤติกรรม (Theory of Planned Behavior) ว่าความตั้งใจของบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมของพวกเขาโดยตรง

3.3 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อจักรยานไฟฟ้าแทนรถจักรยานยนต์แบบสันดาป อันเนื่องมาจากผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการ

มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ อย่างไรก็ตามผู้บริโภคมักจะพึ่งพาข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น การโฆษณาและคำแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์การใช้จักรยานไฟฟ้ามากกว่า (Bengtsson & Uusitalo, 2018) นอกจากนี้ การตัดสินใจซื้อยังได้รับอิทธิพลจากการแนะนำจากคนรอบข้างและข้อมูลที่ได้จากสื่อออนไลน์ ซึ่งมีความสำคัญมากกว่าความรู้ส่วนบุคคลเกี่ยวกับจักรยานไฟฟ้า (Cunningham & Reay, 2020)

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ผลิตควรพัฒนาเทคโนโลยีและฟังก์ชันการใช้งานให้สะดวกและเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของความสะดวกในการใช้งานในชีวิตประจำวัน เช่น การพัฒนาระบบการชาร์จที่รวดเร็วหรือการปรับปรุงเทคโนโลยีที่ช่วยลดเวลาในการชาร์จจักรยานไฟฟ้า เพื่อให้ผู้ใช้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องกังวลเรื่องความสะดวกในการชาร์จ นอกจากนี้ยังควรพัฒนาคุณสมบัติใหม่ ๆ เช่น ระบบการติดตามการใช้งานหรือการตรวจสอบสุขภาพแบตเตอรี่ เพื่อเพิ่มความปลอดภัยและลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งาน

2. ภาครัฐควรมีนโยบายที่สนับสนุนการใช้จักรยานไฟฟ้าในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในด้านการเงิน เช่น การลดภาษีหรือให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ที่ซื้อจักรยานไฟฟ้า เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกใช้จักรยานไฟฟ้ามากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายและส่งเสริมให้ผู้คนหันมาใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การสนับสนุนจากภาครัฐยังช่วยให้ผู้บริโภคเห็นถึงความคุ้มค่าในระยะยาวจากการใช้จักรยานไฟฟ้า และสามารถทำให้ตลาดจักรยานไฟฟ้ามีความเติบโตที่ยั่งยืนในอนาคต

3. ควรมีการจัดแคมเปญประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงข้อดีของจักรยานไฟฟ้า โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างความรู้ความเข้าใจในกลุ่มผู้บริโภคที่ยังไม่คุ้นเคยกับจักรยานไฟฟ้าและอาจยังไม่ทราบถึงข้อดีที่จักรยานไฟฟ้าสามารถนำเสนอได้ เช่น ความประหยัดในค่าใช้จ่ายระยะยาว ความสะดวกในการใช้งานในเมืองที่มีการจราจรหนาแน่น และประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม การจัดแคมเปญประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกใช้จักรยานไฟฟ้าแทนการใช้ยานพาหนะ

ที่ใช้น้ำมันและสามารถส่งเสริมให้ตลาดจักรยานไฟฟ้าขยายตัวได้เร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้หลากหลายและครอบคลุมกลุ่มผู้บริโภคที่มีลักษณะและความต้องการที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้ใ้ในวงกว้าง นอกจากนี้ควรเพิ่มการใช้เทคนิคการวิจัยเชิงลึก เช่น การสัมภาษณ์หรือ

การศึกษาเคสตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและช่วยขยายความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้บริโภคในเชิงลึกมากขึ้น อีกทั้งควรพิจารณาใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายเพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือและแม่นยำมากยิ่งขึ้น รวมถึงควรตั้งคำถามวิจัยที่เปิดโอกาสให้มีการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่อาจยังไม่ได้รับการพิจารณาในงานวิจัยก่อนหน้านี้ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความใหม่และสามารถเติมเต็มช่องว่างในความรู้ได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กนกอร วิเศษโหวหาร. (2564). การรับรู้คุณค่าบรรจุภัณฑ์กระดาษต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารบรรจุภัณฑ์กระดาษของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล. คลังข้อมูล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [2] โชควิวัฒน์, ส., & บุญอยู่, ธ. (2024). ปัจจัยของการรับรู้ความปลอดภัย การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน และการรับรู้ความง่ายในการใช้งานที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารพัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่*, 9(11), 106–119.
- [3] ประชาชาติธุรกิจ. (2568). จำนวนประชากรไทยปี 2567 เช็ก 5 จังหวัดประชากรสูงสุด-น้อยสุด.
- [4] ภักดีสุข, ก. (2560). ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด และการยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. คลังข้อมูลมหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [5] Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- [6] Bengtsson, A., & Uusitalo, O. (2018). Consumer behavior and knowledge about electric vehicles. *Journal of Cleaner Production*, 199, 183-191.
- [7] Cochran, W.G. (1997). *Sampling techniques. (3rd ed.)*. New York City, NY: John Wiley & Sons, Inc.
- [8] Cunningham, S. M., & Reay, T. (2020). The role of knowledge in adoption of electric vehicles: A systematic review. *Technological Forecasting and Social Change*, 158, 120119.
- [9] Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340.
- [10] Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics (4th ed.)*. SAGE Publications.
- [11] Gero, A., Sunde, T., & Jørgensen, S. (2019). The role of social norms in the adoption of sustainable transportation. *Sustainability*, 11(4), 819.
- [12] Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis (7th ed.)*. Pearson Prentice Hall.
- [13] Holbrook, M. B., & Hirschman, E. C. (1982). The Experiential Aspects of Consumption. *Journal of Consumer Research*, 9(2), 132-140.
- [14] Klapper, J. (1960). *The Effects of Mass Communication*. New York: Free Press.

- [15] Kotler, P., & Keller, K. (2016). *Marketing Management (15th ed.)*. Pearson Education.
- [16] Peattie, K. (1995). *Environmental Marketing Management: Meeting the Green Challenge*. Pitman Publishing.
- [17] The Business Research Company. (2025). *Electric Bikes and Scooters Global Market Report 2025*.
- [18] Wang, X., Liu, J., & Chen, Y. (2023). Factors Influencing Electric Vehicle Adoption in China: A Behavioral Perspective. *Renewable Energy Journal*, 58(2), 134-152.
- [19] White, K., & Simpson, B. (2013). When do (and don't) social norms influence sustainable consumer behaviors? *Journal of Marketing*, 77(2), 1-13.
- [20] Zhang, Y., & Li, W. (2022). Consumer Attitudes and Decision-Making in the Electric Mobility Sector. *Journal of Sustainable Transportation*, 10(1), 88-105.

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS INFLUENCING THE PERFORMANCE OF ELECTRIC VEHICLE DEALERS IN THAILAND

รองฤทธิ ลีละยุทธสุนทร^{1*}, บุรพร กำบุญ², สุชาติ ปริกทยานนท์³ และ ฐนันวริน โฆษิตคณิน⁴
RONGRIT LEELAYUTHSOONTORN^{1*}, BURAPORN KUMBOON², SUCHART PRAKTHAYANON³
and THANANWARIN KOSITKANIN⁴

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย 2) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย และ 3) รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้า การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร พนักงาน บริษัทผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของแฮร์ (Hair,2010) จำนวน 360 ราย การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 12 ราย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ด้วยโปรแกรมลิสเรล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ คือ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด การจัดการนวัตกรรม คุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า ความได้เปรียบทางการแข่งขัน 2) ตัวแปรคุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้าได้รับอิทธิพลจากตัวแปรการจัดการนวัตกรรมมากที่สุด (CFI = 0.966, GFI = 0.911, AGFI = 0.772 และ SRMR = 0.041) และ 3) รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้ามีความเชื่อมโยงกันกับการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

คำสำคัญ : ส่วนประสมทางการตลาด ; การจัดการนวัตกรรม ; คุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, Graduate student in Master of Faculty of Business, Bangkok Thonburi University. Thailand.

²⁻⁴ อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, Lector, Faculty of Education, Faculty of Business, Bangkok Thonburi University. Thailand.

* Corresponding Author, Email: rongrit.leelayuthsoontorn@gmail.com

Received: Apr 4, 2025, Revised: May 11, 2025, Accepted: May 17, 2025

ABSTRACT

This research aims to study 1) factors influencing the performance of electric vehicle distributors in Thailand, 2) causal relationships of factors influencing the performance of electric vehicle distributors in Thailand, and 3) causal relationships of factors influencing the performance of electric vehicle distributors in Thailand. This research is a mixed-method research. The quantitative sample group is entrepreneurs, executives, and employees of electric vehicle distributors in Thailand. The sample group of Hair (2010) is 360 people. The qualitative research uses purposive sampling of 12 people. The instrument used is an in-depth interview. The statistics used are percentage, mean, standard deviation, and structural equation modeling analysis using LISREL program.

The research results found that 1) the factors that influenced the performance of the automobile dealer group were marketing mix factors, innovation management, electric vehicle quality, and competitive advantage. 2) the electric vehicle quality variable was most influenced by the innovation management variable (CFI = 0.966, GFI = 0.911, AGFI = 0.772, and SRMR = 0.041), and 3) the causal relationship model of the factors that influenced the performance of the electric vehicle dealer group was related to the performance of the electric vehicle dealer group in Thailand.

Keywords: Marketing Mix ; Innovation Management ; Quality of Electric Vehicles

บทนำ

ภาวะโลกร้อน หรือ Global Warming คือการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศใกล้พื้นผิวโลกและน้ำในมหาสมุทร ซึ่งมีอุณหภูมิเฉลี่ยจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี โดยจากการเก็บข้อมูลของ Climatic Research Unit และ National Oceanic and Atmospheric Administration พบว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ.1981 จนถึง 2018 โลกมีอุณหภูมิเฉลี่ยเพิ่มขึ้น สาเหตุมาจากทำกิจกรรมของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการเผาถ่านหินและการใช้เชื้อเพลิงต่าง ๆ เพื่อการคมนาคมที่ทำให้ CO₂ เพิ่มขึ้นในชั้นบรรยากาศอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้ก๊าซเรือนกระจกเหล่านี้ลอยขึ้นไปรวมตัวกันอยู่บนชั้นบรรยากาศของโลก ทำให้ความร้อนของดวงอาทิตย์ที่ส่องมายังโลกมนุษย์ถูกสะท้อนกลับออกไปในปริมาณที่เหมาะสม กลับถูกก๊าซเรือนกระจกเหล่านี้ กักเก็บไว้ทำให้อุณหภูมิของโลกค่อยๆสูงขึ้นจากเดิม จนเป็นที่มาของอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้นมากขึ้น หรือที่เรียกกันว่าภาวะ Global Warming มลภาวะที่เกิดจากภาคขนส่งโดยเฉพาะการปล่อยก๊าซ CO₂ ในอากาศ หนึ่งในเครื่องมือที่หลายประเทศเริ่มนำมาใช้เพื่อลดมลภาวะทางอากาศ คือรถยนต์พลังงานไฟฟ้า ร้อยละ 100 หรือ เรียกสั้นๆ ว่า รถยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle

: EV) เป็นนวัตกรรมที่ใช้เพียงพลังงานไฟฟ้าอย่างเดียวร้อยละ 100 ซึ่งการเดินรถที่สามารถขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าอย่างเดียวจะสามารถทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากขึ้น ทั้งค่าซ่อมบำรุง และค่าพลังงานที่ไฟฟ้าจะมีราคาน้อยกว่าพลังงานเชื้อเพลิง นอกจากนี้จากนั้นรถยนต์พลังงานไฟฟ้าไม่มีการปล่อยไอเสียที่เกิดจากการสันดาปไม่สมบูรณ์ของน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ไม่สร้างมลภาวะและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีรถยนต์ไฟฟ้ามากกว่า 27 ล้านคันวิ่งบนถนนทั่วโลก และภายในปลายปี 2023 นี้ จำนวนจะเพิ่มขึ้นสูงถึง 40 ล้านคัน ซึ่งตัวเลขนี้เป็นเพียงร้อยละ 3 ของจำนวนรถยนต์ทุกประเภททั่วโลก แต่นี่คือการพัฒนาที่สำคัญในวงการ EV เพราะหากมองย้อนไปเมื่อปลายปี 2020 รถยนต์ EV มีจำนวนเพียง 1% ของรถยนต์ทุกประเภททั่วโลกเท่านั้น และทำให้เห็นได้ว่า EV นับเป็นหนึ่งในฟันเฟืองที่ขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านทางด้านพลังงาน (energy transition) ที่รวดเร็วที่สุด (กฤษฎา เสกตระกูล, 2564)

อย่างไรก็ตาม แม้รถยนต์ไฟฟ้าจะมีข้อดีมากมาย แต่ก็มีปัญหาและความท้าทายที่ต้องเผชิญอยู่ไม่น้อย เช่น ปัญหาด้านการชาร์จไฟและโครงสร้างพื้นฐาน หนึ่งในปัญหาที่สำคัญที่สุดของรถยนต์ไฟฟ้าคือการขาดแคลนสถานีชาร์จไฟ การที่ผู้ใช้รถยนต์ไฟฟ้าต้องวางแผนการเดินทางเพื่อหาสถานีชาร์จไฟอาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการเลือกใช้รถยนต์ไฟฟ้าแทนรถยนต์

แบบดั้งเดิม ปัญหาด้านแบตเตอรี่และเทคโนโลยีแบตเตอรี่ เป็นหัวใจสำคัญของรถยนต์ไฟฟ้าและมีบทบาทสำคัญในการ กำหนดระยะทางการวิ่งและประสิทธิภาพของรถยนต์ แบตเตอรี่ ในปัจจุบันยังมีความจำกัดในเรื่องของระยะทางที่สามารถวิ่งได้ ในแต่ละครั้ง รวมถึงเวลาที่ใช้ในการชาร์จไฟ ซึ่งยังไม่เทียบเท่ากับการเติมน้ำมันในรถยนต์แบบดั้งเดิม ปัญหาด้านเศรษฐกิจและการยอมรับของผู้บริโภค การผลิตรถยนต์ไฟฟ้ายังมีต้นทุนที่สูงกว่าเทคโนโลยีรถยนต์แบบดั้งเดิม แม้จะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ต้นทุนลดลง แต่ราคาของรถยนต์ไฟฟ้ายังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคหลายคนยังไม่กล้าตัดสินใจซื้อ นอกจากนี้ ปัญหาด้านความปลอดภัยและการวิจัยพัฒนารถยนต์ไฟฟ้ายังมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยในบางกรณี เช่น ปัญหาไฟไหม้จากแบตเตอรี่ที่เกิดจากความร้อนสูงหรือการชน เป็นต้น แม้จะมีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความปลอดภัย แต่ก็ยังคงมีความเสี่ยงที่ต้องระมัดระวัง (สถาบันยานยนต์, 2564)

ดังนั้นที่กล่าวมาแล้วข้างต้นล้วนเป็นโอกาสในการเติบโตทางธุรกิจของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยและหวังว่า ผลลัพธ์ของการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับรถยนต์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชนสำหรับการกำหนดแนวทางในการให้ความรู้

คำถามในการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย มีปัจจัยอะไรบ้าง
2. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย มีความสัมพันธ์อย่างไร
3. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

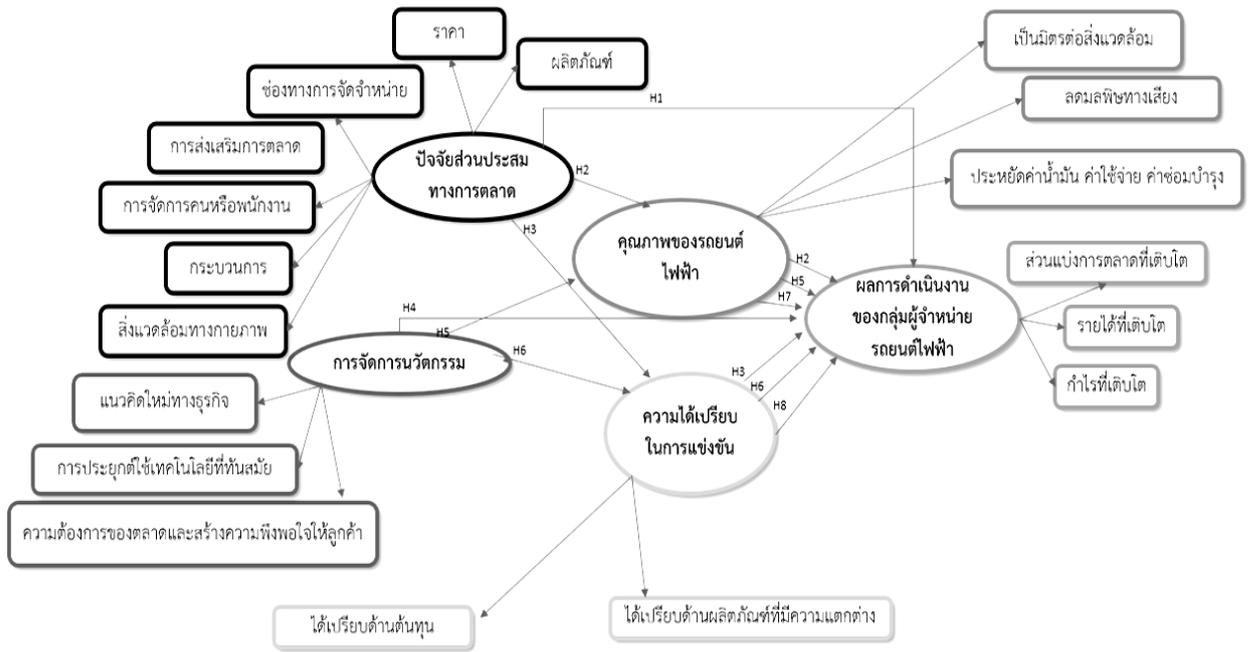
1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

3. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบแนวคิดโดยมุ่งเน้นศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ในการวิจัยได้ตัวแปร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 H1 : ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

สมมติฐานที่ 2 H2 : ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผ่านคุณภาพของรถยนต์พลังงานไฟฟ้า

สมมติฐานที่ 3 H3 : ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขัน

สมมติฐานที่ 4 H4 : การจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

สมมติฐานที่ 5 H5 : การจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผ่านคุณภาพของรถยนต์พลังงานไฟฟ้า

สมมติฐานที่ 6 H6 : การจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขัน

สมมติฐานที่ 7 H7 : คุณภาพของรถยนต์พลังงานไฟฟ้ามีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

สมมติฐานที่ 8 H8 : ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ดังนี้

1. การศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ผู้ประกอบการผู้บริหาร พนักงาน ของบริษัทผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าส่วนบุคคลที่ขึ้นทะเบียนการค้า (สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2566) จำนวน 671 แห่ง จำนวน 671 แห่ง

โดยประชากรอิงจากจำนวนผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนการค้า
สูงสุดในแต่ละภาค จำนวน 830 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนด
กลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ (Hair, et al, 2010) ได้แนะนำ
ถึงงานวิจัยครั้งนี้ควรใช้ขนาดตัวอย่างระหว่าง 15-20 ตัวอย่าง
ต่อ 1 พารามิเตอร์ที่เป็นตัวแปร 18 ตัวแปร (18*20) จำนวน
กลุ่มตัวอย่าง 360 คน

2. การศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key
Informant) ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารบริษัทผู้จำหน่ายยานยนต์
ไฟฟ้า จำนวน 10 คน, นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับ
รถยนต์ไฟฟ้า จำนวน 1 คน และวิศวกรผู้เชี่ยวชาญยานยนต์
ไฟฟ้า จำนวน 1 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย
ปัจจัยที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรนอก (Exogenous Latent Variables)
ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด
และการจัดการนวัตกรรม

2. ตัวแปรคั่นกลาง (Intermediate Variables)
ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่คุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า และ
ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

3. ตัวแปรตาม (Endogenous Latent Variables)
ประกอบด้วย 1 ตัวแปร ได้แก่ ผลการดำเนินงานของกลุ่ม
ผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามความคิดเห็นในประเด็น
ต่างๆ ตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยเป็นแบบสอบถาม
แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสม
ทางการตลาด ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์, ราคา, ช่องทางการ
จัดจำหน่าย, การส่งเสริมการตลาด, การจัดการคนหรือพนักงาน,
สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และกระบวนการ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรม
ประกอบด้วย แนวคิดใหม่ทางธุรกิจ, การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
ที่ทันสมัย และความต้องการของตลาดและการสร้างความ
พึงพอใจให้ลูกค้า

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า
เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม, ลดมลพิษทางเสียง และประหยัด
ค่าใช้จ่าย ค่าน้ำมัน ค่าซ่อมบำรุง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความได้เปรียบในการ
แข่งขัน ประกอบด้วย ได้เปรียบด้านผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่าง
และได้เปรียบทางด้านต้นทุน

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของ
กลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าประกอบด้วย ส่วนแบ่งการตลาด
ที่เติบโต, รายได้ที่เติบโต และกำไรที่เติบโต

ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาค (Interval Scale)
หรือมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ลักษณะของคำถาม
เป็นปลายปิดแบบสเกลการให้คะแนน (Rating Scale)
โดยกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับตามแนวคิด
ของ Likert (1967)

การดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้า
ในประเทศไทยจะใช้ค่าเฉลี่ยเป็นตัวสถิติวิเคราะห์ข้อมูล
ที่เก็บมาได้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, (2557) โดยจัดระดับค่าเฉลี่ย
ออกเป็นช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนนและความหมาย

4.21 - 5.00 มีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ระบุมีผลมากที่สุด

3.41 - 4.20 มีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ระบุมีผลมาก

2.61 - 3.40 มีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ระบุมีผลปานกลาง

1.81 - 2.60 มีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ระบุมีผลน้อย

1.00 - 1.80 มีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ระบุมีผลน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องระหว่าง
ข้อความถามกับวัตถุประสงค์และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้
(Wording) จากนั้นแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง
ตามคำชี้แนะและนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินผล จากนั้น
วิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยดูค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC)

5. ได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง
เชิงเนื้อหาไปทดสอบใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้
จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีประสิทธิ์

แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 0.928 เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป (Cronbach,1951)

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยผ่านการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคล โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ประกอบการ ผู้บริหารพนักงานของบริษัทผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย จำนวน 360 ราย จากนั้นทำการการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเพื่อการรวบรวมข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลตอบกลับมาแล้วจึงทำการบันทึกและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ LISREL โดยการใช้เทคนิคสถิติ Structural Equation Modeling (SEM) เพื่อยืนยันข้อมูลวิเคราะห์ผลโมเดลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณในการสำรวจ การวิเคราะห์

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) แสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายโดยใช้ค่าสถิติ คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ซึ่งเป็นการทดสอบอทิพิลของตัวแปรต้นที่มีผลต่อตัวแปรตาม ในการทดสอบสมมติฐานใช้วิธีการหาค่าเพียร์สันไคสแควร์ (Chi-square : χ^2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับการวิจัย SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science for Windows)

สถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Goodness of Fit Measures) เพื่อศึกษาภาพรวมของโมเดลว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด ใช้ค่าสถิติตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ดังนี้

ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square Statistics) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติ หากค่าไคสแควร์มีค่ายิ่งต่ำยิ่งดี แสดงว่าข้อมูลโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Schumacker & Lomax, 2010) ทั้งนี้ Hair et al. (2010) ได้ระบุว่า ค่าสถิติไคสแควร์มักจะมีค่าที่สูงและมีนัยสำคัญทางสถิติ (Significant) หากมีจำนวนตัวอย่างขนาดใหญ่และโมเดลมีความซับซ้อน ดังนั้น งานวิจัยทางการวิเคราะห์สมการโครงสร้างส่วนใหญ่จะใช้ค่า χ^2 / df เข้ามาประกอบในการพิจารณาความสอดคล้องของโมเดล

ค่าสัดส่วน χ^2 / df ควรมีค่าไม่เกิน 3.00 หรือในกรณีที่มีโมเดลมีความซับซ้อนค่า χ^2 / df ไม่ควรเกิน 5.00 ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Schumacker & Lomax, 2010)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	245	68.06
หญิง	115	31.94

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	32	8.89
30-35 ปี	55	15.28
36-40 ปี	64	17.78
มากกว่า 40 ปี	85	23.61
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	224	62.22
สูงกว่าปริญญาตรี	136	37.78
สถานภาพสมรส		
โสด	67	18.61
สมรส / อยู่ร่วมกัน	198	55.00
หย่า / หม้าย	34	9.44
แยกกันอยู่	61	16.94
ประสบการณ์ในการทำงาน		
5 ปีหรือน้อยกว่า	90	25.00
6-10 ปี	62	17.22
11-15 ปี	58	16.11
16-20 ปี	74	20.56
มากกว่า 20 ปี	76	21.11
รวม	360	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ด้านเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 68.06 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 31.94 ด้านอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.61 ด้านระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 62.22 ด้านสถานภาพสมรส ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส/อยู่ร่วมกัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.00 ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากที่สุด 5 ปีหรือน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน ของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด การจัดการนวัตกรรม คุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า ความได้เปรียบทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยมีระดับระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดภาพรวม

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดภาพรวม	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านผลิตภัณฑ์	3.89	0.58	มาก
ด้านราคา	3.99	0.81	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.35	0.58	ปานกลาง
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.98	0.56	มาก
ด้านพนักงาน	4.20	0.62	มาก
ด้านกระบวนการ	4.13	0.60	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	4.01	0.59	มาก
รวม	3.93	0.62	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดภาพรวม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านพนักงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.62) รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.60) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.59) ด้านราคาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.81) ด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.56) ด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = 0.58) และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร คือ คุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า (QC) ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) และผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย (BP) ในส่วนตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัวแปร คือ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (MP) การจัดการนวัตกรรม (IN) โดยตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการ

วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดมีจำนวน 18 ตัวแปร การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุ

ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ค่า	ตัวแปรต้น			
				MP	IN	BP	CA
QC	0.734	DE	Standardized Solution	-0.434	0.216	0.223	1.454
			Effect size	0.332*	0.453**	0.376**	0.309**
			t value	1.112	1.898	4.438	2.033
		IE	Standardized Solution	0.327	0.776	-	-
			Effect size	-0.038	0.390**	-	-
			t value	2.613	1.004	-	-
		TE	Standardized Solution	-0.193	1.667	-	-
			Effect size	2.217	0.398**	-	-
			t value	-3.665	8.004	-	-
CA	0.788	DE	Standardized Solution	0.034	1.043	2.321	0.665
			Effect size	3.348	2.276	2.443**	0.422
			t value	-9.455	1.001	1.349	2.223
		IE	Standardized Solution	0.034	1.193	-	-
			Effect size	0.443**	2.112**	-	-
			t value	1.769	-	-	-
		TE	Standardized Solution	0.114	0.261	-	-
			Effect size	-0.111	0.426**	-	-
			t value	2.238	0.963	-	-
BP	0.699	DE	Standardized Solution	0.744	-	-	-
			Effect size	0.376**	3.206**	-	-
			t value	1.110	10.304	-	-
		IE	Standardized Solution	1.707	2.561	-	-
			Effect size	0.049	3.398**	-	-
			t value	0.003	8.811	-	-
		TE	Standardized Solution	0.226	4.342	-	-
			Effect size	0.984	1.002	-	-
			t value	3.344	2.209	-	-

*p<.05

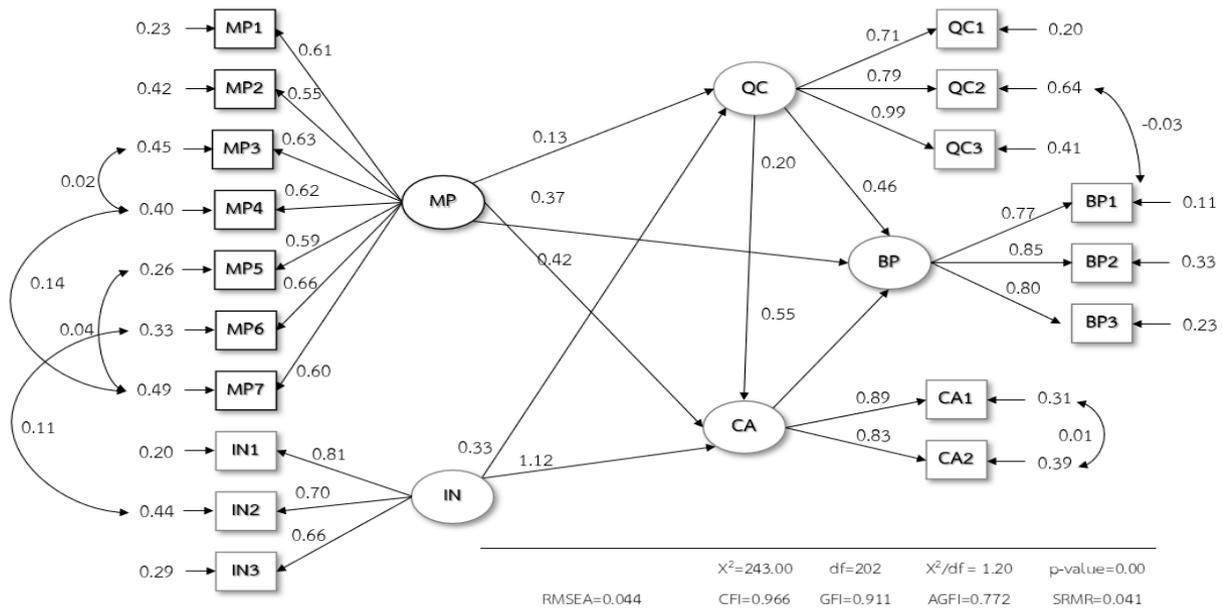
**p<.01

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาอิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุพบว่าตัวแปรคุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า (QC) ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรการจัดการนวัตกรรม (IN) มากที่สุด โดยมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมในทางบวกระดับนัยสำคัญ .01 เท่ากับ 0.453 แสดงว่าเมื่อกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยมีการจัดการนวัตกรรมมากขึ้นจะทำให้คุณภาพของรถยนต์พลังงานไฟฟ้ามีเพิ่มมากขึ้นในส่วนตัวแปรปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (MP) มีอิทธิพลทางตรงที่ระดับนัยสำคัญ .05 เท่ากับ 0.332 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมของโมเดลเชิงสาเหตุ พบว่าตัวแปรการจัดการนวัตกรรม (IN) มีอิทธิพลรวมต่อตัวแปรคุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า (QC) และตัวแปรความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) นั้นหมายความว่า เมื่อมีการจัดการนวัตกรรมที่ดีในการนำแนวคิดใหม่ทางธุรกิจมาใช้ รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและสำรวจความต้องการของตลาดและสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้ามีอิทธิพลต่อคุณภาพของรถยนต์พลังงานไฟฟ้าและสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ อย่างมีนัยสำคัญ .05 เท่ากับ 0.398 และ 0.426 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

	สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
H 1	ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย	ยอมรับ
H 2	ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผ่านคุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า	ยอมรับ
H 3	ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขัน	ยอมรับ
H 4	ข้อมูลด้านนวัตกรรมที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย	ยอมรับ
H 5	ข้อมูลด้านนวัตกรรมที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผ่านคุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า	ยอมรับ
H 6	ข้อมูลด้านนวัตกรรมที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขัน	ยอมรับ
H 7	คุณภาพของรถยนต์พลังงานไฟฟ้าที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย	ยอมรับ
H 8	ความได้เปรียบทางการแข่งขันที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย	ยอมรับ

ภาพที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

การศึกษาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านรถยนต์ไฟฟ้า

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้บริหารบริษัทผู้จำหน่ายยานยนต์ไฟฟ้า จำนวน 10 คน สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย มากที่สุด ได้แก่ การเติบโตของตลาดยานยนต์ในประเทศไทย ในอดีตนั้นยานยนต์สันดาปภายในของไทยมีสัดส่วนการขายมากกว่าร้อยละ 80 ของยานยนต์ในประเทศทั้งหมด

ปัจจัยใดที่เป็นโอกาสต่อการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย มากที่สุด อย่างไร ได้แก่ มาตรการส่งเสริมการนำเข้าและการผลิต จากเดิมนั้นมาตรการ EV 3.0 กำหนดสัดส่วน 1:1 กล่าวคือนำเข้าหนึ่งคันผลิตขดเซยหนึ่งคัน ภายในปี 2024 และอัตราส่วน 1:1.5 ภายในปี 2025 และลดภาษีสรรพสามิต จากร้อยละ 8 เหลือร้อยละ 2 สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าราคาไม่เกิน 7 ล้านบาท

ปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย มากที่สุด ได้แก่ การแข่งขันในตลาดรถยนต์ EV กำลังได้รับผลกระทบจากภาวะ

กำลังการผลิตส่วนเกิน (Overcapacity) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตแบตเตอรี่ในประเทศจีน และในอีกหลายประเทศทำให้เกิดการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อเป้าหมายการสนับสนุนห่วงโซ่อุปทาน EV ของแต่ละประเทศในอนาคต

การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์ไฟฟ้า และวิศวกรผู้เชี่ยวชาญยานยนต์ไฟฟ้า จำนวน 2 คน

กลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย มีความได้เปรียบในการแข่งขันที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยหรือไม่ สรุปได้ว่า ผู้ผลิตรถยนต์หลายรายไม่ว่าจะเป็น Tesla, Mercedes-Benz, General Motors รวมถึง Ford ได้ทยอยปรับลดเป้าหมายระยะสั้นในการผลิต EV เนื่องจากไม่สามารถผลิต EV ในต้นทุนที่ต่ำเท่ากับการผลิตรถยนต์สันดาปภายใน (Internal-Combustion Cars) ในขณะที่ ผู้ผลิตสัญชาติจีนมียอดขาย EV เติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีช่องว่างระหว่างผู้ผลิต EV ที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากเทียบกับผู้ผลิต EV ที่ไม่ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย มากที่สุด ได้แก่ ภาพลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิต สัดส่วนผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีการจดทะเบียนมากในประเทศไทยคือจีน และ สหรัฐอเมริกา

ซึ่งแบรนด์ที่มีความนิยมสูงสุดห้าอันดับแรกคือ BYD (จีน) NETA (จีน) MG (จีน) TESLA (สหรัฐอเมริกา) และ ORA (จีน) ตามลำดับ

ปัจจัยใดที่เป็นโอกาสต่อการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยมากที่สุด ได้แก่ มาตรการและนโยบายเพื่อสนับสนุนการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย สนับสนุนการผลิตแบตเตอรี่ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการผลิตในประเทศ มาตรการอุดหนุนให้เงินอุดหนุนสำหรับรถยนต์ไฟฟ้า มาตรการส่งเสริมการนำเข้าและการผลิต และลดภาษีสรรพสามิตตามเงื่อนไขการลงทุน

ปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย มากที่สุด ได้แก่ การแข่งขันในตลาดรถยนต์ EV กำลังได้รับผลกระทบจากภาวะกำลังการผลิตส่วนเกิน (Overcapacity) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตแบตเตอรี่ในประเทศจีน และในอีกหลายประเทศ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัยเป็น 4 กลุ่ม คือ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ข้อมูลด้านนวัตกรรม คุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

1. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลโดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแปรสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 สมมติฐานข้อที่ 2 และสมมติฐานข้อที่ 3 ดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เท่ากับ 0.376 และเมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผ่านตัวแปรคุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้าและตัวแปรความได้เปรียบทางการแข่งขัน พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Marina, et.al (2022) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้รถยนต์ไฟฟ้าในบราซิล ผ่านการใช้เครื่องมือวิจัยประเภทแบบสอบถามข้อมูลรวบรวมจากการสำรวจออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถามชาวบราซิล 488 คน ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยทางสังคมและสภาพเศรษฐกิจ การรับรู้ถึงความได้เปรียบและไม่ซับซ้อนมีผลดีต่อทัศนคติต่อการใช้รถยนต์ไฟฟ้า ความกังวลเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานการชาร์จ เวลาในการชาร์จ ความเป็นอิสระของรถ และราคาซื้อ สอดคล้องกับ สุภาพร ปานกล้า และชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลย์ (2563) ในประเด็นของอายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ทฤษฎี โดฮา, วิไลพรรณ ตาวิชกุล และ เมธาวิ อนิวรรณพงศ์ (2565) ที่ได้ศึกษา อิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อรถยนต์พลังงานไฟฟ้าแบตเตอรี่ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสม การตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยการตลาดเชิงเนื้อหาด้านเนื้อหาการนำเสนอ ปัจจัยการยอมรับ เทคโนโลยีด้านการรับรู้ประโยชน์และกระบวนการตัดสินใจซื้อรถยนต์พลังงานไฟฟ้าด้านการแสวงหาข้อมูลอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาดมีอิทธิพลทางบวกต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ รถยนต์พลังงานไฟฟ้าแบตเตอรี่ของผู้บริโภคมากที่สุด อีกทั้ง ทิฆัมพร ทวีเดช และสมบัติ ทิฆัมพร (2563) ที่ศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าแบตเตอรี่ของผู้อาศัยในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าแบตเตอรี่ ได้แก่ รูปทรงสวยงามและมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในครบครัน

2. ด้านนวัตกรรม

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลโดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแปรสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 สมมติฐานข้อที่ 5 และสมมติฐานข้อที่ 6 ดังต่อไปนี้

ข้อมูลด้านนวัตกรรมที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เท่ากับ 3.206 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เท่ากับ 0.390 และความได้เปรียบทางการแข่งขันมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เท่ากับ 2.112 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sonja Hausteina (2021) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการนำรถยนต์ไฟฟ้าแบบใช้แบตเตอรี่มาใช้ในเดนมาร์กและสวีเดน: การเปลี่ยนแปลงล่าสุด ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และนัยยะทางนโยบาย พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยยะ

สำคัญมากที่สุดคือ แบรนต์หรือความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ อาจกล่าวได้การที่ผู้คนมีรถยนต์ไฟฟ้าแบตเตอรี่แบรนต์ที่มีชื่อเสียง เช่น เทสลา เป็นต้น ซึ่งสะท้อนถึงระยะการขับเคลื่อนและโครงสร้างพื้นฐานการชาร์จที่รวดเร็ว การเพิ่มโครงสร้างพื้นฐานการเรียกเก็บเงิน สัญญาอนุญาตที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และการตลาดเชิงสัญลักษณ์จะกล่าวถึงวิธีการเพิ่มการนำ BEV ไปใช้ และยังสอดคล้องกับทิมมพร ทวีเดช และ สมบัติ ทิมทรัพย์ (2563) ที่ศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าแบตเตอรี่ของผู้อาศัยในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่าวัตถุประสงค์หลักในการตัดสินใจซื้อรถยนต์คือความสะดวกสบาย และ ความปลอดภัยในการเดินทางของสมาชิกในครอบครัว และตนเองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ ข้อมูลเกี่ยวกับรถยนต์ไฟฟ้าหาได้จากสื่อออนไลน์

3. คุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้า

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลโดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแปรสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 ดังต่อไปนี้

คุณภาพของรถยนต์ไฟฟ้าที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เท่ากับ 0.376 ผลการวิจัยสอดคล้องกับสำหรับมาตรฐานยานยนต์ไฟฟ้า (EV) ของประเทศไทย ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยด้านไฟฟ้าแรงสูงในรถยนต์ มีการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) เพื่อรับรองคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญ ได้แก่ มอก. 3382 : มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับระบบและอุปกรณ์ไฟฟ้าในรถยนต์ไฟฟ้า มอก. 3060 : มาตรฐานที่กำหนดข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและการทดสอบของแบตเตอรี่ในรถยนต์ไฟฟ้า มอก. 3068 : มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและการทดสอบระบบการชาร์จไฟฟ้า สิ่งที่ผู้ผลิตและผู้ประกอบการต้องคำนึงถึง คือ การรับมือและปรับตัวให้ทันต่อความต้องการของลูกค้าในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทต่อการใช้ชีวิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่ารถยนต์ไฟฟ้าก่อนจะออกมาเป็นผลิตภัณฑ์สู่ตลาดนั้นต้องผ่านการวิจัยและพัฒนาหลายขั้นตอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sonja Haustein , Anders Fjendbo Jensen, Elisabetta Cherchi (2021) พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญมากที่สุดคือ แบรนต์หรือความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์อาจกล่าวได้การที่ผู้คนมีรถยนต์ไฟฟ้าแบตเตอรี่แบรนต์ที่มีชื่อเสียง เช่น เทสลา เป็นต้น

ซึ่งสะท้อนถึงระยะการขับเคลื่อนและโครงสร้างพื้นฐานการชาร์จที่รวดเร็ว การได้ใช้รถยนต์ไฟฟ้ามีส่วนในการรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม มีส่วนช่วยลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ของประเทศลงได้ รู้สึกได้ใช้นวัตกรรมที่ทันสมัยกับกระแสโลก และเป็นยานยนต์ชนิดหนึ่งที่มีสมรรถนะ สูงขึ้น สามารถใช้ทดแทนเครื่องยนต์ชนิดเดิมได้เลยในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญจน์ นิกซ์ กำเนิดเพชร (2563) เป็นการยืนยันแนวคิดการยอมรับเทคโนโลยีของ Davis (1989) ว่าสามารถนำมาใช้ได้ ในบริบทภาคธุรกิจปัจจุบัน โดยการยอมรับเทคโนโลยีเป็นการมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้งานและตัดสินใจ ยอมรับเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในชีวิตปัจจุบัน

4. ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลโดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแปรสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 พบว่าความได้เปรียบทางการแข่งขันที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tzeng, G.-H., & Huang, C.-Y. (2007) ได้ทำการศึกษาภาพลักษณ์ของกิจกรรมในการนำเสนอในปัจจุบันของรถยนต์ไฟฟ้า และการวิเคราะห์ตลาด โดยอ้างอิงเพียง 3 เรื่อง เท่านั้นคือ การคาดการณ์ตลาด กิจกรรมการพัฒนาบริการข้อมูลและการทดสอบรถยนต์ไฟฟ้า

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานภาครัฐ

สร้างความร่วมมือทางด้านการค้าและการลงทุนกับประเทศผู้ผลิตยานยนต์ไฟฟ้าชั้นนำในตลาดปัจจุบัน อาทิ จีน ยุโรป และสหรัฐอเมริกา เพื่อสร้างพันธมิตรทางการค้าที่แข็งแกร่ง สามารถนำมาต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาการผลิตของไทยในอนาคต

ภาคเอกชนและผู้ประกอบการ

เสนอให้ภาครัฐจัดทำ EV Roadmap เพื่อกำหนดเป้าหมายของจำนวนยานยนต์ไฟฟ้าและสถานีอัดประจุไฟฟ้า และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศ ตลอดจนให้ความรู้และกระตุ้นให้ประชาชนหันมา

ให้ความสนใจยานยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับ ผลผลิตภัณฑ์ ราคา และ การส่งเสริมการตลาด

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. หากมีการขยายผลเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป ด้านนโยบายการสนับสนุนการใช้รถไฟฟ้าของรัฐบาลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้า

2. เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจซื้อรถยนต์พลังงานไฟฟ้าของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน โดยกำหนดตัวแปรอิสระเป็นพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาดของกระบวนการตัดสินใจได้ตรงตามพฤติกรรมของผู้บริโภคแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กฤษฎา เสกตระกูล. (2564, พฤษภาคม 10). *ธุรกิจกับการแก้ปัญหาโลกร้อน (ตอนที่4)*. สืบค้นจาก <https://www.set.or.th/set/enterprise/article/detail.do?contentId=7765&type=article>
- [2] กัญจน์นิกร กำนัดเพ็ชร์. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าแบบแบตเตอรี่ของ ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน*, 13(3), 82-95.
- [3] ทิฆัมพร ทวีเดช และสมบัติ ทิฆัมทรัพย์. (2563). ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ ไฟฟ้าแบบเตอรี่ของผู้อาศัยในจังหวัดปราจีนบุรีด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน. *วารสารสารสนเทศ*, 19(1), 57-70.
- [4] ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่15.กรุงเทพฯ: บริษัท วี.อินเตอร์พรีนท์ จำกัด.
- [5] พิทยุทธ์ โตข้า วิไลพรรณ ตาวิชกุล และ เมธาวี อนิวรรณพนงศ์. (2565). อิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อรถยนต์พลังงานไฟฟ้าแบบเตอรี่ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. 5(1),53-72.
- [6] สถาบันยานยนต์. (2564). *ความรู้ยานยนต์ไฟฟ้าเบื้องต้น*. สืบค้นจาก <https://www.thaiauto.or.th/2012/th/services/ev/pdf/ev-Intro.pdf>
- [7] สุภาพร ปานกล้า และชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลย์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค ที่มีต่อรถยนต์ไฟฟ้าประเภทไฮบริดปลั๊กอินในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 25(2), 117-132.
- [8] Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340.
- [9] Hair, Jr.J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective*. 7th ed. *New York: Pearson Prentice Hall*, Harper Collins College.
- [10] Marina Buranelli de Oliveira, Hermes Moretti, et al. (2007). Factors influencing the intention to use electric cars in Brazil. *Transportation Research*,155, 418-433.
- [11] Sonja Haustein , Anders Fjendbo Jensen, Elisabetta Cherchi. (2021). Battery electric vehicle adoption in Denmark and Sweden: Recent changes, related factors and policy implications. *Energy Policy*, 149.
- [12] Tzeng, G.-H., & Huang, C.-Y. (2007). Combined DEMATEL Technique with hybrid MCDM method for creating the aspired intelligent global manufacturing & logistics system. *Annals of Operations Research*, 197(1), 159-190.

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

THE DEVELOPMENT OF CRISIS MANAGEMENT GUIDELINES FOR ENTREPRENEURS IN THE INTEGRATED CIRCUIT (IC) ELECTRONIC INDUSTRY IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREA

ชนบวร สิริคุณากรกุล^{1*}

TANABOWORN SIRIKUNAKRONKUN^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันในการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ 3) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ด้วยแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจ จำนวน 12 คน แล้วนำมาหาข้อสรุปด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและเสนอแนะอ้างอิงทฤษฎีดำเนินการจัดระเบียบข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการณ์ปัจจุบันจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม และปัจจัยด้านเทคโนโลยีเป็นบทสะท้อนการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ตามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบัน 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการในเรื่องความคิดเชิงนวัตกรรม ($\beta = 0.174$) ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\beta = 5.130$) และกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการในเรื่องกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ($\beta = 0.410$) โดยมีสมการมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 68 และ 3) การพัฒนากลยุทธ์ การจัดการผลิต เทคโนโลยีนวัตกรรม และแรงงานให้มีความสามารถ มีกระบวนการทำงานที่สอดคล้องและกระชับและมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

คำสำคัญ : การพัฒนา ; แนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ ; ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์

¹ อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, Lecturer, Faculty of Business Administration and Public Administration, Western University

* Corresponding Author, Email: ttnbw1112@gmail.com

Received: May 9, 2025, Revised: Jun 4, 2025, Accepted: Jun 6, 2025

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) study the current situation of crisis management for entrepreneurs in the integrated circuit (IC) electronic industry in Bangkok and metropolitan area; 2) examine the factors influencing crisis management for entrepreneurs in the integrated circuit (IC) electronic industry in Bangkok and metropolitan area; and 3) explore the development of crisis management guidelines for entrepreneurs in the integrated circuit (IC) electronic industry in Bangkok and metropolitan area. This mixed-methods study comprised two components: (1) a quantitative approach, which involved collecting data from a sample of 400 participants using structured questionnaires. The data were analyzed using statistical techniques including percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis; and (2) a qualitative approach, which involved conducting in-depth interviews with 12 key informants representing business entrepreneurs. The qualitative data were analyzed using content analysis to synthesize findings and formulate recommendations grounded in relevant theoretical frameworks for data organization.

The research findings revealed that: (1) the current conditions, as influenced by economic, social, cultural, and technological factors, reflect the crisis management practices of entrepreneurs in the integrated circuit (IC) electronic industry, in alignment with the present business environment; (2) the factors influencing crisis management were found to include: entrepreneurial characteristics in terms of innovative thinking ($\beta = 0.174$); the marketing mix (7Ps), particularly the place ($\beta = 5.130$), and business strategies related to customer relationship ($\beta = 0.410$). The regression model demonstrated a predictive power of 68%; and (3) the development of strategies for managing production, technological innovation, and workforce capabilities through streamlined, coherent, and efficient processes affecting the development of crisis management guidelines for entrepreneurs in the integrated circuit (IC) electronic industry in Bangkok and metropolitan area.

Keywords: Development; Crisis Management Guidelines; Entrepreneurs in The Integrated Circuit (IC) Electronic Industry.

บทนำ

อุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ของไทย ถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญกับเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เพราะสินค้าแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์เป็นหนึ่งในสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญของประเทศที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ผลิตภัณฑ์แผงวงจรรวมมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันทั้งในบ้านและที่ทำงาน รวมถึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นๆ เนื่องจากแผงวงจรรวมเป็นชิ้นส่วนสำคัญในเครื่องจักรและเครื่องมือต่าง ๆ จะเห็นว่าประเทศผู้นำอุตสาหกรรมของโลกอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศ

ยุโรป ญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ให้ความสำคัญต่อการค้าในอุตสาหกรรมนี้ โดยมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมในประเทศของตนจนอาจกล่าวได้ว่า “ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์” ส่งผลให้อุตสาหกรรมดังกล่าวเกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง (ศิระ สัตย์ไพศาล และอนุพงศ์ อวิรุทธา, 2564) อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมยังคงมีความเสี่ยงจากเศรษฐกิจคู่ค้าชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะจีนที่เป็นตลาดส่งออกสำคัญ รวมถึงปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ที่กระทบต้นทุนวัตถุดิบ และอุปสงค์ของกลุ่ม, Consumer Electronics ที่อาจชะลอตัวจากจำนวน

หน่วยความจำและความทนทานที่เพิ่มมากขึ้นได้ (ดิเทพ คุรุชธา มาศ ภัทรพล ชุ่มมี และชาคริต ศรีทอง, 2564)

ดังนั้นภาพรวมอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2567 ยังคงปรับตัวชะลอลงต่อเนื่องจากปีก่อน โดยสะท้อนจากการปรับลดลงของดัชนีการผลิต (MPI) ของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เช่น SSD ประกอบกับปัญหาต้นทุน การผลิตที่สูงขึ้นเนื่องจากห่วงโซ่การผลิตที่ไม่มีอุตสาหกรรมต้นน้ำ รวมถึงการสูญเสียความได้เปรียบทางการแข่งขันในฐานะฐานการผลิตให้แก่ประเทศคู่แข่งที่มีความได้เปรียบด้านแรงงานและเทคโนโลยีการผลิต เช่น เวียดนาม จีน มาเลเซีย เป็นต้น (สุวัฒน์ งามแสง, 2568) โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการดำเนินธุรกิจมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทบทวนแผนกลยุทธ์และแผนงานที่ได้วางไว้ จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจพฤติกรรมในความต้องการของลูกค้าและประเมินสภาพแวดล้อมของกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งรวมถึงทุกด้านของกิจกรรมการผลิตและการดำเนินธุรกิจ เช่น การผลิต เทคโนโลยีการตลาด การเงินการวิจัยและพัฒนาพนักงาน การบริหารจัดการและอื่นๆ (มนิรัตน์ ชัยยะ และ เพ็ญศรี ฉิรณยงค์, 2566) ดังนั้นวัตถุประสงค์การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในคือ เพื่อหาจุดเด่นและจุดอ่อนขององค์กร การกำหนดและใช้กลยุทธ์ส่งเสริมจุดเด่น หลบเลี่ยงจุดอ่อน ใช้ทรัพยากรขององค์กรตนเองที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสภาพแวดล้อมภายนอกคือ ปัจจัยทางด้านกฎหมาย ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางเทคนิค ปัจจัยทางสังคม และสภาวะการแข่งขันของอุตสาหกรรมที่องค์กรอยู่ คือ ให้แสวงหาโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาและการดำรงอยู่ของภัยคุกคามต่อองค์กรให้ทันเวลา เพื่อให้เมื่อคัดเลือกและกำหนดกลยุทธ์สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่อยู่ภายนอก และหลีกเลี่ยงปัจจัยที่มีภัยคุกคามต่อองค์กร (ธนพัฒน์ วิริต, 2565)

อย่างไรก็ดี ในโลกเศรษฐกิจเสรีที่มีการแข่งขันด้านการลงทุนทางการค้าและบริการ มีการปรับตัวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) การขับเคลื่อนธุรกิจให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยฐานความรู้ สติปัญญา และขีดความสามารถของผู้ประกอบการในการสร้างเครือข่ายธุรกิจ อีกทั้งนวัตกรรม และความสามารถเข้าถึงตลาด แหล่งทุน และการพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น คุณลักษณะของผู้ประกอบการนับเป็นปัจจัยสำคัญต่อแนวทางการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันเพื่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ (เทพรัตน์ เอื้อธรรมถาวร

นฤชล ธนจิตชัย และศลิษา เจริญสุข, 2564) ทั้งนี้ความสามารถของผู้ประกอบการถือว่าเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยในการสนับสนุนแนวทางการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันเพื่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการและเพื่อนำข้อมูลการวิจัยที่ได้มาใช้ประกอบในการวางแผนการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ(ภัทรา เตชะธนเศรษฐ์, 2564) จากที่กล่าวมาข้างต้นแนวทางการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันเพื่อความสำเร็จของผู้ประกอบการนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์ซึ่งนำมาสู่ความมั่นคงและมั่นคงที่ดีที่สุดขององค์กร ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะพาดองค์การประสบความสำเร็จสูงสุดต่อการดำเนินธุรกิจ จากสภาพปัญหาอุปสรรคอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผู้ประกอบการที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกจึงมีเพียงบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย และบริษัทที่ร่วมทุนกับต่างชาติ ขณะที่ผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่ทำธุรกิจในลักษณะรับจ้างประกอบและมักประกอบธุรกิจรับเหมาช่วง (Subcontractors) (ณิชชากร รอดสอาด พิทวัส เอื้อสังคมเศรษฐ์ และยุรพร ศุภธรัตน์, 2564

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าผู้ประกอบการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์การ และจะต้องสามารถนำพาดองค์การไปสู่ความสำเร็จได้อย่างราบรื่น และจะต้องสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจได้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการสร้างให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด เพราะการแข่งขันในตลาดมีสูงมาก สินค้าและบริการที่มีอยู่ในตลาดปัจจุบันมีความคล้ายคลึงกันมาก “กลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน” (นรฤกต์ วันดีเมธ, 2564) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำตลาดยุคใหม่ที่มีการตลาดจะต้องหาวิธีการในการทำตลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การคิดค้นนวัตกรรมทางการตลาดเพื่อการพัฒนาของธุรกิจซึ่งแต่ละองค์การสามารถมีเทคโนโลยีที่ใกล้เคียงกัน ในที่สุดแล้วสิ่งที่จะเป็นตัวตัดสินความสำเร็จทางธุรกิจโดยวัดจากคุณภาพการบริการทางการตลาดจึงเป็นสิ่งท้าทายของนักการตลาดทุกยุคสมัยได้มีการคิดค้นเครื่องมือต่างๆ (สุชาติ ไตรภพสกุล, 2564)ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จนอกจากผู้ประกอบการที่จะเป็นผู้กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ นโยบาย และกลยุทธ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับธุรกิจที่ตนดำเนินอยู่ เพื่อผลักดันให้ธุรกิจสามารถ

ผลิตสินค้าหรือบริการ ได้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค (กรณีพัฒนา อิมประเสริฐ, 2564)

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วจึงเป็นที่มาของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” มาใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุดในการเตรียมความพร้อมให้เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการที่จะดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

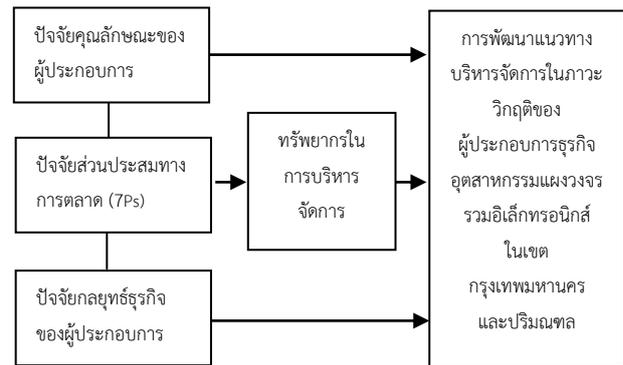
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันในการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แตกต่างกันไป
2. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ ปัจจัยกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ ปัจจัยกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ มีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลซึ่งถือได้ว่ามีขนาดใหญ่มาก ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ (W.G. Cochran, 1953) โดยได้กำหนดระดับความแปรปรวนสูงสุด คือ $p = 0.5$ และ $q = 0.5$ ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และยอมรับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05 จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยขอเพิ่มสำรองกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 4 หรือเป็นจำนวนเท่ากับ 15 ตัวอย่าง รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

เก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 6 จังหวัดซึ่งเป็นตัวแทนจังหวัดละ 2 คน รวมจำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม ทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความเชื่อมั่นค่า

α ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น (สมโภชน์ อนุเกศ, 2564)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง(semi-structure in-dept-interview) โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1) ศึกษาเอกสารเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) นำนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญและ 3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาตามลำดับ (สุภางค์ จันทวานิช, 2565)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม พร้อมทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแพ่งวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูป ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนาด้วยการแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พร้อมทั้งการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาพิจารณาจากข้อสรุปย่อยไปหาข้อสรุปใหญ่ซึ่งแสดงความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรและผลต่อไป

สรุปผลการวิจัย

โดยผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยสรุปว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 340 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00 มีภูมิลำเนาเดิมของผู้ประกอบการอยู่ใน

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 มีระยะเวลาที่ประกอบกิจการ 5 - 10 ปี จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000,001 - 7,000,000 บาท จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.75 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแพ่งวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 2.1) ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ 2.2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้ประกอบการธุรกิจ และ 2.3) ปัจจัยกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยสรุปว่า

2.1) ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแพ่งวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.17, S.D.=0.83) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่าการยอมรับความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X}) = 4.22, S.D.=0.83) รองลงมาความคิดเห็นเชิงนวัตกรรม (\bar{X}) = 4.20, S.D.=0.86) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การบริหารจัดการ (\bar{X}) = 4.19, S.D.=0.82) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ความมั่นใจในตนเอง (\bar{X}) = 4.18, S.D.=0.85) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ (\bar{X}) = 4.17, S.D.=0.82) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้ของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (\bar{X}) = 4.16, S.D.=0.84) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จการยอมรับความเสี่ยง (\bar{X}) = 4.10, S.D.=0.84) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแพ่งวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.16, S.D.=0.84) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่าด้านลักษณะทางกายภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X}) = 4.20, S.D.=0.85) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (\bar{X}) = 4.19, S.D.=0.85) มีระดับความคิดเห็นอยู่ใน

ระดับมาก ด้านผลิตภัณฑ์ (\bar{X}) = 4.18, S.D.=0.84) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการให้บริการ (\bar{X}) = 4.17, S.D.=0.87) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมการตลาด (\bar{X}) = 4.16, S.D.=0.84) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร (\bar{X}) = 4.15, S.D.=0.82) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านราคา (\bar{X}) = 4.12, S.D.=0.84) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.3) ปัจจัยกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.15 , S.D.=0.85) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถาม พบว่ากลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้ามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (\bar{X}) = 4.18, S.D.=0.92) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมากลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ (\bar{X}) = 4.17, S.D.=0.85) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง (\bar{X}) = 4.16, S.D.=0.86) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ (\bar{X}) = 4.15, S.D.=0.84) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ กลยุทธ์นวัตกรรม (\bar{X}) = 4.13, S.D.=0.82) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์คือ t-test และใช้ค่า F-test โดยสรุปว่าพบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น 1) คุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจในเรื่อง เพศ ภูมิภาค ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจ 2) ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้ประกอบการในเรื่อง เพศ ภูมิภาค และระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจ และ 3) กลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการในเรื่อง เพศ ภูมิภาค และระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่าค่า

Multiple R=0.85 สัมประสิทธิ์การกำหนด ($R^2 = 0.850$) แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จ การยอมรับความเสี่ยง ความมั่นใจในตนเอง ความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ การบริหารจัดการ และความคิดเชิงนวัตกรรม และส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้ประกอบการ ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการให้บริการและด้านลักษณะทางกายภาพ พร้อมทั้งกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ ด้านกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ ด้านกลยุทธ์ต้นทุนต่ำ ด้านกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า และด้านกลยุทธ์นวัตกรรม ส่งผลต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลคิดเป็นร้อยละ 69.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 31.00 เป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรอื่น โดยนำเสนอได้ในตารางที่ 1. ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

ตัวแปรพยากรณ์	การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล				
	B	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	0.698	0.327	-	2.136	0.034
1. คุณลักษณะของผู้ประกอบการ					
(1)	0.076	0.033	0.140	2.273	0.076
(2)	0.089	0.042	0.127	2.095	0.089
(3)	0.078	0.039	0.123	2.022	0.078
(4)	0.133	0.061	0.160	2.163	0.133
(5)	0.104	0.052	0.144	2.018	0.104
(6)	0.082	0.239	0.156	2.968	0.082
(7)	0.399	0.070	0.172	4.889	0.399

* หมายเหตุ (1) ด้านความต้องการความสำเร็จ (2) ด้านการยอมรับความเสี่ยง (3) ด้านความมั่นใจในตนเอง (4) ด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ (5) ด้านการบริหารจัดการ (6) ด้านความเป็นไปได้ของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน และ (7) ด้านความคิดเชิงนวัตกรรม

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (ต่อ)

ตัวแปรพยากรณ์	การพัฒนาแนวทางการจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล				
	B	S.E.	β	T	Sig.
2. ส่วนประสมทางการตลาด(7Ps) ของผู้ประกอบการ					
(1)	0.291	0.421	0.610	2.124*	0.027
(2)	0.372	0.134	2.570	4.570*	0.001*
(3)	0.091	0.062	5.130	0.631	0.126
(4)	0.142	0.057	1.412	0.872	0.378
(5)	0.612	0.213	1.320	0.135	0.012*
(6)	0.117	0.089	0.124	0.221	0.132
(7)	0.130	0.370	0.040	1.311	0.227

* (1) ด้านผลิตภัณฑ์ (2) ด้านราคา (3) ด้านสถานที่ (4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (5) ด้านบุคลากร (6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และ (7) ด้านกระบวนการ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (ต่อ)

ตัวแปรพยากรณ์	การพัฒนาแนวทางการจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล				
	B	S.E.	β	t	Sig.
3. กลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ					
(1)	0.144	0.071	0.314	5.148	0.144
(2)	0.012	0.526	0.026	-0.316	0.012
(3)	0.081	0.028	0.114	4.109	0.081
(4)	0.075	0.296	0.410	1.919	0.075
(5)	0.082	0.195	0.147	2.159	0.082

* (1) ด้านกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง (2) ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ (3) ด้านกลยุทธ์ต้นทุนต่ำ (4) ด้านกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า และ (5) ด้านกลยุทธ์นวัตกรรม

ส่วนที่ 5. ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญการพัฒนาแนวทางการจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการวิจัยโดยสามารถแยกอธิบายในแต่ละประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพการณ์ปัจจุบันในการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยสรุปพบว่า สภาพแวดล้อมการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมแผงวงจร

รวมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการจัดการวัตถุดิบ (Material Management) 2) องค์ประกอบด้านการจัดการแรงงาน (Labor Management) 3) องค์ประกอบด้านการจัดการค่าใช้จ่ายการผลิต (Overhead Management) และ 4) องค์ประกอบด้านการจัดการกระบวนการ (Process Management) ซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

1.1) องค์ประกอบด้านการจัดการวัตถุดิบ (Material Management) เพื่อลดปริมาณวัตถุดิบคงคลังในอยู่ในระบบที่มีข้อตกลงด้านคุณภาพวัตถุดิบร่วมกับผู้ส่งมอบวัตถุดิบ ให้ผู้ส่งมอบมีการปรับปรุงคุณภาพวัตถุดิบอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับแผนการผลิต เป็นต้น

1.2) องค์ประกอบด้านการจัดการแรงงาน (Labor Management) มีกำหนดเป้าหมายผลลัพธ์จากการทำงาน ของแรงงาน ออกมาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ชัดเจน มาใช้เพื่อลดการฟุ้งเฟ้อแรงงานและจัดหากำลังแรงงานให้เหมาะสมกับปริมาณงาน และตำแหน่งที่ทำในระบบจ้างงานโดยผันแปรตามปริมาณงาน

1.3) องค์ประกอบด้านการจัดการค่าใช้จ่ายการผลิต (Overhead Management) มีการกำหนดแผนการบำรุงรักษาโรงงาน เครื่องจักร และอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง และควบคุมงบประมาณค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลืองสำหรับการดำเนินงาน

1.4) องค์ประกอบด้านการจัดการกระบวนการ (Process Management) มีระบบดูแล วางแผนการซ่อมบำรุงเครื่องจักรในการผลิตให้มีประสิทธิภาพการใช้เครื่องจักร (Overall Equipment Efficiency) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ปัจจัยใตบ้าง ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยพบว่า มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านยึดองค์กรเป็นศูนย์กลาง (Organization Centric) 2) องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และ 3) องค์ประกอบด้านวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

2.1) องค์ประกอบด้านยึดองค์กรเป็นศูนย์กลาง (Organization Centric) มีความเชื่อมโยงในการสนับสนุนบริหารงานที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีและ

นวัตกรรมทั้งกระบวนการและผลิตภัณฑ์ เช่นระบบหุ่นยนต์ ระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI)

2.2) องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อบริหารข้อมูลให้เป็นระบบและตอบสนองความต้องการ รวดเร็ว เข้าถึงง่าย และลดต้นทุนที่มีประสิทธิภาพให้กับฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป

2.3) องค์ประกอบด้านวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อลดขั้นตอนการทำงานและประหยัดค่าใช้จ่ายทั้งปริมาณและคุณภาพและพัฒนาต่อยอดอย่างต่อเนื่องในการติดตั้งระบบพลังงานทดแทน

3. การพัฒนาแนวทางบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยสรุปพบว่า 1)คุณลักษณะและความสามารถของผู้ประกอบการ 2) กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ 3) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

3.1) คุณลักษณะและความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สามารถรองรับการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้ารูปแบบใหม่ และมีความสามารถในการผลิตก้าวทันเทคโนโลยีของผลิตภัณฑ์ที่เปลี่ยนแปลง

3.2) กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการคำนึงถึงความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางเทคโนโลยีการผลิต กระบวนการผลิต วิธีการเก็บวัตถุดิบ ประสบการณ์ของทีมงาน เป็นต้น

3.3) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา

3.3.1 ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ 1.1) ปัญหาด้านคนหรือแรงงาน 1.2) ปัญหาด้านสินค้า 1.3) ปัญหาด้านคู่แข่งทางการค้า มีเพิ่มขึ้นอยู่เรื่อยๆ ในพื้นที่ไม่ห่างกันมากทำให้ผู้บริโภค 1.4) ปัญหาด้านลูกค้าค้างชำระหนี้ เนื่องจากลูกค้าขอเครดิตแล้วไม่ชำระตามเวลาที่กำหนด และ 1.5) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ในช่วงสภาวะเศรษฐกิจค่อนข้างตกต่ำ

3.3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหา ได้แก่ 2.1) ผู้ประกอบการสามารถแก้ไขปัญหาได้โดยให้ โบนัส สวัสดิการที่ดี และการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน 2.2) ผู้ประกอบการสามารถแก้ไขปัญหาได้โดยการลดราคา เพื่อให้ตอบสนอง ความต้องการ

ของลูกค้าได้ตรงเป้าหมาย 2.3) ผู้ประกอบการสามารถแก้ไข ปัญหาได้โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า 2.4) ผู้ประกอบการสามารถแก้ไขปัญหาและเพื่อป้องกันการหายตัวของลูกค้า หนี้เก่าอาจจะสูญหายของถูกๆ มาขาย และ 2.5) แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้วยให้คำแนะนำที่ดีที่สุดเกี่ยวกับการใช้งานคุณภาพและราคา เพิ่มการบริการให้ลูกค้าให้ดียิ่งขึ้น เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1. สภาพการณ์ ปัจจุบัน พบว่าจากสภาพแวดล้อมการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มี 4 องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญนำเสนอได้ดังนี้

1. การจัดการวัตถุดิบ (Material Management) มีผลมาจากการบริหารจัดการวัตถุดิบโดยยึดหลักแนวทางการจัดซื้อจากจุดสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุด (EOQ) โดยจัดโครงสร้างองค์กรและบุคลากรด้านการจัดการวัตถุดิบที่มีความรู้ความชำนาญด้านการบริหารวัตถุดิบคงคลังขึ้น เพื่อป้องกันราคาวัตถุดิบผันผวนพร้อมทั้งมีผู้ส่งมอบวัตถุดิบ (Suppliers) ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองมีระบบที่สามารถทวนสอบวัตถุดิบได้ทั้งหมด ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธนะพัฒน์ วิริต (2565) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะและกลยุทธ์ของผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ การจัดการซัพพลายเออร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ การผลิต เทคนิคที่ใช้ในการจัดการสินค้าคงคลัง การจัดการองค์กรตามลำดับ

2. การจัดการแรงงาน (Labor Management) โดยกำหนดเป้าหมายผลลัพธ์จากการทำงาน ของแรงงาน ออกมา ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ โดยพิจารณาการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่นระบบหุ่นยนต์ ระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้เพื่อลดการพึ่งพิงแรงงานและจัดทำกำลังแรงงานให้เหมาะสมกับปริมาณงาน ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวสุธิตา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์ (2564) ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความเชื่อใจ ปัจจัยด้านคุณภาพ ปัจจัยด้านระยะเวลาการส่งมอบ มีความสัมพันธ์ระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิตตามลำดับ

3. การจัดการค่าใช้จ่ายการผลิต (Overhead Management) มีการกำหนดแผนการบำรุงรักษาโรงงาน

เครื่องจักร และอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเสียหายและกระทบต่อกระบวนการผลิต และระบบสนับสนุนการผลิตที่ลดการใช้พลังงานในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของฐานวัฒน์ ฉัตรวิริยานนท์ ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร และสุดาวรรณ สมใจ (2564) ผลการวิจัยพบว่าขีดความสามารถทางการแข่งขันด้วยการเน้นตามความสำคัญของปัจจัยคือ การตลาดความสามารถในอุตสาหกรรม และการจัดการอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้เข้าประเทศได้อย่างยั่งยืนตามลำดับ

4. การจัดการกระบวนการ (Process Management) มีการผลิตให้มีความสมดุล Line Balancing ทั้งกระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง ในการจัดหาหรือจัดจ้างที่ปรึกษาที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านการบริหารงานผลิตให้เกิดประโยชน์สูงสุดในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสรสินธุ์ ฉายสินสอน (2564) ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับเทคโนโลยีคลัสเตอร์อัจฉริยะ ในการรับรู้เทคโนโลยี และความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ประกอบการตามลำดับ

ประเด็นที่ 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จ การยอมรับความเสี่ยง ความมั่นใจในตนเอง ความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ การบริหารจัดการ และความคิดเชิงนวัตกรรม และส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้ประกอบการ ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการให้บริการและด้านลักษณะทางกายภาพ พร้อมทั้งกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ ด้านกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ ด้านกลยุทธ์ต้นทุนต่ำ ด้านกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า และด้านกลยุทธ์นวัตกรรม คิดเป็นร้อยละ 69.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 31.00 โดยอธิบายแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. การจัดการคนหรือแรงงาน เป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จ ผู้ประกอบการต้องเลือกใช้คนหรือแรงงานที่มีความสามารถ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ลดข้อผิดพลาดในการทำงาน และลดขั้นตอนในการทำงาน ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวสุริดา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์ (2564) ผลการวิจัยพบว่า

คุณลักษณะของผู้ประกอบการจะเป็นแนวทางสำหรับธุรกิจเพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ปรับปรุง คุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ นำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจต่อไปในอนาคต

2. การจัดการเงิน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินธุรกิจ เพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์ในช่วงเวลาต่างๆ ในธุรกิจเพื่อเพิ่มสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจ หากธุรกิจสามารถจัดการเงินให้มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จได้ ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพัชราภา สิงห์ธนาสาร (2564) ผลการวิจัยพบว่าทรัพยากรและความสามารถที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการยังคงสามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้ในการดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันตามลำดับ

3. การจัดการวัสดุอุปกรณ์ โดยผู้ประกอบการจำเป็นต้องเลือกวัสดุอุปกรณ์ สิ่งของวัตถุดิบ ชิ้นส่วน อะไหล่หรือผลิตภัณฑ์มาเป็นปัจจัยในการผลิตสินค้า เพื่อให้ได้วัสดุอุปกรณ์ที่ต้นทุนต่ำที่สุด ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของดิเทพ คุรุชยามาศภัทรพล ชุ่มมี และชาคริต ศรีทอง (2564) ผลการวิจัยพบว่าการทำงานด้านการจัดการความสามารถทางนวัตกรรมขององค์กรที่อยู่ในอุตสาหกรรมดิจิทัลสตาร์ทอัพ และสามารถใช้ในการศึกษาเชิงประจักษ์ในอนาคตด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพของผลการดำเนินงานในธุรกิจสตาร์ทอัพ ต้องให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการและความสามารถทางนวัตกรรมตามลำดับ

4. การจัดการเครื่องจักร เป็นปัจจัยที่มาช่วยเติมเต็มในสิ่งที่มีมนุษย์ไม่สามารถทำได้และยังเป็นเครื่องทุ่นแรงในการทำงานให้แก่มนุษย์ ดังนั้นผู้ประกอบการจำเป็นต้องเลือกเครื่องจักรที่มีคุณภาพ ได้รับมาตรฐานและจำเป็นต้องตรวจสอบ ประสิทธิภาพของเครื่องจักรตามรอบเวลาที่กำหนดเพื่อให้มั่นใจได้ว่าเครื่องจักรสามารถพร้อมใช้งานสูงสุด ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกฤตพลลภ์ คิรินทร์, ปรัชรินทร์ เจริญอาภรณ์วัฒนา และจินดาภา สีนีวา (2566) การพัฒนาความผูกพัน และวัฒนธรรมองค์กรเป็นความท้าทายในการขับเคลื่อนองค์กร เพื่อประโยชน์มาช่วยในการพัฒนาบุคลากร

5. การตลาด เป็นช่องทางการสื่อสารที่จะทำให้ เกิดการซื้อขายระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ซื้อ คือ ต้องเลือกสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานมาจำหน่าย กำหนดราคาขายที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการขาย ในประเด็นนี้สอดคล้องกับ

ผลงานวิจัยของอรนุช อุปันันท์ สืบชาติ อันทะไชย และพนา ดุลยพัชร (2562) ผลการวิจัยพบว่าส่วนผสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางบวกต่อความพึงพอใจการรับรู้คุณค่าและความภักดีของลูกค้าตามลำดับ

6. ข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากปัจจุบันนี้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์มีมากมายหลายอย่างที่สามารถทดแทนกันได้ หากธุรกิจไม่มีหรือไม่รู้ข้อมูลที่ทันสมัยก็จะเสียเปรียบคู่แข่ง ดังนั้นยังธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมจึงต้องหาข้อมูลใหม่ๆ ให้กับลูกค้าได้ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศิริณี เมฆลอย (2565) ผลการวิจัยพบว่าการมุ่งเน้นตลาดมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ตามลำดับ

ประเด็นที่ 3. การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันผู้ประกอบการธุรกิจ จากกลยุทธ์สู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันผู้ประกอบการธุรกิจ จึงจำเป็นต้องปรับตัวโดยใช้นวัตกรรมใหม่เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการสร้างมูลค่าให้กับที่สำคัญมีโอกาสเติบโตในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกฤตพลลภ์ ศิริรินทร์, ปรชชนันท์ เจริญอารณณ์วัฒนา และจินตภา ลีนิวา (2566). ผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นบทบาทที่สำคัญของการนำการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับรูปแบบการจัดการองค์ความรู้ ความสามารถ การเรียนรู้ และการพัฒนาความผูกพัน และวัฒนธรรมองค์กรโดยรวมของพนักงานเป็นความท้าทายในการขับเคลื่อนองค์กร เพื่อประโยชน์จากการนำดิจิทัลมาช่วยในการพัฒนาบุคลากร พิจารณาจากประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ได้จากการพัฒนากระบวนการวิธีการทำงานใหม่ๆ ที่ช่วยให้องค์กรพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ ทำให้ได้เปรียบคู่แข่งทางธุรกิจโดยเฉพาะในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ตามลำดับ

สรุป การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบใหม่คือปัจจัยที่มีส่งผลต่อแนวทางการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติพบว่าปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย ได้แก่ 1) กระบวนการทำงานที่สอดคล้อง และกระชับ 2)การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ 3) สินค้าที่สามารถ

สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรได้ 4) ความปลอดภัยในการทำงาน 5) การมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย 6) การจัดส่งสินค้าได้ตรงเวลา 7) การมีนวัตกรรมที่แตกต่างจากคู่แข่ง 8) การบริหารต้นทุนการผลิต และ 9) การมีมุมมองในการบริหารธุรกิจที่แตกต่าง ด้านการจัดการการผลิตในการดำเนินธุรกิจในภาวะวิกฤติของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

1.1 การให้ความสำคัญในเรื่องการสนับสนุนให้บุคคลหรือทีมงานได้มีอิสระในการทำงานเต็มที่ เพราะเชื่อว่าผลลัพธ์ที่ดีที่สุดจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือทีมงานตัดสินใจด้วยตัวเองเพื่อหาโอกาสทางธุรกิจและลงมือปฏิบัติ และบุคคลหรือทีมงานของท่านคิดหาโอกาสทางธุรกิจและตัดสินใจด้วยตัวเอง ตามงานที่ได้รับมอบหมายภายใต้บทบาทรับผิดชอบตามลำดับ

1.2 โอกาสในการประสบความสำเร็จจำเป็นต้องเผชิญหน้ากับความเสี่ยง คือ ท่านกล้าเสี่ยงที่จะปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อความสามารถในการแข่งขัน ว่าการดำเนินธุรกิจย่อมมีความเสี่ยงเสมอ และพร้อมเผชิญกับความเสี่ยงนั้น และใช้ทรัพย์สิน หรือ เงินจำนวนมากสำหรับการประกอบธุรกิจ และการลงทุนตามลำดับ

1.3 การพยายามแสวงหาทรัพยากรหรือแหล่งวัตถุดิบต่างๆ ที่มีต้นทุนต่ำเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน จากความพยายามที่จะแสวงหาโอกาสใหม่ๆ เช่น การแสวงหาผลิตภัณฑ์สินค้าหรือบริการใหม่ๆ การแสวงหากลุ่มตลาดใหม่ และเป็นผู้ริเริ่มสิ่งใหม่ก่อนคู่แข่งเสมอ อาทิการเปลี่ยนแปลงสินค้าหรือบริการใหม่ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมควรให้ความสำคัญในการลดต้นทุนเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางด้านต้นทุนการผลิต ควบคู่ไปกับการพัฒนาแรงงานให้มีความสามารถและประสิทธิภาพที่สูงขึ้น การจัดการวัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพ การใช้การบำรุงรักษาเครื่องจักรที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถใช้งานเครื่องจักรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดการเสียหายของเครื่องจักร และการหยุดเครื่องจักรเพื่อซ่อมบำรุง รวมไปถึงการปรับปรุง

กระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ระบบ PDCA ไคเซ็น และ 5ส เข้ามาเป็นกลไกช่วยในการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทีละ เล็กทีละน้อย

2.2 ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมแผงวงจรรวมและ อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อเศรษฐกิจของ ประเทศไทย ควรให้ความสำคัญต่อการลดต้นทุน เพื่อรองรับต่อ แรงกดดันด้านต้นทุนจากภายใน (Internal forces) และแรง กดดันจากภายนอก (External forces) ดังเช่น ค่าน้ำมันและค่า พลังงานที่สูงขึ้น การค้าเสรี และอื่นๆ

2.3 หน่วยงานภาครัฐ กระทรวงการคลัง กรมศุลกากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาษีการค้า ควรให้ความช่วยเหลือ ด้านภาษีการค้า ปรับโครงสร้างภาษีที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนิน ธุรกิจ เพื่อช่วยลดต้นทุนทางด้านภาษีให้แก่ภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงการช่วยเหลือ

ด้านภาษีการนำเข้าเพื่อการผลิต ภาษีการส่งออก เพื่อช่วยสร้าง ความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อองค์การ เพื่อ เพิ่มเติมต่อยอดในงานวิจัยครั้ง รวมทั้งตัวแปรต่างๆ จากการวิจัย ครั้งนี้ เพื่อขยายผล และพัฒนาองค์ความรู้ให้กว้างขวางและ ชัดเจนมากขึ้น พร้อมทั้งการร่วมกันทำความเข้าใจปัญหา นำมา เชื่อมโยงกับความสามารถและกำหนดทางเลือกใหม่ๆ ที่จะ ผลักดันการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่รูปแบบไปปฏิบัติและวัดผลการ ดำเนินงานเปรียบเทียบ เพื่อหาสิ่งที่ควรพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ตามผลวิจัยที่ได้เพื่อเสนอแนะวิธีการพัฒนาตามรูปแบบธุรกิจที่ เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรรัมย์พัฒน์ อิมประเสริฐ. (2564).กลยุทธ์การตลาดเพื่อความยั่งยืนของวิสาหกิจขนาดย่อมในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิทยาลัย นครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 15(2), 262-273.
- [2] จารุพร ชันชนันท์ และวสุธิดา นุริตมนต์. (2562). คุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาลูกค้าของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน เขตภาคกลางของประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 33(108), 132-144.
- [3] ฐานวัฒน์ ฉัตรวิริยานนท์, ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร, สุดาวรรณ สมใจ. (2564). การพัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันของ ผู้ประกอบการเครื่องนุ่งห่มไทยอย่างยั่งยืน. *Journal of the Association of Researchers*, 25(1), 271-287.
- [4] ดิเทพ ครุฑชามาศ ภัทรพล ชุ่มมี และชาคริต ศรีทอง. (2564). ความสามารถทางนวัตกรรมของอุตสาหกรรมดิจิทัลสตาร์ทอัพ ในประเทศไทย: ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, 8(2), 395-410.
- [5] ธนะพัฒน์ วิริต. (2565). คุณลักษณะและกลยุทธ์ของผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมา ก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 6(2), 381-391.
- [6] นชกฤต วันตะเมธ. (2564). *การตลาดเพื่อความยั่งยืน (SUSTAINABILITY MARKETING)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์: ศูนย์หนังสือ จุฬา.
- [7] พัชราภา สิงห์ธนสาร. (2564). การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้ง. *วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 27(4), 33-52.
- [8] มณีรัตน์ ชัยยะ และ เพ็ญศรี ฉิรณงค์. (2566). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล (Digital HR). *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 11(1), 104-115.
- [9] วสุธิดา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ ธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(1), 2148-2167.

- [10] ศิระ สัตย์ไพศาล และอนุพงศ์ อวีรุทธา. (2564). การยอมรับเทคโนโลยี คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ และโอกาสทางธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจสตาร์ทอัพ. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยในพระบรมราชูปถัมภ์*, 14(3), 41-50.
- [11] ศิราณี เมฆลอย. (2565). กลยุทธ์ทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการบริการโรงแรมขนาดเล็กจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 6(2), 474-488.
- [12] สมโภชน์ อเนกสุข. (2564). วิธีการเชิงปริมาณ และวิธีการเชิงคุณภาพสู่วิธีการวิจัยแบบผสม. *Journal of Education Studies, Burapha University*, 3(1), 1-16.
- [13] สรสินธุ์ ฉายสินสอน. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะผู้ประกอบการ และการรับรู้เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการยอมรับเทคโนโลยีคลังสินค้าอัจฉริยะเชิงพาณิชย์ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. *วารสารสถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*, 6(1), 21-36.
- [14] สุชาติ ไตรภพสกุล. (2564). *หลักการตลาดเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [15] สุภางค์ จันทวานิช. (2565). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 26). (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [16] สุวัฒน์ งามแสง. (2568). ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรบุคคลในยุคดิจิทัลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 11(1), 11-21.
- [17] อรณัฐ อุปนันท์ สืบชาติ อันทะไชย และพนา ดุลยพัชร. (2562). อิทธิพลเชิงสาเหตุของส่วนผสมทางการตลาดบริการที่มีต่อการรับรู้คุณค่าความพึงพอใจและความภักดีของผู้บริโภคของร้านค้าเครื่องประดับอัญมณี. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 8(2), 74-86

การบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี

MANAGEMENT AND DEVELOPMENT OF PUBLIC SECTOR BY LOCAL LEADERS: A CASE STUDY OF PATHUM THANI MUNICIPALITY, PATHUM THANI

ชนะพัฒน์ วิริต^{1*}

TANAPAT VIRIT^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารจัดการและการพัฒนาภาครัฐผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการและการพัฒนาภาครัฐผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าเอฟและการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารจัดการและการพัฒนาภาครัฐผู้นำท้องถิ่นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.53, S.D.=0.847) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยด้านธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.52, S.D.=0.844) และด้านการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.56, S.D.=0.895) 2) ผลการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องเพศ สถานภาพ รายได้ต่อเดือนมีความ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่เทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีความสัมพันธ์เท่ากับ .521 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีสมการมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 63 และสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้ $Z_1 = .375Z_6 + .345Z_7 + .124Z_3 + .106Z_1$ ตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ ; การพัฒนาภาครัฐ ; ผู้นำท้องถิ่น

¹ อาจารย์คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น , Lecturer, Faculty of Business Administration and Public Administration, Western University.

* Corresponding Author, Email: Dr.paotanapat@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were threefold: 1) to examine the level of management and development of public sector by local leaders of Pathum Thani municipality, Pathum Thani Province; 2) to compare the management and development of public sector by local leaders of Pathum Thani municipality, Pathum Thani Province; and 3) to study the relationship between the principles of good governance and management and development of public sector by local leaders of Pathum Thani municipality, Pathum Thani Province. Quantitative research utilized a questionnaire as data collection. A sample group consisted of 400 people. The statistical analysis included percentage, mean standard deviation, t-test, F-test and multiple regression analysis.

Research findings indicated that: 1) the overall level of management and development of public sector by local leaders had a mean of (\bar{X}) = 3.53, S.D.=0.847), reflecting a high level of agreement which included the aspect of good governance of local leaders (\bar{X}) = 3.52, S.D.=0.844) and the aspect of management and public sector development by local leaders of (\bar{X}) = 3.56, S.D.=0.895); 2) the results of the comparison, classified by personal factors, the overall there were no difference, except for the factors of gender, marital status, monthly income, and length of residence in the Pathum Thani municipality, which showed statically significant at the .05 level; and 3) the relationship between good governance and the management and development of public sector by local leaders were found to be moderately correlated, with a correlation coefficient of .521, which were statically significant at the .01 level. The predictive power of this relationship was approximately 63%, represented by the following regression equation of $Z_r = .375Z_6 + .345Z_7 + .124Z_3 + .106Z_1$, respectively.

Keywords: Management ; Public Sector Management ; Local Leaders

บทนำ

ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการเมือง ที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น (กฤตพลภัก คิริรินทร์ และคณะ, 2566) ขณะเดียวกันต้องปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยองค์กรทุกองค์กรมีองค์ประกอบที่สำคัญสองส่วน คือ “งาน” และ “คน” หมายความว่า องค์กร ทุกประเภทต้องมีองค์ประกอบด้านงาน ซึ่งได้แก่ภารกิจที่ต้องทำตามวัตถุประสงค์และการจัดระบบงาน เพื่อให้สามารถทำภารกิจได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (กฤตภาคิน มิ่งโสภา และณกมล จันทร์, 2564) การบริหารและการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรม และจริยธรรม ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ ระหว่าง

ภาครัฐกับภาคเอกชนมีอยู่อย่างใกล้ชิด ภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมกติกาดำเนินงานของเอกชนย่อมมีผลต่อการเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีในวงการธุรกิจและการยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรมรวมทั้งความรับผิดชอบต่อสังคม(ภูติศ นอขุนทด, 2565) ซึ่งทำให้การเสริมสร้างจริยธรรมในการทำธุรกิจเป็นไปได้ลำบากตั้งนั้นบุคคลหรือคณะบุคคลจะรับตำแหน่งเป็นผู้ปกครองจะต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน นโยบายในการปกครองประเทศจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่การที่จะเป็น ประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นต้องเป็นการปกครอง โดยอาณัติของคนส่วนใหญ่และเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนมาก ดังนั้นการปกครองแบบนี้จึงเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน (กนกรัตน์ พงษ์ไพฑูริกุล, 2566) ซึ่งจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำมีผลกระทบโดยตรงกับทุกองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐยังคงยึดถือหลักการบริหารแบบ “ระบบ

ราชการ” มีการปลูกฝังความเป็นลำดับชั้น มีกระบวนการที่ซับซ้อน มีขั้นตอนซ้ำซ้อนเกินความจำเป็นซึ่งไม่มีความคล่องตัวและไม่เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการบริหารจัดการองค์กรในยุคดิจิทัล ที่กำลังเป็นประเด็นท้าทายขององค์กรต่างๆ ที่มีแนวคิดที่จะปฏิรูประบบองค์กรให้เป็นองค์กรดิจิทัล ที่ต้องเน้นความยืดหยุ่น และความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การจัดการรูปแบบการทำงานเพื่อการพัฒนาสู่องค์กรยุคใหม่(จิระประภา อัครบวร, 2564) ดังนั้นองค์กรยุคใหม่จึงต้องปฏิรูประบบและปรับวิธีการบริหารจัดการองค์กรให้เข้ากับยุคสมัย ซึ่งถือเป็นกุญแจที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากร เพื่อขยายขีดความสามารถขององค์กร เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร ในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นในด้านกายภาพระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และด้านการให้บริการประชาชน ตลอดจนการเข้าถึงบริการของภาครัฐได้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) จากรากฐานแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี(สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)ในปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแบบระบบรัฐสภา ดังนั้นการปกครองแบบนี้จึงเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน(พัสสรณ์ วรภัทร์ธิระกุล, 2566) การบริหารราชการแผ่นดินโดยเหตุผลสำคัญ คือ เพื่อต้องการจัดรูปแบบงานให้เข้าลักษณะการปกครองต่อรัฐธรรมนูญและเพื่อจะได้บริหารราชการแผ่นดินรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมีการจัดระเบียบบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการ ส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้มีราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล จนมาถึงองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมทั้งท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานครกับเมืองพัทยา ทำให้ท้องถิ่นเกิดความแตกต่างอย่างมาก ทั้งขนาด ความยากง่าย ความซับซ้อนมีหลายมิติ และวิธีการเข้าไปบริหารจัดการ(นริศรา พิงส์สำโรง, 2566) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 2550 และ 2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไทย เพื่อให้ทราบแนวทางการใช้

หลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองท้องถิ่นไทยโดยเฉพาะเทศบาลเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้กับประชาชนปกครองตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้รับมอบอำนาจจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินการและการตัดสินใจของตนเอง(อุดม ทุมโฆสิต, 2561)

จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยเทศบาลเมือง 10 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองปทุมธานี เทศบาลเมืองคูคต เทศบาลเมืองท่าโขลง เทศบาลเมืองคลองหลวงเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ เทศบาลเมืองลำสามแก้ว เทศบาลเมืองบางคูวัด เทศบาลเมืองบึงยี่โถ เทศบาลเมืองลาดสวาย และเทศบาลเมืองบางกะดี มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560-2569 ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ โดยเฉพาะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นนักรการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง ผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของท้องถิ่น เช่น กำหนดนโยบาย การอนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการ แต่งตั้งถอดถอน ลงโทษข้าราชการ วางระเบียบราชการ ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารราชการ และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้การบริหารจัดการสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในท้องถิ่นนั้น(ภิรมย์วิมล ปรมัตถ์วรโชติ, 2565)

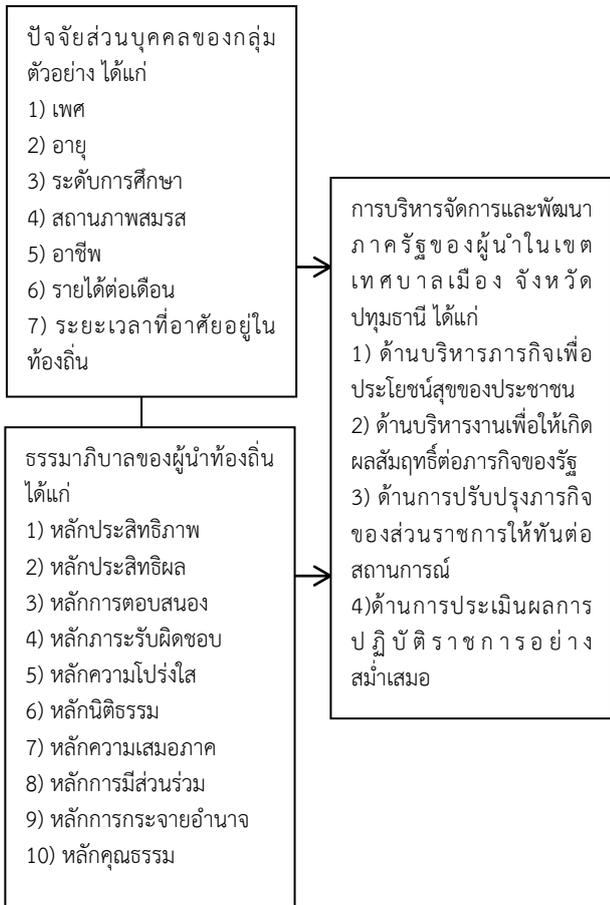
ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี” ในท้องถิ่นการบริหารท้องถิ่นควรคำนึงถึงหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการและการพัฒนาภาครัฐผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการและการพัฒนาภาครัฐผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งถือได้ว่ามีขนาดใหญ่มาก ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (W.G. Cochran, 1953) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และยอมรับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05 จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยขอเพิ่มสำรองกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 4 หรือเป็นจำนวนเท่ากับ 15 ตัวอย่าง รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 400 ตัวอย่างเพื่อกำหนดส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโดยแต่พื้นที่ในจำนวนเท่ากันๆ คือ 400/10 เท่ากับ 40 ตัวอย่างดังนั้น นำเสนอได้ดังนี้

1. เทศบาลเมืองปทุมธานี	40	ตัวอย่าง
2. เทศบาลเมืองคูคต	40	ตัวอย่าง
3. เทศบาลเมืองท่าโขลง	40	ตัวอย่าง
4. เทศบาลเมืองคลองหลวง	40	ตัวอย่าง
5. เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์	40	ตัวอย่าง
6. เทศบาลเมืองลำสามแก้ว	40	ตัวอย่าง
7. เทศบาลเมืองบางคูวัด	40	ตัวอย่าง
8. เทศบาลเมืองบึงยี่โถ	40	ตัวอย่าง
9. เทศบาลเมืองลาดสวาย	40	ตัวอย่าง
10. เทศบาลเมืองบางกะดี	40	ตัวอย่าง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐผู้นำท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ที่มีลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐผู้นำท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี
3. การบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐ ส่งผลต่อผู้นำท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพ (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความเชื่อมั่นค่า α ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น ดังนั้นแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ (สมโภชน์ อเนกสุข, 2564)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเพื่อยื่นขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยกับประชาชนผู้เป็นกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่างในการขอข้อมูลและตอบแบบสอบถาม ผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form จากแบบสอบถามที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบ ความถูกต้องและความ

ครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อ ประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูป ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการแจกแจงหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พร้อมทั้งการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

โดยผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยสรุปพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25 มีสถานภาพสมรสปี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 มีอาชีพเกษตรกร/ค้าขาย จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.25 มีรายได้ต่อเดือน 30,000 – 40,000 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่เทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่เทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี 6 – 10 ปี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่นในเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี (\bar{X}) = 3.53, S.D.=0.847) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยสามารถอธิบายแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1) ธรรมชาติของผู้นำท้องถิ่น (\bar{X}) = 3.52, S.D.=0.844) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X}) =

3.61, S.D.=0.867) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาหลักความเสมอภาค (\bar{X}) = 3.60, S.D.=0.867) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หลักประสิทธิภาพ (\bar{X}) = 3.57, S.D.=0.828) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หลักการตอบสนอง (\bar{X}) = 3.56, S.D.=0.935) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หลักความโปร่งใส (\bar{X}) = 3.55, S.D.=0.949) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หลักนิติธรรม (\bar{X}) = 3.54, S.D.=0.968) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หลักการกระจายอำนาจ (\bar{X}) = 3.48, S.D.=0.753) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หลักคุณธรรม (\bar{X}) = 3.46, S.D.=0.654) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หลักการรับผิดชอบต่อสังคม (\bar{X}) = 3.45, S.D.=0.879) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หลักประสิทธิผล (\bar{X}) = 3.44, S.D.=0.742) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.2) การบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานีโดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.56, S.D.=0.895) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X}) = 3.61, S.D.=0.877) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (\bar{X}) = 3.61, S.D.=0.941) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (\bar{X}) = 3.59, S.D.=0.855) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (\bar{X}) = 3.51, S.D.=0.788) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่น :กรณีศึกษาเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรที่แตกต่างกันโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์คือ t-test กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้ค่า F-test ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยสรุปพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันยกเว้นดังนี้

3.1) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) ธรรมชาติของผู้นำท้องถิ่นในด้านหลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักนิติธรรม และหลักความเสมอภาค 2) การบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี ในด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

3.2) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) ธรรมชาติของผู้นำท้องถิ่นในด้านหลักนิติธรรม 2) การบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี ในด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

3.3) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ได้แก่ ธรรมชาติของผู้นำท้องถิ่นในด้านหลักภาระรับผิดชอบ

3.4) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่เทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ธรรมชาติของผู้นำท้องถิ่นในด้านหลักประสิทธิภาพตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐ ที่ส่งผลต่อผู้นำท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สมการนำมวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) โดย ผล การ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์ตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีความสัมพันธ์เท่ากับ .521 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

4.1) หลักประสิทธิภาพ (X_1) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Y_4) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .252 รองลงมาคือปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .202 ปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y_1) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .175 และปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y_3) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ มากเท่ากับ .159 ตามลำดับ

4.2) หลักประสิทธิผล (X_2) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .191 รองลงมาคือปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y_3) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ มากเท่ากับ .181 ปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y_1) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .173 และปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Y_4) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .139 ตามลำดับ

4.3) หลักการตอบสนอง (X_3) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y_2) และปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y_3) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .228 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y_1) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .195 และปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Y_4) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ มากเท่ากับ .184 ตามลำดับ

4.4) หลักภาระรับผิดชอบ (X_4) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Y_4) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ มากเท่ากับ .266 รองลงมาคือปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y_3) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .149 ปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .135 และปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y_1) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .134 ตามลำดับ

4.5) หลักความโปร่งใส (X_5) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Y_4) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .233 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .175 ปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y_1) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .147 และปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y_3) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .098 ตามลำดับ

4.6) หลักนิติธรรม (X_6) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Y_4) มีความ

ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง มากเท่ากับ .600 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y₂) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .375 ปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y₃) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .275 และปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y₁) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .184 ตามลำดับ

4.7) หลักความเสมอภาค (X₇) ความสัมพันธ์กับ ปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Y₄) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากเท่ากับ .727 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y₂) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .328 ปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y₃) โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ .211 และปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y₁) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ.139 ตามลำดับ

4.8) หลักการมีส่วนร่วม (X₈) ปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y₂) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากเท่ากับ .725 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y₁) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ.298 ปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y₃) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ.263 และปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Y₄) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .162 ตามลำดับ

4.9) หลักการกระจายอำนาจ (X₉) ปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y₁) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .353 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y₂) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .273 ปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y₃) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ.267และปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y₃) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ.178 ตามลำดับ

4.10) หลักคุณธรรม (X₁₀) ปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Y₄) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากเท่ากับ .755 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Y₂) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ใน

ระดับต่ำมากเท่ากับ .423 ปัจจัยด้านการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (Y₃) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .371 และปัจจัยด้านบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Y₁) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .350 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

ตัวแปรพยากรณ์	Regression Coefficient				
	B	beta	R ²	t	Sig
X ₁	.056	.111	.425	2.395	.017*
X ₂	-.005	-.010	.521	2.026	.078
X ₃	.073	.126	.416	2.793	.006*
X ₄	.001	.001	.419	6.768	.096
X ₅	.002	.004	.519	5.056	.058
X ₆	.230	.373	.255	8.686	.000*
X ₇	.243	.345	.393	7.931	.000*
X ₈	.077	.023	.236	3.630	.071
X ₉	.177	.026	.428	.6082	.091
X ₁₀	.054	.0025	.319	5.393	.068

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

X₁ หมายถึง หลักประสิทธิภาพ X₂ หมายถึง หลักประสิทธิผล
X₃ หมายถึง หลักการตอบสนอง X₄ หมายถึง หลักการรับผิดชอบ
X₅ หมายถึง หลักความโปร่งใส X₆ หมายถึง หลักนิติธรรม
X₇ หมายถึง หลักความเสมอภาค X₈ หมายถึง หลักการมีส่วนร่วม
X₉ หมายถึง หลักการกระจายอำนาจ X₁₀ หมายถึง หลักคุณธรรม

จากตารางที่ 1 พบว่าตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี โดยมีจำนวน 4 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 42.50 มีค่า R² = .425 มีค่าของ Adjusted R² เท่ากับ .419 ค่า F เท่ากับ 63.060 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ α .05 เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อย พบว่าตัวแปรที่ดีที่สุด คือ ตัวแปรปัจจัยด้านความรับผิดชอบสามารถอธิบาย ได้ร้อยละ 25.50 เมื่อเพิ่มตัวแปรปัจจัยด้านความคุ้มค่า พบว่า สามารถอธิบายตัวแปรตามเพิ่มขึ้นร้อยละ 39.30 เมื่อเพิ่มตัวแปรปัจจัยหลักนิติธรรมพบว่า สามารถอธิบายตัวแปรตามของหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานีเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.60 และเมื่อเพิ่มตัวแปรปัจจัยด้านนิติธรรมพบว่า สามารถอธิบายตัวแปรตามเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.50 ตัวแปรสมการชุดนี้มีค่า

F เท่ากับ 63.060 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่ามีตัวแปรที่สำคัญที่เข้าสู่สมการ 4 ตัวแปร ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z_r = .375Z_6 + .345Z_7 + .124Z_3 + .106Z_1$$

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1. ระดับการบริหารจัดการและการพัฒนาภาครัฐผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการเทศบาลของผู้บริหารเทศบาล มุ่งเน้นให้ห้องค์การของตนเกิดทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องผลักดันการปฏิบัติราชการของหน่วยงานให้มึระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเทียบเท่ามาตรฐานสากล พบว่ามี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญและเหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการเทศบาล ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ และหลักคุณธรรมทำให้สามารถบริหารราชการได้ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด และตอบสนองกับความต้องการของท้องถิ่นได้มาก อีกทั้งผู้บริหารเทศบาลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นทำให้รับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น จึงสามารถบริหารราชการเทศบาลเพื่อตอบสนองความต้องการ และแก้ไขความเดือดร้อนได้รวดเร็วและตรงกับความต้องการในประเด็นนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของภูติศ นอขุนทด (2565) ผลงานวิจัยพบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า เป็นสะท้อนถึงควมมีธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทย พร้อมทั้งผลงานวิจัยของธนภฤต โพธิ์เงิน กัญจน์ณัฏฐ์ สังข์นาค และพรพรรษ์ กสิบุตร. (2567). ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดองค์การมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน ด้านการประสานงาน งบประมาณ ด้านการวางแผน และ ด้านการสั่งการหรืออำนวยการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ

ประเด็นที่ 2. เปรียบเทียบการบริหารจัดการและการพัฒนาภาครัฐผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันในประเด็นนี้มีผลมาจากการพัฒนาเป็นไปตามนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นการบริหารท้องถิ่นควรคำนึงถึงหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีในบางประเด็นที่ต้องแก้ไขทั้งในด้านบุคลากรขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในด้านงบประมาณ ในด้านวัสดุอุปกรณ์และการจัดการซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อประชาชนเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธนภฤต โพธิ์เงิน กัญจน์ณัฏฐ์ สังข์นาค และพรพรรษ์ กสิบุตร. (2567) ผลการวิจัยพบว่าหลักความพร้อมที่จะรับผิดชอบ หลักการกระจายอำนาจ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง และหลักประสิทธิผล ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลได้ ร้อยละ 60.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พร้อมทั้งผลงานวิจัยของพิรพงษ์ แสงแก้ว และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ผลการวิจัยว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ช่วงอายุ ประเภท/ตำแหน่งและประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

ประเด็นที่ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า มีจำนวน 4 ตัวประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักนิติธรรมและหลักความเสมอภาคได้ร้อยละ 42.50 มีค่า $R^2 = .425$ มีค่าของ Adjusted R^2 เท่ากับ .419 ค่า F เท่ากับ 63.060 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .05$ โดยมีผลมาจากการพัฒนาท้องถิ่นไปให้เป็นไปในทิศทางใดที่ตรงกับความต้องการของประชาชนที่คำนึงถึงความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณตามแผนงานหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้การบริหารจัดการสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในท้องถิ่นนั้นในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศิริธานี เมฆลอย. (2567) ผลการวิจัยพบว่าผู้นำองค์กรท้องถิ่นวิสัยทัศน์และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคง

พร้อมทั้งการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติ โดยค่า ($R^2=0.84$, $R^2_{Adjusted}=0.83$, $Sr^2=5.34$, $F=28.52$, $p<0.001$) พร้อมทั้งผลงานวิจัยของจิราภรณ์ สีไพโร และธนัสถา โรจนตระกูล (2564) ผลการวิจัยพบว่าเพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือนและหมู่บ้านที่อาศัยต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิชัยรัฐ หมื่นด้วง และคณะ (2564) ผลการวิจัยพบว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า อาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้นำท้องถิ่นควรกำหนดนโยบาย แผนงาน ในการบริหารงานที่มุ่งเน้นการเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการบริหารงาน พร้อมทั้งควรนำแนวทางการจัดการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารงาน ทั้งในด้านผลผลิต ด้านประสิทธิภาพ ด้านคุณภาพ และด้านความพึงพอใจในการบริหารจัดการและพัฒนาภาครัฐของผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดปทุมธานี ต่อไป

1.2 ควรกำหนดโครงสร้างของขนาดและหน่วยงาน รวมถึงบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับแผนงานและกำหนดเป้าหมาย ตลอดจนวิธี การดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารองค์การบรรลุผล สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และนโยบายในการดำเนินงานกิจการ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้

1.3 ส่งเสริมให้นำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) มาใช้ในการบริหารจัดการท้องถิ่น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนบริบทและโครงสร้างองค์การให้สนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจใหม่ สร้างสภาพแวดล้อมใหม่ และเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 การทำงานร่วมกันจำเป็นที่จะต้องมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ร่วมงานทุกคนสามารถใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงาน ทำให้การทำงานมีความสอดคล้อง และเป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน ตามระเบียบ กฎหมายหรือ ข้อบังคับที่มีอยู่

2.2 ในการทำงานร่วมกันผู้นำชุมชนและผู้นำจำเป็นที่จะต้องมีการชี้แจง นำ ด้วยการให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานโดยต้องไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคลใดบุคคล หนึ่ง เนื่องจากขวัญและกำลังใจในการทำงานเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกระทำและพฤติกรรมของบุคคล เมื่อผู้ร่วมงานมี ขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ก็จะส่งผลให้ผู้ร่วมงานมีความ พยายาม มีความอดทน มีความสุขในการทำงาน และคิดหา วิธีการนำเอาความรู้ความสามารถของตนมาใช้ให้เป็น ประโยชน์ ต่องานให้ได้มากที่สุด

2.3 ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการเมือง ที่ต้องพึ่งพาซึ่ง กันและกันมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ขณะเดียวกันต้อง ปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นตามความต้องการของท้องถิ่น ให้บรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของนโยบายที่วางไว้ทั้งนี้เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็น ประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งในด้านบุคลากรขององค์กร ปกครองท้องถิ่น ในด้านงบประมาณ ในด้านวัสดุอุปกรณ์และการ จัดการซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อ ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี อย่างสูงสุดต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรใช้วิธีการศึกษาที่หลากหลายโดยเฉพาะการวิจัย เชิงคุณภาพเพื่อให้เห็นมิติของปัญหาที่ลุ่มลึกขึ้น หากมีผู้วิจัยสนใจ ที่จะทำงานวิจัยที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับเรื่องนี้ ควรมีความคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูลเนื่องจากการเข้าถึงพื้นที่และผู้ให้ ข้อมูลเป็นสิ่งที่สำคัญ

3.2 ควรทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ โดยจัดกลุ่มตัวแปร ใหม่ๆ พร้อมทั้งการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์อื่นๆ และข้อเสนอแนะในการวิจัยอย่างเป็นทางการเป็นระบบครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กฤตพลลภ์ คิรินทร์,ปรัชนันท์ เจริญอาภรณ์วัฒนา และจินตภา ลีนิวา. (2566). การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. *Journal of Information and Learning*, 34(3), 154-165.
- [2] กฤตภาคิน มิ่งโสภา และณกมล จันท์. (2564). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 23(2), 209-222.
- [3] จิราภรณ์ สีไพร และ ธนัสนา โรจนตระกูล. (2564). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลศาลาลาย อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์. *Journal of Modern Learning Development*, 6(5), 52-66.
- [4] ธนกฤต โพธิ์เงิน กัญจน์ณัฐ สังข์นาค และพรพรรณ กสิบุตร. (2567). หลักธรรมาภิบาลที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 7(2), 57-78.
- [5] นริศรา พึ่งสำโรง. (2564). กลไกการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตาม โครงการไทยนิยม ยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสาร มจร การพัฒนาลังคม*, 6(3), 75-83.
- [6] ปฏิพล บุญชัยศรี และกฤษณะ จันท์เรือง. (2567). บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ*, 7(3), 254-267.
- [7] พภััสสรณ์ วรรณภัทรธิระกุล. (2566). ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรบุคคลในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*, 7(2), 218-231.
- [8] พรพรรณ กสิบุตร ธนกฤต โพธิ์เงิน และวิทยา สุจริตชนารักษ์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 6(5), 100-117.
- [9] พิชัยรัฐ หมั่นด้วง และคณะ. (2564). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู. *Journal of Roi Kaensam Academi*. 6(9), 425-438.
- [10] พีรพงษ์ แสงแก้ว และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2565). การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร. *Journal of Modern Learning Development*, 7(5), 179-192.
- [11] ภิรมย์วิมล ปรมัตถ์วรโชติ. (2565). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: สู่องค์การแห่งการเรียนรู้. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7(5), 337-351.
- [12] ภูติศ นอขุนทด. (2565). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐ. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(1), 1030-1044.
- [13] ศิราณี เมฆลอย. (2567). ประสิทธิภาพนโยบายการจัดสวัสดิการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสาร Journal of Modern Learning Development*, 9(9), 413-424.
- [14] สมโภชน์ อเนกสุข. (2564). วิธีการเชิงปริมาณ และวิธีการเชิงคุณภาพ สู่วิธีการวิจัยแบบผสม. *Journal of Education Studies, Burapha University*, 3(1), 1-16.
- [15] สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *นโยบายและแผน ระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ.2561-2580)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- [16] อุดม ทุมโฆสิต (2561). *การปกครองท้องถิ่นญี่ปุ่นระบบ กลไก และข้อสังเกตเพื่อการพัฒนาการปกครอง : ท้องถิ่นไทย . คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ : กรุงเทพฯ*

ประสิทธิผลการบริหารองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

ORGANIZATIONAL MANAGEMENT EFFECTIVENESS RELATED TO PERSONNEL PARTICIPATION IN THE WORK OF PATHUM THANI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

ศิริราณี เมฆลอย^{1*}

SIRANEE MAKLOY^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารองค์การและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี 2) เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีจำนวน 190 คน ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1)ระดับประสิทธิผลการบริหารองค์การและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.89, S.D.=0.916) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย 2)ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลโดยสรุปพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น เพศ สถานภาพ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05และ3)ประสิทธิผลการบริหารองค์การมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยด้านลักษณะของบุคลากรในหน่วยงาน ($\beta=0.253$) มากที่สุด รองลงมาด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ ($\beta=0.179$) ยกเว้นด้านการสร้างปัจจัยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง ($\beta=0.108$) ด้านการพัฒนากลยุทธ์ ($\beta=0.051$) และด้านการเชื่อมโยงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ($\beta=0.018$) ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

คำสำคัญ : ประสิทธิผลการบริหารองค์การ ; การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ; บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

¹ อาจารย์คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, Lecturer, Faculty of Business Administration and Public Administration, Western University.

* Corresponding Author, Email: Dr.siranee51@gmail.com

Received: May 15, 2025, Revised: Jun 4, 2025, Accepted: Jun 6, 2025

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the level of organizational management and personnel participation in work performance of Pathum Thani Provincial Administrative Organization; 2) to compare the effectiveness of organizational management influencing personnel participation in work performance of Pathum Thani Provincial Administrative Organization, categorized by personal factors; and 3) to examine the effectiveness of organizational management in relation to personnel participation in work performance of Pathum Thani Provincial Administrative Organization. Quantitative research used a questionnaire as a tool to collect data. A sample group consisted of 190 personnel who work for Pathum Thani Provincial Administrative Organization. The statistics used to analyze the data included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and multiple regression analysis.

The research results found that: 1) the overall level of organizational management and personnel participation in work performance of Pathum Thani Provincial Administrative Organization had an average value of (\bar{X}) = 3.89, S.D.=0.916) with an agreement; 2) result of comparison the effectiveness of organizational management influencing personnel participation in work performance of Pathum Thani Provincial Administrative Organization that categorized by personal factors, overall, were no differences, except gender, marital status, and length of work which were statically significant at the .05 level; and 3) the effectiveness of organizational management in relation to personnel participation in work performance of Pathum Thani Provincial Administrative Organization had the highest influence coming from the characteristics of personnel within the organization ($\beta=0.253$), followed by organizational direction setting ($\beta = 0.179$). Except, factors such as supporting change ($\beta=0.108$), strategic development ($\beta = 0.051$), and linking strategy to practice ($\beta=0.018$) were not impact the organizational management effectiveness of Pathum Thani Provincial Administrative Organization.

Keywords: Organizational Management Effectiveness ; Participation in Work Performance ; Personnel in the Pathum Thani Provincial Administrative Organization

บทนำ

การบริหารองค์กรในปัจจุบันมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลสูงสุดที่จะสามารถนำองค์กรสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ บุคลากรที่มีคุณภาพเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้องค์กรก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งแน่นอนว่าทุกองค์กรล้วนมีความหวังที่จะได้รับประสิทธิผลการทำงานสูงสุดจากบุคลากรเพื่อมุ่งหวังให้บุคลากรเป็นกำลังหลักที่จะขับเคลื่อนให้องค์กรบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในทางปฏิบัติองค์กรมักจะพูดถึงประสิทธิภาพพร้อมกับประสิทธิผล (Effectiveness) ที่หมายถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอย่างเต็ม

ความสามารถ หากองค์กรใดมีทรัพยากรแรงงานที่ขาดประสิทธิภาพในการทำงานถือเป็นเรื่องยากที่จะทำให้องค์กรมีความเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน และสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเรื้อรังขององค์กร ซึ่งขาดประสิทธิภาพในการทำงานไม่สามารถสร้างบุคลากรที่ดีขึ้นมาได้ และอาจจะขาดแรงจูงใจที่จะทำให้บุคลากรมีประสิทธิภาพต่อองค์กรที่ตัวเองทำงานอยู่ที่อาจจะทำให้เป้าหมายที่องค์กรตั้งเอาไว้ไม่ประสบความสำเร็จได้(ภิรมย์ภักดี, 2565) โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่มุ่งยกระดับไปสู่เป้าหมายการให้บริการที่ตอบสนองประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำ การสร้างความโปร่งใส ที่เน้นการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชนโดยไม่ต้องร้องขอ และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน ที่ปรับตัวทันการณณ์ อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป (พราวแพรว สิริรัตน์ พงศ์พันธ์ ภัททิราภรณ์ คายัง ศุภลักษณ์ ภาวันนา กานดา ไสยรัตน์ และรัตน สีสี, 2566)

ประสิทธิผลการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมให้บุคลากรสามารถที่จะปฏิบัติงานภายใต้วัฒนธรรมองค์การที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ถ้ามีการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในการทำงานที่ดีและเหมาะสมก็จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มใจทำงานอยู่กับองค์กรต่อไป(มณีรัตน์ ชัยยะ และ เพ็ญศรี ฉวีรวงศ์, 2566) องค์กรจะได้รับประโยชน์จากบุคลากรในด้านคุณภาพของผลการปฏิบัติงานและสามารถพัฒนาองค์กรไปได้ดีอีกด้วย นอกจากนี้ส่งผลดีต่อการทำงานแล้วในอีกทางหนึ่งมีโอกาสที่จะก่อให้เกิดผลเสียได้ด้วยเช่นเดียวกันหากบุคลากรได้รับการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่พอใจในการปฏิบัติงาน มีความท้อแท้ ขาดกำลังใจ รู้สึกเบื่อหน่ายในสิ่งที่ทำทั้งนี้ การขาดประสิทธิภาพในการทำงานก่อให้เกิดช่องว่างในการแสวงหารายได้โดยมิชอบหรือเกิดการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อกอบโกยผลประโยชน์ส่วนตัวส่งผลเสียอันร้ายแรงแก่องค์กร(ภูมิวิรินทร์ ชูณหะวงษ์วิริศ, 2567) ดังนั้นหากบุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมบุคลากรก็จะทุ่มเทกำลังและสติปัญญาเสียสละกำลังกาย อุทิศเวลาให้กับการทำงานทำให้การปฏิบัติงานขององค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น(ประภาพรรณ กัณฑ์วงษ์และนิศากรรัตน์ โชติเชย, 2565) นอกจากนี้ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานคือผลสำเร็จอันเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งตามแนวความคิดสมัยใหม่ในการจัดกิจการงานจะเริ่มต้นที่การตั้งจุดสำเร็จของงาน นั่นคือมีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของผลสำเร็จที่ต้องการ ถ้าใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้ามาดำเนินการในโครงการหรืองานได้น้อยที่สุด และผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้การดำเนินโครงการนั้นจะมีประสิทธิผลสูงสุด(วราภรณ์ ปานะพิพัฒน์, 2564) แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าโครงการใดแม้ว่าจะสามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้เหมือนกันก็ตาม แต่ใช้ทรัพยากรหรือปัจจัย

นำเข้ามากกว่าโครงการอื่นๆ โครงการนั้นก็จะไม่ใช่โครงการที่มีประสิทธิผลสูงสุด(สุทธิรัตน์ สุวรรณวิจิตร และคณะ, 2564)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี มีนโยบายด้านการบริหารภาครัฐ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) หลักการเรื่องการบริหารจัดการที่ดี โดยสร้างวัฒนธรรมการทำงานใน ทั้งในส่วนของบุคลากร วิธีการบริหารงาน รวมถึงการสร้างผลลัพธ์การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยยึดหลักนิติธรรมปฏิบัติตามกฎหมาย หลักคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ ขยันหมั่นเพียร หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า ยึดมั่นในความถูกต้อง ตรวจสอบได้ หลักความมีส่วนร่วมในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือสามัคคีกันระหว่างภาครัฐและประชาชน รวมถึงหลักความรับผิดชอบ เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบ ต่อผลที่เกิดขึ้นและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรักความสามัคคี 2) สร้างทีมทำงานที่มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะในการรับใช้ และให้บริการประชาชน โดยจะต้องเป็นองค์กรที่ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา และฝ่ายข้าราชการ ร่วมกันสัญญาว่าจะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกระดับ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานภายในองค์กรเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรทำให้ประชาชน เกิดความเชื่อมั่นศรัทธา และไว้วางใจในการทำงาน 3) การทำงานแบบคู่ขนาน มีการสร้างพลังการทำงานแบบเสริมแรง ซึ่งเป็นการเสริมสร้างและการสานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาชน ในรูปแบบการทำงานแบบคู่ขนานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ภาคประชาสังคม เพื่อการรับรู้ เข้าใจถึงปัญหา และความต้องการของประชาชน อย่างแท้จริง โดยมีการนำมาพิจารณาขับเคลื่อนไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้กระบวนการเหล่านี้เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาท้องถิ่นให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน และ4) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ทุกฝ่ายเห็นคุณค่าขององค์กรร่วมกัน โดยการสร้างคุณค่าร่วม (Core Value) ในการทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการทำงานเชิงรุก (Proactive) การทำงานแบบเสริมพลังร่วม (Collective Impact) การทำงานแบบบูรณาการ (Integration) และการทำงานแบบการสร้างนวัตกรรมใหม่ (Innovation) ทำให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีเกิดความสมดุลระหว่าง

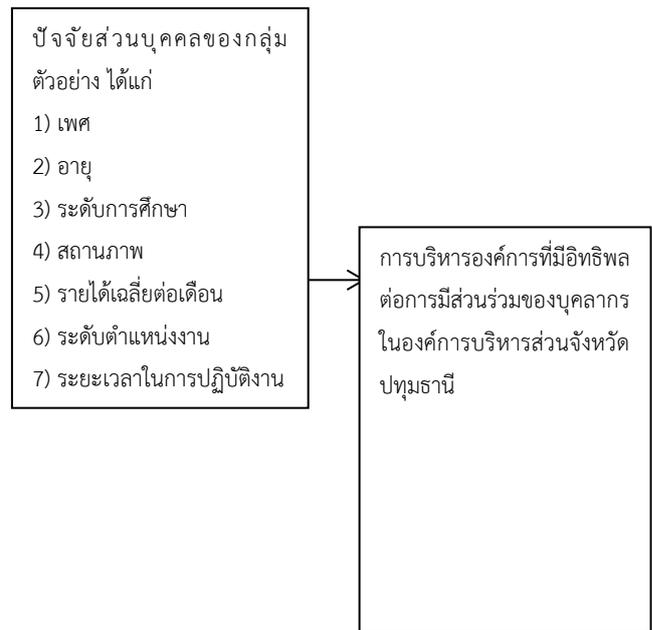
ประสิทธิภาพกับประสิทธิผล ซึ่งผลประโยชน์จะเกิดกับประชาชนและเทศบาล(สมคิด บางโม, 2562)

ดังนั้นจากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี” ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ความรู้ ความสามารถมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร ถือว่าเป็นเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การบริหารองค์กรเป็นไปด้วยความราบรื่นและเกิดผลสำเร็จ ทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิตก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมลดความเครียดและความขัดแย้งในองค์กร เพื่อกำหนดเป้าหมายของแผนบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์และเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารองค์การและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
3. ศึกษาประสิทธิผลการบริหารองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับประสิทธิผลการบริหารองค์การและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก
2. บุคลากรที่มีข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ระดับตำแหน่งงาน และประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกัน
3. ประสิทธิผลการบริหารองค์การมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ : ได้แก่ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ปทุมธานี รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 350 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2566)

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษานี้ ได้จากการคำนวณจากสูตรของ (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างในธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) ยอมรับความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 183 คน โดยผู้วิจัยขอเพิ่มเป็น 190 คน เพื่อป้องกันการเก็บข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์จากแบบสอบถามที่ได้รับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ระดับตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการทำงาน เป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกคำตอบจำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เป็นคำถามปลายปิดแบ่งเป็น 5 ระดับรวมจำนวน 25 ข้อ ได้แก่ 1)ด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ 2) ด้านการพัฒนากลยุทธ์ 2.3)ด้านลักษณะของบุคลากรในหน่วยงาน 4) ด้านการเชื่อมโยงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และ 5) ด้านการสร้างปัจจัยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง และส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เป็นคำถามปลายปิดแบ่งเป็น 5 ระดับประกอบด้วย 4 ด้าน แยกเป็น 20 ข้อย่อย ได้แก่ 1)ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน 2)ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และ4)ด้านการมีส่วนร่วมในการ พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความเชื่อมั่นค่า α ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น ดังนั้นแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ (สมโภชน์ อเนกสุข, 2564)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากคณะกรรมการธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม
2. จัดหาผู้ช่วยเก็บข้อมูลจำนวน 2 คน จากนั้นทำความเข้าใจและชี้แจงแบบสอบถามให้ทราบโดยละเอียด ผู้ช่วยเก็บข้อมูลทุกคน สามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางเดียวกัน
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูล เข้าพบกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นแนะนำตัวชี้แจง วัตถุประสงค์และขออนุญาตในการให้ตอบแบบสอบถามพร้อมทั้งชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ
4. เมื่อกลุ่มตัวอย่างอนุญาต ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง และเปิดโอกาสให้ ชักถาม หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
5. ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูลตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมานหรือสถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistic) 1)วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่างตัวแปร ได้แก่ เพศ และตำแหน่งงานโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test 2)เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และรายได้ต่อเดือน โดยใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนด้วยสถิติ F-test (Analysis of Variance: ANOVA) และ2.3) ประสิทธิภาพการบริหารองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยใช้จะใช้สถิติทดสอบหาความสัมพันธ์การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

โดยผู้วิจัยสรุปผลการศึกษานำเสนอได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารองค์การและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปพบว่า

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีจำนวน 190 คน โดยสรุปพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 68.40 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 มีสถานภาพสมรส จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 6 ปี - 10 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 และมีระดับตำแหน่งงานเป็นข้าราชการ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารองค์การและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.89, S.D.=0.916) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถามแต่ละด้านพบว่า

2.1) ประสิทธิภาพการบริการองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.78, S.D.=0.896) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถามแต่ละด้านพบว่าด้านการสร้างปัจจัยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X}) = 3.94, S.D.=0.907) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย รองลงมาด้านการพัฒนากลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.92, S.D.=0.951) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านการเชื่อมโยงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.91, S.D.=0.918) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านลักษณะของบุคลากรในหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.88, S.D.=0.889) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.72,

S.D.=0.871) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ตามลำดับ

2.2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีโดยรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.68, S.D.=0.896) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยเมื่อพิจารณาในรายข้อคำถามแต่ละด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X}) = 3.61, S.D.=0.877) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและแก้ไข มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.60, S.D.=0.868) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.55, S.D.=0.949) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.55, S.D.=0.949) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย

2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล โดยสรุปพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น 1) ประสิทธิภาพการบริการองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศในด้านด้านการพัฒนากลยุทธ์ และด้านการสร้างปัจจัยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง สถานภาพในด้านลักษณะของบุคลากรในหน่วยงานและระยะเวลาในการปฏิบัติงานในด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สถานภาพในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานในด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ศึกษาประสิทธิผลการบริหารองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำเสนอได้ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัย

โดยผู้วิจัยสามารถอภิปรายของการวิจัยนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับประสิทธิผลการบริหารองค์การและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งมีผลมาจากการบริหารจัดการที่ดี โดยสร้างวัฒนธรรมการทำงานใน ทั้งในส่วนของบุคลากร วิธีการบริหารงาน รวมถึงการสร้างผลลัพธ์การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยยึดหลักนิติธรรมปฏิบัติตามกฎหมาย หลักคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ ขยันหมั่นเพียร หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า ยึดมั่นในความถูกต้อง ตรวจสอบได้ หลักความมีส่วนร่วมในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงานในประเด็นนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุวัฒน์ งามแสง. (2568) ผลการวิจัยพบว่าการบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นบทสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความสามารถ เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพจากระบบเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการพัฒนาบุคลากร ให้เป็นคนเก่งคนดี มีคุณภาพ มีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง โดยยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และมีรับผิดชอบต่อหน้าที่ พร้อมทั้งผลงานวิจัยของพัศธรรม วรรักษ์ธีระกุล. (2562). ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลมาจากสภาพทางสังคมเศรษฐกิจกิจ การเมือง และเทคโนโลยี เป็นบทสะท้อนประสิทธิผลการบริหารจัดการองค์การ พร้อมทั้งผลงานวิจัยของพิระยุทธ ศิลลาพรหม บุญเหลือ บุบผามาลา สุรัชชัช และวนิดา ณ ลำพูน. (2564) ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานในรูปแบบต่างๆ เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาท้องถิ่นให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนต่อความก้าวหน้า มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซื่อสัตย์ หลักความ รับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมตามลำดับ

2. การประสิทธิผลการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปพบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในประเด็นนี้มีผลมาจากการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ทุกฝ่ายเห็นคุณค่าขององค์กรร่วมกัน โดยการสร้างคุณค่าร่วม (Core Value) ในการทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะ

เป็นเรื่องของการทำงานเชิงรุก (Proactive) การทำงานแบบเสริมพลังร่วม (Collective Impact) การทำงานแบบบูรณาการ (Integration) และการทำงานแบบการสร้างนวัตกรรมใหม่ (Innovation) ทำให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีเกิดความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพกับประสิทธิผลในประเด็นนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของชนัญธิดา สุวรรณศร (2564) ผลการวิจัยพบว่าอายุ ศาสนา และการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 พร้อมทั้งผลงานวิจัยของภูมิวิรินทร์ ชุมพะวงษ์วิศ. (2567) ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบตามข้อมูลส่วนบุคคลโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านลักษณะของหน่วยงาน ในเรื่องเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ตามลำดับ

3. ประสิทธิผลการบริหารองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปพบว่าด้านลักษณะของบุคลากรในหน่วยงานมากที่สุด รองลงมาด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ ยกเว้นด้านการสร้างปัจจัยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนากลยุทธ์และด้านการเชื่อมโยงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี มีผลมาจากความสามารถมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การบริหารองค์กรเป็นไปด้วยความราบรื่นและเกิดผลสำเร็จ ทั้งปริมาณและคุณภาพ จึงต้องบูรณาการข้อมูลต่างๆ อาทิ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ องค์กร บริบทและผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดเป้าหมายของแผนบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เป็นรูปธรรมสร้างสมดุลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์และเกิดการพัฒนอย่งยั่งยืน ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิวัฒน์ รังส้อย. (2564). ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงต่อการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่หลากหลายผ่านพฤติกรรมธรรมเนียมวิธีการทำงาน และผลงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ แสงสว่าง. (2566). ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์สภาพแวดล้อมการทำงานมีอิทธิพลโดยตรงต่อวัฒนธรรมองค์การในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป. การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบใหม่ของประสิทธิผลการบริหารองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ได้แก่ 1) หลักการเรื่องการบริหารจัดการ

ที่ดี โดยสร้างวัฒนธรรมการทำงานใน ทั้งในส่วนของคุณภาพ การบริหารงาน 2)สร้างทีมงานที่มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพ มีความ รับผิดชอบ มีจิตสาธารณะในการรับใช้ และให้บริการ ประชาชน 3) การทำงานแบบคู่ขนาน เป็นการสร้างเสริมและ การสานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการ พัฒนาท้องถิ่นให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน และ4) การพัฒนา ศักยภาพบุคลากรให้ทุกฝ่ายเห็นคุณค่าขององค์กรร่วมกัน ของ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีเกิดความสมดุลระหว่าง ประสิทธิภาพกับประสิทธิผล ซึ่งผลประโยชน์จะเกิดกับประชาชน ในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

1.1 ผู้บริหารขององค์กรต้องให้ความสำคัญกับการสร้าง ความสุขและมีแรงจูงใจเพื่อความพึงพอใจในการทำงาน ก็มักจะ ได้ผลลัพธ์ และผลการดำเนินการที่น่าพอใจแรงจูงใจจึงเป็นสิ่ง สำคัญมากต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยการ สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ เพื่อให้มี ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ทำให้สำเร็จลุล่วงซึ่งจะส่งผลต่อการ นำพาองค์กรไปสู่ผลสำเร็จและยั่งยืนต่อไป

1.2 ควรมีแนวทางการพิจารณาที่มีคุณธรรมจริยธรรม และมีเกณฑ์การประเมินที่เป็นธรรมและเท่าเทียมกันด้วยการให้ ความสำคัญและส่งเสริมคุณภาพชีวิตงานที่ดี นำไปสู่ความผูกพัน ต่อองค์กรและ ส่งเสริมให้เกิดเป็นพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ดี เพื่อพัฒนาองค์กรให้เจริญเติบโตและก้าวหน้าต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 เพิ่มบุคลากร ให้เพียงพอกับภาระงานเพื่อให้มี แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีการสนับสนุนให้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใน การปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยเหลือประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน สะดวก ต่อการจัดเก็บข้อมูล และประหยัดเวลาในการค้นหาได้อย่าง รวดเร็วต่อไป

2.2 ควรมุ่งเน้นให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมการทำงาน และสร้างค่านิยมร่วมในองค์กรให้เกิดความเหมาะสมสอดคล้อง กับเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรตามแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้และ วัฒนธรรมองค์กรเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ประเทศและ ประชาชน โดยพันธกิจดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมองปัจจัยอื่นๆ ที่ความแตกต่างไปจากงานวิจัยนี้ เพื่อให้เกิดมุมมองด้านแนวคิดที่หลากหลายให้เหมาะสมในแต่ละ พื้นที่ พร้อมทั้งควรเปลี่ยนเครื่องมือหรือเทคนิคในการวิจัย เพราะ อาจจะทำให้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัย ในครั้งนี้

3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ นำมาเชื่อมโยงกับความสามารถและกำหนดทางเลือกใหม่ ของ การบริหารมีความปรารถนาพร้อมกันที่จะผลักดันการเปลี่ยนแปลง ใหม่ๆ นำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต ส่งเสริมให้องค์กรเกิดการ พัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). *แผนปฏิบัติการราชการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- [2] เกรียงศักดิ์ แสงสว่าง. (2566). วัฒนธรรมองค์กรและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของ บุคลากรในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 9(2), 34-42.
- [3] ชันญธิดา สุวรรณศร. (2564). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 13(1), 379-396.
- [4] ธานินทร์ ศิลป์ จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

- [5] นิวัฒน์ รังสร้อย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. *วารสารวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 8(2), 288-301.
- [6] ประภาพรรณ กัณทวงษ์และนิศารัตน์ โชติเชย. (2565). การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในการก้าวสู่ยุค Digital HR. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 12(1), 106-114.
- [7] พภัสสรณ์ วรภัทร์ธีระกุล. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนันทบุรี. *Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University*, 6(3), 15-31.
- [8] พรราวแพรว สิริรัตน์ พงศ์พันธ์ ภัททิราภรณ์ คายัง ศุภลักษณ์ ภาวันนา กานดา ไสยรัตน์ และรัตนา สีดี. (2566) เทคโนโลยีดิจิทัล HR กับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานทรัพยากรบุคคล. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 4(4), 27-39.
- [9] พีระยุทธ ศิลภาพรหม บุญเหลือ บุปผามาลา สุรัชย์ ชูคง และวินดา ณ ลำพูน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 11(3), 109-110.
- [10] ภูมิวิรินทร์ ชุณหะวงษ์วิริศ. (2567). การบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร. *Journal of Roi Kaensam Academic*, 9(8), 529-540.
- [11] มณีนรัตน์ ชัยยะ และ เพ็ญศรี ฉิรินยงค์. (2566). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล (Digital HR). *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 11(1), 104-115.
- [12] วราภรณ์ ปานะพิพัฒน์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 13(1), 340-357.
- [13] สมคิด บางโม. (2562). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น
- [14] สมโภชน์ อเนกสุข. (2564). วิธีการเชิงปริมาณ และวิธีการเชิงคุณภาพสู่วิธีการวิจัยแบบผสม. *Journal of Education Studies, Burapha University*, 3(1), 1-16.
- [15] สุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร และคณะ. (2564). การกระจายอำนาจการปกครอง. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 8(5), 124-134.
- [16] สุวัฒน์ งามแสง. (2568). ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรบุคคลในยุคดิจิทัลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 11(1), 11-21.

การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจท้องถิ่น: กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท แหล่งมรดกโลก จังหวัดอุดรธานี

DEVELOPING A DIGITAL PLATFORM TO ENHANCE CULTURAL TOURISM AND LOCAL ECONOMY: A CASE STUDY OF PHU PHRA BAT HISTORICAL PARK, WORLD HERITAGE SITE, UDON THANI PROVINCE

อดุลย์ ทองแกม^{1*}, วิชาญ แสนปาง², ปณีภูษา พรรณวิเชียร³, สำเริง นนศิริ⁴, กิตติกรณ์ นองหารพิทักษ์⁵ และ วสิน หาสดส่อง⁶
ADUL THONGKAEM^{1*}, WICHAN SANPANG², PANIHA PANVICHAIN³, SAMROENG NONSIRI⁴, KITTIKORN NONGHANPITAK⁵
and WASIN HASODSONG⁶

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยใช้กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นแหล่งมรดกโลกที่มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว งานวิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (R&D) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ (1) การศึกษาความต้องการของผู้ใช้ (2) การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์ม และ (3) การทดสอบประสิทธิภาพของแพลตฟอร์ม เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน รวม 25 ข้อ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักท่องเที่ยว 20 คน ผู้ประกอบการท้องถิ่น 5 คน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก โดยฟังก์ชันที่ได้รับความนิยมสูงสุด ได้แก่ ระบบแนะนำสถานที่แบบ AI ระบบ Augmented Reality (AR) และระบบจองบริการ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 4.20 (SD = 0.45) และความเห็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นเกี่ยวกับศักยภาพของแพลตฟอร์มในการช่วยบริหารจัดการข้อมูลท้องถิ่นอยู่ที่ระดับ 4.30 (SD = 0.51) อย่างไรก็ตาม ควรพัฒนาเพิ่มเติมด้านการรองรับหลายภาษา ฟังก์ชัน AI Chatbot และขยายการใช้งานแพลตฟอร์มไปยังพื้นที่แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมอื่น ๆ ในประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประโยชน์ในการใช้งาน

คำสำคัญ : แพลตฟอร์มดิจิทัล ; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ; อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ; เทคโนโลยีดิจิทัล

¹⁻⁶ อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยสันตพล, Lecturer, Faculty of Business Administrator, Santapol College.

* Corresponding Author, Email: adul@stu.ac.th

Received: Jun 7, 2025, Revised: Jun 17, 2025, Accepted: Jun 21, 2025

ABSTRACT

This study aimed to develop a digital platform to enhance cultural tourism and support the local economy, using the case of Phu Phra Bat Historical Park in Udon Thani Province, a World Heritage Site with high tourism potential. The study employed a Research and Development (R&D) methodology consisting of three phases: (1) assessing user needs, (2) designing and developing the platform, and (3) testing its performance. Research instruments included a 25-item questionnaire divided into three sections and semi-structured interviews with experts. The sample group consisted of 20 tourists, 5 local entrepreneurs, and 5 government officials, totaling 30 participants. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that participants' opinions toward the developed platform were at a high level. The most preferred functions were the AI-based recommendation system, Augmented Reality (AR) features, and the online booking system. The average satisfaction score among tourists was 4.20 (SD = 0.45), while local entrepreneurs rated the platform's usefulness in managing local information at 4.30 (SD = 0.51). The study recommended further development to support multilingual use, integrate AI chatbot features, and expand the platform to other cultural tourism sites in Thailand to enhance its overall impact and usability.

Keywords: Digital Platform ; Cultural Tourism ; Local Economy ; Phu Phra Bat Historical Park ; Digital Technology

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นในประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นแหล่งมรดกโลก ซึ่งมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทในอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา (อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท, 2567) อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ยังคงมีข้อจำกัดในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวและการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว พิชิต ศรีสวัสดิ์ (2565) การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ภูพระบาท ซึ่งคาดว่าจะช่วยเพิ่มโอกาสในการโปรโมทและพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น รวมถึงเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม สุวรรณ เกษมสุข (2566) จากรายงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2566) และกระทรวง

การท่องเที่ยวและกีฬา (2567) พบว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับการยอมรับเป็นมรดกโลกเช่นภูพระบาท การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์สำคัญในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนและเพิ่มการมองเห็นของแหล่งท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2567) และธนบดี สุขประเสริฐ (2565)

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2566) และการศึกษาของ Smith Johnson (2563) พบว่าการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านการท่องเที่ยวต้องอาศัยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลจึงถือเป็นแนวทางที่สามารถเชื่อมโยงความต้องการของนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์

งานวิจัยนี้จะช่วยในการประเมินผลกระทบของการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงเป็นแนวทางในการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทยได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เหมาะสมสำหรับการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจท้องถิ่นในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท
2. เพื่อประเมินผลกระทบของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นต่อการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจท้องถิ่นและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนโดยรอบพื้นที่ศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

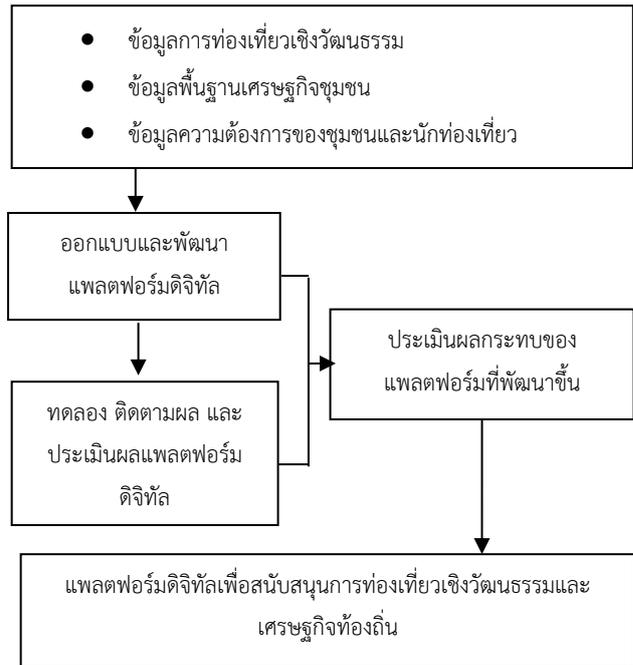
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทจังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2) ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน
- 3) ข้อมูลความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยว

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยนำไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลต้นแบบ จากนั้นนำแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้งานจริงในพื้นที่ และดำเนินการติดตามผล ประเมินผลการใช้งานโดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สุดท้ายผู้วิจัยได้ประเมินผลกระทบของแพลตฟอร์มต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นซึ่งนำไปสู่การสรุปผลว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลดังกล่าวสามารถเป็นเครื่องมือสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน แสดงได้ดัง ภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยแบ่งกระบวนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะศึกษาความต้องการของผู้ใช้ ระยะออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์ม และระยะทดลองใช้ ติดตามผล และประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการของผู้ใช้

ในระยะนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัยหลัก ได้แก่ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน รวมจำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ความต้องการและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 10 ข้อ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับฟังก์ชันของแพลตฟอร์ม จำนวน 10 ข้อ แบบสอบถามดังกล่าวผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.85 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรมท้องถิ่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาแพลตฟอร์ม

ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์ม

ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มตามแนวคิด User-Centered Design (UCD) โดยยึดหลักการออกแบบที่มุ่งเน้นความต้องการของผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง กระบวนการออกแบบประกอบด้วย การออกแบบโครงสร้างระบบ (System Architecture) การออกแบบด้านเทคนิค (Technical Design) และการออกแบบประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience: UX) รวมถึงการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ (User Interface: UI) ให้สามารถใช้งานได้ง่ายและตอบสนองต่อพฤติกรรมการใช้งานของกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ ติดตามผล และประเมินผล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้แพลตฟอร์มในพื้นที่จริง โดยมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย นักท่องเที่ยวจำนวน 20 คน ผู้ประกอบการท้องถิ่นจำนวน 5 คน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐจำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคัดเลือกจากกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เช่น นักท่องเที่ยวที่เคยมีประสบการณ์เดินทางในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกและเฉพาะเจาะจง โดยนักท่องเที่ยวใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจ ขณะที่ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้ข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) เพื่อสรุปผลความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1) ขอบเขตด้านพื้นที่ งานวิจัยนี้เน้นการศึกษาพื้นที่แหล่งมรดกโลกอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท รวมถึงพื้นที่โดยรอบอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยทำการศึกษารวมชุมชนและสถานประกอบการท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านค้า ที่พัก หรือศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยเน้นออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มที่รองรับการให้ข้อมูลทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ รวมถึงส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านการเชื่อมต่อระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการในชุมชน เนื้อหาของแพลตฟอร์มจะครอบคลุม

1. ข้อมูลประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งมรดกโลกอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

2. เส้นทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม

3. การแนะนำและรีวิวสถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้า และบริการท้องถิ่น

3) ขอบเขตด้านเทคนิค การพัฒนาและทดสอบฟังก์ชันหลักของแพลตฟอร์ม เช่น การออกแบบอินเทอร์เฟซสำหรับนักท่องเที่ยว และการจัดการเนื้อหาของผู้ประกอบการท้องถิ่น การวิจัยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เช่น ระบบแผนที่ดิจิทัล, การใช้งาน QR Code สำหรับการเข้าถึงข้อมูล และการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้งานผ่านการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการในพื้นที่

4) ขอบเขตด้านผู้มีส่วนร่วม ชุมชนท้องถิ่นในอำเภอบ้านผือ ได้แก่ ชาวบ้าน ผู้ประกอบการ และผู้บริหารท้องถิ่น หน่วยงานราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกรมศิลปากร นักท่องเที่ยวที่สนใจในวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในพื้นที่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี ได้แก่

1) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชม จำนวน 20 คน

2) ผู้ประกอบการในชุมชน จำนวน 5 คน

3) เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ จำนวน 5 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลต้นแบบในพื้นที่ศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 30 คน

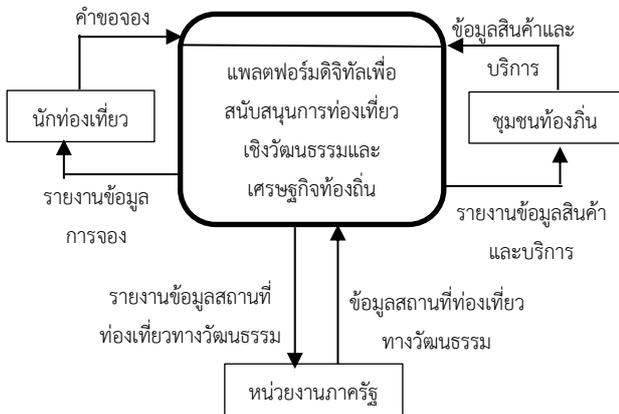
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือวิจัยที่เหมาะสมกับระเบียบวิธีวิจัยและวัตถุประสงค์ของ

การวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ออกแบบ และประเมินผลแพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น โดยแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 4 ประเภทหลัก ดังนี้

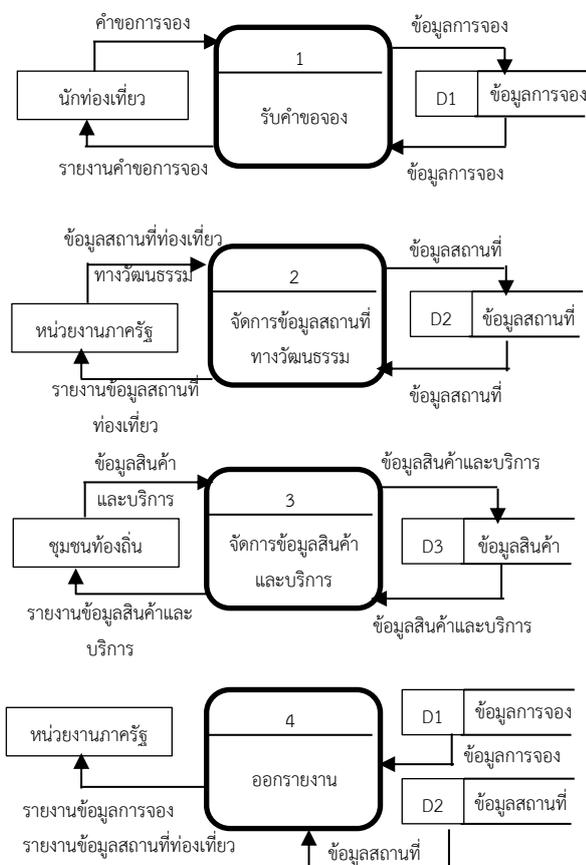
1) Context Diagram

ใช้เพื่อแสดงภาพรวมของระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น โดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระบบกับผู้ใช้ภายนอก

ภาพที่ 2 Context Diagram

2) Data Flow Diagram (DFD) ระดับที่ 0

ภาพที่ 3 Data Flow Diagram Level 0

3) แบบสอบถาม

ใช้สำหรับเก็บข้อมูลความคิดเห็นและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้งานแพลตฟอร์มต้นแบบ โดยแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามปลายปิดในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) และคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ เครื่องมือนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และทดสอบความเชื่อมั่นทางสถิติ (Cronbach's Alpha)

4) แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์

ใช้เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแบบสังเกตใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้งานแพลตฟอร์มของกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริง เช่น ขณะใช้งานฟังก์ชันต่าง ๆ ของแพลตฟอร์ม ส่วนแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ใช้งานและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเชิงลึกที่สามารถนำไปปรับปรุงระบบให้มีความเหมาะสมและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 :73-74)

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปประเด็นสำคัญจากข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เหมาะสมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ผลการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล

แพลตฟอร์มได้รับการออกแบบโดยยึดหลัก User-Centered Design (UCD) เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีฟังก์ชันที่ตอบสนองต่อความต้องการของ โดยมีการแบ่งระบบออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่

- ระบบในส่วนของผู้รับบริการ (Front Office) ได้แก่

หน้าหลัก (Homepage)

ภาพที่ 4 แสดงหน้าจอหลัก (Homepage)

ซึ่งการทำงานของแพลตฟอร์ม ในส่วนของผู้รับบริการ หน้าหลัก จะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. แสดงแบนเนอร์ต้อนรับ พร้อมภาพไฮไลท์ของแหล่งมรดกโลกภูพระบาท
2. เมนูหลักสำหรับเข้าถึงฟีเจอร์ต่าง ๆ
3. ส่วนแนะนำสถานที่ที่สำคัญ และกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น
4. โปรโมชันหรือแพ็คเกจพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว
5. ระบบค้นหาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม หรือที่พัก

หน้าสำรวจสถานที่ (Explore & Map)

ภาพที่ 5 แสดงหน้าสำรวจสถานที่ (Explore & Map)

ซึ่งการทำงานในส่วนของผู้รับบริการ หน้าสำรวจสถานที่ จะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. แสดงแผนที่อินเทอร์เน็ตแอดทีฟของอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

2. สามารถคลิกเลือกสถานที่ เช่น หอนางอุสา, เฝิงหินต่าง ๆ, ถ้ำโบราณ เพื่อดูข้อมูลรายละเอียด

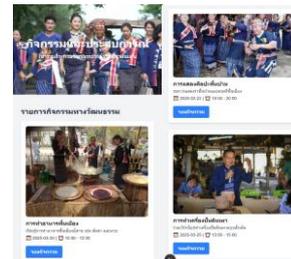
3. มีไอคอนแสดงประเภทสถานที่ เช่น จุดชมวิว, แหล่งโบราณคดี, วัด, ร้านค้าในชุมชน

4. ระบบแนะนำเส้นทางการเดินทางแบบ AI Guide

5. ระบบนำทาง GPS Navigation สำหรับช่วยนำทางนักท่องเที่ยว

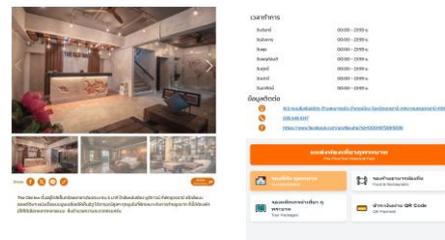
หน้ากิจกรรมและประสบการณ์ (Activities & Experiences) การทำงานในส่วนของผู้รับบริการ หน้ากิจกรรมและประสบการณ์ จะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. รายการกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น การทำอาหารพื้นเมือง, การแสดงศิลปะพื้นบ้าน
2. รายละเอียดกิจกรรม พร้อมข้อมูลวันและเวลาจัด
3. ระบบจองกิจกรรมล่วงหน้า

ภาพที่ 6 หน้ากิจกรรมและประสบการณ์ (Activities & Experiences)

หน้าจองบริการ (Booking & Reservations)

ภาพที่ 7 หน้าจองบริการ (Booking & Reservations)

ซึ่งการทำงานในส่วนของผู้รับบริการ หน้ากิจกรรมและ
ประสบการณ์ จะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ระบบจองที่พัก เช่น โฮมสเตย์ รีสอร์ท ที่พักในชุมชน
2. ระบบจองร้านอาหาร และบริการอาหารพื้นเมือง
3. ระบบจองแพ็คเกจเที่ยว หรือไกด์ท้องถิ่น
4. รองรับการชำระเงินผ่าน QR Code

หน้าร้านค้าและสินค้าพื้นเมือง (Marketplace & Local Shops)

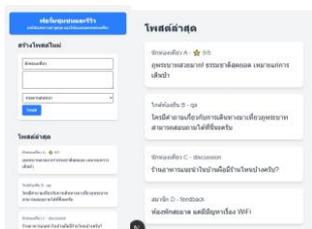

ภาพที่ 8 หน้าร้านค้าและสินค้าพื้นเมือง (Marketplace & Local Shops)

ซึ่งการทำงานในส่วนของผู้รับบริการ หน้าร้านค้าและ
สินค้าพื้นเมือง จะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. แสดงรายการสินค้า OTOP และของฝาก
2. ระบบตะกร้าสินค้าและการสั่งซื้อออนไลน์
3. รีวิวสินค้าและระบบให้คะแนน

หน้าฟอรั่มชุมชนและรีวิว (Community & Reviews)

ภาพที่ 9 หน้าฟอรั่มชุมชนและรีวิว (Community & Reviews)

ซึ่งการทำงานในส่วนของผู้รับบริการ หน้าฟอรั่มชุมชน
และรีวิว จะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. กระดานสนทนาสำหรับแชร์ ประสบการณ์
การท่องเที่ยว

2. ระบบถาม-ตอบข้อมูลจากไกด์ท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว
คนอื่น ๆ

3. ระบบรีวิวและให้คะแนนแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก
และร้านค้า

4. ระบบแจ้งปัญหาหรือข้อเสนอแนะ

หน้าข่าวสารและบทความ (News & Articles)

ภาพที่ 10 หน้าข่าวสารและบทความ (News & Articles)

ซึ่งการทำงานในส่วนของผู้รับบริการ หน้าข่าวสารและ
บทความ จะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ข่าวสารเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท
2. บทความเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
3. ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม และเทศกาล

หน้าช่วยเหลือและ AI Chatbot (Help & AI Assistant)

ภาพที่ 11 หน้าช่วยเหลือและ AI Chatbot

ซึ่งการทำงานในส่วนของผู้รับบริการ หน้าช่วยเหลือและ
AI Chatbot จะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

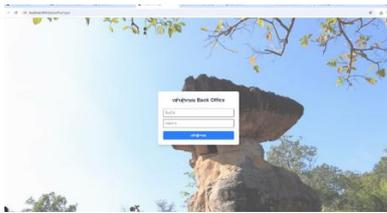
1. AI Chatbot ตอบคำถามเกี่ยวกับสถานที่ และ
การเดินทาง

2. ระบบช่วยเหลือฉุกเฉิน เช่น เบอร์โทรติดต่อหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

3. คำแนะนำเกี่ยวกับการเดินทางไปยังภูพระบาท

- ระบบในส่วนของผู้ให้บริการ (Back Office) ในส่วนนี้แบ่งกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ดูแลระบบ ควบคุมการทำงานของแพลตฟอร์ม
2. เจ้าหน้าที่อุทยานและหน่วยงานภาครัฐดูแลข้อมูลและกิจกรรม
3. โกด้นำเที่ยวและผู้ให้บริการทัวร์ จัดการแพ็คเกจนำเที่ยว
4. ผู้ประกอบการท้องถิ่น ดูแลร้านค้าและสินค้า OTOP แพลตฟอร์มฯ มีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบ และกำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูล โดยผู้ใช้ระบบทุกกลุ่มจะต้องกรอกข้อมูลเข้าสู่ระบบ คือชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านก่อนเข้าสู่ระบบทุกครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูล และผู้ใช้ก็สามารถเข้าถึงรายละเอียดของข้อมูลได้เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองเท่านั้น

ภาพที่ 12 หน้าจอการ Login เข้าสู่ระบบ

การทำงานของระบบ ในส่วนของผู้ให้บริการจะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ระบบจัดการข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว (Tourist Spot Management) ในส่วนนี้จะแสดง เพิ่ม, แก้ไข และอัปเดตข้อมูลของสถานที่สำคัญในอุทยาน อับโหลดรูปภาพ คำอธิบาย เวลาเปิด-ปิด และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงกับแผนที่อินเตอร์แอคทีฟ (Interactive Map)

ภาพที่ 13 ระบบจัดการข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว (Tourist Spot Management)

2. ระบบจัดการกิจกรรมและวัฒนธรรม (Event & Cultural Activities Management) ในส่วนนี้ จะจัดการลงทะเบียนกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น การแสดงพื้นบ้าน กำหนดวัน เวลา สถานที่ และจำนวนผู้เข้าร่วมที่รองรับ ติดตามสถานการณ์ของกิจกรรมของนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 14 ระบบจัดการกิจกรรมและวัฒนธรรม (Event & Cultural Activities Management)

3. ระบบบริหารการจองและธุรกรรม (Booking & Transaction Management) ในส่วนนี้จัดการเกี่ยวกับ จัดการคำสั่งจองที่พัก ร้านอาหาร และทัวร์นำเที่ยว ตรวจสอบและยืนยันสถานะการจองของผู้ใช้ รองรับระบบชำระเงินและออกใบเสร็จให้ผู้ประกอบการ

ภาพที่ 15 ระบบบริหารการจองและธุรกรรม (Booking & Transaction Management)

4. ระบบจัดการร้านค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (Marketplace & OTOP Management) ในส่วนนี้ จัดการเกี่ยวกับ เพิ่มและอัปเดตรายการสินค้าท้องถิ่น เช่น ของฝาก OTOP จัดการคำสั่งซื้อ และติดตามสถานะการจัดส่ง ระบบริวิวสินค้าและให้คะแนนจากผู้ซื้อ

ภาพที่ 16 ระบบจัดการร้านค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (Marketplace & OTO Management)

2) ผลการทดลองใช้งานและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้งาน แพลตฟอร์มถูกทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายหลัก โดยใช้เครื่องมือที่ช่วยวัดประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้

2.1 ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของผู้รับบริการ จำนวนตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	13	44.29
หญิง	17	55.71
รวม	30	100

จากตารางพบว่า จำนวนผู้รับบริการที่ตอบแบบสอบถามด้านความต้องการระบบจำนวน 30 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 55.71 และเพศชายจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 44.29

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามสถานะของผู้ใช้บริการ

สถานะผู้ให้บริการ	จำนวน	ร้อยละ
นักท่องเที่ยว	20	66.67
ผู้ประกอบการ	5	16.67
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	16.67
รวม	30	100

จากตารางพบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เป็นผู้ประกอบการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์วิจัย

ตารางที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับแพลตฟอร์มดิจิทัล

เครื่องมือที่ต้องการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความสำคัญ
แผนที่แนะนำเส้นทาง	4.20	0.75	มาก
ข้อมูลประวัติศาสตร์	4.00	0.85	มาก
ระบบจองทัวร์	3.80	0.90	ปานกลาง
ระบบแนะนำสถานที่	4.60	0.60	มากที่สุด
การแจ้งเตือนกิจกรรม	4.10	0.70	มาก

จากตารางพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับระบบแนะนำสถานที่ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.60) ซึ่งบ่งบอกว่า ผู้ใช้งานต้องการข้อมูลแนะนำสถานที่ที่ถูกต้องและแม่นยำ รองลงมาคือ แผนที่แนะนำเส้นทาง ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.75) และ ข้อมูลประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.85) ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวในการได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ระบบจองทัวร์มีความสำคัญในระดับปานกลาง ขณะที่การแจ้งเตือนกิจกรรมก็ได้รับการยอมรับในระดับมาก

2.3 פיเจอร์ที่นักท่องเที่ยวต้องการ

ตารางที่ 4 ความต้องการฟีเจอร์ของนักท่องเที่ยว

ฟีเจอร์ที่ต้องการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความสำคัญ
ระบบ AR (Augmented Reality)	4.50	0.65	มากที่สุด
ระบบจองไกด์ทัวร์ออนไลน์	4.00	0.80	มาก
ระบบรีวิวสถานที่และร้านค้า	3.90	0.85	ปานกลาง
ระบบจองร้านอาหารในพื้นที่	4.20	0.70	มาก
ระบบแจ้งเตือนโปรโมชั่นและส่วนลด	4.10	0.75	มาก

จากตารางพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับระบบ AR (Augmented Reality) มากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.65) ซึ่งบ่งบอกถึงความต้องการเทคโนโลยีที่ช่วยเสริมประสบการณ์การท่องเที่ยวแบบเสมือนจริง รองลงมาคือ ระบบจองร้านอาหารในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.70) และ ระบบแจ้งเตือนโปรโมชั่น

และส่วนลด ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.75) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวต้องการเครื่องมือที่ช่วยให้การเดินทางและการใช้จ่ายสะดวกยิ่งขึ้น ระบบจองไกด์ทัวร์ออนไลน์มีความสำคัญในระดับมาก ขณะที่ระบบรีวิวสถานที่และร้านค้ามีความสำคัญในระดับปานกลาง

2.4 การใช้งานของแพลตฟอร์มที่พัฒนา

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้งานแพลตฟอร์ม

ปัจจัยในการใช้งานแพลตฟอร์ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ความง่ายในการใช้งาน	4.40	0.65	มากที่สุด
การแสดงผลข้อมูล	4.30	0.70	มาก
ความเร็วของระบบ	4.20	0.75	มาก
พีเจอร์จองบริการ	3.90	0.80	ปานกลาง
การช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น	4.10	0.78	มาก

จากตารางพบว่า ผู้ใช้ให้ความสำคัญกับ ความง่ายในการใช้งานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.65) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้งานต้องการแพลตฟอร์มที่มีอินเทอร์เฟซที่ใช้งานสะดวก รองลงมาคือ การแสดงผลข้อมูล ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.70) และความเร็วของระบบ ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.75) สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ต้องการข้อมูลที่ชัดเจนและสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว พีเจอร์จองบริการได้รับความสำคัญในระดับปานกลาง ขณะที่การช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นได้รับการยอมรับในระดับมาก

2.5 ผลกระทบของแพลตฟอร์มที่มีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น

ตารางที่ 6 ผลกระทบของแพลตฟอร์มที่มีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น

ผลกระทบของแพลตฟอร์ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับผลกระทบ
รายได้ของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น	4.30	0.70	มาก
จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น	4.50	0.65	มากที่สุด
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	4.20	0.75	มาก
การกระจายรายได้ในชุมชน	4.00	0.80	มาก
การส่งเสริมสินค้าท้องถิ่น	3.90	0.85	ปานกลาง

จากตารางพบว่า ผลกระทบที่ได้รับคะแนนสูงสุดคือจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.65) ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถของแพลตฟอร์มในการดึงดูดนักท่องเที่ยวรายได้ของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.70) และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.75) อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าแพลตฟอร์มมีส่วนช่วยให้การท่องเที่ยวเกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น ด้านการกระจายรายได้ในชุมชน และการส่งเสริมสินค้าท้องถิ่น ได้รับคะแนนในระดับมากถึงปานกลาง ซึ่งอาจแสดงถึงโอกาสในการปรับปรุงการใช้แพลตฟอร์มให้สนับสนุนเศรษฐกิจในระดับชุมชนมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจท้องถิ่นในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ตามวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัล

จากผลการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มต้นแบบพบว่าโครงสร้างระบบที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- Front Office สำหรับนักท่องเที่ยว
- Back Office สำหรับผู้ดูแลและผู้ประกอบการ

สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างครอบคลุม โดยเฉพาะการออกแบบอินเทอร์เฟซให้ใช้งานง่าย (User-Friendly) การนำเสนอข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวแบบมัลติมีเดีย การรองรับระบบจองบริการออนไลน์ และระบบแผนที่นำทางแบบโต้ตอบ

การออกแบบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ User-Centered Design (UCD) ที่เน้นการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ก่อนการออกแบบ ซึ่งตรงกับข้อเสนอของ พิชิต ศรีสวัสดิ์ (2565) ที่ระบุว่าแพลตฟอร์มการท่องเที่ยวควรมีเทคโนโลยีเสริมประสบการณ์ เช่น AR, ระบบแนะนำอัจฉริยะ และการสื่อสารแบบ Real-time

2) ด้านผลกระทบของแพลตฟอร์มต่อเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

ผลการประเมินจากกลุ่มตัวอย่างพบว่าแพลตฟอร์มสามารถส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยเฉพาะ

การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจต่อการให้บริการ และการกระจายรายได้ไปยังผู้ประกอบการในท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลมีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับชุมชนได้จริง

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณเกษมสุข (2566) ที่พบว่า การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวกับผู้ประกอบการท้องถิ่นได้โดยตรง และกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายภายในชุมชน ส่งผลให้เศรษฐกิจท้องถิ่นมีการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ ยังสนับสนุนแนวทางตามแผนของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2567) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในระดับชุมชน และสร้างโอกาสในการจ้างงาน และรายได้ที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1) ควรเพิ่ม ฟังก์ชันการแปลภาษา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

2) ปรับปรุง ระบบ AI Chatbot ให้สามารถโต้ตอบและให้คำแนะนำที่ตรงกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้ดีขึ้น

3) สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นนำสินค้าและบริการเข้าสู่แพลตฟอร์มมากขึ้น

4) สำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่น ควรใช้แพลตฟอร์มเป็นเครื่องมือในการโปรโมตสินค้าและบริการ และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่แพลตฟอร์ม

5) ควรพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยใช้ข้อมูลเชิงสถิติจากแพลตฟอร์มเป็นแนวทาง

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบระยะยาวของแพลตฟอร์มต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและวัฒนธรรม

2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น Blockchain และ Internet of Things (IoT) เพื่อเพิ่มความสามารถของแพลตฟอร์ม

3) การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงลึก โดยใช้ Machine Learning เพื่อปรับปรุงการให้บริการบนแพลตฟอร์มให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมการท่องเที่ยว. (2567). สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทยรายจังหวัด. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2567 จาก <https://www.mots.go.th/news/category/758>
- [2] กรมศิลปากร. (2567). อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท. เข้าถึงได้จาก <https://virtualhistoricalpark.finearts.go.th/phuphrabat/index.php/th/>
- [3] กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567). แผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- [4] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2566). รายงานการสำรวจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย. ททท.
- [5] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2567). การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของแหล่งมรดกโลกในประเทศไทย. ททท.
- [6] จันทร์ กุลศรี. (2562). การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านการท่องเที่ยว. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [7] ธนบดี สุขประเสริฐ. (2565). การศึกษาผลกระทบของการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น (ดุษฎีนิพนธ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [8] บริษัท ไทย ดิจิทัล แพลตฟอร์ม วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด. (2567). TAGTHAi Platform (เวอร์ชัน 3.5). [Mobile application]. Apple App Store. <https://apps.apple.com/th/app/tagthai>

- [9] พิชิต ศรีสวัสดิ์. (2565). การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย. *วารสารการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม*, 10(1), 55–70.
- [10] วัฒนา รัตนพงษ์. (2564). การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [11] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจและสังคม*. สืบค้นจาก <https://www.nesdc.go.th>
- [12] สุวรรณ เกษมสุข. (2566). การวิเคราะห์ผลกระทบของแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น: กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท. *วารสารเศรษฐศาสตร์และการพัฒนา*, 12(2), 88–104.
- [13] องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ. (2565). *แนวโน้มและข้อมูลเชิงลึกด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. UNWTO.
- [14] อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท. (2567). *ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท*. สืบค้นจาก <https://www.phuphrapark.com>
- [15] Tourism Authority of Thailand. (2024). *Screenshot from TAT Connex (Thailand's Official Tourism Platform)*. Retrieved from <https://tatconnex.tourismthailand.org>

การออกแบบโมชันกราฟิก เรื่อง ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

MOTION GRAPHIC DESIGN ON THE ORIGINS OF DISTRICT NAMES IN NAKHON PATHOM PROVINCE

เบญญาภา สุกใส^{1*}, ณัฐปคัลภภ์ กิตติสุนทรพิศาล² และ พันธวัจน์ สร้อยมะณี³
BENYAPA SOOKSAI^{1*}, NATTAPAKAL KITTISUNTHONPHISARN² and PANTHAWAT SOIMANEE³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อออกแบบสื่อโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของสื่อโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) โมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม 2) แบบประเมินคุณภาพโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) โมชันกราฟิก เรื่อง ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม มีจำนวน 1 ตอน ความยาว 9.02 นาที 2) ผลการประเมินคุณภาพสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับดี (Mean = 4.41, S.D. = 0.51) และด้านคุณภาพสื่ออยู่ในระดับดีมาก (Mean = 4.55, S.D. = 0.51) 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับดี (Mean = 4.39, S.D. = 0.67)

คำสำคัญ : โมชันกราฟิก ; ชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

¹ อาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, Lecturer, Faculty of Architecture and Design, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, Asst. Prof. Dr., Faculty of Architecture and Design, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

³ นักศึกษาปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, Student, Program in Digital Media, Faculty of Architecture and Design, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

* Corresponding Author, Email: benyapa.sook@rmutr.ac.th

ABSTRACT

This research aimed to: (1) design a motion graphic presenting the origins of district names in Nakhon Pathom Province, and (2) evaluate the audience's satisfaction with the motion graphic media. The research instruments consisted of the following: (1) a motion graphic depicting the origins of district names in Nakhon Pathom Province, (2) an expert evaluation form for assessing the quality of the motion graphic, and (3) a satisfaction survey administered to the sample group. The statistical methods used for data analysis were: Percentage, mean, and standard deviation. The research findings were as follows: (1) The completed motion graphic comprised one episode with a total duration of 9.02 minutes. (2) The expert evaluation of the motion graphic quality was categorized into two aspects: Content quality, which received a rating of Good (Mean = 4.41, S.D. = 0.51), and Media quality, which received a rating of Very Good (Mean = 4.55, S.D. = 0.51). (3) The overall satisfaction level of the sample group was rated as Good (Mean = 4.39, S.D. = 0.67).

Keywords: Motion Graphic ; District Name in Nakhon Pathom Province

บทนำ

จังหวัดนครปฐม เป็นอู่อารยธรรมสำคัญที่มีประวัติความเป็นมายาวนานในแผ่นดินสุวรรณภูมิ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวว่า เมืองนครปฐมแต่เดิมนั้นตั้งอยู่ริมทะเลเป็นเมืองเก่าแก่ มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ และเป็นราชธานีสำคัญในสมัยทวารวดี ในยุคนั้น นครปฐม เป็นแหล่งเผยแพร่อารยธรรมจากประเทศอินเดีย ซึ่งรวมทั้งพุทธศาสนา นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญ มีชนชาติต่าง ๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาได้เกิดความแห้งแล้งขึ้นในเมืองนครปฐม เพราะกระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทาง ประชาชนจึงอพยพไปตั้งหลักแหล่งอยู่ริมน้ำ และสร้างเมืองใหม่ขึ้นชื่อ “เมืองนครไชยศรี” หรือ “ศรีวิชัย” นครปฐมจึงกลายเป็นเมืองร้างมาเป็นเวลาหลายร้อยปี จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ยังผนวชได้รู้ดังค์ไปพบพระปฐมเจดีย์ และทรงเห็นว่าเป็นเจดีย์องค์ใหญ่ไม่มีที่ใดเทียบเท่า ครั้นเมื่อได้ครองราชย์ จึงโปรดฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบองค์เดิมไว้ โดยให้ชื่อว่า “พระปฐมเจดีย์” ทรงปฏิสังขรณ์สิ่งต่าง ๆ ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ให้มีสภาพดี และโปรดฯ ให้ขุดคลองเจดีย์บูชาเพื่อให้การเสด็จมานมัสการสะดวกขึ้นต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มก่อสร้างทางรถไฟสายใต้ผ่านเมืองนครปฐม ซึ่งขณะนั้นยังเป็นปรักพระองค์จึงโปรดฯ ให้ย้ายเมืองจากตำบลท่านา อำเภอนครชัยศรี

มาตั้งที่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เหมือนเช่นครั้งสมัยโบราณ (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2560)

โดยจังหวัดนครปฐมประกอบด้วยอำเภอทั้งหมด 7 อำเภอ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสนอำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอสามพราน อำเภอพุทธมณฑล ทุกอำเภอล้วนมีความเป็นมาประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ที่หลาย ๆ คนอาจหลงลืมไปแล้ว หากนับจากรุ่นบรรพบุรุษในยุคนปัจจุบัน คนรุ่นใหม่ไม่รู้ที่มาเกี่ยวกับชื่อของอำเภอในจังหวัดนครปฐม เนื่องจากเป็นเมืองเก่าแก่จึงทำให้ไม่เป็นที่จดจำถึงความเป็นมาในยุคนปัจจุบันนั้นเป็นยุคที่ผู้คนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงสื่อได้หลากหลายรูปแบบโดยส่วนใหญ่เป็นสื่อวิดีโอ เพราะเป็นสื่อที่ไม่ต้องอ่านหรือจับใจความ เพียงแค่ฟังและดูก็สามารถเข้าใจได้ จึงสมควรในการทำสื่อโมกราฟิกที่มีเนื้อหากระชับและเข้าใจง่ายกว่าการอ่าน

สื่อโมชันกราฟิก คือ งานกราฟิกที่เคลื่อนไหวได้ โดยการนำเอาภาพมาจัดเรียงต่อ ๆ กัน เป็นการสร้างกราฟิกให้มีการเคลื่อนไหวได้หลากหลายมิติ ซึ่งการผลิตสื่อโมชันกราฟิก จะช่วยให้สามารถเล่าเรื่องได้ชัดเจนกว่าภาพนิ่ง ทำให้เนื้อหาไม่น่าเบื่อ เนื้อหาภาพเคลื่อนไหวทำให้ผู้คนเข้าใจง่ายและหลากหลายในคราวเดียวและสามารถสื่อสารได้ครบถ้วนในเวลาสั้น ๆ ดังนั้น การเลือกสื่อโมชันกราฟิกจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะนำมาผลิตเป็นสื่อในการเผยแพร่ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

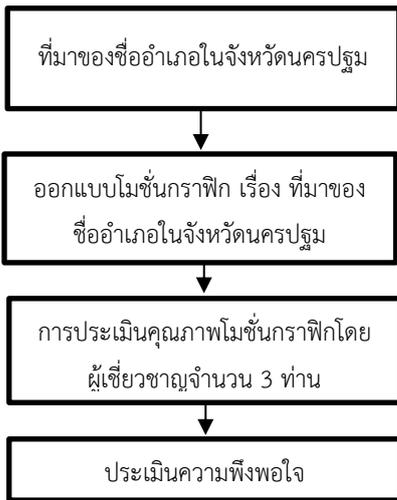
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- การศึกษาเรื่องการออกแบบสื่อโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม มีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้
1. สื่อโมชันกราฟิก เรื่อง ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

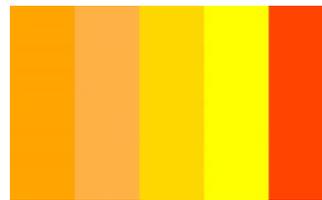
งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed-Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งและการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เน้นการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามสภาพที่เป็นอยู่ และตรงตามวัตถุประสงค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

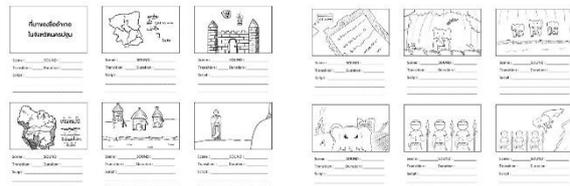
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ บุคคลที่อาศัยในจังหวัดนครปฐม จำนวน 924,521 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม ในแต่ละอำเภอ จำนวน 70 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญพบ

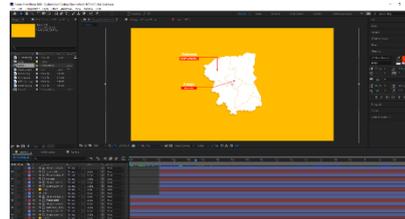
ภาพที่ 2 Design Brief

ภาพที่ 3 Mood & Tone

ภาพที่ 4 สตอรี่บอร์ด

ภาพที่ 5 การตัดต่อโมชันกราฟิก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การประเมินคุณภาพโมชันกราฟิกโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านกราฟิก

ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์ในการประเมินคุณภาพในงานการสร้างและการออกแบบสื่อโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

2. การประเมินความพึงพอใจ สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยสามารถตอบแบบสอบถามหลังการรับชมโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม ในการประเมินผลหลังจากที่ได้รับชม เพื่อตรวจสอบความมีประสิทธิภาพและขอคำแนะนำมาเพื่อแก้ไขปรับปรุงโดยนำผลวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผู้วิจัยทำการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อคำนวณหาค่าต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบประเมินความเหมาะสมสำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 จำนวนค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินคุณภาพสื่ออินโฟกราฟิกในรูปแบบโมชันกราฟิก เรื่อง ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

หัวข้อประเมิน	\bar{X}	S.D.	เกณฑ์
ด้านเนื้อหา			
1. ความเหมาะสมของการจัดเรียงเนื้อหา	4.33	0.57	ดี
2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	4.33	0.57	ดี
3. ความทันสมัยของเนื้อหา	4.33	0.57	ดี
4. ภาพประกอบสื่อสารความหมายได้ตรงกับเนื้อหา	4.66	0.57	ดีมาก
ผลรวม	4.41	0.51	ดี
ด้านคุณภาพสื่อ			
5. ความเหมาะสมของพื้นที่หลัง	4.33	0.57	ดี
6. ความเหมาะสมของตัวอักษร ขนาด สี ความหนา	4.66	0.57	ดีมาก
7. ความเหมาะสมขององค์ประกอบในหน้าจอ	4.33	0.57	ดี
8. ความเหมาะสมของเสียงประกอบ	4.66	0.57	ดีมาก
9. ภาพประกอบสามารถมองเห็นได้ชัดเจน	4.66	0.57	ดีมาก
10. สื่อสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาได้	4.66	0.57	ดีมาก
ผลรวม	4.55	0.51	ดีมาก

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาแยกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.41 และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 (Mean = 4.41, S.D. = 0.51) และด้านคุณภาพสื่อ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 (Mean = 4.55, S.D. = 0.51)

2. แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับกลุ่มตัวอย่างต่อการรับชมโมชันกราฟิก เรื่อง ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการประเมินคุณภาพของการออกแบบโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย หนังสือ และบทความต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ต ที่มีเกี่ยวข้องกับการสร้างวิดีโอการออกแบบอินโฟกราฟิกในรูปแบบโมชันกราฟิก โดยเริ่มศึกษาข้อมูล วิธีการออกแบบ การเขียนเนื้อเรื่อง วิธีการทำภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น จากนั้นจึงได้ศึกษาวิธีการสร้างวิดีโอโมชันกราฟิกที่จะใช้ในการเผยแพร่ เมื่อได้ชิ้นงานที่สมบูรณ์และนำแบบประเมินคุณภาพไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินหาค่าคุณภาพสื่อผ่านผู้เชี่ยวชาญ โดยการประเมินคุณภาพนั้นเมื่อผ่านการประเมินหาค่าคุณภาพ จึงนำสื่อไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินหาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอโมชันกราฟิก เพื่อให้สนุกและรู้ถึงความเป็นมาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม และสรุปผลการออกแบบโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและช่วงอายุ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	29	41.4
หญิง	32	45.7
เพศทางเลือก (LGBTQ+)	9	12.9
รวม	70	100
2.อายุ		
18-22 ปี	37	52.8
23-28 ปี	15	21.4
28 ปีขึ้นไป	18	25.7
รวม	70	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย 29 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 และเพศหญิง 32 คน คิดเป็นร้อยละ

45.7 และเพศทางเลือก (LGBTQ+) 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ช่วงอายุ 18-22 ปี 37 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 23-28 ปี 15 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 และ 28 ปีขึ้นไป 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อสื่อวิดีโอโมชันกราฟิก เรื่อง ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม จำนวน 70 คน

หัวข้อประเมิน	\bar{X}	S.D.	เกณฑ์
ด้านเนื้อหา			
1. ความเหมาะสมของการจัดเรียงเนื้อหา	4.44	0.60	ดี
2. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	4.32	0.67	ดี
3. ความทันสมัยของเนื้อหา	4.21	0.83	ดี
4. ภาพประกอบสื่อสารความหมายได้ตรงกับเนื้อหา	4.47	0.67	ดี
ผลรวม	4.36	0.69	ดี
ด้านคุณภาพสื่อ			
5. ความเหมาะสมของพื้นหลัง	4.58	0.62	ดีมาก
6. ความเหมาะสมของตัวอักษร ขนาด สี ความหนา	4.58	0.54	ดีมาก
7. ความเหมาะสมขององค์ประกอบในหน้าจอ	4.40	0.68	ดี
8. ความเหมาะสมของเสียงประกอบ	4.32	0.60	ดี
9. ภาพประกอบสามารถมองเห็นได้ชัดเจน	4.25	0.62	ดี
10. สื่อสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาได้	4.34	0.73	ดี
ผลรวม	4.39	0.67	ดี

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อวิดีโอโมชันกราฟิก เรื่อง ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม เกณฑ์ประเมินความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์คือ ดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 (Mean = 4.39 , S.D. = 0.67)

สรุปผลการวิจัย

1. สื่อโมชันกราฟิก เรื่อง ที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 6 ภาพผลงานที่สมบูรณ์ ภาพที่ 7 ภาพผลงานที่สมบูรณ์

ภาพที่ 8 ภาพผลงานที่สมบูรณ์ ภาพที่ 9 ภาพผลงานที่สมบูรณ์

ภาพที่ 10 ภาพผลงานที่สมบูรณ์ ภาพที่ 11 ภาพผลงานที่สมบูรณ์

ภาพที่ 12 ภาพผลงานที่สมบูรณ์ ภาพที่ 13 ภาพผลงานที่สมบูรณ์

ภาพที่ 14 ภาพผลงานที่สมบูรณ์ ภาพที่ 15 ภาพผลงานที่สมบูรณ์

ภาพที่ 16 QR Code ผลงานที่สมบูรณ์

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การออกแบบอินโฟกราฟิกในรูปแบบโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 (Mean = 4.41, S.D. = 0.51) ด้านคุณภาพสื่ออยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 (Mean = 4.55, S.D. = 0.51)

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน เกณฑ์ประเมินความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 (Mean = 4.39, S.D. = 0.67)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการออกแบบโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม ได้ทำการศึกษาเรื่องการออกแบบสื่อโมชันกราฟิก เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม แล้วนำมาอัปโหลดลงช่องทางผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ Youtube ทั้งนี้งานวิจัยนี้พัฒนาขึ้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการสร้างวิดีโอโมชันกราฟิก ความยาวประมาณ 9.02 นาที การออกแบบโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักแนวคิดทฤษฎีโมชันกราฟิก จงรัก เทศนา (2560) นำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2560). การพัฒนาโมชันอินโฟกราฟิกเพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และด้านการศึกษา

แนวทางการออกแบบโมชันกราฟิกที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิมา สุขพัทธ์ และทรงศรี สรณสถาพร, ชุมพล จันทร์ฉลอง (2560) ซึ่งสอดคล้องในเรื่อง การพัฒนาสื่อการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการสร้างภาพเคลื่อนไหว 2 มิติแบบเฟรมต่อเฟรมและนำเทคนิคมาปรับใช้ในผลงานครั้งนี้ โดยได้รับผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 และด้านคุณภาพสื่ออยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 และผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.67 สามารถสรุปได้ว่า การสร้างสื่อโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม มีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการสร้างอย่างเป็นขั้นตอน ส่งผลให้ได้สื่ออินโฟกราฟิกในรูปแบบโมชันกราฟิก เรื่องที่มาของชื่ออำเภอในจังหวัดนครปฐม มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. พัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแพลตฟอร์มในรูปแบบแอปพลิเคชันส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม
2. ควรพัฒนางานวิจัยในรูปแบบสื่อ 2 มิติ และ 3 มิติ
3. ควรพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบ Augmented reality (AR) และ Virtual reality (VR)

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชุมพล จันทร์ฉลอง. (2558). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องการสร้างภาพเคลื่อนไหว 2 มิติ แบบเฟรมต่อเฟรม. *วารสารวิจัยและพัฒนามวลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 10 (3), 3-8. <https://so06.tcithaijo.org/index.php/vrurdistjournal/article/download/44812/37409/>
- [2] จงรัก เทศนา. (2560). *ทฤษฎีโมชันกราฟิก*. สืบค้น 30 กรกฎาคม 2567, จาก http://www.researchsystem.siam.edu/images/IT_Department/Narongrit/3_2559/Motion_Graphics_Cyber_security_threats/07_ch2.pdf.
- [3] ทักษิมา สุขพัทธ์และทรงศรี สรณสถาพร. (2560). การศึกษาแนวทางการออกแบบโมชันกราฟิกที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้. *วารสารวิจัยและพัฒนา มวลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 12 (1), 3-7. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/vrurdihsjournal/article/view/85225/68945>.

- [4] พงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2560). การพัฒนาโมชันอินโฟกราฟิกเพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตรระดับปริญญาตรีคณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารวิจัยสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 10(2), 1330-1341. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/98319/76531>.
- [5] วรพงศ์ เข้มทอง, จิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์ และกฤษ สิ้นธนะกุล. (2561). การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก เรื่องการใช้งานแอปพลิเคชันบนคลาวด์เพื่อการศึกษายุค 4.0. *วารสารครุศาสตร์สาร*, 13(1), 212-226.
- [6] วรณทิภา ธรรมโชติ. (2562). การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิกเพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชา ส22101 สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ*, 5(2), 37-47.
- [7] วิพรพรรณ ศรีสุธรรม. (2562). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [8] สำนักงานจังหวัดนครปฐม. (2560). *บรรยายสรุปจังหวัดนครปฐมปี 2560*. จาก <http://www.nakhonpathom.go.th>
- [9] ฮัลโหลแอดส์. (2562). *Motion Graphic ชั้นกว่าของการทำ Graphic Design*. สืบค้น 15 มกราคม 2566 จาก <https://helloads.net/scoop/motion-graphic-design>.

การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

LEARNING ACTIVITIES TO PROMOTE THINKING SKILL USING AUGMENTED REALITY (AR) TECHNOLOGY FOR HIGHER EDUCATION STUDENTS

ก้องเกียรติ หิรัญเกิด^{1*}, ณัฐปภัคภักดิ์ กิตติสุนทรพิศาล² และ เบญญาภา สุกใส³

KONGKIAT HIRANKERD^{1*}, NATTAPAKAL KITTISUNTHONNPISARN² and BENYAPA SOOKSAI³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มีเทคนิควิธีการหรือรูปแบบการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ จากสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมทำให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาทักษะด้านการคิดที่ดีขึ้น ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.57$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 2) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.75$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50

คำสำคัญ : เทคโนโลยีความจริงเสริม ; ทักษะการคิด ; กิจกรรมการเรียนรู้ ; นักศึกษาระดับอุดมศึกษา

¹ อาจารย์ ดร. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, Lecturer, Dr., Faculty of Architecture and Design, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, Asst. Prof. Dr., Faculty of Architecture and Design, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

³ อาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, Lecturer, Faculty of Architecture and Design, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

* Corresponding Author, Email: kongkiat.hir@rmutr.ac.th

Received: Jun 12, 2025, Revised: Jun 16, 2025, Accepted: Jun 21, 2025

ABSTRACT

The purposes of this research were; to develop thinking skills activities with Augmented Reality Technology for higher education students and to evaluate satisfaction with thinking skills activities of students with Augmented Reality Technology. It used an experimental research method from a sample of 30 students from the Faculty of Science and Technology, which was obtained from simple random sampling. However, the data analysis was used statistics, mean, and standard deviation.

The findings are 1) thinking skills activities with Augmented Reality Technology for higher education students have techniques, methods or teaching formats that cause students to learn. Moreover, there are various activities from Augmented Reality Technology that allow students to develop better thinking skills. The results of this point are the overall level of appropriateness is at a high level, with a mean equal to $\bar{x} = 4.57$ and a standard deviation equal to 0.48. 2) The result of satisfaction evaluation with thinking skills activities of students with Augmented Reality Technology of higher education students is the overall level of appropriateness is at a highest level with a mean of $\bar{x} = 4.75$ and a standard deviation of 0.50.

Keywords: Augmented Reality (AR) ; Thinking Skill ; Learning Activities ; Undergraduate

บทนำ

การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนสนใจใฝ่รู้และดึงดูดผู้เรียนโดยการนำสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR) เป็นเทคโนโลยีที่ผสมผสานระหว่างโลกของความจริง (Real World) เข้ากับ โลกเสมือน (Virtual World) โดยใช้วิธีซ้อนภาพในโลกเสมือนไว้บนภาพในโลกความเป็นจริง ผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล ได้แก่ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน หรืออุปกรณ์แสดงผลภาพอื่น ๆ เพื่อให้เห็นภาพเสมือนอยู่ในสภาพแวดล้อมจริง ซึ่งนิยมใช้มากในทางการแพทย์ การท่องเที่ยว ด้านธุรกิจ ด้านการศึกษา ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น (สุทธิวรรณ ตันศิริจนวนวงศ์, 2560) การนำเทคโนโลยีความจริงเสริมมาใช้ในการส่งเสริมให้ผู้ได้เข้าถึงโลกความเป็นจริงผ่านการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็น การฟัง หรือการสัมผัส เมื่อนำเทคโนโลยีความจริง เสริมมาใช้ทางการศึกษาจะสามารถสร้างรูปแบบการตอบสนองและปฏิสัมพันธ์ที่แปลกใหม่ในการจัดการเรียนการสอนเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการโดยการนำเอาเทคโนโลยีมาบูรณาการเข้ากับการสอน ในปัจจุบันเพื่อเสริม

ประสิทธิภาพในการเรียนให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความน่าสนใจ ไม่เบื่อหน่าย สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นความอยากรู้ และประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งเทคโนโลยีความจริงเสริมนั้นก่อให้เกิดผลในเชิงบวกต่อผู้เรียน สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้ดีขึ้น หากนำมาจัดรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning: 5E's) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้เสาะแสวงหาความรู้ สืบค้น ค้นพบความรู้ด้วยเหตุและผลให้ได้คิดวิเคราะห์ ค้นคว้าคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นที่ 2 สืบค้นและค้นหา (Exploration) ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluation) (ธัญชนก ชูจันทร์ , 2561, หน้า 18) ซึ่งขั้นตอนทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ยังเป็นการเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หรือทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเองจากสถานการณ์จริง ตามที่ผู้สอนได้วางแผนไว้ ทำให้ผู้เรียนเกิดคำถามสำรวจ และตรวจสอบ ดังนั้น ความรู้ที่เกิดขึ้นของผู้เรียน จึงเกิดจากประสบการณ์เรียนรู้และโครงสร้าง

ทางปัญญาของผู้เรียน โดยมีผู้สอนคอยเป็นผู้ช่วยสนับสนุน และสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2558) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality : AR) สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และได้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับใช้ในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) นักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างและกำหนดตัวแปรเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) รายวิชา

ตามหลักการออกแบบการเรียนการสอน (ADDIE Model) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

(1) ขั้นการวิเคราะห์

- วิเคราะห์และศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนา กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- วิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์ผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างในการ วิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาระดับ ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่ม Generation Z ที่เติบโตมา พร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ และเรียนรู้ได้เร็ว การสื่อสารระหว่างคนกลุ่มนี้เป็นการสื่อสารผ่านข้อความบนจอมือถือหรือคอมพิวเตอร์แทนการพูด เป็นบุคคลที่มีสมาธิค่อนข้างสั้น มีความอดทนต่ำ ชอบทำงานหลายอย่างพร้อมกัน ลักษณะนิสัยของผู้เรียนกลุ่มนี้ไม่ชอบ การเรียนการสอนแบบบรรยาย ประกอบกับรายวิชาหลักเคมี เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาที่ค่อนข้างยุ่งยาก ซับซ้อน มีลักษณะเป็นนามธรรม ถ้าหากว่าใช้การเรียนการสอนแบบเดิมอาจไม่ประสบความสำเร็จและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดี ขาดทักษะการคิด ดังนั้นผู้วิจัยจึงปรารถนาที่จะพัฒนาสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม Augmented Reality (AR) ที่เป็นตัวช่วยให้นักศึกษา จดจำเนื้อหาควบคู่การลงมือปฏิบัติ มองเห็นภาพเสมือนจริงด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เน้นให้นักศึกษาเป็น ผู้เรียนเชิงรุกที่เน้นกระบวนการคิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดวิเคราะห์ กระตุ้นจินตนาการควบคู่ ไปกับความมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตามหลักสูตรของสาขาวิชา

- วิเคราะห์เนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหารายวิชา ENV1103 หลักเคมี

(2) ขั้นการออกแบบ

- ออกแบบวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาทักษะ การคิด ออกแบบโครงสร้างและองค์ประกอบของสื่อการเรียนรู้ สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยี ความเป็นจริงเสริม Augmented Reality (AR) กำหนดกิจกรรม การเตรียมเครื่องมือและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อเน้นการพัฒนาทักษะการคิด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลคะแนนทักษะ การคิดวิเคราะห์และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งได้แก่ แบบวัด ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและแบบทดสอบประเมิน

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งแบบประเมินความพึงพอใจ

(3) ขั้นการพัฒนา

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) โดยใช้แอปพลิเคชันที่มีชื่อว่า HP Reveal (Aurasma) เพื่อสร้างภาพเสมือนจริงซึ่งจะมีส่วนช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ มีความตื่นตัว ทำท่าย และในระหว่างการพัฒนาผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินแบบรายบุคคลแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to one Evaluation) และการประเมินแบบกลุ่มย่อย (Small Group Evaluation) รวมทั้งนำสื่อการเรียนรู้อสามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมในด้านเนื้อหาและด้านการออกแบบ เพื่อประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อสามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ก่อนนำไปใช้งานจริง โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อสามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และแบ่งเกณฑ์ในการวิเคราะห์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของระดับความเหมาะสมซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน แบ่งออกเป็น 5 ช่วง

(4) ขั้นการนำไปใช้

เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) และหาคุณภาพเสร็จเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 30 คน

ภาพที่ 1 ทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

(5) ขั้นการประเมิน ซึ่งเป็นขั้นตอนการประเมินและศึกษาผลการใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ซึ่งประกอบไปด้วย การประเมินกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม และผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.ความเหมาะสมของระยะเวลาต่อกิจกรรมการเรียนรู้	4.46	0.51	มากที่สุด
2.มีความชัดเจนและครอบคลุมเนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.80	0.41	มากที่สุด
3.พัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ทักษะการคิด	4.55	0.45	มากที่สุด
4.สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา	4.60	0.43	มากที่สุด
5.เนื้อหาหมาะองค์ประกอบครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	4.20	0.75	มาก
6.เนื้อหามีความเข้าใจง่าย	4.80	0.40	มากที่สุด
7.กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.80	0.43	มากที่สุด
8.กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.60	0.48	มากที่สุด
9.สื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมสอดคล้องกับกิจกรรม	4.55	0.45	มากที่สุด
10. เกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด	4.40	0.48	มาก
รวม	4.57	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

2. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR)	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.สามารถจัดกลุ่มของข้อมูลตามคุณลักษณะของสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	4.50	0.51	มากที่สุด
2.สามารถจำแนกข้อมูลตามคุณลักษณะของสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	4.50	0.53	มากที่สุด
3.สามารถทำการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างหมวดหมู่	4.38	0.52	มาก
4.สามารถใช้ความรู้เพื่อจัดหมวดหมู่ จัดลำดับและจัดประเภทสิ่งต่างๆ	4.50	0.53	มากที่สุด
5.ได้ทบทวนความรู้และสามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอน	4.62	0.51	มากที่สุด
6.สามารถเชื่อมโยงความคิดไปยังหัวข้อต่างๆ ที่ได้เรียนมา	4.75	0.46	มากที่สุด
7.สามารถใช้เหตุผลในการสรุปความในเหตุการณ์นั้นๆ ได้	4.63	0.52	มากที่สุด
8. สามารถจับประเด็นและสรุปผลจากสิ่งที่กำหนดได้	4.50	0.53	มากที่สุด
9. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.62	0.51	มากที่สุด
10. เข้าใจเหตุการณ์ปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้	4.75	0.52	มากที่สุด
รวม	4.75	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสามารถเชื่อมโยงความคิดไปยังหัวข้อที่ได้เรียนมาและเข้าใจเหตุการณ์ปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

สรุปผลการวิจัย

เทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรรูปแบบการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการเรียนที่ดีขึ้น โดยผู้วิจัยได้จัดแผนกิจกรรมการพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมจำนวน 4 แผนกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมแต่ละแผนประกอบด้วยวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม การวัดและประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.48

2. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถเชื่อมโยงความคิดไปยังหัวข้อที่ได้เรียนมาและเข้าใจเหตุการณ์ปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรรูปแบบการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการเรียนที่ดีขึ้น โดยผู้วิจัยได้จัดแผนกิจกรรมการพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมจำนวน 4 แผนกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมแต่ละแผนประกอบด้วยวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม การวัดและประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.48 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสอนโดยใช้สื่อ

เทคโนโลยีความจริงเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ หลักการและทฤษฎีการออกแบบการเรียนการสอน และแนวคิด ของเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่จะทำ ให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการทักษะด้านกระบวนการคิด และสามารถ เรียนรู้ได้จากการการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งเทคโนโลยี ความจริงเสริมนั้น สามารถแก้ปัญหาความเป็นนามธรรมของ กระบวนการโดยการสร้างภาพเสมือนจริงที่เป็นทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวให้นักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ได้ทันที และช่วยเสริมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ตามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาความสามารถ ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ได้ดี ตรงกับแนวคิดของ (สมศักดิ์ เตชะโกสิต และพัลลภ พิริยะสุวรรณ, 2558) ที่กล่าวว่า การใช้ เทคโนโลยีเสมือนจริงมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การสร้างสรรค์แนวปฏิบัติทาง การเรียนและสภาพแวดล้อมทางการภาพที่เกื้อหนุนเพื่อช่วย ให้ การเรียนการสอนบรรลุผล ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือหรือแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังสามารถ ออกแบบระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งการเรียนเป็นกลุ่มหรือ การเรียนรายบุคคลด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (ปัญจรัตน์ ทับเปี้ย , 2555) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อ ประสมแบบโลกเสมือนผ่านโลกจริง เรื่องโครงสร้างและการ ทำงานของหัวใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บางระจันวิทยา ที่พบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชาติขวลิต วรรณขาว, 2561) ได้ศึกษา ผลการใช้สื่อความจริงเสริมที่มีต่อ การเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ระบบสุริยะ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนรู้ ผ่านสื่อความจริงเสริม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.01

2. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด ด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถเชื่อมโยงความคิดไปยังหัวข้อที่ได้ เรียนมาและเข้าใจเหตุการณ์ปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับ สิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไปได้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.46 เนื่องจากสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมเพื่อพัฒนา ทักษะการคิดของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาสามารถทำให้ผู้เรียน เกิดพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดกระบวนการด้านทักษะการคิด ไม่ว่าจะผู้เรียนจะมีระดับทักษะ การคิดที่แตกต่างกันหรือไม่ก็ตาม แสดงว่า สื่อเทคโนโลยี ความจริงเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาระดับ อุดมศึกษาส่งผลดีต่อทุกระดับทักษะการคิดของผู้เรียนและ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิด ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาได้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (ชาติขวลิต วรรณขาว, 2561) ได้ศึกษา ผลการใช้สื่อ ความจริงเสริมที่มีต่อการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ระบบสุริยะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยสื่อ ความจริงเสริมที่มีต่อการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ระบบสุริยะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อานนท์ โปธิ์เอม, 2561) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อความจริงเสริมประเภท มาร์กเกอร์ เรื่อง ระบบการทำงานของหัวใจที่พบว่า ผลการรับรู้ ที่ได้เรียนรู้จากสื่อมีระดับผลการรับรู้ดี และมีความพึงพอใจต่อสื่อ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สมศักดิ์ เตชะโกสิต , 2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ จินตวิศกรรมทางวิทยาศาสตร์ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เพื่อพัฒนาการรู้สละเต็ม โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ จินตวิศกรรมทางวิทยาศาสตร์ด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริม จำนวน 38 คน กลุ่มที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้จินตวิศกรรม ทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 38 คน และกลุ่มที่เรียนด้วยการเรียน การสอนแบบปกติ จำนวน 38 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสามกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (Yen, Tsia, and Wu , 2013) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนดาราศาสตร์ของนักเรียนที่ใช้เทคโนโลยีความ เป็นจริงเสริมเปรียบเทียบกับนักเรียนที่เรียนด้วยภาพเคลื่อนไหว แบบสามมิติ และนักเรียนที่เรียนด้วยภาพเคลื่อนไหวแบบสองมิติ

พบว่า นักเรียนทั้งสามกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เรื่อง กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม Augmented Reality (AR) ของ นักศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) ซึ่งเป็นห้องเรียนที่สามารถจำลองสถานการณ์การเรียนรู้เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยี

ความจริงเสริมได้ ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ทบทวนความรู้และปฏิบัติกิจกรรมตามสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมด้วยตนเองทั้งในเวลาเรียนปกติ และนอกเวลาเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม ผู้สอนต้องวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล คอยให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอ่อนอย่างใกล้ชิด รวมทั้งแนะนำให้คำปรึกษาวิธีการใช้สื่อเทคโนโลยีความจริงเสริม และการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน ควรพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมเพื่อการเรียนโดยประยุกต์กับรายวิชาอื่น ๆ ให้เหมาะสม และใช้ทักษะการเรียนรู้ที่เกิดประสิทธิภาพต่อไปตามบริบทของการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- [1] ขาดิชาลิต วรรณขาว. (2561). ผลการใช้สื่อความจริงเสริมที่มีต่อการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์เรื่อง ระบบสุริยะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- [2] ฉันทชนก ชูจันทร์. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง แก๊ส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ คอมพิวเตอร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- [3] ปัญจรัตน์ ทับเปีย. (2555). การพัฒนาสื่อประสมแบบโลกเสมือนผ่านโลกจริง เรื่องโครงสร้างและการทำงานของหัวใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางระจันวิทยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- [4] สมศักดิ์ เตชะโกสิต และพัลลภ พิริยะสุวรรณ. (2558). การเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาโดยใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงในวิชาวิทยาศาสตร์. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรมพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 6(1), 225-230.
- [5] สมศักดิ์ เตชะโกสิต. (2559). รูปแบบการเรียนรู้จินตนิพนธ์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเพื่อการรู้สึกระลึก. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [6] สุทธิวรรณ ตันติรัตนวงศ์. ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 2843.
- [7] อานนท์ โพธิ์เอม. (2561). การพัฒนาสื่อความจริงเสริมประเภทมาร์กเกอร์ เรื่อง ระบบการทำงานของหัวใจ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [8] อำนาจ ชิตทอง. (2555). การประยุกต์เทคนิคความเป็นจริงเสริมเพื่อผลิตสื่อการสอนสำหรับโครงสร้างไม้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [9] Yen, J. C., Tsai, C. H., & Wu, M. (2013). Augmented reality in higher education: Students' science concept learning and academic achievement in astronomy. *Procedia-social and Behavioral Sciences*, 103, 165-173.

MUSHROOM MANAGEMENT THEORY: UNVEILING SHADOWS AND CULTIVATING INSIGHTS

LI JIANLAN¹, MATTANA WANGTHANOMSAK² and SUKANYA SOMSUPTRAKUL^{3*}

ABSTRACT

Mushroom management theory, aptly named after the way mushrooms grow in the dark, refers to a management style where information is not efficiently shared, which often resulted in a toxic workplace culture. In this review paper, the researcher delves into the origins, characteristics, countermeasures and practical application cases in business organizations of this intriguing metaphor, aiming to provide actionable insights and research suggestions for leaders, practitioners, and researchers.

Keywords: Mushroom Management ; Metaphor ; Insights ; Suggestion

INTRODUCTION

According to definition given by Oxford reference (2014), mushroom management is the management of a company where the communication channels between the employers and the employees do not work effectively, and where employees are “kept in the dark” by management in regards to business decisions that affect their work and employment. The term “mushroom management” alludes to the stereotypical (and somewhat inaccurate) view of mushroom cultivation: kept in the dark and being fed only essential manure. Since the mushroom managers only provide limited information for mushroom employees, there is an information gap between them which often results in a toxic workplace culture, where trust is eroded, and team members feel disempowered and disengaged (Kiliç, 2015).

In this paper, the researcher starts by tracing the evolution of the concept of mushroom management and surveying the burgeoning line of researches on this concept. Then, the characteristics of mushroom management are illustrated with empirical evidence, and approaches are demonstrated with cases to counter the detrimental effects brought by mushroom management in this thesis. Finally, it concludes with research suggestions for further exploration of mushroom management theory.

The Evolution of Mushroom Management

The term “mushroom management” emerged informally in the late 20th century, aligning with growing concerns about managerial practices in organizations. Its roots can be traced back to several management and leadership theories that emphasize the importance of communication, trust, and employee engagement.

¹ Teacher at Oxbridge College of Kunming University of Science and Technology.

² Assoc. Prof, PhD at Silpakorn University, Thailand.

³ Teacher at Wat Srinuanthamawimon School.

* Corresponding Author, Email: somsuptrakul_s@silpakorn.edu

Received: Mar 5, 2025, Revised: May 27, 2025, Accepted: May 30, 2025

Notably, this concept can be linked to the Human Relations Movement of the 1930s and 1940s, which underscored the importance of employee welfare and motivation in the workplace.

Herman's work, *The Process of Excelling: The Practical How-to Guide for Managers and Supervisors*, is one of the earliest references to mushroom management, which serves as a foundational text for understanding the implications of this management style. In the book, he introduced the concept as a metaphor for a management style that keeps employees uninformed about the broader organizational context (Herman, 1997).

Over the years, the rise of the knowledge economy, globalization, and technological advancements put tremendous pressure on organizations to foster innovation and collaboration. As organizations began to evolve in the late 20th and early 21st centuries, the detrimental effects of mushroom management became increasingly evident. Therefore, recently, studies on mushroom management are increasing with the focus on the effect of mushroom management (Demirkaya & Fatma, 2023; Yorgancioglu, 2021; Ergun, 2021), the perception of mushroom management in an organization (Mustafa et al, 2021; Osmanoğlu & Üzümlü, 2020; Sener, 2020;), the relationship between mushroom management and administrators' or employees' behavior (Demir & Kiliç, 2023; Özel, 2023; Ulun, 2022; Ötken et al, 2022; Kılıç, 2015).

The former studies and influential works on mushroom management have established a framework for understanding how mushroom management practices can negatively impact employee engagement and organizational effectiveness but few of them summarize the characteristics of mushroom management with empirical examples and cases. Thus, this thesis is going to analyze the characteristics of

mushroom management with some empirical evidence and then put forward some countermeasures for the leaders, practitioners, and researchers.

Characteristics of Mushroom Management

The concept of mushroom management reflects traditional hierarchical organizational structures where information was centralized and disseminated on a need-to-know basis. In these organizations, employees are kept uninformed about the bigger picture of the organization, but only get given limited and necessary information. Here are the characteristics associated with mushroom management:

1. Lack of Transparency

Transparency is a value in the ascendance which relates to the disclosure degree of the information (David & Michael, 2018). It signifies not only an understanding that is clear and available but also an insatiable drive to uncover the hidden (Byung-Chul, 2015). Organizations practicing mushroom management are characterized by a lack of transparency. Information about strategic goals, changes in policies, and other critical aspects of the organization is often concealed from employees. This can create an environment of mistrust and speculation. In this environment, information is frequently withheld or selectively shared, resulting in employees being "kept in the dark" about important organizational developments and decisions (Morgan, 2006). The absence of transparent communication channels can lead to the spread of rumors and misinformation. In an information vacuum, employees may fill gaps with their assumptions and speculations, leading to a workplace rife with misunderstandings and false narratives. This can further erode trust and cohesion within the organization (Robbins et al., 2019). Here is the example of ABC Tech to show how the influence on this aspect.

Example 1: ABC Tech

ABC Tech, a technology startup, initially adopted mushroom management to protect its intellectual property and maintain a competitive edge. However, this approach led to a lack of trust and collaboration among employees. The company experienced difficulties in retaining talent and fostering innovation. After reevaluating its management practices, ABC Tech shifted towards open communication and transparency, resulting in a more engaged and productive workforce. Now, it has become an international technology provider offering next generation of Digital and Core banking, both in cloud and on premise.

2. Strict Control & Limited Autonomy

In mushroom management, managers usually exert strict control over the flow of information. They provide employees with only what they consider necessary, which is often insufficient for employees to fully understand the broader context of their work. This selective dissemination of information hinders employees' ability to make informed decisions and understand their role within the organization (Turtle, 2005). In this case, employees operating under mushroom management typically experience limited autonomy and decision-making power. They are assigned tasks with little context or understanding of the organization's larger goals. This restriction not only stifles creativity but also hampers employees' ability to contribute meaningfully to the organization's success (Robbins et al., 2019). The bankruptcy of Lehman Brothers is a good illustration.

Example 2: Bankruptcy of Lehman Brothers

Established in 1850, Lehman Brothers grew to become the fourth-largest investment bank in the United States. Its collapse on September 15, 2008, marked one of the largest bankruptcies in U.S. During

the bankruptcy of Lehman Brothers in 2008, considerable information about the bank's management was revealed. At that time, the bank had started to concentrate more and more on excessively risky mortgages; however, neither the employees nor the public were aware of the bank's real financial situation (Harress & Caulderwood, 2013). Fuld, together with other managers, had strict control of the message and kept a significant amount of essential information secret, as well as lying to the investors and to all other involved parties. In this way, the outside world had thought that Lehman Brothers still run well, though they had been working with a much more risky portfolios (Montgomery, 2014).

The influence of Lehman Brothers extends beyond its own collapse; it served as a catalyst for the wider financial crisis, leading to a loss of confidence in other financial institutions and a widespread credit freeze (Acharya et al., 2009). The collapse of Lehman Brothers provoked a broader run on the financial system, leading to systemic crisis. All told, twenty-four countries fell victim to banking crises, and economic activity has still not returned to trend in most of them. One study suggests that the average American will lose \$70,000 in lifetime income because of the crisis. (Lagarde, 2018)

Increased Dependence on Management

By withholding information, management fosters a dependency where employees must constantly seek guidance and approval for their tasks. This dependence slows down processes and reduces overall efficiency, as employees are unable to make decisions independently or anticipate management expectations (Turtle, 2005). The sinking of the Titanic can be seen as a tragic event which caused by the crewmen's complete dependence on their leader- the captain.

Example 3: Sinking of the Titanic

When the RMS Titanic hit an iceberg, only a few members of the crew were aware that the ship was going to sink. Most of the crewmen were not informed about the seriousness of the situation by the captain, which resulted in chaos and disorganisation. The captain attempted to act on his own, without incorporating the officers into his decisions (Smart, 2014).

The sinking of the Titanic on April 15, 1912, had significant negative consequences in terms of casualties and financial losses. There are more than 1000 people loss their lives in the disaster, making it one of the deadliest maritime disasters in history. The loss of life had a profound emotional impact on families and communities, leading to widespread grief and trauma for those directly and indirectly affected by the tragedy. Consequently, public confidence in maritime travel began to wane. Moreover, the tragedy also resulted in an enormous irreparable blow to the reputation and shipping business of its parent company, the British White Star Line, and caused the firm to swiftly lose its market share to rivals. It marked the beginning of the end for White Star Line's bankruptcy, and it eventually merged with another shipping company in 1933, losing its influence and power as an independent shipping company. (Khanna, 1998)

Low Employee Morale

The lack of transparency and communication inherent in mushroom management can lead to low employee morale and job satisfaction. Employees often feel undervalued, unimportant, and mistrusted, which can result in disengagement and high turnover rates. The absence of open dialogue and recognition can significantly diminish employees' motivation and commitment to the organization (Robbins et al., 2019).

Mushroom management frequently creates an environment resistant to change and innovation.

Without proper information and context, employees are less likely to propose new ideas or improvements. The fear of the unknown and the lack of support for creative thinking stifles organizational growth and adaptability (Morgan, 2006). The story of XYZ Corporation devastating risks brought by mushroom management and the wisdom of turning the risks into a catalyst for positive change.

Example 4: XYZ Corporation

XYZ Corporation was once a leading manufacturer of electronic devices, with a loyal customer base and a reputation for innovation. However, in the past decade, the company faced a series of challenges that threatened its survival. Taking insights to the nearly bankruptcy situation of XYZ Corporation, it can be seen that it implemented mushroom management practices to maintain control over its operations. Managers withheld information about strategic changes, leading to confusion and frustration among employees. As a result, employee turnover rates increased, and overall productivity declined. The company eventually recognized the negative impact of its management style and transitioned to a more transparent and inclusive approach, which improved employee morale and performance. Now, the company successfully drove through the dark days and had historically been more successful in acquiring new or existing businesses than in generating its own (Venkataraman, 2017). Their story shows that bad management method can lead to devastating risks but these risks can bring positive transformation, if handled properly and strategically. By applying efficient and appropriate management in the company, other businesses can also survive bankruptcy and reemerge stronger.

In conclusion, mushroom management is characterized by a deliberate lack of transparency and control over information, which results in limited

employee autonomy, increased dependence on management and low morale of the employees. Understanding these characteristics can help organizations recognize and avoid the pitfalls of this management style, promoting a more transparent, inclusive, and effective workplace.

Countermeasures to Mushroom Management

As mushroom management, characterized by lack of transparency, strict management control, limited autonomy of the employees, increased dependence on management and low employee morale, there are some approaches to counter it which emphasize the importance of transparency, employee empowerment, effective communication, and fostering a culture of trust. By implementing these strategies, organizations can enhance employee engagement, innovation, and overall performance.

1. Promoting Transparency

Transparency is integral to creating a healthy organizational culture and is crucial for the effective functioning of any organization. It can significantly impact the trust levels within an organization. According to Baker (2018), organizations that improve transparency in an organization can improve employee loyalty and reduce turnover. By constructing a novel firm-patent panel database from 29 countries, Rong (2018) found that transparency directly boosts innovative effort, incentives and outcomes. Therefore, organizations that practice transparency who openly share information about goals, strategies, and performance with their employees can efficiently counter the negative influence brought by mushroom management. Here are two main aspects of how to improve transparency in an organization:

1.1 Open Information Sharing

Organizations should establish systems for regularly sharing information, such as newsletters, town

hall meetings, and internal portals. These platforms can provide updates on company performance, strategic initiatives, and other relevant topics, ensuring employees are well-informed (Robbins et al., 2019).

1.2 Clear Communication of Goals

Clear communication of organizational goals and objectives helps employees align their efforts with the company's vision. Management should ensure that employees understand how their work contributes to these goals, fostering a sense of purpose and direction (Turkle, 2005).

Case Study 1: Unilever, in Malaysia and Indonesia

In the Asian market, there exists a case where a company has achieved greater success through enhancing transparency. Unilever, as a global leader in consumer goods, is well aware of the environmental and social challenges associated with palm oil production, including deforestation, land disputes, and human rights violations. In Malaysia and Indonesia, Unilever has taken steps to increase supply chain transparency and empower the farmers through technology. By ensuring clear communication of goals and access to necessary training, they have not only improved productivity but also set a benchmark for responsible business practices in the region. (BernardBusinessConsulting, 2025)

2. Enhancing Communication

Another way to cope with the negative influence brought by mushroom management is enhancing communication in the organization. Effective communication is vital in addressing the challenges of mushroom management. Organizations should create channels for open and two-way communication between management and employees. Establishing regular feedback mechanisms and promoting regular meetings and updates should be conductible ways.

2.1 Feedback Mechanisms

Implementing regular feedback mechanisms, such as surveys and suggestion boxes, allows employees to voice their concerns and ideas. This practice not only improves communication but also demonstrates that management values employee input (Morgan, 2006).

2.2 Regular Meetings and Updates

Regular team meetings and updates from management provide opportunities for discussing progress, addressing concerns, and sharing information. These interactions can help bridge the gap between management and employees, fostering a collaborative environment (Robbins et al., 2019).

Case Study 2: AIS(Advanced Info Service)

In the realm of enhancing communication to improve corporate operations, AIS (Advanced Info Service) in Thailand has reaped substantial benefits. To elevate the customer service experience, AIS has established a comprehensive customer feedback mechanism, leveraging online surveys, social media interactions, and customer service centers to promptly gather and respond to customer feedback. These strategies not only enhances customer satisfaction but also enables the company to swiftly identify and address issues.

Moreover, to ensure effective interactions with both customers and colleagues, AIS has provided communication skills training for its employees. The implementation of these initiatives has not only improved the quality of customer service but also bolstered teamwork and internal communication efficiency. As a result of these efforts, AIS has become Thailand's largest mobile operator, renowned for its reliable network quality and high customer satisfaction (DCCconnectGlobal, 2024).

3. Empowering Employees

Empowering employees by granting them more autonomy and decision-making power can counteract the negative effects of mushroom management. Empowered employees are more likely to take initiative, innovate, and contribute to the organization's success. To handle empowering successfully, delegating authority and providing chances for training and development need to be promoted.

3.1 Delegating Authority

Delegating authority to employees enables them to make decisions related to their work, fostering a sense of ownership and responsibility. This practice can lead to increased motivation and job satisfaction (Turkle, 2005).

3.2 Providing Training and Development

Offering training and development opportunities equips employees with the skills and knowledge they need to excel in their roles. Continuous learning fosters confidence and competence, enabling employees to take on more responsibilities (Morgan, 2006).

Case Study 3: Chomthana

Chomthana, a leading Thai food enterprise and subsidiary of Yili, has been granted a significant degree of autonomy through the full empowerment and delegation of substantial authority by its parent company. It has leveraged employee empowerment to achieve significant business improvements. By enhancing the work environment through initiatives such as outdoor rest areas and renovated cafeterias, and by investing in local talent development, the company has fostered a highly motivated workforce. (Yili, 2022) Even faced with the great threaten brought by COVID-19 pandemic, Chomthana's commitment to employee welfare was evident through increased salaries, provision of protective equipment, and free vaccinations, demonstrating a strong focus on

employee health and safety. These measures have not only elevated employee satisfaction but also contributed to business growth. The core product of Chomthana, Cremo ice cream, achieving top-three market share in Thailand and expanding into international markets. The company's efforts have been recognized with "Outstanding Unit in Labor Relations and Welfare" awards from the Thai Ministry of Labour for three consecutive years, achieving a win-win situation for both the company and its workforce (Yili, 2024). Chomthana's success underscores the critical role of employee empowerment in driving corporate performance and sustainability.

4. Building a Culture of Trust

Trust is the foundation of any successful organization. Building a culture of trust requires consistent actions that demonstrate management's commitment to honesty, integrity, and employee well-being. Meanwhile, the contribution made by the employees should be recognized and rewarded to create an environment where the employees can feel they're beloved and motivated.

4.1 Consistent and Fair Policies

Establishing consistent and fair policies for all employees helps build trust in the organization. Transparent policies related to performance evaluations, promotions, and conflict resolution ensure that employees feel valued and treated equitably (Robbins et al., 2019).

4.2 Recognizing and Rewarding Contributions

Recognizing and rewarding employee contributions reinforces positive behavior and demonstrates that management appreciates their efforts. Regular recognition can boost morale and encourage continued engagement (Morgan, 2006).

Case Study 4 : Zappos and Chomthana

Zappos, an online shoe and clothing retailer, is known for its strong culture of trust and employee recognition. The company emphasizes core values, rewards employees for living these values, and provides a supportive work environment. This approach has led to high employee satisfaction and customer service excellence.

Chomthana is also a successful builder and exemplar of a trust-based culture. To implement transparent and fair policies, its parent company, Yili, has established cross-cultural integration teams to ensure consistent policies across international operations, fostering a sense of belonging among employees. Chomthana also recognizes and rewards employee contributions through initiatives like "culture recognition cards" and by appointing "cultural ambassadors" to promote corporate values. These efforts have led to increased employee satisfaction. Moreover, the trust-based culture has driven business growth, with Chomthana's core product achieving notable market share in Thailand and expanding internationally. The success of Chomthana highlights how building a culture of trust through fair policies and employee recognition can lead to substantial business improvements. (YangHe, 2023)

CONCLUSION

The emergence and content of mushroom management theory can be explanation of many failures and crises in companies and organizations. As what has been concluded in the former content, lack of transparency, strict management control, limited autonomy of the employees, increased dependence on management and low employee morale are the main characteristics of mushroom management. These characteristics are interconnected in a way that creates a negative cycle within organizations. To be more

specific, lack of transparency often leads to strict control measures as management attempts to maintain order without clear communication. This strict control, in turn, fosters increased dependence among employees, who become reliant on management for guidance due to their limited autonomy. The combination of these factors usually will result in low morale, as employees feel undervalued and disengaged. Then, the low morale can further exacerbate the problem by reducing productivity and increasing turnover, prompting even stricter control measures and perpetuating the cycle. Therefore, if an organization wants to break this cycle, it requires fostering transparency, enhancing communication, empowering employees, and recognizing their contributions to build trust and improve overall organizational performance.

Thus, when an organization is dominated or overshadowed by mushroom management, it will face a series of crises which may bring it to the brink of collapse. Employees who are under mushroom management may often feel excluded from decision-making and uninformed about company goals, which makes their productivity and innovation tend to suffer. Over time, their negative behavior will ultimately harm the organization's overall performance. Additionally, this management style can contribute to a toxic workplace culture, as it fosters feelings of resentment and disconnection among staff. Therefore, it is necessary for the organizations or companies to be alert to being involved in the traps of mushroom management and to be active in creating an environment where employees feel informed, valued, and empowered to build a more productive and successful organization.

SUGGESTION

Suggestions for Further Studies

As a relative novel concept in management area, the studies on mushroom management are still insufficient, and there is a wealth of valuable studies waiting to be explored by researchers. For future researchers, it is a better way to do some studies of mushroom management theory adopted a multifaceted approach, incorporating the theory with longitudinal studies, comparative analysis, psychological research, organizational culture, technological interventions, and policy impact assessment. In this way, the researches can deepen the understanding of mushroom management and provide actionable insights to enhance organizational practices and improve employee well-being.

To be more specific, researchers can do some longitudinal studies on the effects of mushroom management. These studies could focus on the long-term effects of mushroom management on employee morale, productivity, and organizational performance. By tracking these variables over time, researchers may find how information deprivation affects mental health, job satisfaction, motivation, overall performance and well-being.

Then, comparative studies across different industries can be conducted to understand how mushroom management manifests in various contexts. These researches can identify industry-specific factors that exacerbate or mitigate the effects of mushroom management.

Moreover, people who are interested in this topic could try to do some data analytic researches for mushroom management practices to figure out some patterns in communication and information flow and develop proactive management strategies based on the results of data analysis.

In addition, further studies can be done to analyze the interplay between organizational culture, leadership styles, and mushroom management. For example, analyze how transformational leadership can mitigate the effects of mushroom management.

REFERENCES

- [1] Acharya, V. V., Richardson, M. P., & Business, N. Y. U. S. S. o. (2009). *Restoring Financial Stability: How to Repair a Failed System*. Wiley. <https://books.google.co.th/books?id=o-62DwAAQBAJ>.
- [2] Byung-Chul Han. (2015). The Transparency Society. Stanford Briefs. Demir, H., & Kiliç, T. (2023). The relationship of mushroom management and collective justice in health institutions. *International Journal of Healthcare Management*, 1–15. <https://doi.org/10.1080/20479700.2023.2255422>.
- [3] Demirkaya, F. (2023). Mushroom Management Approach and Nursing/ Mantar Yonetim Yaklasimi ve Hemsirelik. *Journal of Health and Nursing Management*, 10(3), 433. <https://doi.org/10.54304/SHYD.2023.21704>.
- [4] Ergun, H. (2021). The Effect of Mushroom Manager Behavior on Organizational Charlatan and Organizational Loneliness. *Journal of Education and Educational Development*, 8(2), 359–378.
- [5] Harress, Christopher; Caulderwood, Kathleen (2013-09-14). *The Death Of Lehman Brothers: What Went Wrong, Who Paid The Price And Who Remained Unscathed Through The Eyes Of Former Vice-President*. International Business Times. Retrieved 29 October 2014.
- [6] Herman, R. E. (1997). *The Process of Excelling: The Practical How-to Guide for Managers and Supervisors*. Oakhill Press. <https://books.google.co.th/books?id=mecJbPuh3t4C>.
- [7] Kiliç, T. (2015). Mushroom management theory; Sample of health sector. *Academy of Strategic Management Journal; Vol 14; Special Issue*; 83- 90.
- [8] Lagarde, C. (2018). *Ten years after Lehman—Lessons learned and challenges ahead*. IMF Blog, from <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2018/09/05/blog-ten-years-after-lehman-lessons-learned-and-challenges-ahead>.
- [9] Morgan, G. (2006). *Images of Organization*. SAGE Publications. Mustafa Kemal KÜLEKÇİ, Onur Başar ÖZBOZKURT, & Emel BAHAR. (2020). *The Mediating Role of Mushroom Management Within the Impact of Job Stress on Intention to Leave*. İşletme Araştırmaları Dergisi. <https://doi.org/10.20491/isarder.2020.848>.
- [10] Mushroom management. *Oxford Reference*. Retrieved 20 October 2014, from <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100218343?rskey=9pv0sJ&result=2>.
- [11] Osmanoğlu, H., & Üzüm, H. (2020). Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri Çalışanlarının Mantar Yönetimi Algı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. (Turkish). *Journal of Sports Sciences Research/Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 293–302. <https://doi.org/10.25307/jssr.831920>.

- [12] Ötcan, C. Ç., Çolakoğlu, T., & Ulun, C. (2022). A study on public sports organization employees: The relationship between mushroom management and organizational commitment. *International Journal of Human Science*, 19(2); <https://doi.org/10.14687/jhs.v19i2.6285>.
- [13] Özel, E. T., & Kalfaoğlu, S. (2023). *Mantar Yönetim Yaklaşımı ile İşe Gömülmüşlük İlişkisi Üzerine Bir Araştırma ; The Relationship Between Mushroom Management Approach and Job Embeddedness*.
- [14] Robbins, S. P., Judge, T., & Judge, T. (2019). *Organizational Behavior*. Pearson. <https://books.google.co.th/books?id=yonBswEACAAJ>.
- [15] Sener, G., & Gunduzalp, S. (2020). The Correlation between Mushroom Management Approach and School Leadership Behavior of School Administrators Based on Teacher Perceptions. *Journal of Organizational and Educational Leadership*, 6(2).
- [16] Smart, John M. (2014) *Saving the Titanic- Crowdsourcing to Find Hard Solutions, and Unlearning to Implement Them*. Ever Smart World. John M. Smart. Retrieved 23 October 2014.
- [17] Turkle, S. (2005). *The Second Self: Computers and the Human Spirit*. MIT Press.
- [18] Ulun, C., Ötcan, C. Ç., & Çolakoğlu, T. (2022). A study on public sports organization employees: The relationship between mushroom management and organizational commitment : Kamu spor teşkilatı çalışanlarına yönelik bir inceleme: Mantar yönetimi ve örgütsel bağlılık ilişkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*; Cilt 19 Sayı 2 (2022); 221-230 ; *Journal of Human Sciences*; Vol. 19 No. 2 (2022); 221-230.
- [19] Venkataraman, S. (2017). *XYZ Corporation and Corporate Entrepreneurship*. Darden Business Publishing Cases, 1-2. <https://doi.org/10.1108/case.darden.2016.000355>.
- [20] Yorgancioglu Tarcan, G., Erigüç, G., Kartal, N., Şeyma Koca, G., & Karahan, A. (2021). The effect of mushroom management style and perceived supervisor support on employee performance: “An application with university hospital employees.” *The International Journal of Health Planning and Management*, 36(2), 532–544. <https://doi.org/10.1002/hpm.3102>.
- [21] Zhong, R. (2018). Transparency and firm innovation. *Journal of Accounting and Economics*, 66(1), 67-93. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2018.02.001>.

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล

(Santapol College Academic Journal : SCAJ)

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับและการส่งบทความ

(Guidelines for Manuscript Preparation and Submission)

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล เป็นวารสารฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้จัดทำเป็น 2 รูปแบบ ทั้งรูปแบบตีพิมพ์ (Print) หมายเลข ISSN 2408-1728 (Print) และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Online) ISSN 2586-9868 (Online) ที่พิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าวในกลุ่มสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ การบัญชี การตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีดิจิทัล นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐศาสน ประสานศาสตร์ สหวิทยาการจัดการ การจัดการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เทคโนโลยีมีเดียและแอนิเมชัน นิเทศศาสตร์ ภาษาศาสตร์ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นสื่อกลางแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดแนวคิด เทคนิค วิธีการนำไปพัฒนาทางวิชาการ ตลอดจนเป็นเวทีนำเสนอเผยแพร่ผลงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไปทุกหน่วยงาน โดยมีกำหนดออกราย 6 เดือน หรือ 2 ฉบับต่อปี บทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 ท่าน แบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (Double-blind Review)

ประเภทของบทความที่รับพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

หน้าแรกของบทความที่เป็นชื่อเรื่อง ควรมีข้อมูลที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามลำดับดังนี้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้พิมพ์ สังกัด (ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) หรือในกรณีที่เป็นนักศึกษา ควรมีรายละเอียด เช่น หลักสูตร สาขา มหาวิทยาลัย ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ตำแหน่งงาน หน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ ให้ถูกต้องชัดเจนของทุกคน

ผู้พิมพ์ควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่เฉพาะเจาะจงผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผู้อ่านในสาขาอื่นๆ บุคคลทั่วไป หรือนิสิตนักศึกษาในระดับอื่น ๆ สามารถเข้าใจได้ง่าย

1. บทความวิจัย (Research Article) หมายถึง การนำเสนอบทความวิจัยที่มีวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยง่าย อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยหัวข้อหลัก **บทคัดย่อ** และ **ABSTRACT** ต้องระบุถึงความสำคัญของเรื่อง วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย (ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่ม เครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย) ผลการวิจัย และบทสรุปความยาวไม่เกิน 400 คำ **บทนำ** (วัตถุประสงค์ของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย สมมติฐานของการวิจัย) **วิธีการดำเนินการวิจัย** (ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่ม เครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิจัยผลการวิจัย) **สรุปผลการวิจัย** (ตารางวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าสถิติที่ใช้) **อภิปรายผลการวิจัย** (อภิปรายถึงเหตุผลประกอบของผลวิจัยที่ได้ซึ่งมีการเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสรุปผลการวิจัยว่าได้ข้อค้นพบอย่างไร) **ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย** (ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป) และ **เอกสารอ้างอิง** (จากบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร หนังสือ รายงานการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ที่สามารถตรวจสอบได้ทางระบบออนไลน์เท่านั้น (หากอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต ใช้ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลทางด้านสถิติเท่านั้น) และทั้งหมดต้องไม่เกิน 5 ปี

2. **บทความวิชาการ (Academic Article)** หมายถึง บทความที่เขียนขึ้นในลักษณะที่มีวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยง่าย อย่างเป็นระบบ มีการใช้แนวคิดทฤษฎี หรือเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากพื้นฐานวิชาการที่ได้เรียบเรียงมาจากผลงานทางวิชาการของตนเองหรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้น เพื่อเป็นความรู้สำหรับผู้สนใจทั่วไป ประกอบด้วยหัวข้อหลัก **บทคัดย่อ** และ **ABSTRACT บทนำ** (ความเป็นมาของปัญหา เนื้อหา วัตถุประสงค์ แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอแนวทางการแก้ไข) **บทสรุป** (ว่าได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ อย่างไร) และ **เอกสารอ้างอิง** (ใช้รูปแบบตามบทความวิจัย)

การเตรียมบทความและส่งบทความ (Full Paper)

1. องค์ประกอบต่างๆ ของบทความวิจัยหรือบทความวิชาการให้จัดทำตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น กรณีจำเป็นให้เขียนคำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยในวงเล็บภาษาอังกฤษ โดยคำแรกให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรและคำที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ การปรากฏอยู่หลายที่ในบทความของศัพท์คำเดียวกันที่เป็นภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษ ให้ใช้คำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษเฉพาะครั้งแรก ครั้งต่อไปใช้เฉพาะคำศัพท์ภาษาไทยเท่านั้น

2. ตั้งค่าน้ำกระดาษ : กำหนดให้ระยะขอบบน 2.5 ซม. ระยะขอบซ้าย-ขวา-ล่าง 2 ซม. และระยะเย็บกระดาษ 0 ซม.

3. การแบ่งคอลัมน์ : เนื้อหาในหน้าบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิง ค่าตั้งเป็นแบบหนึ่งคอลัมน์ส่วนหน้าเนื้อหา ให้ตั้งค่าเป็นแบบสองคอลัมน์ (เนื้อหาที่เป็นตารางหรือรูปภาพประกอบ ให้ผู้พิมพ์ปรับเป็นแบบหนึ่งหรือสองคอลัมน์ก็ได้ตามความเหมาะสมดูตัวอย่างได้ในไฟล์ template)

4. บทความมีจำนวนไม่เกิน 10 หน้ากระดาษ A4 ตัวหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วยฟอนต์ TH SarabunNew

5. ชื่อบทความจัดไว้ชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษ ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา ชื่อหัวข้อหลักของบทความ ขนาด 16 พอยต์ ตัวหนาจัดไว้กึ่งกลางของคอลัมน์ ส่วนหัวข้อย่อย ตัวหนา และเนื้อหา ตัวปกติของบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 14 พอยต์ เียงอรธอยู่ส่วนท้ายหน้าแรกที่เป็นชื่อตำแหน่งทางวิชาการของผู้เขียนบทความและสังกัดใช้ตัวอักษรขนาด 12 พอยต์ ตัวปกติ

6. บทคัดย่อทั้งไทยและภาษาอังกฤษ ต้องระบุ คำสำคัญ และ Keywords อย่างน้อย 3 คำ ให้ใช้สัญลักษณ์ “ ; ” คั่นวันวรรคระหว่างคำ

7. ตารางที่ และภาพที่ พิมพ์ตัวหนาชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษ เช่น **ตารางที่ 10** ความพึงพอใจของนักเรียน... กรณีข้อความตัดไปหน้าใหม่ให้พิมพ์ว่า **ตารางที่ 10 (ต่อ)** (ในกรณีเป็นการอ้างอิงตาราง ต้องระบุแหล่งที่มาไว้ได้ตาราง) หรือ **ภาพที่ 2** การตัดใบต้นข้าวในแปลง..กรณีข้อความตัดไปหน้าใหม่ให้พิมพ์ว่า **ภาพที่ 2 (ต่อ)** (ในกรณีเป็นการอ้างอิงรูปภาพ ต้องระบุแหล่งที่มาไว้ได้รูปภาพนั้นๆ)

8. การเขียนเอกสารอ้างอิง APA 6th มีรายละเอียดตามที่กำหนดดังนี้ (ให้มีวงเล็บหมายเลขด้านหน้ากำกับตามลำดับ)

8.1 [1] ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ./พิมพ์ครั้งที่./สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.

8.2 [2] ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)./เลขหน้า.

8.3 [3] ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./รายงานการวิจัยหรือระดับวิทยานิพนธ์./หลักสูตร./สังกัดคณะ./ชื่อมหาวิทยาลัย.

8.4 [4] ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./สืบค้นเมื่อ./จาก/ระบุเว็บไซต์.

9. ผลงานวิชาการที่ส่งมาต้องไม่ได้รับการเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาที่วารสารฉบับอื่น

การส่งต้นฉบับบทความ (Full Paper)

สามารถดาวน์โหลดเอกสารแบบฟอร์มต่างๆ ได้ที่ www.scaj.stu.ac.th หรือ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/scaj/index>

1. ส่งต้นฉบับบทความตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ดาว์นโหลดเอกสาร และลงทะเบียนสมัครสมาชิกฟรีได้ที่เว็บไซต์ www.scaj.stu.ac.th หรือ https://www.tci-thaijo.org/index.php/scaj/login_ พร้อมยืนยันการสมัครสมาชิกทางอีเมลล์ (กรณีที่ลิ้งค์ที่ส่งมาให้เข้าเว็บ Tci-thaijo > ค้นหาวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล หรือวารสารที่ท่านเคยสมัครผ่านระบบ Tci-thaijo

- 1) ที่หน้า login ให้คลิกที่ลิ้งค์ที่ส่งมาให้ > ใส่อีเมลล์ > คลิก Reset Password > ระบบจะส่งข้อมูลกลับไปทางเมลล์
- 2) เข้าเมลล์ ไปคลิกลิ้งค์ที่ระบบส่งให้เพื่อยืนยันตัวตน > หน้าจอจะพาเข้ามาที่หน้าระบบ thaijo แล้วให้คลิก login
- 3) เข้าเมลล์ของท่านอีก 1 รอบ ระบบจะส่ง Username และ password ใหม่มาให้
- 4) สามารถนำ Username และ password มาเข้าระบบได้เพื่อส่งหรือแก้ไขบทความตามที่ท่านต้องการ)

ขั้นตอนที่ 2 เข้าสู่ระบบสมาชิกเพื่อส่งบทความ (Submissions) โดยแนบส่งไฟล์เอกสารให้ครบ ดังนี้

- 1) แบบนำส่งบทความ
- 2) บทความฉบับเต็ม ไฟล์ .pdf และไฟล์ .doc รวม 2 ไฟล์ (แล้วรอตอบรับจากเจ้าหน้าที่ทางระบบก่อนจึงจะชำระเงิน)

2. เจ้าหน้าที่ตรวจหลักฐานการสมัคร พร้อมตรวจบทความให้เป็นไปตามรูปแบบของวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล หากได้รับการแจ้งว่าบทความผ่านประเมินขั้นต้นแล้ว ให้ชำระค่าธรรมเนียม โอนเงินได้ทุกช่องทางผ่าน ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาบึงกุ่ม อุดรธานี ชื่อบัญชี “กองทุนวิจัย โดย วิทยาลัยสันตพล” เลขที่บัญชี 829-2-04024-6 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์) แล้วส่งสำเนาหลักฐานการชำระค่าธรรมเนียม โดยเข้าไปที่ ; หัวข้อกระทู้สนทนา Pre-Review > ตั้งกระทู้สนทนา > แนบไฟล์หลักฐานการโอนเงิน (ต้องระบุชื่อ-สกุล เจ้าของบทความ ดังนี้ ชื่อ- นามสกุล..... เบอร์โทร. 08x xxx xxxx, Email; โอนวันที่.....เดือน.....ปี..... เวลา..... จำนวน.....บาท) โปรดระบุที่อยู่เพื่อจัดส่งเอกสาร ไปรษณีย์รับเงิน แบบตอบรับฯ ชื่อที่อยู่.....เลขที่.....หมู่.....ซอย.....ตำบล/เขต.....อำเภอ/แขวง.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

3. ผู้ส่งบทความปรับปรุงแก้ไขรูปแบบไม่เกิน 1 เดือน ถ้าเกิน 1 เดือน สำนักงานวารสารจะตัดสิทธิ์ การลงบทความ

4. กรณีที่ผู้ส่งบทความสมัครแล้วไม่ส่งบทความ หรือขาดการติดต่อเกิน 1 เดือน กองบรรณาธิการวารสารฯ จะตัดสิทธิ์การลงบทความ

5. กองบรรณาธิการวารสารส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน โดยใช้เวลาประมาณ 1 เดือน หรือตามกำหนดการของแต่ละรอบปีโดยจะแจ้งผลการประเมินให้ผู้ส่งบทความทราบผ่านระบบ tci-thaijo โดยระบบการแจ้งเตือนกลับไปยังอีเมลล์ที่ท่านได้ลงทะเบียนไว้

6. ผู้ส่งบทความปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ประเมิน จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับกระบวนการของผู้ส่งบทความ

6.1 กรณีที่ผู้ประเมินขอการแก้ไขอีกครั้งหนึ่งต้องส่งไปให้ผู้ประเมินใหม่

6.2 กรณีที่ผู้ประเมินท่านหนึ่งไม่ให้ผ่านจะต้องส่งผู้ประเมินใหม่ (ผู้ทรงคุณวุฒิฯ คนที่ 4 ประเมินรอบ 2)

7. กรณีที่สมัครลงบทความไม่ดำเนินการตามข้อ 1 – 6 ทางวารสารจะไม่คืนเงิน

8. กรณีเป็นบทความเพื่อสำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะต้องสอบ 5 บทความ (ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์)

9. การใช้เอกสารอ้างอิงให้อ้างอิงจากบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ที่สามารถตรวจสอบได้ทางระบบออนไลน์เท่านั้น (หากอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ตให้เป็นข้อมูลที่ด้านสถิติเท่านั้น) และทั้งหมดต้องไม่เกิน 5 ปี

10. ผู้ส่งบทความจะต้องปฏิบัติตามกระบวนการและวิธีการดำเนินการจัดทำวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล กำหนดไว้เท่านั้น มิฉะนั้นวารสารมีสิทธิ์ในการยกเลิกการลงบทความ

* หมายเหตุ กรณีโอนชำระมาแล้วยกเลิกไม่ลงบทความกับวารสาร ทางวารสารไม่คืนเงิน เนื่องจากได้ถือว่ารับเข้าสู่กระบวนการแล้วและเจ้าของบทความเป็นผู้ที่ยินยอมรับเงื่อนไข

** ผู้ประสานงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจิต รุจิฉาย โทร.082 306 6100 และ อาจารย์กวิณภพ ศรีวัฒนานุกาศาสตร์ โทร.085 003 9638

วิทยาลัยสันตพล อุดรธานี ป.ตรี ป.บัณฑิต ป.โท
299/1 ถนนอุดร-สกล ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000
โทร 0 4232 3464 Website : www.stu.ac.th